N. A.

Shiva rahasya - Pt. 5

शिवरहस्य - पंच मांश

Sanskrit

Paper - Handwritten

N. A.

95 Folios

12.8" x 7.8"

Complete

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

शिवरहस्ये पंचमांशं ____ श्री

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीप्रणतार्तिहराय नमः ॥ श्रीचिदंबरेश्वराय नमः ॥ रुंडदंडालिमालाविलसदुरुमहाफुल्लपद्मैकनालं शृंगा
कानुक्तिलोलं प्रदलितविबुधग्रामसंग्राममल्लीलं ॥ वंदे येनं डगंडस्फुरदरुणरजोद्रावसिंधुरफालं ॥ कालाक्ष प्रथमप्रसूनमित
शीपुष्पेंदुमालं सदा ॥ ततः कुलपतिः वृद्धः शौनको नाम भूसुरः ॥ प्रमच्छ विनयोपेतं रोमहर्षणिमादरात् ॥ शौनक उवाच ॥ महो
दारहारी पविश्रांतिपाराहरापारमाहात्म्यधाराः सुधीर ॥ समाकर्णयास्मानकस्मादहो त्वं प्रपन्नार्तिविपन्नाशदा श्रीचिदंबरस्य कथाः नूनं
त्रवीः सर्वपापापहारी ॥ इति तदस्य माकर्ण्य भस्मरुद्राक्षभूषणः ॥ सूतः प्रांजलिराह इदं ध्यायं श्रीशानमव्ययं ॥ सूत उवाच ॥ शृंगा
रसंगोमिलपापलापसंतापनसहृदयानुसुखयेनचित्तं ॥ स्वयं त्रिनेत्रपदपंकजभक्तिगात्रः सुत्रामभान्यमपि लोकमपि त्यजं
तः ॥ त्रिपुंड्ररुद्राक्षपवित्रगात्राः पंचास्यपंचाक्षरलोलचित्ताः ॥ श्रीरुद्रपारायणध्वस्तपापाः पात्रं भवंतः कृपया महेशितुः ॥ वक्ष्ये
शुनासे स्तुतिबंधनाशिनीं चित्रां विचित्रार्थपदां कथां सुधां ॥ महेश्वरस्य प्रतिमां विमुक्तये शृणुध्वमव्यग्रमेत्य कल्पकामिमानसाः ॥
देव्यै देवेन कथितां महापापप्रणाशिनीं ॥ पुरा कैलासशिखरे सुखासीनं महेश्वरं ॥ प्रणम्य प्रांजलिः प्राह गिरिजा द्विजसत्तमाः ॥ दे
व्युवाच ॥ भगवन्भक्तलभ्येश परात्परतर प्रभो ॥ ज्योतिर्लिंगान्यमिलानि देवकियंति वद मेऽधुना ॥ महिमा चापि शेषेण श्रोतुमिच्छामि शंक
र ॥ तदा पर्णावचः श्रुत्वा स्वर्णवर्णो महेश्वरः ॥ त्र्यंबकः स्तदा प्राह तुष्टः स्तां जगदंबिकां ॥ महेश्वर उवाच ॥ शृणु दूर्वादलश्यामे
श्यामले परमेश्वरि ॥ ज्योतिषां मम लिंगानां महिमानं चराकरि ॥ शृणुष्वानुक्रमं तेषां लिंगानां मुक्तिदायकं ॥ केदारं प्रथमं लिं
कारं तु द्वितीयकं ॥ वैद्यनाथं तृतीयं स्यात् घुसृणेशश्चतुर्थकः ॥ नागनाथं पंचमं स्यात् महाकालश्च षष्ठकः ॥ भीमेशः सप्तमः प्रोक्तः
त्र्यंबकश्चाष्टमो मतः ॥ विश्वेशो नवमं लिंगं वाराणस्यां प्रतिष्ठितः महेश्वरि ॥ श्रीशैलो दशमः प्रोक्तो गोकर्णो रुद्र एकादशाधिकः ॥ सेतुमूले
तु रामेशो द्वादशानामनुक्रमः ॥ ज्योतिर्लिंगानिमे देवि यः पश्येत् संस्मरेत्तथा ॥ स्नानं विनापि मुक्तिः स्याद्भवतीत्येव मे मतः ॥ वक्ष्यामि मे

हिमां तेषां सेतिहासां महेश्वरि ॥ कथां कलुषचित्तानां निःशेषकलुषापहां ॥ उज्जयिन्यां महाकाल क्षेत्रमस्त्येकमुत्तमं ॥ तत्र लिंगं म
मास्ते कमशेषसुरपूजितं ॥ तल्लिंगदर्शनाद्देव पापं दंदं विनश्यति ॥ तल्लिंगदर्शनं ज्ञानतः सर्वपुण्यफलप्रदं ॥ ब्रह्मादिभि
र्लोकपालैः सेवितं परया मुदा ॥ ब्रह्मविष्ण्वादिभिर्देवैः मुनींद्रैरखिलैरपि ॥ गणेश्वरैस्तथा रुद्रैः साध्यैः सर्वमरुद्गणैः ॥ सिद्धविद्याधि
किन्नरैर्नागैः यक्षैः किंपुरुषैरपि ॥ नदीनदसमुद्रैश्च पर्वतेंद्रैश्च सेवितं ॥ अप्सरोभिः किंनरीभिः रुद्रकन्याभिरादरात् ॥ वैश्वानरसे
वितमखिलैर्द्विजैः पर्णाबुभोजनैः ॥ कामधेनुगणैश्चैव स्वर्वद्यं चामृतैः सदा ॥ ऐरावतकुलोत्पन्नैर्नागैर्हेमदंष्ट्रैर्गजैस्तथा ॥ उच्चैरुच्चै

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

श्वेतपद्मैः सुगंधैश्च चंपकैः पतिप्रियैः॥ तत्र मंदारतरवो मरंदकुसुमद्रुमाः॥ तत्र बिल्वतरवो मूलार्बिंगोपत्रशोभिनाः॥ स्वच्छंदैः छायं
येनेस्तर्यारूढैः लिंगमस्तके॥ स्वर्णाडुपअयतनैः पूजयंतइवस्थिताः॥ नानावादित्रघोषैश्च बधिरीकृतदिङ्मुखं॥ कुर्वंति गणपाश्रियं
श्रीमहेश्वरस्य संनिधौ॥ नृत्यंत्यप्सरसो नित्यं रागभावलयानुगाः॥ नारदप्रमुखाश्चान्ये विश्वावसुहहाहुहूः॥ गायंति रुद्रवीणाभिः
शिवनामानि सादरं॥ नंदिभृंगीमुखाश्चान्ये स्वर्णवेत्रकरा गणाः॥ दूरीकुर्वंति जनान्नाम हेराहारि सर्वदा॥ प्रणमंति सुरेंद्रा मा महाकालं
महेश्वरं॥ महालिंगाकृतिं शंभुं दिव्यालंकारमस्तकं॥ महाप्रभुं गंगाधरं गंगाधरमनुत्तमं॥ त्रिपुंड्रचंद्ररेखात्र्यंकलाकृति
शेखरं॥ कर्पूरदीपिकानेकदीप मालाविराजितं॥ दिव्यगोघृतसंपूर्णदीपपात्रसहस्रकं॥ कृष्णागरुधूपसारधूपैः
धूमधूमांतरं॥ प्रातःसंगवमध्याह्नसायंनिशि महेश्वरं॥ प्रणमंति प्रस्तुवंति सुरासुरमुनीश्वराः॥ केचिद्दंडैः स्तुवंतीशं केचित्साम
रीश्वरं॥ ऋग्भिः श्चाथर्वणोश्च वेदस्तुतिभिः मुनिसत्तमाः॥ प्रदक्षिणपराश्चान्ये लुठंताशंकराजये॥ प्रणमंति च साष्टांगं मुनयो भ
क्तितत्पराः॥ उच्चैर्हर हरेचेति महादेवेतिसागरं॥ नृत्यंति साश्रुनयनाः करताडनपूर्वकं॥ कोटिशः संति मुनयः शिवलिंगैकपूजकाः
भस्मरुद्राक्षवीतांगाः शिवैकशरणाः सदा॥ क्षिप्रा नाम नदी तत्र क्षिप्रं पातकनाशिनी॥ तस्यास्तीरे निवसंत्येके लिंगार्चनप्रि
याः॥ वसंति तत्र नियताः शिवनैवेद्यभोजनाः॥ तत्र राजा महानासीद्दुर्जयस्त्र्यंमहाबलः॥ तिग्मांशुवंशसंभूतो नाम्ना चित्ररथो युवा
तस्येयं पृथिवी सर्वा वित्तपूर्णाभवत्सदा॥ तस्य दारा महोदारा मारस्यापि मनोहराः॥ शताधिकं च दशकं सुनासंपंकजाननं॥ सुरथा
र्थंपुत्रशतं तत्र तस्तेसौरथास्स्तताः॥ क्षयवीरपराः सर्वे शत्रुमुत्तमधन्विनः॥ तस्य कोशस्य नैयत्तालस्यासन्नतपर्वताः॥ तिरस्क
रोति धनदं धनाधिपं सर्वाचनात्॥ तस्यासन्वाजिमातंगगोगणानां च कोटयः॥ सौभाग्यैर्विविधैरीशं सौभाग्यः पूजये
न्नृपः॥ महाकालान्न परः कालाभीति विवर्जितः॥ तस्यासन्मंत्रिणः सर्वे शांभवा एव केवलं॥ अशांभवो न कोप्यासीत्त
स्मिन्राजनि शासति॥ भस्मरुद्राक्षसंपन्नः शिवलिंगार्चनेरतः॥ अशांभवनरं वापि द्विजं वापि न पोलमः॥ सकोपितः शि
रस्तस्य छेत्स्यत्येवातिवेगतः॥ सदानृपभयात्सर्वे शांभवास्तत्र ते स्थिताः॥ तत्पुत्राश्च कलत्राणि गजवाजिनराअपि
त्रिपुंड्र भस्मरुद्राक्षमालालंकृतविग्रहाः॥ महाकाल महादेव चंद्रचूडेति वाजिनः॥ तं कलत्राणि सर्वाणि वीणावादनतत्पराः॥ मह
कालालयेनित्यं तान्नृत्यंति लयानुगाः॥ तत्कंठगीतमाधुर्यं शारिकाश्च पिकादयः॥ विलज्जितावनगताः कोकिलाः स्वकुलैः

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सह॥ देवांगनापि मुग्धं नितान्तं गानश्रवणोत्सुकाः॥ मृगाश्च पशवः सर्वे स्थावरा जंगमा अपि॥ नवानप्रसरस्तत्र महाका
लालये तदा॥ स राजा नकुलनाथित सुखाश्च मुदान्विताः॥ दृष्ट्वा महेशलिंगं तन्महाकालस्य सादरं॥ भस्मत्रिपुंड्रं रुद्राक्षमालाभिः
समलंकृतः॥ हरेदार महागानं नाट्यमत्युत्तमोत्तमं॥ पश्यन्नास्ते स भूपालः कामुकः कामिनीमिव॥ नन्दीनाम्ना लधारा
भिः सुधाभिः कुरितः प्रभिन्नृपः॥ शिवनामानुसंधानं कुर्वन्नास्ते प्रहृष्टधीः॥ शांभवैर्मंत्रिभिः सार्धं वृद्धैर्मुनिगणैरपि॥ ते
नोरु बिल्वतरवः स्थापिताः शांकरांगणे॥ तन्मूले बाणलिंगानि स्थापयामास वै नृपः॥ लिंगानि पूजयेत् यस्मात् बिल्व
पत्रैः प्रतिक्षणं॥ शांभवैः सह सल्लापं करोत्येव स भूपतिः॥ शैवीमेव कथां नित्यं शृणोत्येव स नृपः॥ शांभवा भोजिता
स्तेन शिवनैवेद्यराशिभिः॥ नगरे हे शिवनामानि सदा गायंति गायनाः॥ शुकाश्च शारिकास्तत्र पाहि शंभो शिवे
ति च॥ वदंति प्रीतिवाक्यानि शैवान्येवापवित्रिणः॥ नृत्यंति च मयूरास्ते शिवलिंगाग्रतः सदा॥ स्वपक्षधूननव्याजैः
शैवान् रखिन्नान् सन्नित्रिणाः॥ वीजयंति सदा हर्षाश्च नृपतिः कंडूनाशकाः॥ बिल्ववृक्षे सुसततं निवसंति सदांडजाः
गौरसापारपूरैश्च माहाकालमसेचयेत्॥ फलतारैश्च विविधैः पूजयामास शंकरं॥ गंधकर्पूरपाटीरमृगनाभिद्रवैः शु
भैः॥ लेपयामास देवेशं सुगंधैर्यक्षकर्दमैः॥ अनर्घ्यमृदुसौवर्णदुकूलै रत्नसीभवैः॥ वेष्टयामास विमलैर्नानावर्णैर्न
पोत्तमैः॥ खेलकृष्णागरुधूपैश्च धूपैर्देवमधूपयत्॥ कपिलागोघृताधारदीपैः कर्पूरखंडजैः॥ दीपयामास विश्वेशं
सायमादृदयं नृपः॥ लद्दीपप्रभयालोकादीपितास्ते चतुर्दिशः॥ अत्युज्वल महारत्नभूषणैर्नवरत्नजैः॥ निष्कस
हेमरचितैर्भूषयामास शंकरं॥ नवरत्नानेकूलगोलकं लिंगमस्तके॥ दापयामास नृपतिर्भुजंगपूर्णिभिर्वृतं
सलक्षबिल्वपत्रैश्च पूजयामास शंकरं सितरक्तैस्तथा पद्मैः फुल्लसौगंधिकैः शिवं॥ पुन्नागनागबकुलैश्चंपकैः क
रवीरकैः॥ सलक्षैः पूजयामास महाकालमहर्निशं॥ नीलोत्पलसहस्राद्यां मालां लिंगे प्रकल्पयेत्॥ नैवेद्यार्गियस्तेन
कल्पिताः कोटिशोंबिके॥ अपूपगिरयस्तेन सूपपायसकर्दमाः॥ दधिक्षीरप्रवाहेश्च सोपदंशान गैल्लथा॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

खदिरासारतक्कोलसुजातीफलपत्रकैः॥ लवंगेलाजुंटिदुंगैः कर्पूरश्चमुक्तैस्तथा॥ मुक्ताचूर्णसमायुक्तं नागवल्ली
दलार्पणं॥ रत्नछत्रैरपारैश्च चामरैर्व्यजनैरपि॥ व्यजनैर्वीजयांचक्रे छत्रैराच्छादयच्छिवं॥ हंसवंशैश्चामरैरपि दुघावज
गदिश्वरं॥ दुंदुभिप्रमुखानेकमृदंगानकगोमुखैः॥ शंखकाहलनिर्घोषैर्महाकालमघोषयत्॥ नानाप्सरोगणास्तेन नाटस्य
श्रीशिवमंदिरे॥ कृपीतास्तेनभूपेन निष्कंकंटैर्वरांगनाः॥ एवंप्रतिदिनं राजा महाकालार्चने रतः॥ तस्य नाम्ना कृतं मस्ति
शिवचित्तो महीपतीः॥ हारोहारकुमारैश्च वसत्येव शिवालये॥ भोजयामास नैवेद्यैः शंभवानेककोटिशः॥ तद्रा
ज्ये सर्वथा सर्वे शिवनैवेद्यभोजनाः॥ पवित्रगात्रास्तेनैव शिवेन प्रियकृत्तमाः॥ तद्राज्यमभिवर्धं स्यात् नंदिप्रवरै
र्धृतं॥ चातुर्वर्ण्यं शंभवं च प्रजापतिरिवप्रजाः॥ शासन सनिहालारान्निःपुरारातिप्रसादतः॥ संसारचिंताविरतोनि
रतः शिवपूजने॥ ॥ईश्वरोवाच॥ नैवेद्यैः शिवतर्पितैः रघहरैः संपूज्य यो वा नृपः सार्धं पुत्रकलत्रमित्रसहितो वासी
त्सदा कामदे॥ क्षेत्रेस्मिन्सततं महेशकथया श्रीकालकालार्चनं कुर्वन्निर्मलचित्तमेव दधुनासंसारवार्तालसः॥ वंदेत्ये
वभावाः शिवेसकभावाभवेशानभावान्पेहर्षभावाः॥ गतानंगभावाः सदाभक्तिभावा महाधैर्यभावावतस्तेव
भावाः॥ शिवंकलिमलोत्थितप्रबलतापपापानलैर्विदग्धपलनुमानसाः स्मरहरं नचार्चे लिनो॥ महद्व्यसुरपामरान्हरि
विधींद्रपूर्वामरान्सदामुदुरत्यन्यधीः स्मरति भाग्यहीनोनरः॥ शिवनैवेद्यमपारपुण्यलभ्यं नदिलभ्यं सततं शिवदृ
ष्टं॥ रजताद्रिनिवासभक्तिपुत्रो मतिरुज्जायतिशंकरप्रसादात्॥ ॥इतिश्रीशिवरहस्ये पंचमांशे प्रथमोध्या
यः॥ ॥श्रीसूतः॥ ततस्ते प्रथमे धन्यग्गनपाहं बुज्जदिच्चिंतकाः॥ सानंदलोचनाः सर्वे मुनयो धाम्यवेदिनः॥ आजग्मु
र्नृपतिं द्रष्टुं भस्मपांडुरमूर्तयः॥ रुद्राक्षमालाभरणाः सहापंचाक्षरप्रियाः॥ पंचास्यो ध्याननिरताः पंचब्रह्मवि
दः सदा॥ पंचेषुबाणधारायतिरस्कसमहोपलाः॥ सनातनश्च सनकः स्तथैव च सनंदनः॥ सनत्सुजातश्चात
थाजालहर्षान्नपेक्षणे सतान्प्रत्युज्जगामाथ सार्घ्यहस्तः कृतांजलिः॥ प्रणनाम महीपालसांष्टांगस्पृष्टभूत
लः॥ आसनेषु सुनिष्ठेषु हेमकूटेषु भूसुरान्॥ गामर्घ्यमुदकं तेषां स्पर्शयामास सत्यमतः॥ ॐमुत्सेनितेरुतो
विषसादवरासने॥ श्रीवसंदर्शनानंदसंजातपुलकोन्नृपः॥ प्रमोदवर्षधाराभिः परिपुलककलेवरः॥ मोदां
बुधिनिमग्नश्च तदा चित्ररथो नृपः॥ सांजलिः प्राह वाक्यानि सुधासारापिसादरं॥ चित्ररथउवाच
अहो धन्योस्मि विप्रेंद्रा भवत्संदर्शनादहं॥ अद्यमत्पूर्वराज्येंद्रा यातारो नुग्रहाहिवं॥ भवतां दर्शनं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मेघकामधेनुः किलार्थदा ॥ भावांगसंगजनितो वा नो ऽपि सुखदायकः ॥ किं किं न सन्ति भाग्यानि विविधान्यमितान्यपि
महाकालमहेशस्य कृपापूर्णा मयि स्थिरा ॥ भवतां भवभक्तानां दर्शनं जातमद्य मे ॥ इति चित्ररथोदारां वाणीं वाणीप्र
तिप्रभाः ॥ श्रुत्वा ते मुनयः सर्वे परं हर्षमवाप्नुवन् ॥ ऊचुस्ते मुनयः सर्वे नृपं शांभवपुंगवं ॥ कंपयित्वात्मनः शीर्षं ज
टाभारविदीपितं ॥ मुनय ऊचुः ॥ त्वमेव धन्यो ऽसि महितस्त्वमसि मान्यो ऽसि पूज्यो ऽसि विशिष्टशिष्टः ॥ तव प्रभावं
प्रवदंति देवाः विधींद्रपूर्वा मुनयश्च सिद्धाः ॥ भूमंडलाखंडल एव नूनं त्वया मही मंडनगंडमंडिता ॥ त्वं वै सनाथः
प्रथितः पृथिव्यां यतो महाकालपदानुरक्तः ॥ माता पिता ते ऽद्य पितामहो ऽपि पुत्रास्तथा भ्रातरस्ते ऽद्य दाराः
सर्वे महेशानुचरानुपेंद्र त्वं शाममलिंगार्चनसक्तचित्तः ॥ श्रुत्वा मुनीनां वचनं प्रणतः स नृपाग्रणीः ॥ तैः सर्वै
३ नि मुनिभिः सार्धं महाकालालयं ययौ ॥ स्नात्वा शिप्रानदीतोये भस्मरुद्राक्षभूषणः ॥ निःसाणढक्काभिरवै रमात्यै
मुनिभिर्वृतः ॥ वृतो दारसहस्रैश्च पुत्रैरमरसुंदरैः ॥ सदश्वैर्मत्तमातंगैः स्यंदनैः शिबिकागणैः ॥ भटैरनेकसाह
स्रैर्बंदिभिः सूतमागधैः ॥ स ततो ययौ महाकालं द्रष्टुमिंद्रभो नृपः ॥ अवतीर्य रथिभ्यस्ते नृपेण सहिताः
शिवं ॥ द्रष्टुमभ्यागताः सर्वे सकलत्राः कुमारकाः ॥ पश्चादनुययुः सर्वे तद्भृत्यास्तस्य सैनिकाः ॥ सोपहाराम
५उदारा होदाराः सुमनोहराः ॥ मुख्यामात्यास्तदा त्याश्च प्रणेमुः शिरसा भुवं ॥ प्रदक्षिणप्रणामाद्यैः स्तुत्वा रुद्रं मं
हेश्वरं ॥ समभ्यर्च्य च मध्याह्ने भुक्तान्नैवेद्यमीशितुः ॥ दारैः पुत्रैः परिवृतानानां भवैः स्वर्णपट्टैः सह ॥ उपोपवि
विष्टुः सर्वे शिवाग्रे स्वर्णमंटपे ॥ कल्लोलतीर्थं च परं पीत्वा स्वर्णाजिनीपयः ॥ भवल्लिंगार्चनपरा मुनयस्ते नृ
पादयः ॥ एवं सभासदः सर्वे सभापतिमुपासते ॥ शिवार्पितैर्गंधवरैस्तांबूलैश्च मनोरमैः ॥ स्रग्भिश्च
सुमनामोदः परिभ्रमितषट्पदैः ॥ तानभ्यर्च्य यथान्यायं स्वयं चान्यास्ततो नृपा ॥ स्वदारस्तनयाद्या
स्त्रियः

॥स्कं॰च॥
श्रीराक्षस

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

अनथामाश्यानभूतंजनं॥ विचित्राभिःकथाभिश्चरेवीभिर्नृपसत्तमः॥ चकारकालनयनंमहा
कालार्चनप्रियः॥ ततस्तेमुनयस्सर्वेदृष्ट्वातल्लिंगमीश्वरं॥ प्रणम्यविनयोपेतास्तुष्टुवुःशं
करंतदा॥ मुनयऊचुः॥ कृतानंगभंगंमहागत्वगंगंसदाजह्नुकन्यातरंगोत्तमांगं॥ श्रि
वंभुक्तहृन्मन्ससंगैकसंगंमहाकाललिंगंभजामोभजामः॥१॥ महाव्यालिंगलिंगंविपक्षोरगभंगंभुजं
गांगसंगंकुरंगांगसंगं॥ तरंगाक्षिमालाविषंगंशुभांगंमहाकाललिंगंभजामोभजामः॥२॥ अनंग
पतंगेपतंगेकभंग्याविजालिस्फुलिंगेदहंतंदयांते॥ कुरंगंवहंतंपतंगेंदुनेत्रंमहाकाललिंगंभजामोभ
जामः॥३॥ जटाजूटपिंगंदयाक्षाल्यपांगंकृतांगानुषंगंकथाचित्कृशांग्याअसंगांतरंगंमहालिंगसंगंम
हालिंगंभजामोभजामः॥४॥ महोक्षांगसंगंमहाक्षोभलिंगंस्वकाक्षिस्फुलिंगंसुगंधोत्तमांगं॥ महाश्रोपि
तांगंमहानंगभंगं॥ महाकाललिंगंभजामोभजामः॥५॥ सूतउवाच॥ एवंसंस्तूयतेसर्वेमुनयो
हृष्टमानसाः॥ सज्ञानंविनयोपेतंवाचमूचुस्तदाद्विजाः॥ मुनयऊचुः॥ धन्योसिकृतकृत्योसिसर्वमा
न्योसिभूपते॥ पश्यदेवस्यमहिमांमहाकालस्यसादरं॥ मेरुस्तृणतिराजेंद्रतृणंयातिगिरींद्रतां
लवहृतांतमखिलंशृणुष्वगदतांद्विजः॥ भवान्पूर्वभवेराजन्ब्राह्मणःकथावाचकः॥ मतापितृविहो
नश्चदारेणचसमन्वितः॥ उंछवृत्तिपरोनित्यंसततंक्षुधमान्वितः॥ पटांचलेगृहीत्वातांकणानांमुष्टि
मादरात्॥ पल्लासार्धंभ्रमन्राजन्ग्रामेषुनगरेषुवा॥ सद्विजोहिदिवारात्रंदिनांतेनगराद्बहिः
कदाचित्सायमश्नोनोद्वितीयेदिवसेक्वचित्॥ तृतीयेवाथषष्ठेवाभुंक्तेदारिद्र्यपीडितः॥ श्वंसंतं
सूर्यकिरणैस्तप्तगात्रःसदाद्विजः॥ भेरुंडपक्षिसदृशोहिंडतेप्रतिवासरं॥ प्रतिग्रामंप्रतिद्वारं
लज्जासर्वेस्ववर्जितः॥ कश्चिन्मुष्टीन्वितरेतेकश्चियातिस्खलत्पदः॥ भार्यासंधकरोयाविरु
दन्प्रतिगृहंतथादा॥ दत्वादत्वाचविरताःपुनस्ताभ्याचंत्ययं॥ असूयाविष्टमनसोद
य

पी

र्शनात्तव भूसुराः॥ क्षत्रियाश्च दिव्याश्चैव शूद्रा अपि च संकराः॥ भृकुटी कुटिलं वक्त्रं कुर्वंत्येव मुहु
र्मुहुः॥ गच्छ गच्छेति तं केचिन्नूदेति च वदंति ते॥ दूरादालोक्य तं विप्रं कवाटैर्गलान्वितैः॥ गृहद्वाराणि कु
र्वंति साधवोपि भिया तदा॥ कर्णं मुष्टिं गृहीत्वैव निर्यात्युक्तोप्ययमूजनं॥ ग्रामस्थानागराश्चैव जना निर्भ
त्सयंति तं॥ जीर्णपटलस्य कंद्यां निष्कासयंति वेगतः॥ एवं संपीडितो विप्रश्चौर्येणापि स जीवति
विपण्यापणवीथीषु धनिकानां गृहेषु च॥ कणान्पणांश्चोरयति दृष्ट्वा संताडयंति तं॥ एवं च संक्लिष्ट
६ हु विप्रो भार्यया जीर्णया वृतः॥ कालं निनाय बहुशो विनयाचारवर्जितः॥ भार्यामाह तदा विप्रो दुःखा
दश्रु प्रवर्तयन्॥ उवाच भार्यां दीनात्मा मंदात्मा कृपणाकुलां॥ ब्राह्मण उवाच॥ महाकष्टप्रेतना
थो मयि नैषुर्यमागतः॥ कदा मरणमेष्यामि प्राणाः कष्टतरा मम॥ सत्वरं गत्वरं लोकं दृष्ट्वाहं दुःखवर्जितः
शान्त्या देहो महती लज्जा जायते मे शुनां प्रिये॥ दारिद्र्यं नाम मरणं सर्वस्यापि न संशयः॥ भक्षिष्ये गरलं नीरं जी
तांतकरं मम॥ तरंगमालाकलितं प्रवेक्ष्ये निधिमंभसां॥ ज्वलज्ज्वलनज्वालाभिः दाहयिष्ये कलेवरं॥ इत्युक्तवंतं तं
विप्रं भार्या प्राह सुलोचना॥ ब्राह्मण्युवाच॥ ब्राह्मणानां कुले जातो ब्राह्मणस्त्वं न संशयः॥ किमर्थं रुद्यते ती श्रीरामस
मं दुःखापनयनं कुरु॥ अनिष्टं नाम मरणं लोके सुप्रथितं सदा॥ यथा कर्म च तत्त्वा जीवा वै नात्र संशयः॥ य
स्मिन्काले यदा देशे यद्यद्द्वा विभविष्यति॥ यस्मिन् काले यदा राधमन्नं मित्याह देवी श्रुतिः॥ शिवक्षेत्रे
मिदं तावद्बहुधैव विराजितं॥ अत्र शंका न कर्तव्या कर्तालादपि भूसुर॥ वृथायासकरः कालः शरीर
स्यास्य सर्वथा॥ अतः परं शिवद्वारि वसावो वल्लिभोजनौ॥ एवं संवदतोस्तत्र दंपत्योः कश्चिदागतः
शैववर्यः प्रहृष्टात्मा शिवविशिष्टेष्टमानसः॥ भस्मरुद्राक्षसंपन्नो महाकालं निरीक्षितुं॥ वभा
षे वचनं चारु तौ तदा हर्षयन्निव॥ शैव उवाच॥ किमर्थं दुःखितौ ब्रूतं तीव्रशोकेन कर्शितौ॥ य
दि क्षमं मयि ब्रूतामुपायं चिंतयाम्यहं॥ प्राप्तमन्नं मया भुक्तं सदा प्रपत्तिपूजनात्॥ अस्मि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

णे वत्रिच क्षेत्रे दधा हन्नं सुसंस्कृतं॥ यस्मै कस्मैचिदर्त्थं तं तु दत्ते नमहेश्वरः॥ किं पुनः शैववर्येषु दत्तं भवति चाक्षयं॥ भस्म
फालस्त्वमर्त्यं तत्रिपुंड्रवद्विभासुरः॥ रुद्राक्षमालाभरणो द्विजो स्यो त्वं तत्कृतिः॥ सहारश्चार्थविशेषेण निनेचप्रियवल
२ स लभः॥ इति शैववचः श्रुत्वा भार्यां हर्षितो द्विजः॥ यथोक्तक्रमतो प्राप्य ग्रासमिष्टं यथाचरोः॥ दत्वितत्तद्देवायप्रां
जलिः प्रणनाम तं॥ उवाचोत्फुल्लवदनो हर्षगद्गदया गिरा॥ ब्राह्मण उवाच॥ किं करोमि द्विजश्रेष्ठ याचको हं सदातुरः
बहुभक्षः सदारश्च मासमात्रमुपोषणः॥ मया चनाश्रिया लोको नेवहास्यति किंचन॥ धनधान्योदपूर्णेषु गेहेषु प्रासदा ३ मेधिनां
तिरस्कुर्वंति मां नित्यं कुप्यंति च हसंति च॥ दारिद्र्यपीडितस्यास्य जीवनं मे न विद्यते॥ क्रियेहमधुना विप्रस्त्वं भोज्यार्थ
८ वा वमध्यगः॥ सहारः पन्नस्तस्य महाकालशिवागतः॥ शैवेमार्गेण शैवधन्यानां किल जायते॥ मत्वा पगजनान्नं
शोषवत्तुं न हि क्षमः॥ तस्य श्रुत्वि वशैवगतस्य धामीदं कलेवरं॥ येवपातकसंगेषे शैवेस्य स समुच्यते॥ इति ते
द्वचनं श्रुत्वा स शैवो दुःखितो वदत॥ शैव उवाच॥ त्वयान्नपत्नमेपर्वे नस्तं चान्नमुत्तमं॥ तेन त्वं दुःखभा
कून दरिद्रश्च विशेषतः॥ जन्मैतत्तिरस्कृतश्चापि मुहूर्ताधिकृत्वादिभिः॥ धनधान्यसमायुक्तः जनतायां त्वया धुना
नेव संप्राप्य ते चान्नं पुरस्य त्वं कालपर्ययं॥ उपायमेकं वक्ष्यामि सावधानमनाः शृणु॥ दृश्यस्तेन रयावामसश्च लितो
रुद्रिशगकः॥ मुहुर्मुहुर्जायते ते हृदये चैव पथुः॥ तच्छ्रिष्ठितिर्न ते युक्ता माहात्म्यं तत्कं शृणु॥ अस्मिन्नेव महाक्षेत्रे वसन्नसुनि
यतो भव॥ शंकरं भज देवि प्रभस्य रुद्राक्षभूषः॥ सर्वपापविनाशाय तत्वदास्याम्यहं मनुं॥ पंचाक्षरमदं विप्र तेन लिंगार्चनं कौ
भव॥ हरेण कथितं गौर्यै हितं दारिद्र्यनाशकं॥ तत्त्वं शृणुष्व ध्यानं त्वा विधिहितमात्यं लिंकं द्विज॥ अरवंडद्युकोतयधौततं दुल
नदम्भं गवीनेन विलोहुयपल्लवादृत्वा ततदृवं सभवेद्धान्यपतिः प्रजाः पाल्यपिता यथा गौरी॥ शिवेन शिवलिंगे शिवेद
ज्वलं ६ ददथान्नमस्तु तत्त एव निधिसंपदां भवति भाग्यापूर्णो जनः॥ सएव सुकृती परं मुहुरनन्यचेता यदि स्थितो मम
सपर्यया भवति मुक्तये चांबिके॥ सुकृत भुवि वर्षतः प्रसूनमल्लिवल्लीलसत्तनुसंततवकुलकेलीविरलपुंजवस्तुलं रोपा
ज्याव लिंगि भराग्निलिके मैसंकापकोराररयाश्रिन्यांतदपार सिंधुगगनपूर्णे रगण्योभवेत्॥ सर्वार्वमेधमनकोषफलायवर्गवेनिर्व
पणाय्यालमुमेयपुण्यं॥ कियत्तदन्नाधिपपादपङ्कजं नतो भवेद्दौरिविनिष्टमेनतू॥ अहो पामरवानराएव निसंगिवाराधनात्साधत्राहिंस्प्रहि
णीः॥ तच्चाचारपाराविहारेवसुराः स्वपापारयोनिद्रवासारतस्णाशरीराः॥ महत्विल्वमूलेमहानैवेमकंसमभ्यर्च्य संभोजयित्वा सलालैः सघा
त्राधिपत्वं लभेलैवकामं महात्राधिपस्यैव गौरीप्रसादात्॥ ॥ इति श्री[illegible]चमांग्रोहिणीयोध्यायः॥ शौनक उवाच॥ किमाह शौवस्तं वि

प्रं महादेवपरायणः॥ सविप्रः कृपमस्युग्रः सदा याचकेश्वरः॥ शिवधर्मैकचोधारी घोरीपुच्छानुकैगधीः॥ सानस्य महिम्नां कालाकुटि
लस्येव जिस्तधीः॥ नयासहनलः कामं किंचकार वरा श्रुतः॥ शौनको फँवचः श्रुत्वा सूतः सानंदलोचनः॥ हर्षेवशोद्भविनः सनूम
हनु शीर्षं विधूनय॥ जगाद गाथवाक्यानि शंकरो कानि नान्यपि॥ पावना निमहादेवे एवं सैनकृथार्णवे॥ सूत उवाच॥ शृणु शौन
क भद्रं पोपिभक्तकत्स्यनरोगेत्रः॥ विम्बाषिकस्य देवस्य महादेवस्य सादरं॥ यज्जागादारविंदास्ये कौमुदीपतिशेखरः॥ कथांसुधां
प्रवक्ष्यामि निबोधत मुनीश्वराः॥ देव्युवाच॥ भगवन् भूतभव्येश भवोद्भवजगत्प्रभो॥ कथार्णवचोभंगीनरंगैरंजयाशुमे॥ नदादे
व्या वचः श्रुत्वा जगाद सा महेश्वरः॥ समाश्लिष्य महादेवीं बभाण गणनायकः॥ ईश्वर उवाच॥ नहशैवादिनां वाणीं श्रुत्वा संतुष्टमानसः
सनुशैवपदद्वंद्वं प्रणामसुदा द्विजः॥ नमस्थाप्य महर्षास्तां शैववर्यो मुदान्वितं॥ शिवं शिवानदीनोये सं विप्रं स्नापयतदा॥ अग्निरि
त्यादिभिर्मंत्रैः कृतोद्धूलनपुंड्रकः॥ रुद्राक्षमालाभरणं कंठकर्णकलादिषु॥ बिल्वमूलेयतं विप्रं सविप्रः शैवसत्तमः॥ ददौ सत्रां पवीं
विद्यां पंचाक्षरमनोहरां॥ अष्टैश्वर्यप्रदात्रीं नां निहंतीं निखिलप्रदां॥ शिवविद्याप्रभावेन नदेहा शुभउद्भवो॥ नष्टम पाप्मा स्विदंगानि
लांनं तांनलोचनाः॥ इतिकर्लैनलोत्यक्त्वा समीक्ष्यंते परस्परं॥ देवा ऊचुः॥ किमद्भुतमजो राज्ञी जगदप्यसमोकृष्णोन्॥ इत्येवं संज्ञायाविश
सुराचारदआगतः॥ नारद उवाच॥ शिवविद्याप्रभावेन शैवदत्तेन भूसुरः॥ भासुरं देहमासाद्य मोदते पश्यता मुना॥ तद्देहासाय जोरा श्रीरा
शिं विदग्धस्तेन संबभौ॥ अपारघूपप्रबलज्वालमोलाग्नि नेनमः॥ नद्दर्शनार्थं देवाः शारदेन समागताः॥ अभिनंद्याथ तान् सर्वान् स
शैवो द्रष्टुमागतान्॥ ब्रह्मादित्रिदशान् सर्वांस्तं विप्रं वकुमैच्छत॥ दृष्ट्वा देवं महाकालं प्रणम्य विलयान्वितः॥ शैव उवाच॥ वक्ष्ये हितं श्रु ॥५॥
णुष्वा पतवायोपविमात्रानं॥ ब्राह्मणस्य च यत्कृत्यं तत्रापि शृणु विस्तरात्॥ आचारो ब्राह्मणानां परमो धर्म उच्यते॥ स्नात्वा च क्षिप्रनदी हि ७
तोयेस्स भार्यस्त्वं द्विजोत्तम॥ धृत्वा त्रिपुंड्रं रुद्राक्षः पूर्वां संध्यामुपास्य च॥ संतर्प्य पितृदेवर्षीन् जपं च पंचाक्षरं मनुं॥ अष्टोत्तरसहस्रं नित्यं
रुद्राक्षमालया॥ रुद्राक्षमालया जप्त्वा जपोनंतफलप्रदः॥ बाणलिंगं बिल्वमूले स्थापयित्वा समर्चय॥ रुद्रावर्तनशीलस्त्वं भव
नियंयतवतः॥ बिल्वपत्रैर्महादेवं समर्चय दिने दिने॥ तमस्मै देहि तन्मंत्रं शिवप्रादात्वं गंस्थिये॥ सप्तकृत्वां नमस्कृत्यं च प्राप्य शिवार्च
नं॥ कुर्यान्नान्यत्र नत्यैवं बिल्वैर्लिंगपूजनं॥ प्रदोषे शंकरस्यार्चा ब्राह्मणे विहितो विधिः॥ सोमवारेषु सर्वेषु विधिः शंकरपूजनं॥ अष्ट
म्यां च चतुर्दश्यां विधिः शंकरपूजनं॥ बिल्वपत्रैस्तदा विप्रनक्तानि नियमेन हि॥ शिवमेव पश्यं जीनत्येवं जावलिकी श्रुतिः॥
महाकालं महादेवं नत्वा निसंत्रानोनरं॥ प्रदक्षिणप्रणामाश्च सदारः कुरु सादरं॥ पंचाक्षरं च नियतं जपदेवस्य सन्निधौ॥ रुद्रेण

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

स्तुहि देवेनूं स्तोत्रैः पौराणिकैरपि ॥ गायत्रींच जपन्नीत्यापवर्गसृष्टैकभासुरं ॥ संसारभंजको भर्गो द्विजनस्याधिदैवतं ॥ नदाकृत्यानि हृ
न्निर्हीं शिवस्तुष्यति सत्तम ॥ गौतमोत्रिभरद्वाजाः भृगुवाशिष्टकाश्यपाः ॥ गायत्रीजपनात्स्वैपरां सिद्धिमुपागताः ॥ शृणुत्वं विबुधैस्सा
र्धमगजापलिभक्तिदं ॥ शृण्वतांपापशमनं हरभक्तिविवर्धनं ॥ जैगीषव्येन संदृष्टो नंदी श्रोकौमिदं शुभं ॥ इतिहासं महासारं पशुपाशवि
मोचनं ॥ शिवप्रीतिकरं पुण्यं पंचपातकनाशनं ॥ कैलासशिखरे ह्यासि स्थितं नंसुपशुपतिं ॥ त्रिपुंड्रचंद्रधरं स्वर्णवेत्रलसत्करं ॥ गणवृं
दैः परिवृतं नानामुनिगणैर्वृतं ॥ कांचने विष्टरे पुण्ये संस्थितं गणपोत्तमं ॥ जैगीषव्यः समागम्य दृष्ट्वा नत्वाच शंकरं ॥ नंदीनं शृंकरावृष
मौ नत्वा शिवभाषितान् ॥ जैगीषव्यउवाच ॥ नंदिकेश्वर सर्वज्ञ देवदेव कृपास्पद ॥ शिवधर्मे महाराज नरवनित्वं प्रमथाधिप ॥ शिवपादांबु
जद्वंद्व भक्तियुक्तेश मानस ॥ शिवप्रभावधर्मान्मे कौतुकाद्वक्तुमर्हसि ॥ महेश्वरदयासार सर्वं सूतं गणेश्वर ॥ नंदिकेश्वर उवाच ॥ जैगीषव्य
महाभाग शिवभक्तिकथासुधां ॥ पिबत्वं श्रोत्रपुटकैः पुनरावृत्तिवर्जितां ॥ पात्रभूतस्त्वमेवेह सुनिश्चितेन पुरा तव ॥ गोप्यमेतन्महागुह्यं देवै देवे
वेन भाषितं ॥ नाख्येयं च तथा ब्रह्मन्यस्य कस्यापि दुत्तमं ॥ महादेवी महादेवमपृच्छ कौतुकान्विता ॥ देव्युवाच ॥ किंते प्रियकरं शंभो रहस्यं त
द्वदस्वमे ॥ इति पृष्टो महादेवो जगाजगदंबिकां ॥ ईश्वर उवाच ॥ शृणुत्वं ममरेत्वानि रहस्यं मम शंकरि ॥ धर्मपंचकमित्याहुः पंचपातकनाश
नं ॥ शृणुष्वावहिता भूत्वा जगतां पापनुत्तये ॥ पंचेतिफलपः फले रमितजन्मसंघार्जितैर्भवे भसितधारणे मतिरुदेति विश्वार्थिके ॥ त्रिपुंड्ररच
नाक्रमः कुरगलादिफाले तथा उरोदरशिरस्थले भवति भाग्यपूर्णजने ॥ रुद्राक्षेतिवदनस्य तानूनपि नरो जंतुः सगोदानभाक् ॥ इत्यान
दृशानकं महेंद्रसदनं प्राप्यं दृसालोक्यगः ॥ तस्माहस्त्रधरोपि तत्र दशकं तस्मादनंतावसः हृकुवाल्लं वैष्णवमैश्वरं पदसुखं प्राप्येश्वरे लीयते ॥ पं
चपातकविनाशाक्षं नं परं पंचकोशविनिवारणं सदा ॥ पंचवल्कलपयाशुभप्रदं मंत्रमंत्रपरमं तथाक्षरं ॥ कुंभसंभवसुखे मुनीश्वरैर्भैमा
रकसुखे मरे रेदैः ॥ कुंभवल्कसुखरैगीणेश्वरैर्दिभनाशनकरं परमं मनुं ॥ जन्ममासफलदं शृणुभाग्यये समं चकूलनाद्वरेः ॥ उत्तमुक्तिभव
भक्तिदं भक्स्यांबीजमेकमनिशं शिवभक्तेः ॥ श्रीरुद्रं यजुषां गणे पुविदितं जप्यापरं प्रीतिमान्सुनः पालकसंघपोगिरिवरान्जनेस पुण्येकभाक्
नत्रांम्नां फलवाद सूक्तिपरमैमंत्रं जपन्मुनिश्रावकभस्माभ्यक्तनतनुस्तं श्राच शायितो योभस्मनिष्ठो भवेत् ॥ योरुद्राक्षविभूतिभूषणयुतो ज
सापि योजायते यः पुंड्रांतरधारणे मतिः समेनैवाप्नुयात्फलं जपवाप्यस्मुनिशेखरवरो नमपदानूत्ता वापि नस्यार्थकं लिंगपुष्पथिनां सदाप
चितिजं पुण्यं नहि प्राप्नुयात् ॥ पुन्नागनागवकुलार्जुनचंपकेश्चमंदारपाटलकदंबककर्णिकारैः ॥ जंबाम्रदाडिमसुगंधिशमीशमीकलो

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

जैः

श्री॥जा॥द्वैश्च बकुलैः करवीर पुष्पैः॥ पद्मार्कैः कनकैः लयारमनकैः बंधूककोकेर्वकैः कुंदैर्जातिकुसुमसंभवसुमैस्सन्मल्लिकासंभवैः॥ अंको
लैर्गिरिमल्लिकादिकुसुमैः ससागिरिजानादिभिः नंद्यावर्तमरुवकैश्च तुलसीसद्द्रोणदूर्वांकुरैः विष्णुक्रांतकुरंगपमार्गजलदैः काद्वोरलथैवा
र्जुनैः॥ सहस्त्रनीलोत्पलमालया शिवं समुल्लसत्सारुचन्द्रांकमौलिं॥ मुदा सुकुंदाजविमृग्यमौलि पादांबुजं पूजयिता स धन्यः॥ यो बिल्वो
त्तममालया नु दिवसं मंदारमालादिभिर्लिंगं मंगलमेन दयसुमभ्भः सौरभ्यगंधार्चितं पश्यन्नश्वरपातकाश्च त्रामना ध्यायानभीतिं हरेत्
निर्दुष्टैस्त्रिकपत्र बिल्वजदलैस्सन्मानवलिंगोद्भवैः कापित्थैर पद्मारिपद्मवरैः यः पंचवक्त्रार्चनं पंचब्रह्मनमांसि यस्य वदने सयः स मुक्तो भ
वेत्॥ यसंतनवमल्लिकाकुसुमदिव्यमाल्यादिभिर्दिनोतसमयोल्लसन्मधुरगंधजाजीसमैः सरैः॥ महेशजनिमार्चनं प्रकुरुते प्रदोषे पुष्पः स
मादिभिः षगुल मप्रियजसौपयत्सु लानलः॥ ब्रह्मा नीलमयं हरिर्मणिमयं विष्णुर्निरंगामयकेन्मुक्ताजालमयं प्रवालजसुमा तार्क्ष्यो द्रवं
भानुमान्॥ हैरण्यं धनदस्तथैव वरुणः श्रीचंद्रकांतोद्भवं वह्निश्च अश्ममयं सुपिलमयं वायुश्च नीलं हरिः॥ अन्ये सर्वे मरुद्गणाश्च दिति
जा गंधर्वविद्याधरा यक्षा राक्षसकिंनरोरगगणाः रुद्रा मुनीनां गणाः॥ चित्रं चारु महेशलिंगममलं संपूज्य यं सादराद्विल्वीकोमलपल्ल
वैर्द्विविधदो मंदारमालादिभिः उत्फुल्लरक्तकमलैरमलैक दंबैर्नीलोत्पलैर्विकसितैः कुमुदैश्च नित्यं॥ मालूरप्रभवैर्नवारुणदलैर्दूर्वांकु
रैः ग्रांकुरं॥ लिंगेभ्यर्च्य भवेद्धनेक विभवैर्युक्तस्तथा मुक्तिभाक्॥ सायं कुंदमरंदबंधुरलसद्द्रोणगंधीकृतैर्दिग्वातैर्विपिनप्रफुल्लसु
मनोधूलिप्रभाधूसरैः॥ पार्वतीरमणार्चने कृतमतिर्मंदारमालादिभिः सम्यक्तन्नु भवेत्स सुभगोभाग्येपि कंभिकलो॥ प्राज्यैर्मध्या
ज्यदुग्धप्रभवदधिघृतैः नालिकेरेक्षुसारै रंभाजंबीर चूतप्रभवफलरसैः पानसैर्द्रुमकोष्ठैः श्रीखंडद्रवसारसागरम
हाकर्पूरखंडोद्भवैः पाटीरैर्मृगनाभिजातसुरसैः सच्छर्कराधूपकैः॥ आसिंच्यालिप्य गंधैः मृदुमखसना
वैष्टनैर्वेष्टयित्वा नेपथ्ये मणिक्यालिप्तः सुमनसा भारेश्च विलीवदहैः॥ आश्चर्याभरणप्रभेर गरुधरिम
लामोदितैर्दीपजालैः नैवेद्यैर्बहुभक्ष्यभोज्य सहितैः स्नां कुलनीराजनैः॥ कुंदेंदुप्रतिभानचामरगणैः
छत्रैश्च मुक्तालसद्दामस्वर्णपरिष्कृतैर्व्यजनजा मंदादिथिवाताप मे॥ आदर्शैः रतिनिर्मलैर्मृदुलसद्व

श्री...
॥६॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

यत्र भेदोक्षितस्थौ नेत्रत्रमस्तवप्रणामं नेन्दीयैश्वर्यैरपि॥ लिंगमंगरक्षमंगलापमिमहासान्निध्यहेतुस्थ
लं वारंवारमघौघनाशनकं पुण्यप्रदोषेपि च॥ संप्रत्या लोक्य पूर्णे जीनितनविनेनः किंवदामीशानुत्यः स्कं
दोनंदीशभृंगिरिटिर्विरुणाधन्यधन्यः स एव॥ ॥नंदिकेश्वर उवाच॥ ॥एवमाह महादेवो गिरिजां
प्रति शंकरः॥ रहस्यमेतद्दोष्यं तेजैगीषव्य शृणुष्व मे॥ दुर्गं धापारपूरप्रबलखरिखुराघातभिन्नाभ्रदंतासं
संगोल्कठिनो ये नरजरठखराघोरसंसारभाराः॥ तेषां का वा भवित्री गतिरिति निकले ये नाथ चांघ्री त्राधिन्द्वइ
स्वामिनीशानभक्तिं वितर कुरु हरानाथ नाथ प्रसीद॥ परदारविचारसादराः सुरमाचार विचारवर्जिता विधा
नधाराः॥ उन्मज्जमारशरकृत्तमहोरसो ये नाशयंति गिरिशं महिते प्रदोषे॥ महापतरंगाकृष्टगाभिसं
गीरुमारणमसा द्रंगसंस्थाः। चिन्ता :॥ नशंगं भजेसेव हुर्धक्षिपं गात्रंगंगांभसा प्लावयिष्यंति गात्रं॥ सततं विनिवि
ष्टमंतिके भगवंतं त्रिपिविष्टमष्टमूर्तिं॥ दुरदृष्टवालैर्विमुह्यदुष्टान भजंस्येव महेश्वरं कंटकाः दुरदृष्टदशाकरानिघातैः क्रूरा
कारैरपि नाचयंति शंभुं अनिशं नि विशांतमंतरंगे शाशमिनाशेष दुरंतदुःखजालं॥ अगजापतिपादपूजने मतिरस्तेने
भवेन धर्मजालैः॥ आर्च्यप्राच्यैतमतिपुगमनसाष्टयंस्तुबुधोरता॥ सूत उवाच॥ इत्युक्तो नंदिकेशेन जैगीषव्यो महामुनिः॥ नंदि
केशं समालिंग्य प्रेमाश्रुपुलकोवदत्॥ जैगीषव्य उवाच॥ अहो महादेव कथाविधासुधारसास्वादनलोलचित्ते से हारत्नमे
निःसम भीष्टसंगः कांतेव रसार्थ विनागरदेन॥ तेनक्षिन द्मीश्वर पोरदावप्रभाकराकार भवैकबंधं॥ इत्युल्लासजगामाथ के
लासं मुनिसत्तमः॥ प्रणम्य च महादेवं जैगीषव्यस्तदाब्रवीत्॥ जैगीषव्य उवाच॥ स्वामिन्महेशाकरुणावरुणालयाद्य वसादप
भमकरंदमधुव्रतहं॥ संप्रार्थयामि नितरां तरणं दुमोकेसंसारघोरदवदग्धसमग्रकायः॥ शैव उवाच॥ एतत्ते सर्वमाख्यातं संवा

न~ इत्यस्त्र महादेवं शंकरात्मे
शिताभवत्॥

चिरांगी

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

दं द्विजसत्तम॥ यः शृणोति सकृद्भक्त्या भवभक्तिविवर्धनं॥ त्वदर्थं कथितं विप्र सर्वपापप्रणाशनं॥ अस्माकं दुरदृष्टकोटिघटिता
पारांहसो नाशकं लिंगं दृष्टमघापहं बिल्वजदलैः संपूजितं मस्तके॥ क्षिप्रातुंगतरंगगर्भीकर...लवैः संप्रोक्षितं वीजितं वातैर्वै
कपयगंधजरजोगुंफी वृतैः शीतलैः॥ सूत उवाच॥ सैवंवर्ययेवचः श्रुत्वा सभार्यः स द्विजः स्तदा॥ स कंपितांगो हृदयो भवभक्ति
परोभवेत्॥ प्रणम्यैतं महाशैवं महाकालं महेश्वरं॥ भूसुरस्तान् सुसुतांश्चापि नारदं बलिनौजसं॥ एतावत्कालपर्यंतमस्माकं श्रुय
तां द्विज॥ इति प्राह श्रुतवचनः सदारैः स द्विजाधमः॥ ब्राह्मण उवाच॥ जाबालश्रुतिमस्तके पुविहितो धर्मोपि नसंसेवितो मंत्रैः स
प्रभिरेव धूलनविधिर्नो कूर्णितो नाकृतः॥ रुद्राक्षैर्नविभूषिता तनुरियं नाभ्यर्चितः शंकरो हा हा हा जनिरेव गर्भांकुरे व्यर्थीकृता
मधुना॥ बिल्वदलपूजने मतिरुदेति नाभ्योदये श्वालश्रुतिशिरोज्ञाते नैमनकृ पीठक्रमैः शिवांकणपरिभ्रमैः शिवविभूतिधूलि
दरैः सुशंभवबरे द्रैतं गिरिशामंदिरं नत्वहि॥ शंकांतकदुरंतदुष्कृतमहाआकारवज्रायिता श्रीविश्वाधिकदेववेषभवतः कारुण्यपा
थोझरी दूरीकर्तुमलं समस्तजगतां संतापकंदं सदा शंभेमय्यपि चातकप्रतिनिभे संतुष्णकंठास्यके॥ मे पाहि त्वं भगवन् दयार्द्रकरुणा
दृष्ट्याभिवर्षस्व मां॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे तृतीयोध्यायः॥ देवा ऊचुः॥ अहो महदिदं भाग्यं ब्राह्मणस्य महात्मनः॥ सुरीभ
रैः सुरैर्दैश्च भक्तिं पापस्य दुर्लभां॥ शांभवी पावनी धन्या व संसारं गोभावलोकनात्॥ निष्क्रियोप्ययमस्मत्कृषिः स्मदकृतोपि
भूसुराः॥ भासुराचारसंयुक्तः सुराश्चर्यैकभाजनः॥ त्वदंगसंगवातोपि पावनानां च पावनः॥ तद्दर्शनं सुराणां तु विचित्रज
नकं महत्॥ अहो महामणिस्पर्शाल्लोहं कांचनतां व्रजेत्॥ तद्देवायमधुना विप्रबंधुस्तथाधमः॥ मुनीन्द्रानमरेन्द्रांश्च कुरो
तिलदृश्ययात्॥ त्रिनेत्रसुदयापात्रात्पवित्रात्मगात्रसंगमैः॥ कुर्वत्येवामरधुनीपुलिने यद्द्वेवते॥ एतस्य भाग्यगण
नानायोग्येरिह गण्यते॥ शेषोपि महिमालेशं गणितुं न च न क्षमः॥ महाकालमिदं क्षेत्रं महेशाधिष्ठितं परं॥ भूमंडलेस्य
सदृशं क्षेत्रमन्यन्न विद्यते॥ वियोतले यथा भानुर्नभांकण पृथिवीस्थितः॥ तथा भूमंडलगतक्षेत्रेष्वेतद्विराजते॥ महा
कालमहाकालमहाकालेति यो वदेत्॥ सुदुरेपि गतो मर्त्यो महाकालान्तिके स्थितः॥ लिंगं मंगलदं पुण्यं महामंगल

स्थि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नश्यसंशयः ॥

रंभापनसजंबीरनारिकेलेक्षुसारकं ॥ दत्वाद्विनाद्यस्तानवर्हृतिष्यापो

यार्चितं ॥ अर्चितं ब्रह्मविष्णाद्यैर्महाकालगणार्चितं ॥ दृष्ट्वा श्रुतं वा सततं स्पृष्ट्वा हे विनायक ॥ अयं मे हस्त इत्यादि मंत्रस्य
मूर्तौ विन्यिष्यते ॥ चैत्र्यां माघ्यां तथाषाढ्यां पौर्णिमायां तु पूजयेत् ॥ स विमुक्तो महापापैः मुक्तिमंते व्रजेत वै ॥ यक्षचंद
नपंकेन लिंगमेनं विलेपयेत् ॥ कर्पूरागरुकस्तूरीमिश्रैर्वा यक्षकर्दमैः ॥ नालतैर्नैर्वीजयित्वा शोभफलं नाग्रवेत्
बिल्वपत्रैश्च पद्मैश्च कल्हारैश्चंपकैस्तथा ॥ पूजयित्वा महालिंगं महाकालुस्मृत्य लिनः ॥ सद्यो मुच्येत पापेभ्यो गा
णापत्यं लभेन्नरः ॥ अग्नौ पोष्य महादेवं दद्यात्सायं हविष्यभुक् ॥ ब्रह्महत्यादिभिः पापैर्मुच्यते नात्र संशयः ॥ शिवाग्न
घृदकेस्नाहासंतर्प्य पितृदेवताः ॥ भोजयित्वा द्विजान्छैवान् भक्ष्यभोज्यैरनेकशः ॥ कोटिभोज्यफलं तस्य क्षेत्रेऽस्मि
न्छैवसत्तम ॥ दत्वाथ तंदुलं प्रस्थं तिलान्मुद्गांस्तथाढकान् ॥ क्षीरं दधि घृतं क्षौद्रं शर्करां वा फलानि च ॥ दत्वा
शिवाय सभवेन्निष्पापो नात्र संशयः ॥ सुन्नोणेन सर्वेम सर्वेमे पमुग्र इत्यादुरात् ॥ बुद्धिपूर्वकृतैः पापैस्तत्क्षणादेव मुच्यते
कापिलेनाथ पयसा योभिषिंचेन्महेश्वरं ॥ स पुनस्तत्य पयसा स्वोदरं नाभिषिंचति ॥ घृतेन दीपान्प्रज्वाल्य कार्तिकेतु
विशेषतः ॥ सोमवारे त्रयोदश्यां प्रदोषे पर्वणोर्द्वयोः ॥ संक्रांतौ च व्यतीपाते अयने ग्रहणे तथा ॥ दृष्ट्वा देवं महाकालं पूज्य
मुक्तो भवेन्नरः ॥ शतरुद्रीयमंत्रैश्च योभिषिंचेन्महेश्वरं ॥ धारापात्रैस्तथा शृंगैः शंखैश्चैवाथ पांडरैः ॥ सहस्रधाराकल
शैः शतधारादिकैरपि ॥ शतधारं सहस्रधारं मंत्रैर्यस्त्वभिषेचयेत् ॥ गंधितैर्वासितैर्नीरैः धारयानुतसूक्ष्मया ॥ धारां
शिवाग्निरोलग्नामविछिन्नां प्रकल्पयेत् ॥ संततिं पशुपुत्रांश्च अविछिन्नां लभेत सः ॥ सुदुर्लभतरं ज्ञानं लभते ना
त्र संशयः ॥ इत्थं शैवेन संवादं कुलावस्वादयः सुराः ॥ नारदाद्यैर्मुनिश्रेष्ठैः सार्धं गंधर्वकिन्नरैः ॥ सितभस्मानतननवोरु
द्राक्षवरभूषणाः ॥ महाकालालयं देवा ययुर्बिल्वादिपाणयः ॥ महापंचिनितं भारान्कामधेनूयसोद्भवैः ॥ सफेनक्षी
रधाराभिः रुद्रसूक्तैरसेचयन् ॥ दधिमंडैर्घृतैर्दिव्यैर्मधुनाक्षिलयापि च ॥ नारिकेलाम्रसुरसैः मोचाजंबीरपान
सैः ॥ ननद्रसैर्महादेवं विविधैरभिषिंचयन् ॥ गंधपुष्पैर्धौतैः कर्पूरस्वर्णरत्नजलैस्तथा ॥ रौद्रैऋग्यक्षामयजुषांग

गिन

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

योरार्थवर्णयोरपि ॥ पंचब्रह्मभिरीशानं सुगंधिगंधवासितैः ॥ पयोभिरमृतास्वादैः पाटलागरुवासितैः ॥ नानावादित्रनि
नदाभिर्लिप्ताः समघोषयन् ॥ स्नानकाले महेशस्य जयशब्दैश्च पुष्कलैः ॥ स्नाप्य वस्त्रैर्वेष्टयित्वा मृदुकौशेयसंभवैः ॥ चं
दनेनैव संलिप्य लिंगमापीठमुत्तमं ॥ नवरत्नचितानेकभूषणैर्भूषयन्सुराः ॥ निधनेशादिभिर्मंत्रैः श्रीपत्रैः कमलैस्त
था ॥ अर्चयंश्चंपकैर्बिल्वैर्मंदारकरवीरकैः ॥ बकैर्द्रोणैश्च धुत्तूरैर्नीलरक्तोत्पलैस्तथा ॥ सहस्रनामभिः पुष्पैः धूपैः दी
पैर्मनोरमैः ॥ दीपैर्विदीपयामासुर्महाकालशिवालयं ॥ धूपैरगरुजोद्भूतैर्धूमधूमितदिक्तटं ॥ नैवेद्यैर्विविधैर्हृ
द्यैः सूपापूपान्नराशिभिः ॥ क्षीराज्यकुंभैः शाल्यन्नैः पायसान्नैः प्रतिष्ठानैः ॥ दधिखंडादिभिर्दिव्यैर्नार्केरपंकपंक्तिलैः
तांबूलपर्णैर्नानेकक्रमुकानां चराशिभिः ॥ मुखवासकरैरन्यैर्मृगनाभिविराजितैः ॥ लवंगैलासुखवरिनेजजीप
त्रफलैरपि ॥ स्वच्छपुच्छयुतापारमरीचरवदर्पणैस्तथा ॥ नैवेद्यमाद्यहृद्यं च दलादिविषदः शिवं ॥ नीराजनैस्तथा
पुण्यैः छत्रचामरदर्पणैः ॥ व्यजनैस्तन्निषेव्येशं नानावाद्यरवैरपि ॥ रंभाद्यप्सरसस्तत्र ननृतुः शंकराग्रतः ॥ जगुश्च
देवगंधर्वा नारदाद्याश्च गायनाः ॥ महादेव प्रसीदेति श्रीमन्मृत्युंजयेति च ॥ सरागं च सतालं त्वेकलंगीनेरतोषयन् ॥ मृ
दंगनादसंतानविन्यासैरुद्रवीणाकराः सुराः ॥ प्रदक्षिणानमस्कारैः स्तोत्रैर्भिन्नैर्नैस्तथा ॥ करताडनपूर्वं ते तुष्टुवुः प
रमेश्वरं ॥ देवा ऊचुः ॥ सरित्सलिलनिषंगिणे कृतगिरींद्रसद्धन्वने धराधरणसत्फणिप्रवरभूतसत्सिंजिनेरसारमण
सायकप्रबलहस्त तुभ्यं नमः ॥ १ ॥ महोक्षवरवाहिने हतगणेंद्रनोत्सादिने भुजंगवरधारिणे धृतगराय कंठाय
ते ॥ त्रिमार्गपतिकलास्फुरत्सुरतरंगिणीमौलये महांगवदनोल्लसन्मदविलोकिने ते नमः ॥ २ ॥ जलंधरशि
रश्छिन्नीनिहितनालचक्रायते कपर्दधृतबंधनोच्छ्वसितभोगिभोगायते ॥ ललाटनलकोपकृत्कृणवि
दग्धकामायते महाद्रिगिरिमस्तकप्रहतिनामवज्रायते ॥ करींद्रवदनोल्लसत्स्फुटपदाय तुभ्यं नमः ॥ ३ ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

विभूतिपरिधूलनोद्धवलितांगरागायतेहरिन्मणिनिभागजाजिनविभागदेहायते॥ पतंगनयनोज्वलप
बलचंडदंडहतिस्फुटद्द्विजसुताविनेभवहरायतुभ्यंनमः॥ ४॥ सुरासुरमरुद्गणप्रवरविप्रवृंदार्भटीक
टीनटमृगाजिनप्रबलदीक्षदीक्षादिने॥ हविर्मुखमखाग्रनांधसमुरवोरुदंतेक्षणं प्रपालनकराय
मेगिरिशायतुभ्यंनमः॥ ५॥ इत्थंस्तुत्वातदादेवामहाकालंमहेश्वरं॥ शंभवेभक्तिभिः सार्धं
प्रणामास्तेसुधांधसः॥ शिवेनैवेधमानास्तसुधाधिकारिणो भवंतु॥ ततस्तेविबुधास्सर्वे
दृढरूढवसुधाधिपं॥ नाम्नाचित्ररथंहृष्टाः स्पर्धनेयुः शतक्रतुं॥ रत्नस्मरुद्राक्षवीनांगनां
भवैः परिवारितं॥ महाकालमहालिंगंध्यायंतमनिशंहृदा॥ रंभाधिकारिभिर्दारैश्चभोरे
र्मारसंमितैः ६॥ देवामानसवैरवीरिभटैस्ताद्दग्विधैरपि॥ स्वराज्यैःस्वरमरैःपरीक्ष्य
बहुधास्तिकं॥ ऊचुरम्लानवदनाः प्रांजलिप्रणतंनृपं॥ ॥देवाऊचुः॥ ॥धन्यस्त्वमेव
भूपालपालितनाखिलाभूतला॥ भूरुराणादूलमेवेकआषाढार्चनतत्परः॥ न वभाग्यस्या
नां तोलियतः शिवपरायणाः॥ सहाशक्तोयमत्र्यं नमदृष्णां प्राप परं फलं॥ अन्ये द्वि लो
चनादेवास्तवदर्शनहर्षिताः॥ स्वर्गौकसांवचः श्रुत्वाक्ष्माभृद्विस्मयान्वितः॥
भूयः प्रहर्षितोदेवान् वचोवक्तुं प्रचक्रमे॥ सुरसंदर्शनापारहर्षवारिधिमग्नधीः॥ राजोवाच॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

इंद्रमित्रादयोदेवाः हरिपद्मजपूर्विकाः॥ वरुणाग्न्यनिलाः सर्वे त्रिनेत्रांतिगाः सुरोत्तमाः॥ सनातनाद्याः
योगींद्राः नारदाद्याः सुरर्षयः॥ कृतकृत्योस्मि हे देवा यूयं मद्दूरनिर्गताः॥ श्लाघ्योहं विबुधश्रेष्टाः
सर्वदानात्रसंशयः॥ न मत्तोभ्यधिकः कश्चित्पुण्यवानिति संस्थितिः॥ महाकालमहेशस्य कृपामयि
सुसंस्थिता॥ कः पूज्यते भवद्भिस्तु ध्यायते कः सुरोत्तमाः॥ कस्य लिंगं पद्मजाद्यैः पूज्यते भक्तिभावि
तैः॥ तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि भवद्भ्यः स्वर्गवासिनः॥ महेश कथया कालो विनेयश्चेति मे मनः॥
कालकालकथाधारा सुधयायस्तु जीवति॥ स जीवति नरो नित्यं मृतस्त्वन्यः सुरोत्तमाः॥ वसुधाधि
पतेर्वाक्यं श्रुत्वा ते विबुधोत्तमाः॥ ब्रह्माणं विनयादाहुः कृतांजलिपुटस्तदा॥ देवा ऊचुः॥ त्वमेव
देवश्रेष्टोसि प्रजापतिरसि प्रभो॥ महेश्वराद्वेदजालं शिवज्ञानं च वेत्सि वै॥ त्वत्तः सर्वमशेषेण
राज्ञा च श्रृणु मो ब्रह्मज॥ सूत उवाच॥ इत्थास्त्वदैबुधं वाक्यं श्रुत्वा नत्वा महेश्वरं॥ बभाण भारती
नाथो हर्षयन्नृपमंजसा॥ ब्रह्मोवाच॥ अस्माभिरिंदुरेखा कलाकलितोत्तमांगलिंगार्चना
नियमधूतसुदुष्कृतैश्च॥ नास्ति वकालजभयं जनिमृत्युतोपि शंका न दुःखजातवैः सुविचिं
त्यते हि॥ क्षपांत्य क्षम क्षीण मक्षापि रुध्वा क्षपादौ॥ क्षपांते क्षपांते क्षपानाथचूडं॥ सम
भ्यर्च्य दक्षाध्वरध्वंसकं कृत्तिवासं भंगाक्षिक्षयं मुच्यते घोघसंगात्॥ त्रिविष्टपे विष्टमदृष्टकोष्ट

कृत्तिवासं

श्रीराक्ष
॥ ९

जनितानंदैकनिष्ठानता ॥ न ष्ठानि शिष्टविविधिष्टग्रीष्टहृदयागारेनिविष्टश्रीर्वध्या त्वाकष्टनरा एष वे एनमयं सत्कारष
निसरा ॥ का एतसंवरमा श्रमीग्राम निर्ग्रंहृष्टः फणार्धे मुहुः ॥ कोवा वेदेद पादिमवरग्रिस्वरो त्रमस्मिता हा
स्यजा लोभीसायसे दुरामात्त पनपवनका भांनिदेवाः समस्ताः ॥ लोपं ग्रंक रपा त्करप्रनपते मुलं मयोपा
तु हं उमोपीममहेश्वरस्मरमहदेवेति नामा स्तुभिः ॥ निसाग्निसरु मत्तवक्त्र विपक्षापारसता सर्कयस्मा
बे [illegible] यरुमाधि [illegible] गमेनं चेन यतिय [illegible] नेक वा यं जगत् ॥ यस्यानंदनवैकदेव जनितानंदेन नेनिर्वृताः
जसे रुरि मरु द्गणाः सकरुणः काशीस एवेश्वरः ॥ निर्भोपत्ति विनात्राण्काल नमहेहंकार भूतेर्गणैस
मकं पुरुषः मरु सप्रिकृतिः सर्वे स्वरूपाविना ॥ याकालस्य शिवस्य मुख्य दयिता तां ध्यानयोगैः सु
राः संभाव्य ममयाधिनाथमजरं नत्वा परं निर्वृताः ॥ विषार्णिविविपाकराद धिमहीपदु भालिव
लिदिपिगनलिपिसपर्ति ग्रा मुर्वीरोचिषि ॥ वलहिषि विना रुपा विप मि येपिपीयूषवसग्रोषयति
द कलमषं विषमवाप यो माकरः ॥ नागमरुकाकमि दं हृदे नागमस्तकलमसुं परिहाय ॥ नागमथितन्नि
नाकरसिंधुं नागमघरदिं दुरुमानं ॥ यच्छिरोधिवसतीह परागः पादयोस्तव त्रिगाधिपराँ
गः ॥ अपरोपि रविसन्नपरागस्तानने रभजनं हिपयगः ॥ भगवन्नगजापतो महेश्वरस्ते न
तु न्यैरमिते ने भेन कृति ॥ सततु सांतरते भवाद्वि मुग्नं र जनितार प्रथितं विचित्रकर्म ॥ व
रं कर्दृष्टितां वरं मर्कटत्वं वरं चंडाल चंडाल कन्या सुतत्वं ॥ वरं सकरीयोनि गंधो न्मुखत्वं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

महेशार्चनावर्जनं न हरे न ॥ अलं सर्वदानैरलं सर्वयज्ञैरलं तीर्थयात्राव्रताचारधर्मैः (अलं सर्वदानैरलं सर्वयज्ञै
रलं तीर्थयात्रा) अलं योगसंसेवनैर्विप्रवृंदप्रतिष्ठादिपुण्यैरलं केवलं मे ॥ प्रतिष्ठाप्य लिंगं महाबिल्वमूले त्रिकाले
महेशं समभ्यर्च्य बिल्वैः ॥ न चेच्छामि वाणीपतित्वं हरित्वं महेशानपादारविंदे रमामि ॥ स्वयं हीरवीरं निखिल
गुणपारं भयहरं परं पारसारं निखिलजगदुत्पत्तिहेतुं परं ॥ नमामीशमीशं सुरनरगणाभिष्टुतगणं बरं वारंवार
श्रुतिशिखरगम्यं सुखकरं ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे चतुर्थोऽध्यायः ॥ ब्रह्मोवाच ॥ नमो दारविचित्रा
णि चरित्राणि नृपोत्तम ॥ त्रिनेत्रपादद्वंद्वाजभक्तिसाराणि सत्तम ॥ द्रष्टुमभ्यागताः सभ्याव यसं दादिवौ
कसः ॥ नारदप्रमुखाः सर्वे मुनयः स्वर्गसन्मुखाः ॥ पश्चिमेन समो नास्ति महादेवस्य दुर्मुखः ॥ तन्नेत्रापांग
संगेन पापसंगः प्रजायते ॥ अनंगरिपुरस्यार्थं कृपां सांगीकरिष्यति ॥ निःसंगेनापि भावेन तस्य भावेन भा
वितः ॥ भवनाशकरस्तस्य ध्येयं भवसेवनं भवोद्भवः ॥ त्रिवर्गं चास्य पादांजं च वरीव स्वामेव रहि ॥ मामुचतां
ह्रयाभक्तिं भवनाशकरीं नृप ॥ भयाभयप्रमुनिवराश्चयं विष्णुमुखाः सुराः ॥ अपारघोरसंसारसागरं त
र्तुमिच्छवः ॥ संसारतरणोपायः श्रीमहादेवपूजनं ॥ महादेवं समभ्यर्च्य मुच्यते भवबंधनात् ॥ विज्ञानं
महदाप्नोति तस्य भक्त्यैव नान्यथा ॥ अनभ्यर्च्य महादेवं को वा मुक्तो भविष्यति ॥ यस्य विष्णादयो देवा
पद्मजाद्याः परिकीर्तिताः ॥ तस्मात्सर्वपतिः शंभुस्त्र्यम्बकः सर्वभूपतिर्नृप ॥ पार्वतीरमणः शिव एव पाति जगदेत
च्चराचरं ॥ सत्यं वक्ष्मि क्रियाभावेन तथा विनाः परमेश्वरः ॥ कामकर्ममयैः पाशैर्मोचयत्येव नान्यथा ॥ भक्तिरेव
विरूपाक्षे भवमोक्षप्रदायिनी ॥ भावगम्योऽसौ महात्मा शिवः शांतो विमत्सरः ॥ लिंगेऽर्चितो बिल्व
पत्रैः सोऽपि कष्टानि नाशयेत् ॥ शिपिविष्टं जनकं लिंगमगच्छ राघव ॥ शिवभक्तैः कृतांजलि
जेगव्हा तिशंकरः ॥ भक्तिं चतुर्विधां मुक्तिं च ददात्येव महेश्वरः ॥ विष्णुर्महेशलिंगाचोक्तूलपालं

३ हृदत्र:

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

यतेजगत्॥ मयापिसृज्यतेलोकोनृपलिंगार्चनात्सदा॥ इंद्रोप्यैश्वर्यंनृपश्रेष्ठलिंगसंपूजनात्सदा॥ वृत्रजंभादिकान्हत्वात्रि
दिवंपालयत्यपि॥ एतेसर्वेदिविषदःसर्वेचमुनयोप्यमी॥ महादेवस्यलिंगार्च्चांकृत्वाओजस्विनोभवन्॥ भस्मरुद्राक्षधा
र्येवलिंगपूजाधिकारवान्॥ पंचाक्षरावर्तनेपिरुद्राध्यायजपादिषु॥ भस्मरुद्राक्षहीनांगोयोलिंगंसमुदर्चयेत्॥ कृत्वापि
त्रिवलिंगर्ज्यांनरकंयातिसान्वयः॥ भस्मत्रिपुंड्ररुद्राक्षहीनेनेक्षतिशंकरः॥ भस्मरुद्राक्षधार्येवपापाक्षमहेशितुः॥ स्य
थांवावदनंरुस्थपंकजंवीक्षतेशिवः॥ यथावेतंडतुंडादिकंकवल्कंमहेश्वरः॥ षण्मुखामलवक्त्रेषुनेत्रमालांयथाहरः॥ स्व
लोलनयनापांगसंगिनंकुरुतेथतं॥ भस्मरुद्राक्षसंपन्नंशिवभक्तंद्विजवाचकं॥ नहृतंबिल्वपत्रंवानीरंवाफलमेववा
भक्त्वश्योमहादेवःसाक्षाद्दृष्टातिभूपते॥ पुंड्रांतरंयस्यकंठवापूजयिष्यतिःयःशिवं॥ स्पीटयोमिनेत्रोसंचालयां
दाहयेद्धृतं॥ तेनेवपश्यतीशानंश्रुचिंश्रुचिभाग्यधा॥ तस्मात्संपूजयेच्छंभुंभस्मधार्येवसंततं॥ त्रिपुंड्रममलभ
स्मांकंरुद्राक्षवरधारिणं॥ श्वपचंपूजयाप्युतंयतःशिवसमोहिसः॥ भस्मरुद्राक्षहीनांगंद्विजंवावेदपारगं॥ निः
सारयाश्रुराष्ट्रात्तंयतिंवेदांतपारगं॥ भस्मरुद्राक्षहीनांगोपतिर्वेदांतसंभवं॥ नैवतत्रमवाप्नोतिश्टणवन्नपिसदानृ
प॥ तानदानायतःशंभुस्तरुपाहीनतोध्रुवं॥ भस्मरुद्राक्षसंपन्नंचंडालमपिवासय॥ नृपकिंबहुनोक्तेनशिवप्रीतिक
रंविदं॥ तवपूर्वभवोथांहिकथांवक्ष्येनृपोत्तम॥ त्वंयाचककरःपूर्वविप्रबंधुःकिलाभवः॥ शैव॥ दत्तमहाविद्यादग्ध
पातकपूर्वतः॥ उपास्यचमहाकालंक्षेत्रेस्मिन्मरणंगतः॥ भूत्वांभवांश्चनपुष्टस्त्वंसदारश्चविशेषतः॥ भार्यात्वासुमना शै ८
रैवपातिव्रत्यपरायणा॥ अकृत्रिमेणभावेनसंवकत्वोषितस्त्वया॥ यमापिशिवगुप्तेनमार्दितत्वपापपत्रिकां॥ पूजि
तस्त्वंयमेनापिसुचाम्णावरुपेनच॥ तत्रभुक्त्वासुखान्येवतस्माद्धूनलमाश्रितः॥ महारथसुतोजातोनाम्नाचित्रर
थोबली॥ चंडभानुकुलश्रेष्ठःप्रचंडनरविक्रमः॥ त्वद्दोर्दंडेषुकोदंडखंडितारातिमंडलः॥ आखंडलोपिसात्वं
तेकांक्षतेदितिजार्दितः॥ यासानेगृहिणीबालानाम्नारत्नवतीनृप॥ तवाग्रमहिषीजातासुतासोमरथादयः॥
एतादृशंमहाभाग्यंमहाकालार्चनादभूत्॥ महाशैवांगसंगेनमहाविद्याप्रभावतः॥ जातिस्मरत्वंनृपतेःस्मरत्वाप्त
नपूजया॥ एतत्तेकथितंराजन्ममधुसूदनस्यविशेषतः॥ महादेवंमहाभाग्येःसंपूजयस्वभूपते॥ अभाग्यानांनसौभाग्य

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

पतिप्रजामतिर्भवेत्॥ ये सर्वमंगलाकांतं महेशं शरणं गताः॥ ते सर्वमंगलाकाराः भवेयुः पदे पदे॥ अमंगलतराः सर्वे मंग
ले नार्चे नोज्झिताः॥ यथा महाकालगुणो गणत्वं आपन्नोकरात्॥ तथा त्वमपि भूपाल देहांते गणपो भवेः॥ श्रुतीडितमहेशस्य
तथा गणपतेः प्रभोः॥ इत्थं वाणीपतेर्वाणीं श्रुत्वा चित्ररथो नृपः॥ उवाच प्रांजलिर्वाक्यं प्रसादं विनयान्वितः॥ राजोवाच
उक्तं लोमशराजीवराजासनविराजित। सुरम्यवेणीवर्णीशगीर्वाणगणवंदित॥ कोसौ महाकालगणो गणो नार्चेन
तत्परः॥ त्रिःपिविष्टेष्टस द्वायो विनष्टाशुभभावनः॥ कुलेवाकस्य तज्जन्म सुजन्मा मद्युतिं गतः॥ का माता तस्य किं गोत्रं
गोत्रभित्रसंनिभः॥ वसुधाधिपतेर्वाक्यं श्रुत्वा माधुर्यवाग्गणः॥ वेधा वकुमथारेभे महाकालोद्भवं तदा॥ पितामह
उवाच॥ शृणु राजेंद्र वक्ष्यामि नगेंद्रसमविक्रम॥ अस्त्यस्मिन्वसुधापीठे कुमुदो नाम शैलराट्॥ महाभूमिसरः फुल्लकु
मुदाकारतां गतः॥ रम्यशाखिशतोपेतः नानाखगमृगगणाश्रयः॥ वसंतपुष्पितानेकशाखाच्छादितमस्तकः॥ साल
तमालैलापिप्पलामलकैर्युतः॥ पुन्नागनागजंबीरजंबूनिंबकदंबकः॥ रसालबिल्वसरलधवलांगलविभीतकः
शाम्यर्जुनशिरीषादिबाणासनकसुचंपकः॥ मंदारपाटलामोदः कुद्दालपनसादृतः॥ कपित्थचिंशुपालोभ्रमभूर्जो
हामगंधिलः॥ तक्कोलांकोलहिंतालप्रियालामुत्कुकेतकः॥ वादाम्रोदुंबराक्रोडप्रियंगुबधधीभूषः॥ कुरंटकुरजो
पेतोवटोरुविरंपेटेन॥ तिंत्रिणीबकुलोपेतचंदनामोदमोदितः॥ मालतीजातिकाकुंदमल्लीवल्लीवृताधृतः॥ सुर
म्यस्वच्छपानीयः कुमुदोत्पलमंडितः॥ पद्मकिंजल्कसौरभ्यगंधबंधुरमारुतः॥ गुच्छगुच्छदलिव्राजस्वच्छनादृच्छ
केकारावविनादितः॥ वेणुकेकारसंघर्षसमुद्धुतहुलाशनः॥ ललागहनमोमत्तवासिलिकाङ्गणनादितः॥ पुंस्कोकिलनिनादैश्च
बाणातिहरिलसितिनिवेसुर्पोः॥ नोगणानंदजननोगंधर्वगणसेवितः॥ मृगेंद्रशब्दवित्रस्तगजेंद्रकुलधावनः॥ ऋक्षाकीर्णद्रु
पुच्छचमरीमृगविचलालोचनः॥ महामहिषहुंकारविषाणारवसुंदरः॥ निषण्णमहिषीस्तन्यनिर्यत्क्षमपयोपल॥
क्रीडाक्षिडलमुक्ताभशरत्चारुशिलातलः॥ शार्दूलीमूर्रसंलग्ननिर्णासितमहाद्रुमः॥ विद्याधरमहीशैलरुलमार्द
गिकारवः॥ मृदंगनादसंलुब्धकुरंगगणसंकुलः॥ गोलांगुलोद्भवहुंकारप्रपातोद्विग्नपादपः॥ नारवाम्रगजमध्या

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

खाम्रपनसफलभक्षणः॥ तत्रैवैकी नराः शिलाशालग्निकृत्यामरीचिपाः॥ पंचाग्निमध्ये निरताः फलपूर्णाकभोजि
नः॥ तप्यंति तपउग्रमुग्रं त्रिवेसंसन्नमानसाः॥ रुद्रलोके जोत्तुनिरत्नउवास हिनसंयुतः॥ उचथ्यो नाम मेधावी वर्षनंन
ज्ञानपारगाः॥ रुद्राध्यायजपासक्तः पंचाक्षरपरायणः॥ शिवलिंगार्चनरतो भस्मरुद्राक्षभूषणः॥ अभीमार्गैकनिर
तः स्तृणीकृतजगत्रयः॥ सोमपः सोमपस्तथ सोमप्रोत्थर प्रजकः॥ तस्यासी हिनओपेनाम्रहिणीपतिदेवता॥ गार्ह
पत्याचैनरता नाम्ना वसुमती सती॥ तस्यां तस्य समुसञ्जस्तपसा वहुकालतः॥ सम्मुहूर्ते शुभे ऋक्षे कुमारो मारसुंदरः॥
जातमात्रे सुते तस्मिन्पुष्पवृष्टिर्नभश्च्युता॥ अत्याहता दुंदुभयो देवैराहाननीहताः॥ वीणाश्च सस्वनुः स्वर्गे देवर्षिनर
घट्टिताः॥ देवगंधर्वपत्नाश्च समाजग्मुर्मुनीश्वराः॥ ब्रह्मविष्णादयो देवाः उचथ्यस्योटजं प्रति॥ सर्वो नंदोपचाराद्यैः
पूजयामास भार्गव॥ पुत्रजन्ममहोत्साप नतपास्वपयस्विनी॥ ब्राह्मणेभ्यो ददौ विप्रो जाते ष्टमनुरक्तः क्रियाः॥ निर
वर्तयद्यशो नाम जन्मनः सुरेश्वर॥ महाकालोपमत्सर्वं चांभुमनोगणाग्रणीः॥ प्रवितेति मयाचोक्ते देवैर्यातोस्मि था
मनि कलायी न्याकला महद्वर्धमाना दिने दिने॥ महाकालस्तथैवायमवर्धत पितुर्गृहे॥ विनयाचारसंयुक्तः सुलोपन
यनतादा वेदान्सांगाजग्राह श्रीरुद्रसमत्वंद्रतान्॥ पित्रा पंचाक्षरं दत्तं नियमाद्वर्धयन्सुधीः॥ स उपास्नुसांमहत्क
मलपसेहलनिश्चयः॥ जगामविविधान्देशान्द्वीपवनमंडितान्॥ पुष्पितद्रुमसंफुल्लनूदाडिमामलकैर्युतान्॥
भल्लातकाम्रमुकुल्ला मालूरान्पूगसंयुतान्॥ स्वर्णवर्णांकर्णिकारान्रंभास्तंभशताभृतान्॥ नारिकेरैश्च
सद्राक्षाफलवल्लीमनोरमान्॥ यवगोधूमसंपूर्णशालिसस्यविराजितान्॥ पश्यंस्तत्र महाकालो महाकालालयं
ययौ॥ तत्रश्चोज्ज्ञापिनीं प्राप्य वैजयंतीपताकिकां॥ स्नात्वा क्षिप्रानदीतोये भस्मरुद्राक्षभूषणः॥ पंचाक्षरं जप
मंत्रं पंचास्यध्यानपूर्वकं॥ महाकालार्चनपरो बिल्वपत्रादिसाधनैः॥ रुद्रावर्तनयोगी च रुद्रैकमानसः॥
भस्मनिष्ठो भस्मशायी भवभावसमन्वितः॥ पंचाग्निमध्यनिरतो ज्वलच्छिखिशिखावृतः॥ प्रचंडसूर्यकिरणे
र्मूर्ध्नि संतापितस्तदा॥ निरालंबोर्ध्वपादैकः कटधूमं सदापिबन्॥ त्रिलिंगितजटाभारो धूम्रधूम्रीकृताननः॥ व
र्षास्वभ्रावकाशश्च हेमंते जलसंश्रयः॥ सुग्राममुग्रं सर्वाणि चिचार सनकुरं तपः॥ चकारौकारसुभगो ह्रीथगाथ
हृदंतरः॥ एवं तपस्यतस्तस्य कालोभ्यान्यवर्तत॥ विप्रजालं महायैर्यासनुसंजघिवांस्तदा॥ मोहकारोस्करो

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

गतं तिमिरं भास्करोदये यथा ॥ निमग्नभगवत्पादाब्जध्यानमुग्धहृदन्तरः ॥ मारमारकवाणानां नानरसंदृष्टोऽनदा ॥ वयं सब्र
सकादेवा रुलनपोदग्रुनेपरवः ॥ नदृश्यर्ण गता देवाः स्तूर्ण लेनप्रपूजिताः ॥ वसोऽतिष्ठत्तेऽतिचसदा मया प्रोक्तः सबालकः
नरैः संछादितश्चापि नचक्रे समतिं तदा ॥ समीप्रणम्य बहुशो विनयावनताननः ॥ प्रांजलिः प्राह मां बालो लस्बाल
मतिरुन्नमः ॥ महाकाल उवाच ॥ प्रसन्नसुरवा देवा मसंख्याव समागताः ॥ माहांनो भगवंतो हि वरं दत्तुमर्थदी
सितं ॥ भवेत्तवेश्वरेभूयाद्दत्तिरेवसदा मम ॥ एतदेव वरं याचे नान्यच्चाहं सुरोत्तमाः ॥ भवतां दर्शनेनापि निर्दग्धो
स्मि न संशयः ॥ इत्थं महाकालवचो निशाम्य सुरा वपुः स्थानमतीव हृष्टाः ॥ महेश्वरस्यामलपादपंकजं दृष्टा थतद्दनि
मपारपुण्यजां ॥ नद्दक्तिदर्शनानंदविवशास्ते सुराश्चवन् ॥ उत्कंठपुलकाः संतस्सानंदजलनेत्रकाः ॥ सूत उ
वाच ॥ अनिष्टदेवपादेन दृशा वर्षाणि बालकः ॥ सम्यग्बद्धाहज्जीवं स्थाणुभूतः सुनिश्चलः ॥ स्थाणुध्यानपरो नि
त्यजीर्णपर्णफलाशनः ॥ मासमेकं निराहारः स्तुतिस्तत्र सुखं पनः ॥ अष्टाकपालमदीर्घतन्मूर्ध्नि धूमोऽजायत ॥
नभश्च मतं तादेवायास्तनयः सासुरास्तदा ॥ महेशं शरणं जग्मुः सनन्मोमीशसीधये ॥ अष्टमूर्ति स्वपाविष्टु मुमार्ग्नि
ष्टार्धभागकं ॥ प्रणम्य सांजलिकराः शंकरांस्ते सुरास्तदा ॥ तुष्टुवुर्हृष्टमनसो देवाधिश्वरं त्रिशिवं ॥ देवा ऊचुः ॥ ह
रहरसुरहरपूजितपाद प्रहरमहाघगिरीकटाक्षपञ्चैः श्रमयश्रमनजानभीतिदुःखं छेदय नाशं नयं भवेकृजा
ले ॥ शिव शिव शिवनु शंभो चेद्रमौले कमदीनुं त्रिपुरदहनदक्षध्वंसनादिप्रकोणाधिलत्रिरिविविनिरयाग्ने दृग्ध
मारप्रसीद ॥ विश्वाधिकचिनयत्रिपुरान्तकारे ग्रथ्यं न वेद्यात्रि दृशाय त्रिकाग्निकाल ॥ श्रीमच्छिवंवक त्रिलोकविला
सशीललीलाकृतांग त्रिगुणात्मिकपाहिशंभो ॥ भावग्राह्यस्त्वमसि भगवन् जिह्माभावेनलभ्यस्त्वं तोनालं
भुवनमखिलं ओमरूपेर्षिचित्रं ॥ सर्वरूद्रस्त्वमसि भगवन् वेदवाक्यैकगम्यो व्रह्मण्यश्च प्रभव सिवि गोब्रा
ह्मणार्चपदं ते ॥ मूकास्त्वद्गुणवर्णने भवगत्राने घटे लया तोल्लसाः कामांधाः सततं शिवकथा श्रोतुं नयाद्दः
श्रवाः लध्याने जडवुद्धयो हि सततं यस्मादपूजाविधेश्छिन्नांद्ध्यात्रायकाः शंभो त्वत्पदरिचारिणे कृति
रताः संप्रहीणा ॥ सूत उवाच ॥ इति सुरवचनं निशाम्य शंभुः प्रणतसुरासुरमौलिलग्नपादः

जनाः

२ जडांधबधिराः ते

श्रीराम
१२

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

९ जयजयमरवालनूतरोटूर जयजयरागधूराजयेन

५ काशी

ॐमिति देवगणैः सुखं विरेजे गिरिजाहृत्तकरः नंदाननस्थे॥ सुतुंगसितनगाकारं समधिरुह्य
देव्यासीवः सुरासुरमुनीश्वरश्रवणनपादनालीककः॥ गणेश्वरमुनीश्वरैर्जयरवैर्मुदा संस्तु
तः सुमामुखसुपंकजे मुहुरपारसंवीक्षणः॥ ॥इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे पंचमोध्या
यः॥ ५॥ देवा ऊचुः॥ जयजयजगदीनबंधो जयजयसर्वसुराधिनाथ॥ जयजयतुहिना
द्रुखंडमौले जयविश्वेजयविधानदीक्षित॥ जयजयपुरहन्भवाब्धिपार जयजयकाम
हर प्रसीद शंभो॥ जयजयनीलसुकंधरामरेश जयजयगांगतरंगमौले॥ यजे जयविधि
जातमुंडमाल जयजयत्र्यंबकसुंदरांबिकेश॥ जयजयविष्णुसुपूजितांघ्रिपद्म जयजयसुंद
रताडवेश शंभो॥ जयजयगणनाथनाथ देवदेव जयजयसूर्यशशांकवह्निनेत्र॥ जय
जयभूतपते भवोद्भवा जयजयकालकलादिहीन शंभो॥ प्रसीद विश्वेश्वर देवगीत प्रसीद दे
वेश दयानिधान॥ प्रसीद सर्वेश्वर विश्वनाथ प्रसीद विश्वाधिक पाहि नस्सदा॥ भगवंस्तव सु
दरांघ्रिपद्मं सततं ध्यायति विप्रवर्यबालः॥ तपसा सततु वार्यतां महेश प्रदयं मनसेष्टलेस्त
तनदस्य॥ नन्दुला देववचनं देवदेवो महेश्वरः॥ प्रतस्थे गणपैः सार्धं सुरेश्रेष्ठादिभिः स
दा गणावृंदैश्च विविधैर्नानायुधधरैरपि॥ नरव्याघ्रऋक्षवदनैर्मार्जारोष्ट्रगोमुखैः॥ सिंह
रासभवक्त्रैश्च श्वानुकसर्पाश्ववक्त्रकैः॥ महासिंधुरवक्त्रैश्च लुलायवदनैस्तथा॥ व्याघ्रमुखै

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

शु

राशुमुखे गणेंद्रैरिंद्रहर्तृभिः॥ वामनैर्विकटैर्मुंडैरकुशैः कृशवक्त्रकैः॥ जटाजूटतनूरोद्भासि
चंद्रार्धकृतशेखरैः॥ शूलहस्तैर्धरैः क्रूरैः शारकार्मुकधारिभिः॥ निषंगिभिः कवचिभिः खड्गप
ट्टिशपाणिभिः॥ निःसाणभेरीपणवैर्दुंदुभ्याडंबरारवैः॥ शंखकाहलशब्देश्च मुनिराजय
शब्दकैः॥ नंदिवेत्राग्रविन्यस्तहस्तसंचोदितैस्ततः॥ ददर्श भगवान् शंभुः कृपादृष्ट्या सुरासुरान्॥
सकंपान्सत्वरान्सिद्धान्प्रणाममुखरान्स्थितो॥ घनघर्माग्निनिभं शंभोर्मूर्ध्नि हंसेऽमरेश्वरः॥
हंससंपूर्णपक्षोभे चामरे परमेश्वरं॥ दुधुवेऽनंतदीप्ताभाः शंकरोपवनानलौ॥ व्यजनोऽथैव
तपोतेर्वरुणस्तमवीजयन्॥ धूपपात्रकरैश्चैव दधिहव्याक्षतावराः॥ माल्यमोदकहस्ताश्च
तथा दर्शकराशिगणाः॥ शंभोः पुरः सुराः सर्वे ययुर्गणगणाः तदा॥ गंधर्वाश्च तथा सिद्धाः वै
मानिकगणास्तदा॥ स्वर्गैकसानां विपिनसुमनैर्ववृषुः शिवं॥ नारदाद्याश्च मुनयः तुंबुरुर्व
लुकीकरः॥ जगौ नामानि पुण्यानि शंकरस्य महात्मनः॥ स्वरनरकमुखपदनोष्ठनचीभवशब्देर्मधुरप्रभे
दबंधैः॥ स्वरसप्तकमूर्छनाविन्योषैर्मधुरं गायति रुद्रवीणया॥ मुनिरेव विनोषदर्शनः समरकामन्जरागमु
कुकंठः॥ नारद उवाच॥ हरहर पुरहरन्भवाब्धिपारस्मरशंकर लार्यपार्यवार्य॥ गरकंधरभूधरोरु ॥श्रीराम॥ ॥१३॥
मालधृतमूलाग्र नकालबालपाल॥ शशिखंडशिखंडमंडनेविधिमुंडामलहस्तमंडलेश॥ धृतनागमु
कुंकुंडलोरुगंडे त्वयि चेतो विदधामि शंकरे॥ सांगोपनिषदो वेदास्तदानुष्टुबुरीश्वरं॥ ऋग्वेद उवाच
सफलामरलुल्यमेकमीशं भगवंतं मनुते विमूढचित्ताः॥ वदनीयं श्रुतिशीर्षवत्सनामामालारुद्रव

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

योऽर्गणेर्महेश॥ भवरोगहरौषधप्रधानेभिषजां नोयक इत्यपि श्रुतिः॥ परमहो गिरिरूपिणोपि येनैकभगवं
रस्तं हि जल्पामि नः॥ यजुर्वेद उवाच॥ संसारघोरजनितारुजमाशु भीत्या स योविनाशय महेश्वर रूप
बुरारे॥ सोरुद्रमाहुरखिलागमतत्त्वसाराः धीरास्त्वदीयचतुरास्ति निरूपमारात् सत्यानलवहे महेश्वर महा ये
देवेतिनाम मास्त्वतेजौ कं त्रौ कमयाग्निदग्धतृणकं सिंचति वर्षति च॥ नेभ्यश्च्याकरवं प्रणाममधुना
वेदोपि वक्ति स्वयं त्व द्रके ध रखिलेषु पाहि हृ यया विश्वेत्रासवर्ण्यया॥ सामवेद उवाच॥ त्वं सोमस्तोम
दु भूतानामधुदिन नमस्तांपा अमीशस्त्वमाघो वेद्यसर्वैरभेघरवधिपधिरिलियक्षत्रमित्रादिवास्ते॥
अन्नानां पतिरेक एवपनपस्त्वं त्वोभगानाम स्वं गौ नेगौपतिगान कोल भगवन् सामश्रुतिः शं
करः॥ त्वं भोत्नाकररैवनैनभगवन् वैराजमाहेंद्रकैरेदै द्वैद्वे वद्रतोपि प्रति पद नमसां राशिभिः स्तोभ
गुणैः॥ त्वां सल अंसकावले महेश्वर सदा सामश्रुतीनां गणो राजन्राजन हिंकृतैः प्रतिपदं राथंतरैर्भूरिलैः
अथर्वण उवाच॥ योवेरुद्रेति मंत्रैः प्रतिपदनमसां राशिभिस्त्वामनल्पं ल कंदी नामगम्यं मणव
व पदहितं सक्ष्मबुध्यादिदृश्यं॥ पश्यंति ते यमिनकरणावाञ्छनो ज्ञानमात्मानमूर्तं सा बुध्या प्रतभसत्त्व
मसि भगवन्नंतरायाहिहीनैः॥ अजातशत्रुं देव श्रुतिशिखरवरवर्यैकवचनैर्भवानीनाथो वह्न्कं त
वचभवयाम्यं भवपरः॥ सगच्छ द्दसंतं जनिमरणनाधा यत्र शपं तूरण्यं त्रोभुवां भारणदवरे
चा ण्यं प्रेमहे॥ ॐकारवषट्कारौ ऊचतुः॥ देवस्त्वं नमसां पतिः श्रुतिषु नेनैभीत्यानं मोतेः पदैः रा
यंतो परिधारयद्रवद्दरापारत्वसमूचकं॥ स्तोमैर्वेदोच्चाधरुद्रैः श्रुतिपदतिलकैर्येकृ चैस्त्वोन्न
रीयैः साम्नां देव अनतानाम रखिल श्रिवतरोरतभ तरस्वमीशः॥ वामध्वरेवांसि ता रस्र वंति

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सोमात्मकं

रथंतरंसाममगाश्चोपमृंति॥ अध्वर्यवः कल्पयन्तेचभागंचाध्वरेत्वामसीद॥ अपर्णेरमणंदृष्ट्वा लुप
र्णगन्धिरुत्तमं॥ प्रांजलिःश्रीमहेश्वरंतुष्टावमणतस्तदा॥ विष्णुरुवाच॥ सोमस्त्वंजनिताजगज्जन
यिताविलोकस्तथाब्रह्मणःसुत्राम्णःपवनस्यवन्हिजनकःसूर्यादिवोवैमतेः॥ अर्यम्णोजनक
स्त्वमेवभगवान्देवासुराणांपुनविश्वंत्वद्वमेवसर्वमधुनावेदोपिवक्तिस्वयं॥ अग्निसोम
मयंजगच्छ्रुतिगणेसर्वत्रसंपठ्यतेतस्मात्सर्वजगद्गतंचभगवन्बद्धिश्वसोमात्मकं॥ रुद्रो
वाएषचाग्नि॥ श्रुतिपदत्वानकेनार्थएवस्तमीड्यःसोमश्चोमामहेशप्रकृतिपुरुषंजंद्विश्व
मेतद्विचित्रं॥ हंसमंत्राक्षरगतंहंसवाहोमहेश्वरं॥ प्रांजलीरुद्रमंत्रैश्चतुष्टावजगदीश्व
रं॥ ब्रह्मोवाच॥ अरुणतरणिरुच्छतान्वमात्मास्वमीशं॥ नीलग्रीवंसुदारंद्विभुस्तन
तंरुद्रेःसहस्रंतंज्योद्रपश्यमसचक्षुषासुललितं॥ विश्वेशामस्याद्राहागोपाल
वधाद्वृचेद्विरहोद्व्यन्तदायोनिधिः॥ वध्रुर्बभ्रुराद्यपिश्रुतिगतेरुद्रेस्वमु
द्युष्मसेकूरान्कोद्रयसेरिपून्पतितयापवीराद्रजीयसे॥ सबानलवधोदस्सु
रवयितुंपापंलदीयंपुननिःकृष्टंसहस्रेतमीशाद्दययापान्नेनपुत्रासितातनू॥ स्कन्द
उवाच॥ वनोनओजस्वितरोसिदेवःपतिःपशुनांमहिमाप्रतिष्ठः॥ वह्निंमस्त्रे
प्रजननमात्रतुष्टःस्यानारपीणांपतयावयंहिवमामलनंधववभूर्बहून्स्वदोषेक
नाद्रोस्तहोषवदीयंमहालिंगसंगकदाचित्सुमुक्तिंधववसवधूनांदिसंगः॥ नदृष्टि
रद्ववक्रेपश्चंडादंडेनराजतः॥ संस्तुतःपरमेशानःप्रणतार्तिहरोहरः॥ गणपति

स

महालन

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

ऊचतुः हनुमो हमद्य गत एव वदीयं पदाब्जं समगयं महीयें फणींद्रः यमादमदुग्ना मो
संगता मैमार्गेन पश्यामि राघवप्रपन्न प्रपन्नः॥ सुधामंडलो खंडलोच्चंडतेजः स्फुरन्मे
रुकोदंडपाणिखिलांतो॥ वदाशाबलावंद जितारातिषंडं समुच्चंडमुंडारणींद्रप्रपन्नः
पठ छोठहसूक्तेनमुनिब्रालेन नरांकरः॥ संस्तुतः परमेशोऽयं साधिकृततरोस्वरः॥ मुन न
य ऊचुः॥ पुराक्षिदं वामक्षितः प्रणानुमो॥ आषाढमुग्नं सहमान मीनं॥ जेनारमी
रां न कुतापराजिलं धनुर्धरं हेमेहिलिधरं नतास्म ः॥ भूरेद्दीमारं समहतिं रुद्रसूक्तैः
अतोष्यामस्त्वां भावयुक्ता गणानानः॥ तस्मादस्मान् रक्ष रक्षेरम्हं ज्ञो मामेयास्मि
न्मातुरं नै[illegible] वभूयात्॥ देवा ऊचुः॥ भगवंस्त्वत्सुदर्याघ्रिपद्मं पुरुहूतामरवृंद
संस्तुतं॥ प्रणतास्म पुनः पुनर्मुदारामिनारोषदुरंतदुःखजालं॥ इत्थं सुराणां
वचनं श्रुत्वा महेश्वरः॥ महाकालांतिकं प्राप योपयस्तुवनत्रयं॥ भवक्षाक्षिनदि
र्णांचत्रः सुधांशुकिरणे शिवः॥ दिवाकरस्तोऽसा सुधांशुकिरणे स्तदा
महाकालांगसंस्पर्शास्तच्छ्रमं समुपानुदत्॥ शिवसंदर्शनानंदसंजातपुलकोद्
गमः॥ प्रणनाम ससाष्टांगं अष्टांगस्पृष्टभूतलः॥ हरपादांबुजद्वंद्वनिर्द्वंद्वी
कृतमानसः॥ समुत्थाय प्रहृष्टात्मा तुष्टाव बद्धांजलिर्हरं॥ हर हर दुरिताग्निहीन बंधो
पुरहर पाहि दयाकटाक्षलेशेः॥ मुरहर हर हार कुंदेंदरनघाभरपाप्रसीद शंभो॥

महाकालः

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

तपनदहनपमजानमित्रं प्रतिकृतिभूतमभूनवर्गः॥ मधुमथनाब्जक्षिपूज्यपादपमप्रम
॥१५॥ थनोसेथमहेशापाहिशंभो॥ मत्तानंगकरीन्द्रदारणपटुं पंचास्यपंचाननं गंगातुंगतरंग
संगतमहामौलौपिशंगायिने॥ भृंगांसंगाहरंकुरंगविलसत्पाणिं प्रभामंडलं तुंगानी
रपतंगसोदरमहामूलस्थलिंगाकृतिं॥ हिरण्यैकबाहुं हिरण्यैकवर्णं हिरण्यैकरूपं
हिरण्यादिदेवं॥ हिरण्याख्ययाहैंस्त्रहंतारमीशं हिरण्याचलावासकन्यासमेतं गं
भीरसागरनिषंगं पिनाकपाणिं सोमाग्निविष्णुशरकृत्रिपुरादिवर्गं॥ क्ष्मास्यंदनां
नरगतं॥ शशिसूर्यचक्रं वेदाश्वसारथिविधिं रथिनां वरेण्यं॥ नतोस्म्यीशमाद्यं
सुगंधेरपीड्यं सुगंधिं नतोस्मि प्रपद्ये हराश्वत्तु॥ नतोस्मीश सिध्ये नतोस्मीश
सुतत्त्ये नतोस्मीश भक्त्या प्रपद्ये प्रपद्ये॥ रसकुसकरिमदन्नपद्मान्धकं ध्वस्त
दक्षमखकृतिसुवासः॥ मारमारकृचिरं तनदुःखान्याशु संहर विभो दुरितानि॥
भवोद्भवमनोन्मनीसहितदिव्यगंधोल्लसन्मरंदसुमशीतलस्फुरदुरुप्र…
गकः॥ महेश्वरमहाहाफणाधूसितकोटिभोगप्रियप्रपंचरचौदरप्रवरदेवमाप्य
लय॥ भवभावहदंतराजगमभवभावभवस्थितिप्रदः गतभावविहारगांगसो ॥१५॥
भवबंधप्रविनाशायाशुमे॥ भवभूतपते भवोद्भवाद्यतत्विभक्त्याभगवन्नू ना
भवाब्धिपारं॥ प्रसितैर्वसितैर्वपाशनाशकैः परिधूत्य कमनाशं
निभावा॥ चित्रं चित्रनेत्र सुधीचरित्र विचित्रगाथाश्रोत्रअयेण निखिलं यथा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

स्नगात्रं॥ वांछानमां भजतिपुत्रकलत्रमित्रसद्यातिरात्रिविविधेषु मखभुग्नं भो
तुरंगदत्तसुत्तमभूमिदानैरन्नादिकन्यासुमहान्नदानैः॥ उग्रध्याप्रदानैरविबिल्वैश्च
धर्मैरलं महेशानपदं व्रजामि॥ सूत उवाच॥ स्तुत्वैवं स महादेवं तेजोराशिं दय
यानिधिं॥ शिवं ननाम साष्टांगं मुहुर्मुहुरनन्यधीः॥ प्रणमंतं महाकालं समु
त्थाप्य महेश्वरः॥ पस्पर्शतस्य सर्वांगं शंतमेनाथ पाणिना॥ कृशानुरेव सो स्कु
ल्लहस्ताब्जस्पर्शेन हर्षितः॥ तपःकृशात्वं द्विजहाशुधांशुरिव निर्मलः॥ चतुर्बा
हुरुदारांगः पिनाकमृगसत्करः॥ कपर्दभागविलसच्चंद्रार्धकृतशेखरः॥ महा र
कालः सुरैर्दृष्टो द्वितीय इव शंकरः॥ विभ्राजन्देवतानीकं मुनीन्विस्मापयं
स्तदा॥ सुरान्प्रहर्षयन्शंभुर्महाकालमथाब्रवीत्॥ ईश्वर उवाच॥ महाकाला
नया स्तुत्या तुष्टोहं त्वयि हर्षितः॥ गणाधिपत्यं दत्तं ते शाश्वतं तव पुत्रक॥ शा
र्वाणीतनयोसि त्वं गीर्वाणगणवंदित॥ गजाननगुहावेतौ सपूज्यस्त्वांतरेण
तु॥ नंदिकेशादयस्तेद्य सखायस्तेकुलामलाः॥ महाकालमिदं लिंगं महाशैव
समर्चितं॥ महाप्रदोषवेलासु महादेवगणाभवेत्॥ क्षेत्रमेतच्छिवकरं मम प्रियं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

गणेश्वरः॥ अस्मान्नान्यत्र गच्छंति स्थानमाहात्म्यवेदिनः॥ इति देववचः श्रुत्वा देवाः
॥१६॥ वचनमब्रुवन्॥ देवा ऊचुः॥ धन्योयं कृतकृत्योयं भवत्प्रसादाच्चेनरनः॥ गणाधिप
त्वं संप्राप्तविदर्शों दुस्सुदुर्लभं त्वत्कृपापात्रभूतोयं महाकालो गणाग्रणीः॥ न
वहस्तांबुजस्पर्शाद्धिताननु राक्षितः॥ इति देवं प्रणम्येंद्रपूर्वकाः बुधा अब्रुवन् वि
विबुधा ऊचुः॥ धन्यस्त्वमसि भूपाल महाकालपराश्रयः॥ त्वद्भाग्यस्य नान्तोस्ति
शिवैकशरणः सदा॥ इत्थं देवैस्तिरोधत्त महाकालेन शंकरः॥ त्वं चापि गणपश्चो
भविष्यसि न संशयः॥ एतत्कथानकं पुण्यं महाकालगणाश्रयं॥ श्रुत्वा द्विजेषु सत
तं भवभक्तिं लभेनसः॥ सूत उवाच॥ चित्रसेनो विचित्रार्थी चित्रे च प्रियसत्कथां॥ श्रु
५ना त्वाथ नसणाय त्र्याः द्ववं देतं पितामहं॥ सनंदूधमुनिभिः समारोपितस्त्वयाजयन्॥ म ॥१६॥
हाकालं प्रणम्येत्रांगीवीणागणवंदितः॥ स्वंधामहं सयानेन यथोप्रासनः सुरैः॥
महाकालार्चनोत्तांतेचित्रसेनो गणोभवेत्॥ येनानेन महाधूर्तैर्विधिकृते गोत्रा
नकुंन्याद्भिर्भूदानेश्वरापहारिभिः द्विजवरैरंगेनेश्वर्यस्यासूक्तं॥ तेनैवारिवल
घोरपातकहारिणंचिंत्तलभेघोभवीं॥ धन्यः शंकरकिंकरः शिवमनुव्याहारमात्रा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

दृरः गौरीशंकरस्मादरः सितलसद्भस्मत्रिपुंड्रादरो रुद्राक्षाभरणः शिवेकशरणः कश्चिद्द्वे द्वैकलो

इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे षष्ठोध्यायः ॥ सूत उवाच ॥ पुनः पप्रछ सा देवी पार्वती परमेश्व

रं ॥ प्रपन्नानंद जननं जगज्जनकमीश्वरं ॥ पार्वत्युवाच ॥ महादेव महानंद करुणारससागर

श्रुतमुत्तममाख्यानं महाकालगणस्य च ॥ किं वान्यदस्ति जनक क्षेत्रमस्मिन्महेश्वर ॥ क्षेत्रा

णां च पतिः शंभो विशिष्टं वक्तुमर्हसि ॥ ईश्वर उवाच ॥ क्षेत्रमस्य कमुत्कृष्टमुत्कृष्टकमलान

ने ॥ ओंकारं नामविमलं कलिकल्मषनाशनं ॥ तत्र शैवा निवसंति सहस्रशः ॥ ते स व

र्वे मम लिंगार्च्यां कुर्वंसेव प्रतिक्षणं ॥ भासिता भासिते निर्यं शांता दांता जितेंद्रियाः ॥ रु

द्राक्षवरभूषाद्याः फालाक्षन्यमानसाः ॥ न चास्ति सरितां श्रेष्ठा लिंगसंगतरंगिता ॥ न

र्मदा शर्मदा नित्यं स्नानाल्लानावगाहनात् ॥ पापौघसं[illegible]भंगाद्या वातुपानसुशीतला घ

तत्रास्ति कुंडमुत्कृष्टमोंकाराख्यं शुचिस्मिते ॥ तत्कुंडदर्शनादेव मल्लोके निवसेच्चिरं ॥ तत्कुंडोद

कपानेन हृदि लिंगं प्रजायते ॥ प्रावाः पिबंति तत्कुंडजलं शीतं विमुक्तये ॥ तत्सिंप्रयांति पितरः

त त्कुंडजलतर्पिताः ॥ सदा तत्कुंडरक्षार्थं गणाः संस्थापिता मया ॥ कुंडधारप्रमुखनयः शू

लमुद्गरपाणयः ॥ गजेंद्रचर्मवसना मृगेंद्रसमविक्रमाः ॥ हरींद्रानपितेरन्युर्भिरींद्रसमे

विग्रहा ॥ धनुःशरकराः सर्वे जटाशोभितमस्तकाः ॥ अग्निशिखादिपिमंत्रैर्भस्माधूलित

विग्रहाः ॥ संग्रामसुरवराः सर्वे गणा मे दुरविग्रहाः ॥ कदाचिदनुज्ञाप्य तान्गणान्मदर्पितः ॥

अप्सरोभिः परिवृतो मरुतांपतिरुत्पलः॥ आरुह्यात्र मुनाथं तं क्रीडितुं न मदाऽऽकुले॥ स
माजगाम तत्र मितो गन्ध्यासांक त्रिभिः वेतदा॥ [illegible] तं गणपाः क्षुधाः सर्वेभ्यतिमन्यवः॥ सगजंपा मे
नयन धौ गन्ध्यासाकं सुरेश्वरं॥ सुरांस्तदा स वरुणान्विभिदुः पवनानलान्॥ निस्त्रिंशावरधा
मे: राभिः सुतीक्ष्णाभि[illegible]स्त्रिशूलीमुखैः॥ मुद्गरैर्भिंदुश्चान्ये सवाहान्सुधभूषणान्॥ विवाहनोत्सहा
हृदयांस्तु वद्रक्तास्वलप्रदान्॥ कांदिशीका मुक्तकेशा नक्षणाश्च गुणेश्वराः॥ अप्सरास्ता
११ व विकैराहृदं यो मुक्तकेशमूर्धजाः॥ हाहा वेतेति कृंदंतः स्ववद्रक्ता ईवाससः॥ तथा देवगणाः
सर्वे शक्राद्या भयकंपिताः॥ ॐकारं तत्र तल्लिंगं शरणं जग्मुरीश्वरं॥ देवाश्वरसमुचुः॥
महापुण्य संगं कलानंग भंगं सुगंगा तरंगैः पिशंगं जटोत्तमहेसांग संगं महालिंगमोंकार
मीशं प्रपन्नाः॥ विनायकवाहसुपूजितपदं विनायकगुरुं विबुध मानसांतर्गतं॥ विरोधि
तमहांबुधिप्रणतमीशमानुगामुखं न नास्म भिवमोक्षतिप्रवलिंसंगे स्थंशिवं॥ इत्थं संस्तुव ण
तां तेषां शक्रादीनां महेश्वरः॥ ॐकारमूललिंगात्स प्रादुरासीत्कृपानिधिः॥ अनंतसोम
सूर्याग्नि विद्युत्सदृशविग्रहः॥ पिशंगित जटाजूटतटबद्धार्धचंद्रकः॥ उमावामार्धसंरा २१
जन्होगिभोगविभूषणः॥ त्रिशूलोद्यत्करालानमेडरुधनिडंबरः॥ चंडतांडव संनाहपिंडि
ताखिलभूघ्नतलेः॥ भस्माधूलितसर्वांगः स्त्रिपुंड्रोज्वलफालकः॥ देवान्संह्लादयन्दे
वः शंकरश्चेंद्र ईश्वरः॥ घनगंभीरघोषेण वाचमुच्चैमरान्प्रति॥ ईश्वर उवाच॥ लिंगमे
तत्सुरश्रेष्ठाः मुक्तिदं दर्शनात्सदा॥ ब्रह्मविष्ण्वादिविबुधैः पूजितं सर्वकामदं॥ अस्यालिं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

गस्य महिमा वेदैर्न ज्ञात एव हि ॥ कृतादिषु परं लिंगमोंकारप्रभवं सुराः ॥ लिंगे तत्त्वं न गणा वेदाः
सांगोपनिषदास्तथा ॥ ॐकारश्रुतिरेवात्र दृश्यते न न थाश्रुतिः ॥ अत्रेतिहासं वक्ष्या
मि शृण्वंतु सुरसत्तमाः ॥ पुरा कृतयुगे देवा दैत्यास्ति महमाश्रिताः ॥ स्वाहा स्वधा वषट्कारं न
पिता पितरः सुराः ॥ निजघ्नुरसुरानीकं संततमरारवधिक्षिपि ॥ दैवैः संधर्षिता दैत्याः शुक्रं १३
ख्याद्याः सुमहाबलाः ॥ शुक्रं संमान्य संमन्त्र्य पौरोहित्ये व्यवस्थितं ॥ तं प्रणम्याथ ते सर्वे शुक्रं ख्या
पादितिजोत्तमाः ॥ विनयावनताभूतात्मा हुद्विजसत्तमं ॥ दैत्या ऊचुः ॥ संग्रामे भृशमुत्सा देवाः
पुनराप्यायिता द्विज ॥ स्वाहा स्वधा वषट्कारैः सामाज्य हविषा सुराः ॥ आप्यायंति प्रहृष्यंति
ध्वंसस्त्वा पुनरेव हि ॥ उपायं सर्वदास्माकं विजयायाद्य भार्गव ॥ इति दैत्यमुखाच्छ्रीनं वाक्यं
श्रुत्वा स भार्गवः ॥ विचार्य तपसा दैत्यानिदमाह प्रहर्षयन् ॥ शुक्र उवाच ॥ देवाश्च बलिनो ये
न यूयं हीनपराक्रमाः ॥ देवानाप्याययंत्येते ऋतुभिर्मुनयः सुरं ॥ स्वाहा स्वधा वषट्कारैस्तेपि
वेदेषु संस्थिताः ॥ विदान्त्रस्य हरत अणीवां तजलेशयाः ॥ वेदेष्वथ विनष्टेषु विनष्टाः सुरसत्त
माः ॥ यज्ञभागविहीनाश्च निःस्वाध्यायवषट्कृताः ॥ यज्ञहीनं जगत्सर्वं क्षीरमोषधिवर्जितं ॥ ही
य बाह्मणा नाग्नौ गावो नश्यंते वृष्टिवर्जिताः ॥ तेषु सर्वेषु नियंत्राः विनश्यंति सुरासुराः ॥ भवतां वशगं भूय
स्त्रैलोक्यं सचराचरं ॥ इति शुक्रवचो वाक्यं दैत्या सुरमुखाः सुराः ॥ ब्रह्मलोकं तदा गता मूर्तिभूता

वा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

तथाश्रुतीः॥ अहंपारीषदान्तू हत्वाजहौ रामस्सूदन॥ वेदाः सांगोपनिषदः पुराणागमसंयु
२ ताः॥ संहृत्य सर्वे दमखिलमर्णवं प्रविवेशाह॥ नष्टवेदस्तदा लोको निःस्वाध्यायवषट्कृतः॥ शक्राद्याः
खेदमगमन् विवर्णवदना सदा॥ कृशाङ्कुरे तानि हृद्(?) मोधामहीनोनि दीनवाक्॥ वायुरप्यग्निर्हि
न श्च चलितुं चापि न क्षम॥ रुग्णाः सर्वरूपो भीत्याव जीवी निमव र्जित॥ कुबेरः स्तूनवेरश्च
त्रुं कान्तं कान्तिनीत कः॥ मुनयः क्ष्णुनष्टा विद्यास्यका चाराय थाचथं॥ इत्येवं निर्दुते लोके यलोत्सव
विवर्जिते॥ देवास्ते नमंदामे स्वरूना लाभस्मविभूषिता॥ रुद्राक्षमाला भरणाः रुद्रसूक्तं जपादराः॥
क्राको दरम हा हारसंदाराः स्मरसन्नमा॥ शरपातेयकुः सर्वे वनीकृतगेयोद्रियाः॥ सुधामपि बु
धा मुधा पित्तगया स्वधामप्यहो विनिंद्य अनिमाशादान्तुविवि धकष्ट धर्मिधमान्॥ भजंति नित्यं
नमरा हरिणपोतगभीर्थिकस्फुरत्सुरै उडाट निटिल्लोचनं शंकरं॥ महेश्वरमुमासखं समनमं सरि ५
दहासोन्मुखं चिदादिम भवत्सु खंम(?)हाराग्निवायोन्मुखं॥ अनंगपुरभेदनं त्रिपिनद्दक्षकाले
न्मुखं सुशांखपरिपीडितास्तुरगयायमुत्संसुखं॥ इत्थालिंगमहोंकतिश्वरस्तुधाकृद्दिरखंड
द्रवापारावारनिदान सारस्तुभगं देवाः समभ्यर्चय॥ फुल्लैः पुष्पमरंदसोरभगणैः नैवेद्यधूपा
दिभिर्वाधैः श्च दनवंदनैः स्तुखमुखं संतुष्टुवुस्ते त्रिवं॥ ॥देवा ऊचुः॥ ॥कांतंकारणकारणं ॥१८॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

करलसत्कल्याणभूभृत्स्वन्त्कः कपर्दीरामकलेवरं केतुपर्णिकारूप्यसारकरं॥ कामारातिमकामि
नां सुकृतिनां कैवल्यदं कामदं संभाषाः पूरणं कलानिधिकलाराजज्जटं भूंकरं॥ खद्योतेंदु
शिखिनेत्रं शमनमखमुखखेचरास्त्रो नमांगं खर्वं खर्वीदं खर्वं जगति मुविदितानाद्रसुनो खर्वीसोपि॥
खंडेनेंदोः कपर्दे खचितममरमुखखस्तु स्वमार्कु प्रियेष्टं खेदोस्तानायमाभान खदलितकंकं
खंडिलादि॥ गोनेत्रं गोत्रायेष्टुं गगनमयमनं मित्यगो मोर्छिगम्यं गोरशीं गोधिगोधिं स संडिना
कलगुरुं गुरुं गोजं गोपत्रपत्रं॥ गोपन्नं गोपपक्षं गुणगणसहितं गोधरेंदुजास हार्थं गो
जाये गोजारूपं गलगलितविषं गोभिरानिरुक्तमोघ॥ घर्मांते दीर्घ स्मे घणाभिरप्रचोये घ
घर्मघट्टे घनानेवाघौघे दीर्घदीर्घैरभिनुमपघनं कुमाथंमोनधींद्राः॥ द्राचीयां संनव
वांघ्रिं घुरस्पासमघ्यं कामघातिं गणामोदी वीणामान्यपिविमलधियः शीघ्रमेवेसशा
मः॥ चारुस्मेरमुखं चराचरविभुं चापीभंदं चपरं चक्षुःश्रोत्रविभूषपांचलदृशां संश्लिष्ट
वामांगकं॥ चित्ते चीरवसां चिदात्मकनयासां चिंतामानं चीरं चेमोक्ष हेरच पंचिरू
चित्ते: संचिंतयामः निशां॥ गछामोबहुविलवसंतेनवनंतत्राछ्छकुं पयः स्नास्याभो
घवसंतसरद्धिरणेः संतमगाचावयं॥ रुद्राक्षैः सितभस्मपूरनिकरे रुधुं नयामसनुं यास्यानो

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

यसुनिर्द्देति शिवमहादेवेति संकीर्तने ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे सप्तमोध्यायः ॥ सूत उवा
१९ च ॥ इत्थं गीर्वाणवाणीं तां श्रुत्वा शम्भीशासंस्तुतः ॥ उवाच हर्षयन्देवा छंकरो लोकशंकरः ॥ ई
श्वर उवाच ॥ स्तुतो नया यसुप्रीतो भवतां सुरसत्तमाः ॥ ईप्सितं वो वदंत्वाशु तद्दास्याम्य
हमव हि ॥ सदाशिववचः श्रुत्वा प्रणम्येंद्रमुखाः सुराः ॥ इदमूचुर्वचो हृष्टा विनयावनतानना ॥
देवा ऊचुः ॥ भवा वयं खनामाद्य देयास्यान्बाधते भृशं ॥ त्रिविष्टपात्याविताः स्मो जीवामः
कष्टजीवने ॥ ब्रह्मणः प्रसभं हृत्वा वेदान्सांगान्महेश्वर ॥ वयापदिष्टान्विश्वेश सत्रासि
भुवनत्रयं ॥ निःस्वाध्यायवषट्कारा लोकाः संप्रति वर्त्तते ॥ यज्ञभागविहीनास्ते हलस्वर्गीहते
जसः ॥ शरणं त्वां प्रपन्नाः स्म पाहि नः शरणागतान् ॥ पुनः प्रणम्य विश्वेशं भक्त्या तुष्टुवुः ॥ दे शिवरं
वा ऊचुः ॥ जगदुद्भवनाशसंस्थितिप्रलयापारगभीरसागरं ॥ भगवंस्तव पत्कनावा भाग ३
परपारं समुत्तरेम हे ॥ कनिष्ठं वरिष्ठं तथा ज्येष्ठमीशं गरिष्ठं वसिष्ठादिसंपूजितांघ्रिं
विशिष्टं सुरपां विशिष्टेषु पूज्यं नताः स्मो नताः स्मो नताः स्मो नताः स्मः ॥ सूत उवाच ॥ १९
देवान्संपीडितान्ज्ञात्वा सस्मार गणनायकं ॥ नंदिनं नंदितानेकविबुधव्रजसंस्तुतं ॥ स्मृत
मात्रः शिवेनात्र प्रणतः संस्थितः पुरः ॥ बद्धांजलिकरस्तूष्णीं किं करोमीति शंकरं ॥ सम्पृ
तुष्टाव हृष्टात्मा नंदीशो गणपाग्रणीः ॥ नंदिकेश्वर उवाच ॥ शंभो सचंद्रकलाम सोम
भगवन्विश्वेश विश्वाधिकब्रह्मेंदुसुरदाम्यच्छायामानयनापारव्यथां संहर श्रीमत्संज

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

हुं

यै देवै स्तुभवेन्नः पादारविंदं सदा ध्यायं ध्यायमथाहं हरामि सततं तल्लिंगसंपूजनात्॥ पा
पं शानं मपायद्वा नर हि तो ध्यायं श्रीयं पदौ हायं दुःखमनोषसंस्तिभवं तद्वक्त्रं संसेवनात्॥
३ पा लभ्यो न्याम रूपुजनं च भगवन्नायन्तुयक्रमः कायं प्राप्य विमुक्तये हि यतते भक्तः सदा प्रेरितः॥
नंदिकेश्वरा महास्कंसानंदितः प्राहतं त्रिवः॥ महानंदघनः श्रीमान् नंदिनो लिंगदर्शनात्॥ ईश्वर उवा
च॥ गणेंद्र शंकरः श्रेष्ठ गणेश्वैः परिवारितः॥ गच्छ वैकुंठभवनं समानय हरिं द्रुतं॥ देवानां का
र्यसिध्यर्थं मास्तु लं स्तुयत्नापते॥ तथेति तत्वा देवेशं नमस्कारं कृतकेशवं॥ ययौ द्रुतं विमाने नग
णेंद्रैः संस्तुतः सदा॥ भस्मोद्धूलितसर्वांग श्रीगलिंगार्चनेरतः॥ नंदीश्वनंदयनलोकान्
श्रगामादौ त्रिविष्टपं॥ महेंद्रेण गणो देवैः पूजितो भोजितस्तदा दृष्ट्वा चानाम ... करिश्व
पादांबुजार्चकं पप्रच्छ नंदिकेश्वरं संवहस्य जितमनोस्थितं॥ नंदिकेश्वर उवाच॥ ॥त्रिविष्ट
पसुखं प्राप्य त्रिपिविष्टार्चनेरतः॥ दूरदृष्टि विनाशाय मन्ये छं श्रीरूपांगतः॥ नंदिके
श्ववचः श्रुत्वा महेंद्रः प्राह सांजलिः॥ शक्र उवाच॥ श्रीं खास्तुरे पंदेवानां महद्भय
मुपस्थितं॥ नंदने सरसा पूर्वं रंभासंभोगकामिना॥ चंदनांगे न च मया नंदनादि समा
दृतः॥ सुखतल्पगतः श्राहं मारसायकगोचरः॥ नार्चयं भगवत्पदांबुजं महो पुण्यप्रदं

षषहंलिंगंपुण्यपवित्रंनीलमहाकर्णीरेस्तदा॥ प्राज्येमीद्याज्ज्वद्युध्येवीरद्धिचिस्थि
तयाचंदनांघेश्चहृद्येमेनेर्घेनहुबिल्वपल्लवस्तुमेसोनेदत्रींद्रुगतिं॥ संप्राप्तोस्मिरु
रास्तुरेश्वविहितैर्नेवाभवन्नोजयोच्छ्रोत्रौंडस्तुदप्रमुरेवस्पृष्टेवैः सन्नास्तितेमरुद्रेरे॥ दे
वैर्वीहितऋषणादिरहितैर्नेष्टसद्वाविष्टपंकर्तुंप्राप्तमहागणेंद्रभगवत्सदाद्याचीताही
नत्र॥ दुःखमितंस्वनकुतानंदिकेश्वोमसाधिपां॥ प्राहतिगिनयोपेतंप्रद्वेषाचीन
वेभवं॥ ॥नंदिकेश्वरउवाच॥ दारिखापविमध्यमस्त्वनुदिनंपुण्यप्रदेवेलिंगेत्वसंपूज्या
मलविल्वपल्लवलवेनैरिः फलेनीहेरा॥ संप्राप्यप्रमथादिनाथपदवींशंभुमोपरंजा
यसेदत्तोत्तुंगनूरंगदंतिनिनवहेशंभुमंडलेमोचप॥ अतः परंऋषिविभूषणस्त्वं
लिंगंसमभ्यर्च्यस्तुरेस्समेन॥ पुण्यप्रदेषेपुजयायवराजिन्प्राप्तोषिभाग्या
त्यभिमानितानि॥ इत्युक्तोनंदिकेश्वरस्मनकुलाप्यगणोत्तैल॥ विमानेनार्कवर्णेन
ब्रह्मधामसमाययो॥ ब्रह्मणापूजितस्तत्रनिषण्णः परमासने॥ उवाचदेवंब्रह्मा
णंनंदिकेशोगणाग्रणीः॥ ॥नंदिकेश्वरउवाच॥ ॥पद्मासनकथंचित्तमद्यनाभवतः
सदादेवानांकार्यसिध्यर्थंस्मारितः शंकरेणहि॥ विष्णुलोकेजितस्तत्रधर्मस्मा ॥२०॥

इच्छामि वेगतः॥ दीनोसि नितरां ब्रह्मन्नूरुष्टि (?) व्यापरवर्जितः॥ सदस्येश्चापि विज्ञैश्च यथापू
र्वं नितेसभा॥ इति पृष्टो गणेशेन उवाच चरो(?)तुननः॥ ब्रह्मोवाच॥ पूर्वं तपस्यता लब्धा मया
वेदाः प्रसादतः॥ महादेवस्य वैनं शिनू पूर्वमीशान वक्त्रतः॥ योवेदादिः स्वरः शंभुः
वेदांतमहिमा शिवः॥ मांधान्मदाञ्च तत्पूजाच पात्यत्कदुरात्मना॥ शंखासुरेणमेवेवदा
हृता नष्टस्मृतिः सदा॥ रतिकर्तव्यता मूढश्चिंतया संस्थितोस्म्यहं॥ शांगांगसंगतश्चा
यो देहैर्लोभवन्मतिः॥ महादेव महालिंगपूजाध्यानार्चनादिषु॥ विस्मयं परमं गत्वाशु
वाच ब्रह्मणोवचः॥ उवाच पद्मजं नंदी स सदस्यं प्रहृष्टवत्॥ नंदिकेश्वर उवाच॥ भ
वान्लोकनिपुंता हि कथं त्वां मोह आविशत्॥ महांतोपि च मुह्यंति कालकाल हृषीक्षि
ताः॥ धन्यानां परमेंदुचूडचरणांभोजार्चने जायते श्री रुद्राक्ष विधृ (?) पूषणोसितलसद्र
स्मत्रिपुंड्रे सदा॥ रुद्रावर्तनपंचपातकरे हे पंचाक्षरे सुस्थिरे सायं बिल्वदलैश्च पूजन
मतिः पुण्यैः परैः॥ कोवा प्रदोषसमये शिवलिंगपूजां कर्तुं यतेत विभवे रथिषेच नीथैः
त तावदंतकरिपुंगमाथाधिनाथं देवासुरैर्नितप्रणमंतितदंघ्रियुग्मं॥ नजानंति गो
रीसहायो रुगायं महायोगसंसिद्धिकार्यसरवायं॥ कर्पूरखंड समितारुधितो भि

भ

कार्यं वंदे महेश्वरमहं नमुमा हो सेव्यं ॥ ब्रह्माणं समनुज्ञाप्य ययौ श्रीनंदिकेश्वरः ॥ ततो ग
णेश्वरैर्युक्तो वैकुंठभवनं ययौ ॥ विष्वक्सेनादिभिस्तत्र शोभितं वैष्णवैर्गणैः ॥ स तै
र्निवेदितो विष्णुः सार्घ्यहस्तस्समुत्थितः ॥ समाययौ बहिर्द्रष्टुं नंदीश्वरमुखान्गणा
न् ॥ ददर्श च विमानाग्रे स्थितं नंदीश्वरं गणैः ॥ तुलादिनमुदारांगं द्वितीयमिव शंकरं
विजनविपिनवानपीतहूनानुगगनाभोगविहारचारुसिंहासं ॥ भवद्ध्यानस्वप्र
६ता भाभिरीशानं छिवभक्तानंदवर्धनः अथवास्तु देवः ॥ प्रणम्य कुसु[illegible] पूजयामा
स नंदिनं ॥ भोजयामास शुद्धान्नैर्महेश्वरनिवेदितैः ॥ समभ्यर्च्य महालिंगमिंद्र
नीलमयं हरिः ॥ बिल्वपत्रैः पुष्पैर्दीपैर्नंदिकेशेन संयुतः ॥ शतसहस्रकं लिंगमू
र्जा स्वेषु लिंगेषु सत्तमाः ॥ कुंकुमं जुष्टं परं दृष्ट्वा विष्णुना गणपालकाः ॥ सोत्साहं नं
दिनं विष्णुः सोपचारमथाब्रवीत् ॥ विष्णुरुवाच ॥ भवन्द्रसंदर्शनं जातं मम धा
फलं प्राप्तम् कृष्णा महादमप्रापाः महान्वै संगेन ज्ञानगः प्रपन्नो भवतो बनहां नम २न्तु
लोगणेशः ॥ किमागमनकं संनेनंदिकेशात्र भवद्ध ॥ भवदागमने हेतुर्ममैष्टं ये कारणं
न वेद ॥ अनंगारिपुरस्थं मिथितुष्टोनसंयुतः ॥ तव पापात्र[illegible] मम श्रीः स्तुयत्ना ॥२१॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नते॥ मद्देहमंगलान्ये न भवं सेवपदे पदे॥ चंचलापि सदा लक्ष्मीः स्थिरा मयि द्विजान्वीनानु
नंदिकेशस्तमाहेदं श्रुत्वा नंदेश्वरं वचः॥ नंदिकेश्वर उवाच॥ ॥ रमापते महेशस्य रूपा पूर्णि
चविस्थितं॥ शिवालिंगेपोको सि संयतः शिवपदाश्रय॥ शिवलिंगार्चनरतो भस्मफालः सदामलं॥
रुद्राक्षधारको सि त्वं पंचाक्षरपरायणः॥ नीलकंठायदमध्यस्थाविल्लैं धृते व भास्वरः॥ त्रिपुंड्रे
खास्ते देहे भांति पापविनाशकाः॥ त्वयि प्रीतो महादेवो जगन्मां पालने रतः॥ देवानां कार्यसिध्यर्थं मा
जुहावामरोत्तम॥ नियोहि देववदेवेशं द्रष्टुं नः शूलिनं स्वयं॥ शैलाधिनो वचः श्रुत्वा समारुह्य रथ
गाधिपं॥ नंदिना सजगामाथ द्रष्टुं देवं पिनाकिनं॥ अवनीपीरवगा द्विष्णुः विमानाग्रा द्रुतो
श्वरः॥ स्नालाथन्नभीदामेयि भस्मरुद्राक्षभूषणा॥ दृष्ट्वोंकारमहालिंगं अष्टांगस्पृष्टभूतल
प्रणेमुः प्रमथाधीशं रुद्रकुण्डस्थमुहुसदा॥ गणेश्वरसमुच्चुः॥ नमस्कार महेश्वर प्रबल पाप
तापंहर गरादर गिरींद्रजाकुचगिरे विहारादर॥ गदाधरमुखामर प्रवरधीर गिरीश्वर
प्रसीद परमेश्वरजनिजरामृतिं संहर॥ समागतोयं त्रिलोकेश विष्णुस्त्रैलोक्यपालकः॥ देवानां
कार्यसिध्यर्थं माशापय महेश्वर॥ नंदिकेशगणानां च श्रुत्वा वाक्यं महेश्वरः॥ सुधार्द्रकरुणा
दृष्ट्या फालाक्षो विष्णुमैक्षत॥ नदा नंगहरापांगसंगानंदांगसंगकः॥ लुष्टाव प्रणतः शंभु २२
मोंकारेशं महेश्वरं॥ विष्णुरुवाच॥ ॥ ॐ प्रपन्नानाथ त्वां शरणद सुरापामभयदं सुपर्णी

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

रुपेः धीराद्यैः सुरगणगणैर्दैन्येन तप्तं॥ गारंगीर्णकंठ भयहर महार्णवगतं परं त्राणभो तूर्णं भवं दभयपादा
भ्यमीगतिं तं॥ मार मार सुकुमार पितस्त्वं भार याम्बुपवजालकृपारं॥ पाहि पाहि परमेशममाद्यं ईशया ना
तः सु दुरदृष्टकष्टजं॥ नेदृशं विद्युप्रयात्मभिः संस्तु परमेश्वरः॥ प्राह भगवान् अथ वाचा तं सुरारिपुरो
घसितः॥ ईश्वर उवाच॥ त्वं खयाग्यादितिजादिविष्णो हवा वेदगणा सुरान्॥ बाधते सततं दैत्या अर्णवान्त
॥२२॥ र्जलेशयाः॥ मत्तेजसा पूरितस्त्वं पाहि सुधाय वेहर॥ जयशील भविता नूनं मंथयिवेदानघाः पुनः॥ मात्स्यं
कृत्वा महद्रूपं मणिवान्त र्जलेशयः॥ दशवर्षसहस्राणि शतयोजनमुन्नतः॥ भोच्येथ न्याध्रुपदि
कोमनोकालांतरे पुनः॥ हिरण्याक्षो हि भविता स एव कुरिपुः पुनः॥ भवितादितिजेन्द्रार्यः शक्रं भा वा
वयिष्यति॥ स्थानात्सुरगणैः सार्धं तस्य युद्धं भविष्यति॥ भूत्वा यज्ञवराहस्त्वं हिरण्याक्षं हनिष्यसि
हिरण्यकशिपुं चापि संगे सार्धशरीरभाक्॥ भूत्वा खरो गन्नखरे नखैः संदारयिष्यसि॥ दितिजां
ग महासंगविसह स्त्वं भविष्यसि॥ तद्रूपा नाम तत्त्वं जगत्संशोषयिष्यसि॥ तदा देव जगद्रक्षा
निशार्थं वासुरोत्तम॥ मास्य वाराह सिंहार्ध शरीरं संहरान्यहं॥ तद्दं धारयिष्यामि सिंहच
मीबरं पुनः॥ शारभं रूपमास्थाय तवान्यादनिरन्तये॥ मभादपूजके नाय भगुणाशादिनो ह्यसि
नमस्ती नाश दुःखेन तस्यां तत्स्रोभविष्यसि॥ इत्थं संप्रोक्तो वचः श्रुत्वा विष्णुर्नत्वा महेश्वरं॥ जगाम्मार्णव
न मुद्दिश्य देवसंधैरभिष्टुतः॥ अर्णवं गहृदे सजातभी साफलपर्णिशक्ति नोऽप्यवन सुधां धसः॥ उत्क ॥२२॥
श्याभिहिरं भजं गितूर्णं तमपर्णापति मेकमीशमाद्यं॥ मात्स्यं कृत्वा महारूपं स्फुलिंगोग्रमलोचनः॥
दशयोजन नमोन्न संज्ञात योजनमायतं॥ दंष्ट्राकुराळपुच्छाग्र विघाहितमहागिरिं॥ तरंगोत्थ महा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

वातघोरारावकृतार्णवं॥ फेनडिंडिमसंराजत्तरंगास्फालघट्टितं॥ तेनासुरेणमहतातथान्येदीन
कोत्तमैः॥ दशवर्षसहस्राणियुधमुत्तमनातनात्॥ वक्रतुंडागमनिघातैर्हीढाघातेस्तदासुरा
न्॥ हत्वातांस्तंमहादेवंदेवसंघैरभिष्टुतः॥ जगामादायतान्वैदाढिवतेजोपबृंहितः
तच्छरीरंमहामात्स्यंकेदारनवैपाहरः॥ विसर्जयामासतज्ञवैविनिर्जये॥ मत्स्यापात
मभूत्तीर्थंपश्चिमांभोधिमध्यमं॥ तत्रस्नात्वाथसंतर्प्यपितृन्पूयेतमानवः॥ दत्वैवेदान्
महेशायवेदवेद्यायवैहरिः॥ प्रणम्यदेवदेवेशंजगामस्वनिकेतनं॥ ॐकारेश्वरलिंग
मध्यविलसद्दोषास्तदातसुरादृष्ट्वाचांकृतिमात्रकैस्तप्रभुतिर्वंतेवैसदाविस्मिताः॥ स्तुत्वा
स्तस्यमपारवेदशिखरैरूद्बुधबोधप्रदंतंसावंमुहुराद्यहद्यवचसाधामस्वकंतेययुः॥ ॥
इतिश्रीशिवरहस्येपंचमांशेअष्टमोध्यायः॥ ईश्वरउवाच॥ एवंचिरगतेकालेसामभाग
विवर्जिताः॥ ॐकारेशंमहालिंगंजग्मुःशरणमीश्वरं॥ प्रणम्यतुष्टुवुर्हृष्टाश्चिविष्टपैश्वराः
देवाऊचुः॥ ॥कोशांभोमरूतांपितस्तवकथापीयूषपानेवयंजीमोवांयसुधालवेकांक्षिता
मेघोत्थपाथोलवैः॥ यद्दत्तद्दुमासहायभगवन्गोरेयथातर्षिताः॥ सोमंचापिमहाध्वरे
षुसततंपीत्वासुरैस्तप्यसि॥ क्षुक्षांतांभगवंस्त्रिविष्टपगताःसत्राशिनःसवेदावेदोत्थाः
सकलाःक्रियाश्चभगवन्पूर्वंत्वयाकल्पिताः॥ वेदास्त्वप्यखिलान्दस्त्वविधयवेदान्मखादि

२३ क्रिया सर्वा विप्रगणेषु चाद्य विलता भयात् सर्वे नो मुदे ॥ इति सुरवचनं निशम्य तुंभुर्मुदि
तमनाः समुवाच हर्षितमुखी ॥ गच्छत निधिना समागता स्थ त्रिदशा वरा श्रुतिजालमेन द
र्शने ॥ प्रदिशामि तथा मायया भवत्सेवां नभुपास्यैः सदानुगच्छत ॥ भागसबोदि इति मद्वचनात्सु व:
रेंद्रा नु संप्रोच्य वाग्निरखिलसुरासुरवर्गवंद्यः ॥ शंकराज्ञानुसारेणाजग्मुः शक्राद श्री
यस्तदा ॥ सुरा ब्रह्माणमासाद्य प्रणम्याभिप्रसाद्य च ॥ खिन्ना स्त्रिविष्टपं प्राप्य भाग
हीनाः क्षुधार्दिताः ॥ नत्वा प्रांजलयः सर्वे शक्राद्याः पंकजासनं ॥ इदमूचुस्तदा देवाः
कृतांजलिपुटा धनाः ॥ देवा ऊचुः ॥ हता वेदाः पुरा दैत्यैः शिवाज्ञाकारिणा पुनः
हरिणा संहृता ब्रह्मन्नधुना लीनाम हेश्वरे ॥ वेदहीनेषु विप्रेषु नयज्ञः संप्रवर्तते ॥ य
ज्ञैर्विहीने भूलोके नास्माकं दीयते हविः ॥ क्षुधा विह्वलिता नाथ वयं सर्वे त्रिविष्ट
पगता अपि ॥ क्षुधापनुत्तमनोपायः शीघ्रमत्र विधीयतां ॥ इति गीर्वाणवृंदानां
श्रुत्वा वाक्यं पितामहः ॥ ध्यात्वा चिरं तदा देवानिदमाह जः सुरान् ॥ पितामह २४
ह उवाच ॥ प्रसादरूपे मे शान नमो कारेश्वर मव्ययं ॥ न ह्या भगवतो वेदान्न प्राप्स्या

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मीतिमलिमिम॥ वेदाध्ययनाः प्रवर्तन्ते पठंति द्विजपुंगवाः॥ भवंतो भागधेयाः स्युर्गच्छध्वं त्रिदि
वं पुनः॥ इत्युक्त्वा स्त्रिदशाः सर्वे नदा त्रिदिवमागमन्॥ कालेन कियता वेधास्तप्त्वाथ परमं त
पः॥ विधाविधिं समास्थाय ॐकारं प्रापनक्षणात्॥ भूमिदानं मर्दा प्राप्य स्नात्वा नत्वा जि
तेंद्रियः॥ भस्मोद्धूलनपुंड्रांको रुद्राक्षस्रग्गिरुज्ज्वलः॥ जपन् पंचाक्षरं मंत्रं शिवमोंका
रमीश्वरं॥ समभ्यर्च्याथ विल्वाद्यैः सोपचारैरनेकशः॥ तदग्रे संस्थितो विप्राः पंचाग्निषु
सप्तमासु॥ प्रजपंश्च तु रुद्रीयं भस्मच्छन्नो जितासनः॥ वर्षमेकं निराहारो वायुपर्णांबुभोज
नः॥ दशवत्सरपर्यंतं महोग्रं तप्तवान् तपश्चरन्॥ ॐकारलिंगनिलयं ध्यायन्देवं त्रियंबकं॥ एवं
तपस्यतस्तस्य प्रादुरासीत् पिनाकपतिः॥ ॐकारलिंगमध्यात्स शूलपाणिर्महेश्वरः॥ नीलकंठो गि
रूपाक्षः शूलोद्यतमहाकरः॥ गंगातुंगतरंगौघधूर्जटीकंपकपर्दकः॥ अष्टमीचंद्रसंकाशक
पालविलसत्करः॥ देव्या स्कंदेन हेरंबनंद्यादिगणपैर्वृतः॥ सूर्यकोटिप्रतीकाशः चंद्रको
टिसुशीतलः॥ तादृशं देवदेवेशं दृष्ट्वा हृष्टोऽब्जजः॥ शिवं प्रणम्य परया भक्त्या तुष्टा
व जगदीश्वरं॥ ब्रह्मोवाच॥ शंभो शंकर शांत शाश्वत शिव स्थाणो भवोमापते भर्ग भर्ग त्रिपु
रांतक त्रिनयन श्रीकंठ कालांतक॥ सर्वेशाय भगीभीमज गतां नाथाद्य श्रीनिधे रुद्र
शांत महेश्वर महादेवेशानुकंपन॥ तुंगलिंगनिलयामल शंभो बिल्वहारपरिशोभित लोके नूपाहि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

ई शंभ्वासुरस्तापेता:

सोमथितमन्मथदक्ष पाहि मामखिलदु...खसमूहात्॥ त्वं कृपालीकिश्रुतिजातकीर्ति र्विनाशा
याघोघपरं ममाद्य॥ पतिः पशूनामथ चेतनानां नियोसि विश्वाधिक विश्वमूर्ते॥ इति स्तुवंतं ब्रह्मा
॥२६॥ णं प्राह देवो महेश्वरः॥ देव्या दत्तवरः शंभु र्गणसंघै स्सदावृतः॥ शिव उवाच॥ पंकजासन तद्द
त्या स्तुत्या त्वत्कृतयानया॥ तुष्टोहमिष्टं ते भूयाद् वरं वरय सुव्रत॥ इत्यंशंकर वाक्यां ते प्रांजलिः
प्राह पद्मभूः॥ वेधा उवाच॥ ददस्मि ष्टं त्वया शंभो कष्टहारि पदं तव॥ मत्तो धन्यतरः को वा सुरपुं
गमेश्वर॥ किं चायमसुर कार्यार्थि विज्ञाप्यं श्रूयतां मम॥ तथान्यान् हन दैत्यांस्तान् समासु वांछिती:
वेदहीनं जगत्सर्वं निःस्वाध्यायवषट्कृतं॥ द्विजाध्यायनहीनाश्च हीनयज्ञा महेश्वर॥ यज्ञहीने
तथा लोके वृष्टिहीनाभवन्मही॥ निरोषधिरसा पृथ्वी गावश्चौषधिवर्जिताः॥ देवा भागविही
नाश्च कष्टं विष्टपमाश्रिताः॥ वेदमूलं जगच्छंभो वेदांस्त्वं दातुमर्हसि॥ वेदवेद्य महादेव वेदां ते सुप्र
तिष्ठितं॥ ब्रह्माणं प्रांजलिं शंभुरुवाच द्रुहिणं स्मितः॥ ईश्वरः॥ ॐकारकुंडे संस्नाहि तपसात्म ॥२७॥
मकल्मितः॥ कुंडलिंगालये तन्धि पवित्रं पापनाशनं॥ तल्लिंगशालके निसंमासमात्रं समर्चय॥ बि
ल्वपत्रैः पंकजेश्वरे वानीरैः सुरीतलैः॥ वेदशाखा मरनरुत्सदा ग्राह्या भविष्यति॥ अत्रैनिहासं च
ष्ये भविष्यं पंकजासन॥ बलिपुत्रो बाणनामा भविष्यति महासुरः॥ सहस्रभुजदोर्दंडश्चंडविक्र
ममंडितः॥ आखंडलादिविबुधान् संग्रामे स जयिष्यति॥ नित्यं मत्पादपूजायां निरतः स भविष्य

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

ति॥ सहस्रलिंगानि सदा बाणः पूजयिता ध्रुवं॥ न तु जया संतुष्टो गाणपत्यं ददामि
च॥ मत्पूजारवर्वगर्वेण यदा लोकान्प्रबाधते॥ तदा तं मत्सुरश्रेष्ठ गर्वनिर्लोपणाय हि॥ अन्ये
षां दैत्यवर्गाणां विनाशाय महाद्युत॥ जनिष्यति सदा विष्णुर्नरनारायणात्मक॥ स विष्णुर्मां
समभ्यर्च्य संहरिष्यति तानपि॥ मनोलब्धं वरं दत्तं स्वेन संग्राममूर्धनि॥ तद्बाहुजालं भिन्नं च भ
विष्यति च तु मुखे॥ कृष्णेनाजिमुखे ब्रह्मंस्तत्तु तथाहं वनौकसः॥ बाणं च गणपश्रेष्ठं रक्षिष्या
मि प्रजापते॥ भक्त्यो मम पश्येच्च अहं तु यां परां सुखः॥ को वा मां जेतुमिच्छेत्तु विमम भक्तानुवि
ना त्रिजग॥ श्रुतयो मां वदंतीत्थं जेतारमपराजितं॥ नरः पार्थ इति ख्यातः पांडुपुत्रो भविष्यति॥ ते
नापि भविता युद्धं को नु कामे चमूमुखे॥ तदस्त्रजालं खड्गं च विश्वमो सोमसाम्यहं॥ मद्गु
णमांगेन सख्येव प्रहारं धारयाम्यहं॥ ते द्विजोत्तमो षितं श्वाहं तत्तामरख्यापनाम हि॥ ॐकारलिं
गे तु सदा बाणः संपूजयिष्यति॥ बाणेन पूजितं यस्मात् बाणलिंगं च प्रथे॥ बाणलिंगमभि
णं बहुलं पार्थप्रहरणांकितं॥ तादृशं मम भक्तेन पत्रं पुष्पं फलं विधे॥ दत्तं गृह्णाति तन्मद्भ
क्तितुष्टये मे भविष्यति॥ ॐकारकुंडे नत्मलिंगपूजां कुर्वन्सदा बिल्वदलैश्च नीरैः॥ सहस्र
मल्लिंगसमर्चनोत्थ पुण्यं लभेन्मुक्तिमुपैति नूनं॥ त्रिपुंड्ररुद्राक्षविभूतिभासुरो योबा
णलिंगं मम बिल्वमूले॥ रुद्रं जपन्नीरसुधारया शिवं सिंचेन्नरो बिल्वदलैः समर्च्य॥ मुक्ते

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

२५ भवेदेवसपुण्यभाक् सदा ॥ कुर्वंतं दाम्यथ श्रुणु प्रजायते ॥ पार्थप्रहारोत्तमबाणलिंगलिंगंविजा
नीहितदुत्तमंमे ॥ ॐ मित्युक्तो महादेवं ब्रह्मा स्कंदगणाधिपः ॥ स्नातास्तत्कुंडस्थु जलैः कार्तिके शु वि
शेषतः ॥ तल्लिंगमूतकं नित्यं पूजयामास भक्तितः ॥ भस्मरुद्राक्षभूषाढ्यो रुद्रसूक्तजपादरः ॥ सादरः
शिवपूजायां रुद्रविन्यस्तमानसः ॥ मासांते शंकरं ब्रह्मा सदाशिवमुदैक्षत ॥ भक्त्यानंदाश्रुपुलकः
पाहिपाहीति संवदन् ॥ प्रणनाम महादेवपादपंकजमादरात् ॥ सांजलिर्देवदेवेशं तुष्टाव गिरिजास
खं ॥ ब्रह्मोवाच ॥ श्रीबाणलिंगनिलयामलस्फटिकभूषविभ्वे शाश्वचमदनांतकविश्ववंद्य ॥ शंभोसदाशिव सचंदनबिल्वमौलेपाहि
प्रसीद परमेश्वर पंचवक्त्र ॥ विघ्नाधिकप्रमथनाथसुरासुरेड्य सोमाग्निविष्णुशरकृतपुरारिवर्ग ॥ त्रय्यंतवेद्य विधिवि
२ बि ष्णुमृग्य मौलिपादारविंद परमेश्वर पाहिदीनं ॥ एवं स्तुवंतं ब्रह्माणं प्रणतं भुवि दंडवत् ॥ उत्थाप्य दोर्भ्यां च तदाघ्राय शिरोरव
र ईश्वरः ॥ प्राह प्रगल्भवचनैः सुधाब्धिः क्षारिभिः शिवः ईश्वर उवाच उत्तिष्ठोत्तिष्ठमा भैषीर्वेदास्ते प्रतिमात्मनी ॥
सरहस्योपनिषदः सांगोपांगपुराणकाः ॥ सागमाः सोपवेदाश्च याश्च विद्याः सहस्रशः ॥ भाष्याणि सर्वशास्त्राणि गांध
र्वादीनि सत्तम ॥ उपाख्यानानि तेब्रह्मन् नोंकारः श्रुतिशेखरः ॥ उद्गीथगाथा सुभगो मयादत्ताः प्रजापते ॥ समुत्तस्थुस्तदा
वेदा ऋग्यजुःसामाथर्वकाः ॥ प्रणम्य देवमोंकारं तुष्टुवुः प्रमथाधिपं ॥ वेदा ऊचुः ॥ ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिंगलं ॥
ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपं नतास्म वै ॥ ऋचो अक्षरे परमे त्वामहेशं मल्लिंगमाकाशवासधर्मकं विभुं ॥ तांयो न वेद कि
मृचा करिष्यति साम्नाथ यजुषाथर्वणो वा ॥ शिवो वेदस्त्वं किं श्रुत्वा वेदांतासे दहो मुदा ॥ प्रणतं चाब्रवीद्देवो ब्रह्मा २५
णं विनयान्वितं ॥ ईश्वर उवाच ॥ वेदजालं निरस्यंतमया पंकजसंभव ॥ सुराणां यज्ञभागार्थं लोकानां साक्षी

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मेवच॥ गच्छलोकं सुरैः सार्धं वसमद्भक्तिभावन॥ इत्युक्तं शंभो वेचः श्रुत्वा विद्याधिपतिमीश्व
रं॥ स्थानं ययौ प्रहृष्टात्मा प्रणम्य परमेश्वरं॥ उपनस्युस्तदा वेदा ॠग्यजुःसामथर्वकाः
प्रमाणमनुजग्मुस्ते गुरुं शिष्या इवामलाः॥ मुनीनश्राव पत्सर्वा सारस्वतमुखान
पि॥ तेषां शिष्यप्रशिष्यैश्च धृतो वेदो महात्मभिः॥ यत्तश्वागाः प्रवर्त्तंते सिद्धिमीयुर्द्विजो
त्तमाः॥ सूत उवाच॥ एतद्दे महदाख्यानं श्रावितं भूसुरोत्तमाः॥ माहात्म्यं देवदेवस्य ॐका
रस्य महेशितुः॥ यो वेदादौ स्वरः शंभुर्भगवान्परमेश्वरः॥ वेदांते महिमा यस्य स देवः
पातु वः सदा॥ यः पंकजासनमनंदितमेव सृष्टो संयोज्य वेदमखिलं प्रददौ महेशः॥ तं
त्वामबुधिभवनं शरणं महेशं यास्यामि घोरभवसागरगो मुमुक्षुः॥ इति श्रीशिव
व रहस्ये पंचमांशे नवमोध्यायः॥ देव्युवाच॥ त्रिलोकीतिलक स्वामिन्नीलकंठ स्वामिसुप्रि
य॥ ॐकारकुंडलिंगानां वाणलिंगस्य तत्कथं॥ ततो देव्या वचः श्रुत्वा संतुष्टः प्राह
शंकरः॥ सूत उवाच॥ उत्फुल्लनीलोत्पलनीलसुंदरीमुमां समालिंग्य तदा सदाशिवः॥ ब
भाणवाणोत्तम सत्कथां द्विजाः सर्वार्थदात्रीं सकलाघहंत्रीं॥ शृणु देवि महाभागे कथामेतां
न मनोरमां॥ गंगायामनमीशायाश्च विवादः सुमहान्भूत्॥ तत्सर्वं विस्तरेणैव तत्र सि सदीप्रकीर्धि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

॥२६ तं॥ अविमुक्ते वसामीति नित्यं सान्निध्यदे मया॥ गंगायै च वरो दत्तो नर्मदायै महेश्वरि॥
सिकतायाः शिलाः सर्वास्तानि लिंगानि निम्नगे॥ तदंतर्गतमेवाद्य कुंडमोंकारसं
शितं॥ गंगायां विश्वनाथस्य लिंगाकृतिरहं स्थितः॥ तत्तीरे नर्मदे लिंगमोंकारं प
रमेश्वरं॥ तल्लिंगरूपः सततं निवसामि तटे तव॥ दृष्ट्वा सर्वपापानि नाशयामि
न संशयः॥ अमरैः पूजितं यस्मादमरेश्वर मुच्यते॥ तल्लिंगामंडलाकारं ता
प विध्वंसि सरिद्वरे॥ ओंकारे च परं गुह्यं नर्मदावरसंगमे॥ सर्वत्र सुल
भा रेवा त्रिषु स्थानेषु दुर्लभा॥ तल्लिंगं सर्वभावेन पूजितं सर्वकामदं॥
इति तस्यै वरो दत्तो नर्मदायै मनोरमे॥ तानि लिंगानि सर्वाणि बाण संपूजिता ॥श्रीरा॥
नि हि॥ दर्शनात्स्पर्शनाद्देवि पुण्यदानि न संशयः॥ नार्मदेये महालिंगे नी ॥२६॥
रं वा पत्रमेव वा॥ दद्यात्स मुक्तोपाय तित्रिनेत्र प्रियवल्लभः॥ न संप्रोक्षण
संस्कारो न प्रतिष्ठा हि पार्वति॥ नावाहनं न पूजादि विधिः स्यात्तत्र शांकरि॥
सपीठं मुक्तपीठं वा नर्मदालिंगमर्चयेत्॥ स्पृष्टा स्पृष्टं न तत्स्यात्ति त्रिहं सान्नि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

ध्यदंमम॥ तल्लिंगेममभक्तो भक्षयद्दत्तं लीलयापिच॥ बिल्वपत्रं यथानीरं फलंवाकंदमेववा॥ गृण्हामिशिरसा तच्च तस्मैमुक्तिं ददाम्यहं
हि मर्त्योनचकर्तव्यो नामर्मदे परमेश्वरी॥ अन्यानिसर्वलिंगानिप्रतिष्ठाप्रोक्षणादिभिः॥ संस्कृतानिविशेषेणपूज्यानितिनमतिः नर्मदे
शल्लिंगास्थानुलिंगानिरत्नजानिमहेश्वरि॥ स्फाटिकादीनिपुण्यानिचंद्रकांतोद्भवानिच॥ स्थावराणि चसर्वाणि जंगमानिवि
शेषतः॥ महापातकदक्षानिलिंगान्यन्युत्तमानिच॥ तेभ्योविशिष्टमेतद्धि नर्मदंनार्मदंमम॥ नार्मदलिंगमभ्यर्च्य फलं लभेत्
यत्तत्पश्यति पुण्यात्मा स्थावरंलिंगमैश्वरं॥ नित्यंचनियमोपेतः पापैःसर्वैः प्रमुच्यते॥ तन्नार्मदंमहालिंगंद्दष्ट्वा नत्फलमाप्नुया
त्॥ पूजितेनार्मदेलिंगेसर्वलिंगार्चनाफलं॥ प्राप्नुयान्नियतं गौरिसत्यमेतन्मयोच्यते॥ स्थावरेचेत्सहस्रेपिबाणलिंगंस
मर्चयेत्॥ नित्यलिंगार्चनफलंयस्मिन् कुलेनदाप्नुयात्॥ नातःपरतरंलिंगंममास्तिपरमेश्वरि॥ अस्मिन्संपूजितेदृष्टेमहापा
पक्षयोभवेत्॥ यद्गृहे बाणलिंगंस्याच्छिवक्षेत्रंहितत्स्मृतं॥ तत्रैवमरणाज्जंतुरपिकीटपिपीलिकं॥ मल्लोकेनिवसेद्देविपुनरा
वृत्तिदुर्लभं॥ बाणलिंगंनयस्यास्तिगृहेबिल्वदलार्चितं॥ नतद्गृहेजलंग्राह्यंमद्यंदेवोवेदिकोत्तमैः॥ यद्गृहेबाणलिंगार्चोस
मुनिःसचपंडितः॥ तेनेष्टाःसकलायज्ञावेदाधीताश्चतेनवै॥ तेनार्चितेयंदत्तास्यात्सशैलवनकानना॥ अत्रेतिहासंतेवक्ष्ये
शृणुकर्णविभूषणं॥ बलिर्नामपुरादेविदैत्येंद्रोबलगर्वितः॥ देवान्विद्रावयामाससेंद्रान्सवरुणार्यमान्॥ वारंवारंसुरैर्देविशु
श्रुमन्तमाननोत्॥ हत्वामरावतीतेनराज्ञःस्थानाधिपोभवत्॥ तस्यासीद्दृढागौर्वित्रैलोक्यंसचराचरं॥ सदीक्षितोश्वमेधेनाज
यजन्मांमहाबलः॥ स्वादन्नेनचसोमेनविधिवद्दक्षिणावता॥ त्रातामेधपत्निमांसःकाम्येनोत्तमसामुदा॥ एतस्मिन्नंतरे
विष्णुःप्रार्थितःस्वपदार्थिभिः॥ विष्णुर्नाच्छमरूपेणयाचितोदीक्षितोबलिः॥ पदत्रयंचविप्रोर्थुःस्वपानालंप्रापयन्नुत
दा॥ तत्क्रयास्वर्वगर्वेणवामनोमदमोहितः॥ मुनीनम्परणान्सर्वान्धिःकरोतिदुरात्मवान्॥ ततःपरशुधारेणमया
छिन्नःपपातच॥ तत्रतीर्थमभूत्पुण्यंकालंजरसमीपतः॥ देविवामनपातारव्यंतत्रस्नात्वादिवंव्रजेत्॥ संतर्प्यचपि
तॄन्तत्रतस्यास्नात्वादेवैःसमोदते॥ गतमोहस्तदाविष्णुर्मांतुष्टावमहऋषीः॥ विष्णुरुवाच॥ त्रंभोमरूपेन,सिंहवामन

स्थावरान्यो

महाकूर्मांगलोकास्थिभिर्देष्ट्राभिर्नरसिंहचर्मवसनास्त्वं गारभः पक्षिराट् ॥ त्रियत्तोनिम्नानेश्च पानकवरैः पूतोस्मि धन्योस्म्यहं नीतो
मोहदन्त्रां विलीनहृदयस्त्वद्भिक्षया शंकर ॥ दृष्ट्वातत्पदपंकजं त्रिवमहादेवेश्च पूर्वस्थितिं ज्ञानप्राप्तमपारभक्तिजनकं त्वत्प्रसादप्र
जाविधौ ॥ वैकुंठे निवसामि भूतिविलसत्कालादिभूषांगको लिंगं बिल्वदलैश्च पुष्पनिकरैः संपूज्य मुक्तः सुखं ॥ गतमोहोस्म्यहं
देव गिरिश्चिन्नश्च त्वया पुनः ॥ भ्रगुण्यानतव भक्तेन त्वाश्रेष्ठास्मि नितरां त्रिव ॥ नच्छाप मुक्तोस्म्यधुनात्तिर्यग्योनिषु संस्थितः ॥ मत्स्य
कूर्मवराहादिनारसिंहादि वामनैः ॥ त्वया धृतैर्देहजालैः पावितोहं महेश्वर ॥ अनुग्राह्योस्मि देवेश पुनः पंचसु जन्मसु ॥ प्रणम्य
मायया विलुप्त येति च मयो दितः ॥ बलिश्चापि मुदं प्राप्य रसातलतलं गतः ॥ तस्यासीदौरसः पुत्रो नाम्ना बाण इति श्रुतः ॥ सराज्य
मयदैत्यानां च कारागिनसमप्रभः ॥ श्रुत्वास्यानुमतं देवी श्रावयामास विष्टपान् ॥ त्रिपिविष्टप्रसादेन विशिष्टः सुरसत्तमैः ॥ स
हस्रबाहुत्रास्वाढ्यो नागायुत बलो बलिः ॥ संचरत्सम हीपृष्ठ नर्मदो नर्मदां मम ॥ स्नातो भस्मकराद्यंगो रुद्राक्षवरभूषणः
बिल्वपत्राणि संपाद्य पुष्पभाराणि दैत्यपः ॥ सहस्रेनार्मदं लिंगं संपूजयति शंकरं ॥ धूपदीपोपहारैश्च नैवेद्यैर्भूषणैरपि ॥ नि
त्यं संस्तौति हृष्टात्मा बलिसूनुरनन्यधीः ॥ सहस्रहस्तांजलिभिः प्रणमन्नमत्पुनः पुनः ॥ स्तसंपादतलैर्भूमिं कंपयन्बलि
नंदनः ॥ गिरींद्रचलितोल्लोलनत्रस्तकुदिग्गजः ॥ हस्ततालमहारावबधिरीकृतदिङ्मुखः ॥ अस्तौषीन्नाम हार्देवि
बाणो भक्तिपुरःसरं ॥ बाणउवाच ॥ महादेव कर्पूरगौरामरेंद्र महामेरुकोदंड चंडप्रचंड ॥ महाचंडवेतंडशुंडोरुदंडा
समुद्दंडलीलापारलीलाब्धिनीपत्रपूज्य ॥ कुंडलीन्द्रलसत्कुंडलं त्रंभोखंडिताखिलसुरद्रुमखंड ॥ ब्रह्ममुंडकलिता
मलमालं स्थूललिंगगणमंडलसंस्थ ॥ नवचंद्राभरणोत्तमांगगंगाकलितालकभूधरोरुमाल ॥ घनहालाहल
कंठमूलबाहुस्फुरदुत्तमश्रीलाविघूमकूल ॥ वसुधाधरधारकंमहेशं विबुधाधीश्वरसन्नतांघ्रियुग्मं गिरिकंदरसं
स्थितान्तरंगं भजामि अहं सुंदरसिंधुरहं तिचेलं ॥ नीलाभ्रसन्निभ महामहिषाधिरूढं चंडान्तुजप्रबलसर्पगणाद्विपा
त्रोः ॥ लिंगालिंगनतत्परद्विजसुतं कर्षंतमत्युन्मुखं कालं संपदताडितद्विजसुतेदत्तायुषं तं नुमः ॥ चिधिकलित
कपालजालमालं बलितनया र्चितबा[illegible]णालिंगलोलं ॥ करविधृतकपालं भालमालं सन्मूलं गलधृतगरबी

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

लंकालकालं नमामि ॥ अद्यावाक् तस्य शंभो तव निखिलमहो सुष्टुतिं शीरयामि त्वल्लिंगेक्षासुचक्षुः
भवदमलकथाकर्णनैः सुश्रवाहं ॥ त्वत्पादार्चासुहस्तस्तवपदकमलध्यानतः सन्मनाहं सर्वांगांगास्थि
रं च त्वयि भवति विभो रंकुरुष्व प्रसीद ॥ माकंदं पिकसुंदरीव भगवन् कांता यथा कामुकं मत्तालिः सरसीरु
हं द्विजगणो दातारमाकांक्षते ॥ तद्वत्त्वां परिचिंतयामि सततं तूर्णं कृपावीक्षणैः संपूर्णं कुरु मामकिंचनमहो
भाग्यैरभाग्यालसैः ॥ इत्थं स्तुवानस्तदा बाणो मामानंदपरिप्लुतः ॥ साष्टांगं प्रणनामाथ बाणपातप्रमाणके
तस्मिन् संदर्शनं दत्तं तस्मै शैलेंद्रकन्यके ॥ चतुर्बाहुमुदारांगं नीलकंठं वृषस्थितं ॥ गंगाचंद्रकलामौलिं रव
उक्पूरसन्निभं ॥ वृंदारवृंदैः सततं सेव्यमानपदांबुजं ॥ मंदारकुंदमालाभिः कुंडलोलाभिरीश्वरं ॥ गण
वृंदैर्महादेवि तस्मै दत्तं च दर्शनं ॥ दृष्ट्वा मां देवदेवेति प्रसीदेति वदन्मुदा ॥ प्रणाममुखरोदेत्यो वरेणच्छंदितो
मया ॥ ईश्वर उवाच ॥ उत्तिष्ठोत्तिष्ठ दैत्येंद्र महेंद्रसमविक्रम ॥ गिरींद्रशिखराकार मृगेंद्रामरलोचन ॥ वरं व
रय मत्तस्त्वं यदि त्वसितदस्तु ते ॥ इत्थं मद्वचनांभोजवाणीं श्रुत्वा सदैत्यपः ॥ प्रणम्य मां तदा प्राह विनयानत
कंधरः ॥ बाण उवाच ॥ भक्तिं त्वदीयजनसंगममेव शंभो लिंगार्चनं च सुभगं तव बाणलिंगे ॥ संप्रार्थया
मि भगवंस्तव भक्तिभावं वांछा न मे भवतु तुच्छभवादिधर्मे ॥ किं यागे रतितुच्छभोगफलदैः स्वर्गादिपातं
तिकैः किं गोभिर्धनधान्यरत्ननिकरैर्हैमैश्च पात्रार्पणैः ॥ शंभोर्नार्मदलिंगमस्मनततं बिल्वीदलैः कोमलैः
संपूज्य प्रमथाधिनाथपदवीं प्राप्नोति भाग्यैर्युतः ॥ नीरैर्नार्मदजैः सशोधितमहाकर्पूरखंडद्रवैः ॥ संसे
व्यालोक्य हरोभवद भयपदं प्राप्तुमिच्छामि शंभोगाणाप संमया स्तु प्रियमममरवरैः दुर्लभं त्वत्पदाब्जे ॥
ये भक्तिसंक्लैः सहास्तु प्रतिदिवसमहासंगमश्चापि हारी सद्यो नार्मदलिंगमंडलमिदं बाणाख्यतां प्राप्नुया

मोहमसंप

॥शिवर०॥ [५८]

५ केदारेशमुनिर्विश्वनाथ लक्ष्मी मल्लिर्मृत्वर्देनेश
नर्मवाहि॥ नस्मिन्श्वे क्वचिरेद्वि

॥२८॥ एवं देयो वरो मे प्रथइतुमखिलं लोक मद्य प्रसीद॥ ईश्वर उवाच॥ तस्योदारवचो निशम्य गिरिजे दत्तो वरो मे कृतो
गाणापत्यपदे स देसुतनयः शाक्रादिवैगौपहः॥ सर्वे भक्तजनार्पणाय सततं चित्तं मदीयं सदक्तो भुवि दुर्लभः सुर
कूरः श्रीबाणलिंगार्चकः॥ ॥इति श्री शिवरहस्ये पंचमांशे दशमोध्यायः॥ ॥देव्युवाच॥ श्रुतं बाणा
सुराख्यानं भवतः परमेश्वर॥ केदारस्थानमहिमां वदाद्य शिवशंकर॥ सूत उवाच॥ महादेवो महेशान्या पृष्टो
दक्षमखांतकृत्॥ देवीं प्राह अरविंदाक्षीं केदारस्थानवैभवं॥ ईश्वर उवाच॥ अस्ति क्षेत्रवरं देवि ब्रह्माद्या विबुधो
त्तमाः॥ निवसंति महाभागे केदारेश्वरपूजकाः॥ तल्लिंगसदृशं लिंगं न भूतं न भविष्यति॥ हित्वा कैलासशिखरं
गिरिशो वसतीश्वरः॥ सदा तत्र महादेवा वसंति शिवतत्पराः॥ भस्मरुद्राक्षवीतांगास्त्रिपुंड्रावलिभासुराः॥
केदारेशस्य देवस्य नियमाराधनेरताः॥ षट्सहस्रं फलाहारा वाय्वाहाराश्च पंचकं॥ त्रिसहस्रांबुपर्णाशा भासु
राः शिवतत्पराः॥ च्यवनो भार्गवाश्चैव भारद्वाजाश्च काश्यपाः॥ मौद्गल्या वीतहव्याश्च वैश्वामित्रात्रिसंभवाः
मत्प्रसादफलकास्सर्वे केदारक्षेत्रवासिनः॥ ब्राह्मणाः ब्रह्मसदृशास्त्वृग्यजुःसामपारगाः॥ निवसंति सदा देवि
ममलिंगार्चनेरताः॥ पंचाग्निनिरताः केचित् केचिताग्निचारणाः परे॥ नारदाद्याश्च मुनयो वसंति सततं शिवे॥
गंधर्वाः सिद्धनागाद्याः यक्षाः किंपुरुषाः सदा॥ पत्नीभिः शैलशिखरे केदारेश्वरसेविनः॥ मामाराध्य समा
राध्य ब्रह्म विष्ण्वादयः सुराः॥ स्वं स्वं स्थानमवापुस्ते केदारेशसमर्चनात्॥ अत्र केदारनाथं यो शिवरात्रौ चतु
र्दश्यां॥ उपोष्य प्रयतो भक्त्या देवि यामचतुष्टयं॥ पूजां कुर्याद्बिल्वपत्रैः स मोक्षमधिगच्छति॥ अन्यत्र कोटिलिं
गार्चफलं यत्सुरसत्तमे॥ केदारेश्वरमौलौ तु एकबिल्वार्पणाधितत्॥ एकं वा भोजयेद्विप्रं केदारे कोटितद्भवेत्
भोजयेत्वेवमेकं तु तदनंतफलं स्मृतं॥ तस्य केदारनाथस्य कुंडं पर्वतमूर्धनि॥ ख्यातं केदारकुंडं तत् उत्फुल्लकम
लो...ं॥ तत्कुंडपूतपानीयैः स्नात्वा संतर्पयेत्पितॄन्॥ पितरस्तृप्तिमायांति द्वादशाब्दं सुरेश्वरि॥ पुरांधकासुरं

॥पंचमो॥ शिवे श्रीराम ॥२८॥

CC-0: Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

हत्वा तद्धूलाग्रेण त्वां कृरि॥ वसितुः शिखरैः पुण्ये त्वया तत्खानितं सरः॥ तस्मिन्सरसि विस्तीर्णे तत्तटे त्व
तपोवनं॥ मत्प्रीतये त्वया देवि चीर्णा तत्र तपःक्रिया॥ तत्तीरे स्थापितं लिंगं त्वया गौरीश्वराभिधं॥ तल्लिंगद
र्शनादेव मम लोके महीयते॥ वसिष्ठात्रिमरीच्याद्या भरद्वाजपराशराः॥ दुर्वासगौतमाद्याश्च भृगुकुंभोद्भ
वादयः॥ दधीच्यांगिरसोचथ्याः जामदग्न्यो महाबलः॥ क्षेत्रमुत्साद्य विप्रेंद्रैः पार्थितः शमम आगतः॥ हि
मवन्मूर्ध्नि सरसस्तीरे तप्यंति तापसाः॥ केदारनाथं दृष्ट्वा मां पूज्य बिल्वैः सकोमलैः॥ उपहारैश्च विवि
धैरपारैः फूलमंडलैः॥ तद्गौरीसरसि स्नात्वा पुण्ये पापोपहारिणि॥ वृत्रं हत्वाथ जंभारिर्वज्रेणासुरस
त्तमं॥ ब्रह्मनाशवत्सरसि गौर्यास्मे पापनुत्तये॥ स्नात्वा सुरगणैः सार्धं ब्रह्महा शुद्धिमागतः॥ केदार
नाथं दृष्ट्वा मां शक्रः सुरगणैः सह॥ तुष्टाव मां तदा भक्त्या तत्स्तुतिं शृणु शांभवि॥ इंद्र उवाच॥ शंभो वि
श्वेश भर्ग त्रिनयन भगवन् कालकालांधकारे पुरहर दुरितारे घोररूपांतकारे॥ शमय शमय दुःखं देस
वर्गारियुद्धज्वरहर भयहारिन् पाहि केदारनाथ॥ शक्रः केदारनाथं मामेवं स्तुत्वा प्रणम्य च॥ विहाय पा
पं तदेवि त्रिविष्टपमगात्तदा॥ वरुणोपि महादेवि विप्रभार्यां पुराहरत्॥ उचथ्यस्य बालाशापीकामबाप
प्रपीडितः॥ जलोदरमहारोगग्राहग्रस्तो भवच्छिवे॥ प्रणम्य मां महादेवि केदारेशं प्रपूज्य च॥ विमुक्
स्तेन पापेन मां स्तुत्वैव सभक्तितः॥ वरुण उवाच॥ मारमारककरवीर सुमाद्धा स्त्रग्धरामरवरादिसुपूज्य
संस्थितामरगणेंद्र भूधर शंभो पाहि मामखिलपारदवीर्य॥ स्तुत्वैवं पाशहस्तो मां नत्वा संपूज्य मां शिवे
ययौ स्थानं स नीरोगो मुक्तमेघ इवोडुराट्॥ मांडव्येनापि सुभगे शप्तश्चांडांशुनंदनः॥ शापमुक्त्यै स के
दारं मां प्रणम्याथ शूलिनं॥ बिल्वपत्रैः समभ्यर्च्य स्नात्वा गौरीसरित्तटे॥ पुण्यान्निसमद्धैर्मंत्रैः समुत्फु
ल्लस्वकांततनुं॥ तुष्टाव मां विशुद्धात्मा केदारेशं महेश्वरं॥ यम उवाच॥ त्वां तत्स्तुषः स्पतिमहो भगवंतं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

बभ्रुस्त्वंचहरिकेशमुदारं॥ मृगंनभीममुपहत्नुमुग्रंप्रसाद्यपापैर्नबिभेमिशंभो॥ एवंमामंबिकेस्तुत्वा
मुक्तशापःसस्सूर्यजः॥ जगामदक्षिणामाशांपितृभिःपरिपालितां॥ कुबेरोयक्षराट्देविपौलस्त्येनाथनिर्जि
२९ तः॥ जगामपरमामार्तिंमांकेदारंप्रणम्यच॥ संस्नायगौरीसरसिभस्मरुद्राक्षभूषणः॥ तत्कुंडतोथि
तैर्नैरैर्बिल्वपत्रैःसमर्च्यच॥यक्षराट्मांविरूपाक्षमस्तोषीज्जगदंबिके॥ कुबेरउवाच मीढुष्टमःशि
वतमस्त्वमसिप्रसिद्धःसिद्धांतसारमहिमन्मृडयासिशंभो॥ संसारघोरविपिनोद्भवदावदग्धंत्वन्मू
र्धचंद्रकिरणैःममशीतयांगं॥ इत्थंसयक्षराट्देविस्तुत्वामामुमगजापतिं॥ धनाधिपत्वंसंप्रापउत्तरा
शापतिःसदा॥ एवंदिशानामधिपाविदिशांपतयस्तदा॥ अभीष्टंप्रापुरस्यर्थंमामाराध्यैवभक्तितः
अग्निश्चनिर्ऋतिर्वायुरीशानोमद्गुणोत्तमः॥ मत्सारूप्यमुदाप्राप्यमांकेदारंसमर्चयन्॥ तुष्टुवुर्विदि
शांनाथाविप्रशापप्रपीडिताः॥ अग्निश्चसर्वभक्षत्वंनिर्ऋतिःपापकारितां॥ वायुरायासराहिसमी
शानोमत्स्वरूपतां॥ अग्निवायुनिर्ऋतीशानाऊचुः॥ महादेवोदेवःसकलजगदाराध्यचरणोजगद्र
क्षादीक्षास्थितिजननचातुर्यकरणः॥ हरिब्रह्मास्कंदोगणपतिरुमाद्याश्चिदितिजास्त्वथवर्णेषुप्रथि
तयशासेवैतवनमः॥ एवंस्तुत्वाथतेसर्वेविदिशांपतयस्तथा॥ लेभिरेपरमांसिद्धिंकेदारेश्वरपूजना
त्॥ मुनयश्चापिदेवेशिविश्वामित्रोत्रिरंगिराः॥ तेपुस्तपोमहाघोरंज्वलत्संध्याग्निमध्यगाः॥ ब्राह्मण्य
प्राप्ययेदेविविश्वामित्रेणसंस्तुतः॥ विश्वामित्रउवाच॥ गायत्र्याप्रतिपादितोसिभगवन्संसारसंभ
र्जकोभर्गस्त्वंसवितुर्वरेण्यमहसस्त्वांसर्वदाधीमहि॥ तेजस्त्वासगतंदिनोदयविधौविप्रादिभिर्ध्याय
सेबुद्धिंनिश्चयकारिणींचभगवन्संचोदयस्यांतरः॥ अत्रिःपुत्रविहीनश्चऋषिरिश्याल्लोन्वतप्यत॥ औ २९
र्वपिपुत्रान्दत्तास्त्वान्पुत्रान्नाप्तुंतदाद्रिजे॥ इष्ट्वांश्चातिरात्रेणास्मिन्भूधरसत्तमे॥ मांस्तुत्वाचांबिके

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

पुत्रांश्चतुरः प्रासवांस्तदा ॥ अंगिरुवाच ॥ राजाने खामध्वरे नूंचरुद्वं होतारं त्वां सत्यैरादस्योः ॥ विष्णुरातनसमादृचिनमरयास्
येंत्रीवं ऋाश्वनंप्रा सेस्यन्व हमेकमेवनूरणंहिरण्यरूपमवसेत्नणुर्ध्वं ॥ मंत्रार्थवादविधिषुप्रभूतास्तासुक्रियामरवज्ञानेऽथफले
विचित्रे ॥ पोधरयिः स्वर्गमथप्रजापश्नून्पुष्टिंप्रतिष्ठांचनथोजस्तिलं ॥ नन्नपरोचोकयदेषुनिविष्टचित्ताः किं नश्वरैः फलगणैः
प्रमथाधिनाथं त्वाम ध्वरेश्वरमहाफलदाननुलं नाराधयंतिसहसाजडबुद्धयस्ते ॥ अंगिराश्च महादेवि केदारे त्वामथास्तवीत् ॥
५ रा प्याताविनिवृत्तः पूर्वदौरुत्यादस्यगर्विणा ॥ आंगिराः ॥ न थं तदीयजनरूप्यपिसामिचंद्रचूडप्रभोमथिमहादसमग्नकर्षे ॥ वं
वेदगीतमधिवसूतेयाप्रसिध्यःपाहिरामामकधियासहमानरूपो ॥ एवंस्तुतायमुनयः स्वाभीष्टं प्रापुरंबिके ॥ केदारे त्वत्प्रसा
देन जग्मेस वैमरुद्गणाः ॥ सूतउवाच ॥ कोवाकेदारलिंगं जनित्रानचितनापरपापेकथंगंधालेयाचलकंधकापरिलस
द्दामांगसंगंसदा ॥ दृष्ट्वानंगभुजंगसंगजनितानंदांगकोपस्फुरफालांपांगकृतांगसंगरहितं श्रीत्र्यंगमीशांभजे ॥ ॥ ॥
इतिश्रीशिवरहस्ये पंचमांशे एकादशोऽध्यायः ॥ ॥ ईश्वरउवाच ॥ अथान्यदपिवक्ष्यामिपितुस्तेचरितंत्रिये ॥ स्वमो
लोवासयन्मांहितवद्वियोगभयादुमे ॥ सूतउवाच ॥ देवदेववचः श्रुत्वाहृष्टापर्वतनंदिनी ॥ साऽप्रणम्यविभ्वेशं त्वत्पितुश्च
रितं द्विजाः ॥ देव्युवाच ॥ कथंममपितात्वांतुमद्वियोगभयात्प्रिय ॥ स्वकीयवित्रिशिखरेत्वांप्रावासयमाकथांवद ॥ श्रुतीत्रिलें
द्रजावाक्यं श्रुत्वातुशोऽब्रवीत्तदा ॥ ईश्वरउवाच ॥ वक्ष्याम्यगसुतेतेद्यपितुश्चरितमुत्तमं ॥ सावधानमनादेविश्रृणुसर्वां
गसुंदरि ॥ दक्षः प्रचेतादेवेशि चाक्षुषस्यांतरे मनोः ॥ अभजस्वयमेपेनमां हितैवसुरोत्तमं ॥ ब्रह्माब्रह्मानवत्नस्पसदस्ये
विष्णुरीश्वरि ॥ अध्वर्युरत्रिरभवद्धोताचाथकहोत्वकः ॥ उद्गाताचाभवत्तस्यतेदुर्वासद्विजोत्तमः ॥ अथान्येऋषयोभूवन्
याजयद्दक्षप्रजापतेः ॥ ताजुहावतदादेविसांहिदक्षायणींतदा ॥ कौतुकाद्दृष्टहृदयापितुर्यज्ञदिदृक्षया ॥ गंतुमैच्छःसुरान्
दृष्ट्वाविमानगतिकांस्तदा ॥ निवारितासिसुभगेमयाचापिगणेश्वरैः ॥ गतवत्यसिकल्याणिस्त्रीलोलयात्वस्यनतदः ॥ नै
वापश्यत्तदालोकुतुकतःप्रजाकुतोरतिः ॥ संक्रुधंपितरंज्ञात्वात्वांवेनत्वमभाषथाः ॥ सत्युउवाच ॥ सर्वदेवगणाध्य
सेत्वमाहूताः सदस्यथ ॥ कथंनाहूतवान्शंभुमेत्तलिसदत्तसत्तिः ॥ पितःसदोत्ततेशंभोर्भावहूतेपलिहीनतः ॥ किमन्यैः

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

प्रारुतैर्दैवैः पूजितैरध्वरे फलं ॥ राजा यज्ञ ध्वरस्यास्य साक्षान्मेधपतिः शिवः ॥ स्विष्टकृद्भाग एवायं तं तथा कर्तुमर्ह-
सि ॥ सूत उवाच ॥ दक्षस्तदा सतीवाक्यं श्रुत्वा क्रोधवशंगतः ॥ उवाच भर्त्सयन्देवीं देवानां चैव पश्यतां ॥ दक्ष उवाच
किं मे रुद्रेण कर्तव्यं प्रयाने पसु मध्यमे ॥ यज्ञेशं विष्णुरीड्यो यं श्रुत्या व्याप्य प्रपूज्यते ॥ इत्थं तदा खर्व गर्वेस वचो कृलमान-
सं ॥ उवाच क्रोधतान्त्रासी स्वतीस्वपितरं कृपा ॥ सती उवाच ॥ नायं यज्ञो यज्ञ विनायज्ञेशेन विनाकृतः ॥ भविष्यति
ह्यदेव श्रुणु मद्वचनं पितः ॥ इत्युक्त्वा योगमास्थाय ददाहात्मतनुं सती ॥ दृष्ट्वा सती तदा दष्टां हाहा हेति वदन्सुराः ॥ दधीचिः
क्रोधताम्रास्यो दक्षं तं प्रत्यभाषत ॥ दधीचिरुवाच ॥ दीक्षितोस्य ध्वरे चायं कथं दीक्षापतिः शिवः ॥ विनिंदस्यद्य मौर्ख्येण धि-
के यज्ञं सभासदः ॥ पुरुषो वै महान्रुद्रः इत्याह श्रुतिरादरात् ॥ याग स्विष्टकृद्भुतो हि स कथं नैव पूज्यते ॥ सर्वं निवेद्य वै शंभोः सु-
खी भव सबांधवः ॥ सूत उवाच ॥ दधीचिवाक्यात्संक्रुद्धो दक्षो विप्रं यथाब्रवीत् ॥ दक्ष उवाच ॥ नैवेद्यं यच्छिवे दत्तं न ग्राह्य-
मपवित्रितं ॥ विष्णुरेवात्र यज्ञेशः किं प्रलापेन भूसुर ॥ गच्छ गच्छ सदो हित्वा तं तुच्छं वञ्चसे कथं ॥ मुनिर्दक्षवचः श्रुत्वा
क्रोधात्संशप्तुं दक्षं तं ॥ प्रोवाच दीक्षितं दक्षं विष्णुपक्षावलंबिनं ॥ दधीचिरुवाच ॥ गंगां तं गगरिपोर्जटाविगलितान्मौलि-
पुष्पं शश्री केतुगास्तस्य वियत्तलो विगलिताद्वृष्टिर्जगज्जीवनी ॥ रुद्रोग्निः श्रुत एव सर्वमतं नं ज्ञात्वा ध्यापचन्ते तन्निर्मा-
ल्यं जिहासु वीभित्सि भुवने तैः केन वा जीव्यते ॥ शंभुः शंकर इत्यपि श्रुतिशिरोघंटादि घोषो महान् तं त्यक्त्वा सुर गर्दभं जगनिज-
राकामादिघोषास्पदं ॥ विष्णुं जिह्मधियं भजंति नरखरा मोहांधचित्ताः सदा संसारार्णव मज्जनैरनुदिनं दुःखाय ये के-
वलं ॥ श्रीमृत्युंजयपूजनेमतिरुदत्य स्माकमिष्टप्रदा सोस्य सिः सुखमोक्षदो हननपरालिंगार्चकैः पालिता ॥ तस्यावसाने म-
हेशभाव भ उक्तं वध्वा मना गो श्रद्धे कपीला भक्तिप्रपयः सुधुं दिल महागाध्ना वसामो वयं ॥ इत्युक्त्वा निर्गतो गौरी दधीचिः स्वा-
श्रमं तदा ॥ दाक्षायणी पुरा सा त्वं मेनागर्भमाश्रिता ॥ तमुदंतं तदा श्रुत्वा नारदाद्दहनाधिके ॥ वीरभद्रं च कालीं च
स्रष्टा तं त्र्यम्बक पर्षणं ॥ कृतवान्स महादेवः शिवदिव्यो गाग्निदीपतः ॥ देवान्विप्रान्स दंडैः प्रदुतरगदया भिन्नमस्ति-

गृ

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नु

कत्रीर्षा अतुश्च कारकृतांछर वर निकरैः कार्मुक ज्या विसृष्टैः॥ दक्षं दीक्षा रचितं च प्रकटकर तलैः पूषदंतान् संधो हृ
स चांक्षादि तुष्टेर्भगनयनवरं पानयं तोगणेंद्राः॥ स्वच्छुधिरसंधिनो हरिविधींद्र मुख्यामरांश्चिदु द्रुतुरस्थापरे
प्रबलवीरभद्र हताः॥ करालकरवालकैर्विकृतकालदंष्ट्रादिभिर्विदारितकरांगकाः शरणमीयुरीशं सुराः॥ दे
वा ऊचुः॥ अखर्वगर्वोद्धतदक्षशिक्षाकरोग्ररुद्रोद्भववीरभद्रं॥ प्रभग्नदेवद्विजकं प्रतापहं स्तु पाकरापारसुधामये
सुरैः विमथ्यमानाब्धिसमुत्थितोरुगरेण नीलीकृतकंठ पाहि नः प्रभो॥ उमामुखसमुल्लसत्स्फुरद्दपांगगंगाधर प्रसीद
परमेश्वर प्रथितदक्षमन्यूथितं॥ प्रचंडतरमन्यवे प्रमथनाथनःपालय कृतस्त्वपूलाधिकं भवतुबोधितं तव मदं॥ प्रस
भजनकामदप्रवरदीक्षितोग्रप्रभो॥ इत्थं सुरवचोदेवि श्रुत्वा यज्ञफलं ततं॥ पूरयित्वा महादेवि तं दक्षं दत्तकं परं॥ अ
नुगृह्य मरेंद्राश्च वीरभद्रं निवार्य वै॥ तत्रांगसंगविरहाद्दत्तं गोविचराम्यहं॥ तथापि सरस्तु विषिप्तेपतने न गरेतथा॥ नै
लेंद्रशिखरे देवि चिरामेनद्यद्विदिवमे॥ कपरो हिमवानेष लसितावारु कंदरः॥ अस्मिन्नेव वसामीति मनोमेभव दुस्तुरं॥ त
पस्तप्तं मया देवि वर्षाणामयुतं तदा॥ एतस्मिन्नंतरे देवास्तारकासुरपीडिताः॥ मदंगसंगसंभूतं तनयं मज्ञ येशुतं॥ प्रासुंदे
वगणाः सर्वे मन्मथाद्वैश्च संयुताः॥ पितुर्नियोगात्मानुसंततः श्रुषंत्या त्वयातदा॥ मां ते देवगणादेवि तु धीरे तस्वीश्व
रं॥ प्रधर्षयंतिमारेण दग्धो मारः क्षणात्मया॥ तदा मां तं भयात्यक्त्वा तप उग्रं समास्थितं॥ पितरं प्राप्य वत्स्येवपुनस्त्वं तप
सि स्थिता॥ नारदोदितवाक्येन ब्रह्मणा च महीधरः॥ सुरैः संप्रार्थितश्चाथ मह्यं त्वामददाद्द्रुतं॥ त्वयासहाहं कल्याणिनिव
सामि नगोत्तमे॥ तदा कालेन संजातः कुमारो मे मितः प्रभः॥ षण्मुखः कृत्तिकासूनुरग्नेयो ग्निसमानभाः॥ देवाश्च वरदं पुरस्
स्यमूर्ध्निपुष्पोत्करं स्त्रिते॥ ननृतुश्चाप्सरः सघाः प्रावाद्य देवतूर्यकं॥ सेनापत्येभिषिक्तश्च देवैः सेंद्रपितामहैः॥ विजित्ये
तारकं क्रूरं देवैः सदनुयायिभिः॥ तारकारिरिति ख्यातः पुत्रस्ते गिरिजे मलः॥ एवं स्थितेतदा सेभ्रगणैर्देर जतात्तलं
मंदरं सुंदरं चारुकंदरोपैर्विराजितं॥ तस्मिन्मंदारवृंदाढ्ये मरंदसुमसुंदरे॥ विहर्तुमिच्छा मे जाता तया साकं वरान
ने॥ गतो गतागतेः सार्धं त्वयाप्युपरकत्यने॥ त्वद्वियोगभिया देवि दुःखेन च परिप्लुतः॥ सम्यं तुष्टा वह ह्यत्मा हि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मवांश्चारुकंदरः॥ हिमवानुवाच शंभो विश्वेशनगेविनयनपुरहनूपा हिमाभीशदृष्ट्याख्यातो वेदगिरीशो गिरिशाद्भुति
भवांतकरुणाकरत्वं॥ शंभो देवानयाने सुरविनुतयुतास्ते हपादैर्वियोगं नोसह्यं मे महेशाममत्रिखरवरे संवसात्रैव
शंभो॥ मदीयापराधानमोघानतं नामके नापि वाक्यान्विनिर्वातितुं तान्॥ महादेव ते पादपद्मं प्रपन्नः प्रप
न्नः प्रपन्नः प्रपन्नः॥ श्रीमद्धि त्वं महीरुहोपचलनैर्बीनादिभिः पावितं गात्रं मेद्य पवित्रतामुपगतं
पाहि त्रिणेत्राधुना॥ तन्मूलनीरफलपुष्पमरुत्कनेत्रं च तद्दर्शनेऽद्य गणितं कुसुमगंधबंध मधुरं परस्येव
शंभो वस॥ एवं स्तुतो महादेव विबुधैश्चाहं महात्मना॥ तत्तुंगपृष्ठशिखरे निवासं समरोचयं॥ ब्रह्मविष्णु
रिषिर्दैवैः स्कंदेन गणपेन च॥ अन्यैर्गणवरैर्देवि तथा शैलेंद्रकन्य ... या॥ समर्चितो वसाम्यत्र के
दारेश्वरलिंगगः॥ अलिंगोपि महेशानि सर्वदा लिंगरूपधृक्॥ केदारेश्वरनाम्नाहं ख्यातो भूधरगौर
वात्॥ वसाम्यत्र महादेवि लिंगेस्मिन्पावने शुभे॥ शनैः समर्चितो लिंगं नित्यं बिल्वैः पत्रैः फलैरपि
त्वया सहांबिके नित्यं सर्वदा सर्वकामदः॥ उदयमलयपारियात्रविंध्येगिरिवरपृष्ठमनोभिमानस
स्ते॥ सुरवरकिन्नरदेवसंघनंदिप्रमुखगणैः सततं निषेवितः॥ इति श्री शिवरहस्ये पंचमांशे

द्वादशोध्यायः॥ ॥ ईश्वर उवाच हिमवच्छिखरे देवि लिंगान्यन्यानि संति वै॥ केदारे
श्वररूपाणि शृणु तान्यपि पार्वति॥ केदारेश्वरमासाद्य मुक्त एव न संशयः॥ केदारेति सदा जप्त्वा
पापसंघक्षयो भवेत्॥ हिमवांस्त्वचिता गौरिमेनया सह भार्यया॥ केदारेशं समभ्यर्च्य बिल्वपत्रै
रनेकशः॥ हृष्टो भवति मल्लिंगनिरीक्षणसमुत्सुकः॥ संस्तौति सततं भक्त्या हिमवानेष भूधरः॥ ३१
हिमवानुवाच॥ एकं ब्रह्म जगद्द्वितीयमपि वै लोकत्रयं दीप्तिमच्चत्वारः प्रदिशो महेश्वरमहाभूतानि पं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

चैव हि ॥ षट्कंत्रं तदधिदैवतं पवनकाः सहैव वस्वष्टकं दुर्गाणां नवकं दशेंद्रिय
गणं त्वत्तो जगज्जायते ॥ ब्रह्माविष्णवादयो देवाः केदारेश्वरमीश्वरं ॥ तत्र चोपगते भा
नौ देवाः पूज्यारूपोदये ॥ बिल्वपत्रैः समभ्यर्च्य मुद्रान्नं विनिवेद्य च ॥ वसंति तत्र
नियता हिमवद्गिरिवरे शिवे ॥ स्तुवंति वाग्भिर्दिव्याभिर्ब्रह्मविष्णवादिभिः सुराः ॥
विष्णुरुवाच ॥ हंसः पुष्करमंबरं भुजगभुक् मेध्वपय आतको यद्वत्तद्द उमासहा
य भगवन् दृष्ट्वा पदाब्जं तव ॥ आनंदः समुपैति मां मुहुरहो त्वद्ध्यानतृप्तं मनः
श्रुत्वा त्वां करनाम बोधितकथां प्रीतो यथा शंभवः ॥ विधिरुवाच ग्रस्तं पापैरनै
कैरहिमिव विनतापुत्रवक्त्रांतरेणान्यस्तं भूम्यां जलेभ्यो झषमिव नितरां कंठसं
चारिजीवं ॥ बस्तं यागीयहिंसानतमिव सततं मत्सुपाशावलीढं त्रस्तं मां कालमत्सो
रवत्रिव कृपया देव केदारनाथ ॥ नंदीश्वराभिधं लिंगं केदारे पर्वतः स्थितं ॥ नंदिना

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

पूजितं लिंगं दृष्ट्वानंदमवाप्नुयात्॥ नंदी तु प्राव्रहाष्टात्स्मालिंगं नंदीश्वराभिधं॥ नंदिकेश्वर उ
वाच॥ ध्यायं ध्यायमघापहारि चरणं दुःखापनुत्यै सदा पापं पापमपापदानरहितं कर्णैस्त्वदीयां
कथां॥ ध्यायं ध्यायमथोभवप्रदलसद्बिल्वीदलं कोमलं जातं जातमुमेशजन्मसफलं प्राहुस्त्वदीया
जनाः॥ स्कंदेश्वरमिति ख्यातं स्कंदेनापि सुपूजितं॥ संपूजयित्वा तल्लिंगं केदारे देशनाशिनी॥ म
नःशान्तिमुदाप्राप स्तुत्वा च परमेश्वरि॥ स्कंद उवाच॥ कालकाल मुनिबालपालक नीललोहित
करेधृतशूल॥ मालमालगलें कालमहेशा फाललोचन हरावमां सदा॥ गणेशेश्वर संज्ञं च गज
आननसुपूजितं॥ लिंगमस्त्येकमीशानि केदारेश्वरपश्चिमे॥ स्वपुष्करोद्धृतेनीरैः स्वशुंडावले
याहृतैः॥ बिल्वपत्रैः पंकजैश्च पूजयत्येव विघ्नराट्॥ मदंगसद्गुणारान ब्रूंहितेन समर्पास्तु वत्
गणेश उवाच॥ त्र्यंबकं त्वां सुभगं महेशं सुगंधिपुष्टिदायकं॥ मां मृत्युतो मोचय याशु उर्वारुकमिव
बंधनात्॥ त्वया संपूजितं लिंगं देवि गौरीश्वराभिधं॥ तल्लिंगसंगतातोपि मुक्तेः पदे विप्रविप्याति॥ कुंडं चा
पिकृतं देवि गौरीकुंडं च पप्रथे॥ केदारेशं च मां दृष्ट्वापीत्वा तत्कुंडजं पयः॥ स पुनस्तन्मपयसा स्वोदरं नाभि
षिंचति॥ त्वयात्र सखिभिः सार्धं त्वत्पितुः शिखरेष्विव॥ तपस्तप्तं महादेवि दुष्करं परमर्षिभिः॥ मत्वा त्वयेश
केदारस्थाप्य गौरीश्वरं हरं॥ स्थानासनाभ्यां नियताय मेन नियमेन च॥ भस्मरुद्राक्षसुत्त्वंगी त्रिपुंड्रावलिभा
सुरा॥ परित्यज्यांग भूषादि वल्कलाजिनधारिणी॥ पुष्पाण्याहृत्य पुण्यानि बिल्वपत्राणि शोभने सुरभीणि मनोज्ञा
नि संपूज्याहर्निशं हि मां॥ केदारे पावने लिंगे गौरीलिंगे तथांबिके॥ समर्चितस्त्वया देवी स्तुतोहं परमेश्वरि॥ पार्वत्युवाच

गौरीभी

श्रीरास्त

३२

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सैगं

गौरीलिंगमघापहारि सं... ... गौरीलिंगमघारागं
विभंगंदुःखसंगगलितांनरसंगं तुंगपुण्यफलदंगतसंगं हृष्टमध्यवृषभांगं

तुंगंगमनागळदंश्रुभांगदलसद्भूभारसंगास्पदंद्ध्यानंगकुलांगसंगनमहोत्तुंगोन्नमांगंहरं॥ अं
गांगलक्ष्मसंगदहरभवनगंगंधमाल्यार्चितांगं लिंगस्थं सकलं लिंगं विमलमुनिमनःस्थं नरंगं भजेहं
गौरीलिंगमघारागंविभंगंदुःखसंगगलितांनरसंगं॥ तुंगपुण्यफलदंगतसंगं हृष्टमध्यवृषभां
गश्रुभांगं॥ विविधैरमितैश्च साधनैर्मखजालैर्गजवाजिगोप्रदानैः॥ सनलभ्यतहंत्वापादभ
क्तियैर्हिनस्याच्छिवभक्तसंगिसंगः॥ ईश्वर उवाच॥ वत्सुत्याहंपरंप्रीतःभक्त्यातत्कृतयानया
वृ॥ लिंगसंपूजनेनापि तुष्टःकृष्टनिवारकः॥ तवेष्टदाननिपुणःकृपापूर्णेनचक्षुषा॥ समाग
ताहंकल्याणिरौवविप्रस्वरूपतः॥ लिंगामलजटामौलिस्त्रिपुंड्रावलिभासुरः॥ रुद्राक्षमाला
भरणःक्रोधमभिसंमितः॥ दृष्ट्वालंतापसंविप्रंसमुत्थायार्घ्यपूजनैः॥ पूजयित्वासुखप्र
श्नैःफलकंदनिवेदनैः॥ अपर्णपर्णसंकुसेतार्पछदवराश्रमे॥ स्वच्छनिश्रमनिस्तंद्रतुष्टस्व
कृतपूयोजे॥ कुशवृस्यांसंनिविष्टस्वमुखालोचनादरः॥ कल्यापीचसुखोदारंसंतांवापीमु
६ अ कवयोस॥ पार्वत्युवाच॥ कुतःसमागतंविद्वनाःसुखवधितात्यकुः॥ नानाद्रुमलतावीर्यैर्कं
टकाहतदुष्पथि॥ कथंसमागतंब्रह्मन्नामगोत्रंनिधर्मि॥ तवसंदर्शनाद्विप्र तपश्चीर्णममा च५
धुना॥ इत्ययामौनिरीक्षस्वब्रूहिकिंकरवाण्यहं॥ भस्माभ्यक्ततनुःसदाशिवकथापीयूष
पानादरोरुद्राक्षाभरणःशिवैकशरणःपंचाक्षरावर्तकः॥ पुण्यस्यस्यगृहेफलादिभिरहो
प्राज्यान्नसच्छर्कराक्षीरापूपदिसूपैर्मधुर फलरसैःपूजितःशैववर्यः॥ तस्यास्यभागध
रिकलि साधुजिह्वास्वादास्पदीकृतसदंनगानिभुंक्ते॥ तस्याखिलेष्टमपिदिष्टपभोगमि

न ना॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

ष्टं तुष्टः प्रदास्यति हरो हरतीह कष्टं ॥ रक्षमुचुर्महाक्षेव फलं वै पूर्वसूचयः ॥ तव सं
॥२३॥ पूजनात्तुष्टः शिपिविष्टो न संशयः ॥ इत्थं सदर्चनं श्रुत्वा विप्ररूपो हमंबिके ॥ वाम वाचं
तो भ्यपि तुष्टुसुस्मितं दाकुरं वचः ॥ विप्र उवाच ॥ बाला त्वं पर्वतस्यास्य हयाधकुलमुस्ट
तं ॥ शरीरं परदुर्लालनेघतनुः कृतनुतपः शुभे ॥ प्रत्युषणादिमध्याज्जालैः सुंदरांगं
तवामलं ॥ भवस्मरदाहमालाधिकिं शोभनां वहतेयत्रं ॥ महाईनासमावीनाव
कुलाजिनसंहता ॥ त्वमालीलाविलासेन खेलनीयं सखीगणैः ॥ लिंगसंपूजनमा
दस्माढाले त्वं विरमाधुना ॥ विजने विपिने घोरे सिंहव्याघ्रगणाकुले ॥ कथमेका
किनी सुकुमारि दारितस हृत्वत्सुधरः ॥ त्वमातातावितमेनाबालाकुलकुरीसुतां ॥ सकु ॥श्रीराजस॥
धधुमयाताखेइसहोत्साहसंकुलं ॥ किंत्वं प्रार्थयसे भक्तिकुर्किं वा प्रीत्येष्टं तु पूरश्यं
सि ॥ नदेतसाधयाम्यघपरयमेतपसो वलं ॥ इति विप्र वचः श्रुत्वा सस्मिता
पिस्मिताद्यस्सि ॥ ईषदुन्नम्य वदनं मांविलोक्याभ्य भूपथाः ॥ पार्वत्युवाच ॥ २३
किं तेअवसितं ब्रह्मन्नूतन पोमयसाधने ॥ नाहं तपस्यथाकामं नाचवा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

तिष्टगाद्द्विजा॥ संपूज्यपशुभर्तारं तस्मादिष्टंवृणोम्यहं॥ विप्रस्तामाहसुश्रीतोनदावैनीषयन्द्विषे
विप्रउवाच॥ यदुक्तंत्वत्तथाबालेपशुभर्तामहेश्वरः॥ नदेष्टदाननिपुणः सकथंपर्वतात्मजे उन्मत्तोपि
वृत्तोमुंडः कपालीभस्मभूषितः॥ इत्थंमन्निंदनंश्रुत्वा सरोषात्वंमहेश्वरि गच्छगच्छेतितंविप्रंनिर
वृत्योटजंगत्वा॥ पार्वतीउवाच॥ कोयंविप्रोदेत्यस्तुःन्नीत्वनिंदापरायणः॥ हाकष्टंसखिसन्मेद्य
श्रोत्रेनिंदाश्रवंगतं किंपतामयधूर्जिरवरादस्मान्ममापितुःसखि॥ शिवनिंदाश्रुतोप्रोक्तानिष्कृ
तिर्मरणंखलु॥ एवंदक्षसुताहंतुश्रुत्वानिंदामहेशितुः॥ दक्षाद्देहक्षतस्साक्षाद्धिक्षिप्तासा
ननुर्मम॥ इतिसानिश्चयंकृत्वा स्वकुमेछतनुंतदा॥ एतस्मिन्नंतरे गौरिस्यरूपंविप्रस्य
तद्वपुः त्रिलोचनमुद्दारांगंनीलग्रीवंत्रिशूलिनं॥ गौरीशालिंगात्समुद्भूतं मांदृष्ट्वाह
र्षमागता॥ प्रणम्यमांभक्तियुक्ता सखीभिः कमलानने॥ अस्तौषीस्त्वंतदादेवि
भक्तियुक्तेनचेतसा॥ गौरीउवाच॥ देवस्त्वंसहमानएव भगवन्भक्तेषुपापेष्व
पिपापानांगणनापिनोममविभो तस्मात्सहस्वाधुना॥ नाभ्यर्च्यंभगवत्पदां
३३ बुजमहोदृष्टंनलिंगंमया तत्कृतानाः स्तवयेमहेश्वरसेदानैः संगतिर्नौकृता॥ येत्वं
जिह्मधियामहेशमम राराध्यंनचाभ्यर्चयन्तान्स्त्वंवंचयसेमहाभवशतैः

पापैश्च तापैरपि तस्मात्त्वं परिवंचकोऽसि भगवन् यो बिल्वपत्रैर्मुदा त्वल्लिंगं सकृदर्च-
येद्यदि स भवेन्मुक्त्यंगनायाः पतिः॥ इति मां त्वं तदा स्तोषीर्भक्त्या च विनयेन च तव
पाधिगृहं कृत्वा तुष्टास्मि गिरिकन्यके॥ त्वया संपूजिते लिंगे गौरीशे संवसाम्यहं
॥३४॥ गौरीशलिंगे सकृद्दृष्टे तज्जन्म सफलं भवेत्॥ केदारेशस्य भागे दक्षिणे सरसस्त
टे॥ दृष्ट्वा गौरीश्वरलिंगं गौरीलोके वसेच्चिरं॥ नंदीश्वरस्तथा प्राच्यां मासे भीष्मक
ल प्रदः॥ तत्र तप्त्वा तपो नंदी गाणपत्यमवाप्तवान्॥ पश्चिमे गणनाथेशो गणवृं
देश्च पूजितः॥ मध्ये केदारनाथस्य लिंगं श्रेष्ठं नु मे सदा॥ हिमवच्छिखरे देवि दृष्ट्वा नत्वा
च भक्तितः॥ गौरीसरसि मज्जन्स सर्वतीर्थजलाप्लुतः॥ केदारेश्वरमाराध्य केन मु ॥श्रीराक्षस
च्येत बंधनात्॥ केदारलिंगसदृशं न भूतं न भविष्यति॥ सकृत्संपूज्य लभते मुक्तिं
मंते गिरींद्रजे॥ हिमवच्छिखरे देवि पश्य केदारमीश्वरं॥ अश्वमेधशतेभ्योपि फलं
लब्ध्वा विमुच्यते॥ ईश्वर उवाच॥ यो मामनन्यगतया शिवभावभक्त्या केदारमीश्व
रमाहघसमुद्रसेतुं॥ संस्तभ्य चित्तमुमया समुपेतमीशमाराध्य मारजनकादि ॥३४॥
सुपूजितांघ्रि॥ बिल्वीदलैश्च कमलैश्च सदा हि भक्त्या नीलोत्पलैश्च कुमुदैर्गिरिजे
स मुक्तः॥ ॥इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे त्रयोदशोऽध्यायः॥ ॥६२

॥ ईश्वर उवाच ॥ पुनरन्यां कथां देवि शृणु श्रवणभूषणं ॥ सौराष्ट्रे क्षेत्रमस्त्येकं सोमनाथाह्वयं
शुभं ॥ तत्रासीन्महितो राजा नीतिशास्त्रकुलभूषणः ॥ अनपत्यः स वै देवि सौराष्ट्रेशो बृहद्बलः ॥
पयोष्णीतीरमासाद्य सिंधुराजसमन्वितः ॥ महत्या सेनया सार्धं महिष्या च समन्वितः ॥ मु
द्गलस्याश्रमं पापशान्तः सूर्यकरे नृपः ॥ प्रणम्य मुद्गलं राजा पूजितस्तेन विष्टरे ॥ निषसाद
महीपालः पप्रच्छ कुशलं मुनिं ॥ आश्रमेषु च पुण्येषु तथाग्निशरणेषु च ॥ ॥ ॥
कच्चिन्निर्विघ्नितं ब्रह्मन् तपस्तेऽग्निमुखाः क्रियाः ॥ भवच्छिष्यगणाः सर्वे विनीतास्त्वयि सन्
ते ॥ मृगपक्षिगणास्सर्वे गातश्च सुखिनो मुने ॥ हृष्टिहृतपराधृष्टं नवनं ते महामुने ॥ बृह
द्बलस्य तद्वाक्यं श्रुत्वा स मुनिसत्तमः ॥ स उवाचाथ राजानं प्रसन्नवचसा मुनिः मुद्गल उवाच ॥
त्वयि शासति भूलोके सर्वं च निरुपद्रवं ॥ त्वया ह्य पालिताः सर्वे निवसाम तपस्विनः ॥ तपसा पर
मेशानं समभ्यर्च्य यथाविधि ॥ भवानपि सदा राजा सुखी सैन्यसमावृतः ॥ कोशागारे तथारा
ष्ट्रे अमात्ये दुर्गरक्षणे ॥ दारपौरादिकार्येषु विनीतोऽसि नृपात्मज ॥ इत्थं मुनिवचः श्रुत्वा स राजा
मुद्गलं तदा ॥ प्रांजलिर्विनयोपेतो मुद्गलं वाक्यमब्रवीत् ॥ राजोवाच ॥ धन्योऽहमनुजाविप्र यन्मां
त्वमनुकंपसे ॥ शंभवस्याद्य लेट्ठ्यास सर्वं कुशलमेव मे ॥ तथापि हृद्गतो भावः स त्वया प्राप्यए
व हि ॥ शंभवाएव लोकेषु शंभुर्वो मुनिसत्तमः ॥ तद्दयापांगसंगेन सुखसंगो ममाभवत् ॥ ॥
विश्वस्तस्त्वयि चात्यंतं पितरीव महामुने ॥ कारणं तत्र वक्ष्यामि तदिहैकमनाः शृणु ॥ असंख्यं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

गणनाहीनं वित्तमस्त्येवमद्रुहे॥ मातंगाश्च तुरंगाश्च उत्तुंगाः संति कोटिशः॥ गोखरोष्ट्राजाविकाः
॥२५॥ श्च बलीवर्दाश्च कोटिशः॥ रथाश्च शिबिकास्संति दंतिदंतोत्तमैः कृताः॥ हिरण्यरजतानां च रत्नानां
चैव राशयः॥ गिरींद्रशिखराकाराः संति विप्र सहस्रशः॥ मद्गृहे नियतं विप्र धान्यानां गणनेव ना
अमात्या बांधवाः पौरा भृत्याश्चैव भक्तामया॥ हृष्टपुष्टजनं सर्वं देशेपि विष्णर्चनेरतं॥ ब्राह्मणावस
भाश्चैव सोर्वराः शर्वतुष्टये॥ पानीयशालारुचिराः सरस्तीराणि कोटिशः॥ विश्रांतिमंटपाश्चा
पि कृताः सान्नमया मुने॥ अश्वमेधादयो यागास्त्वादृन्ना बहुदक्षिणाः॥ कृताः सहस्रशो विप्र सा
क्षात्खंडूरतुष्टये॥ न तस्करः स्वैरिणी वा अनग्निर्नैव मे पुरे॥ ग्रामे राष्ट्रे जनपदे दारिद्रो नासहस्रशः
दाराः मनोहराः संति रमाधिःकारिणो मम॥ शतसंख्या मुनिश्रेष्ठ शरदिंदुसमाननाः॥ अनाहतं
शासनं मे सर्वदेशेषु सत्तम॥ दास्यो मनोहराः संति पीनश्रोणीपयोधराः॥ यौवनोन्मादसंवी
६कं दानिष्कंठये वराननाः॥ दासाश्च मेच नेदिष्टा युवानो मृष्टकुंडलाः॥ भटाश्च समरोत्साहाः सर्व
शस्त्रधराः सदा॥ जेतारो रिपुसैन्यानां न कदाचित्पराजिताः॥ सर्वमेतन्मुनिश्रेष्ठ नेवानंदकरं मम
नंदनानंदहीनस्य नानंदः क्वापि दृश्यते॥ इत्युक्त्वा सोश्रुपूर्णाक्षो राजोद्वासमन्वितः॥ दुःखितः
प्रांजलिर्विप्रं प्रणनाम पुनः पुनः॥ स मुनिः सोहतय न्वाक्ये मैवं राजन्निति ब्रुवन्॥ तं राजा सर्वलो ॥श्रीराक्ष॥
कानां स स्वधर्मपरायणः॥ त्वया न सदृशो लोके धनैर्धनपतेः समः॥ त्वयाश्वमेधैः स ततं तप्तो मेध
पतिर्यतः॥ स ते कामं पूरयति कामारिर्नात्र संशयः॥ पयोष्ण्यां स्नाहि राजेंद्र नद्यामस्यां सुखाप्तये
इत्युक्तः सोपि नृपतिः स्नाहा नद्यां महामुनिं॥ शरणं स जगामेव भक्तं मम मश्रु चास्मिते॥ समुद्धूल्य ॥२६॥
तदंगानि भस्मना स्वकरांबुजैः॥ अग्निरित्यादिभिर्मंत्रैस्त्रियायुषत्रिपुंड्रकैः॥ ईशानेति च मंत्रेण
स्वर्याणिन मस्तकेनैव तत्र्यूर्ध्वं परिमार्जयेत् नमोहन्तपणिविप्रो ध्यायन्नोमुनमथं मृ.इत्य

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

देहे रुद्राक्षमालिका:॥ प्रदेहे शांभवीं यां श्रीमहंचाक्षरीं शुभां॥ सत्तया विधया रेजे राजा च
प्रवेहृत:॥ भस्मसीवामले देविनारागणपरीद्वृत:॥ सामान्यं भोजयामास मुनिर्मुलपु
ल्ले नृपं॥ शिवनैवेद्यमास्वाद्य स्वादी: स्वादीयमुत्तमं॥ निवृत्तस्तेन मुनिना सम्
राजा बृहद्बल:॥ प्रणम्य तं मुनिं राजा प्रांजलिस्तं वचोऽब्रवीत्॥ ॥राजोवाच॥ ॥अनु
शास्त्रभगवानेव तत्करिष्यामि सादरं॥ तदा बृहद्बलं वत्सो मुनि: श्रुत्वा तदाब्रवीत्॥ मुनि
रुवाच॥ राजन्नित्यं तवाकूमौनीनित्यं रुद्रजपादर:॥ जपं पंचाक्षरीं विद्यां पंचपात
कनाशिनीं॥ अग्निरित्यादिभिर्मंत्रै: समुद्धृत्य स्वांगनं॥ त्रियायुषे त्र्यंबके च त्रि
पुंड्रं धारयादरात्॥ शिरो ललाटवक्ष:स्तु कंठबाहुजसंधिषु॥ रुद्राक्षं धारयाध्या
शु कंठकर्णकरादिषु॥ बिल्वपत्रैर्वा पालिंगं नियमेन समर्चय॥ शिवनैवेद्यमा
स्वाद्य प्रहृष्टो भव पार्थिव॥ शांभवांछि वनैवेद्ये भोजयाद्य सहस्रश:॥ त्रिनेत्र
भुक्तपात्रं हि शांभवा एव केवलं॥ शांभवा एव तत्पूज्याश्चान्ये पेषु वेन्टप ॥ शांभ
वानां रक्षणेन शंभु: प्रीणाति नान्यथा॥ शांभवो नाम राजेंद्र शिवेकत्वारणस्तु य:॥ भस्म

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

त्रिपुंड्ररुद्राक्षमालाभिर्लिंगपूजकः ॥ सोमवारव्रतं चैव नक्तभोजी शिवार्चकः ॥ नत्वा कृपतितो भूया
॥ ३६ ॥ दिति जाबालपारगः ॥ शिवं मासचतुर्दश्यां कृष्णपक्षे विशेषतः ॥ समर्च्य महादेवं नक्ताशी स
मन्वितः ॥ नत्वा कोपतितो भूयादिति जाबालपारगः ॥ कालाष्टम्यां महादेवं कृष्णपक्षे विशेषतः ॥
संपूज्य रात्रौ नक्ताशी मासि मासि न्वपोत्तमः ॥ नत्वा ॥ श्रीप्रदोषव्रतं पुण्यं पक्षयोर्नियतं कुरु ॥ पंचा
मृतेन लिंगमौलिं फलसारैर्महेश्वरं ॥ विल्वपत्रैः पंकजैश्च समभ्यर्च्य शिवं तदा ॥ नक्तं नैवेद्य
मास्वाद्य नूनं भवेत्सर्वसाधनैः ॥ नत्वा ॥ ग्रहणे सोमसूर्याख्ये पुण्यपर्वसु वा कुरु ॥ संपूज्य देव
देवस्य लिंगं पापैर्विमुच्यते ॥ भस्मरुद्राक्षहीनां गात्रं दंडयाश्रु निनाशय ॥ ऊर्ध्वपुंड्रा
दिचक्रांकान् देशानिः सारयाशुना ॥ ऊर्ध्वपुंड्रं धृतं येन तन्मुखं नावलोकय ॥ सर्वदैव पश्येद्
दृष्ट्वा द्वापि चंडभानुमुदीक्ष्य च ॥ जपं पंचाक्षरीं विद्यां सर्वदोषप्रणाशिनीं ॥ भावैः स ॥ श्रीराम ॥
ह लसत्पापहृत् श्वासोन्यादिलापनः ॥ त्रिकालमप्रमादेन विल्वपत्रैः समर्चय ॥ सोपोरवर्गः
सामान्यः सदा रुद्रं महेश्वरं ॥ कुरु विल्ववनादीनि पुष्पारामवनान्यपि ॥ शांभवान्छिव
नैवेद्यैः पावनैर्भोजयाशुना ॥ भवो भावमुखैर्नैवकुत्रैनाजिन्तपोत्तमः ॥ शंकर्णीं कथा ॥ ३६ ॥
मेवरां भवेद्भुक्तिमुक्तिप्रदायिन ॥ विल्वमूले सुसततं शिवलिंगानि पूजय ॥ नीलोत्पले विल्व

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

पत्रैर्दूर्वापामार्गजैर्दलैः॥ संपूजय महादेवं तेन पापक्षयो भवेत्॥ शिवालयानां निर्माणं कुरु कोट्टा
मगोपुरं॥ प्राकारमंटपोपेतं रथोत्सवविराजितं॥ शिवलिंगालयान्यत्र दीपे रुद्रालयाधुना॥ सं
मार्जितानि सततं धूपितानि सदा कुरु॥ गंधागरुस्थनीयेस्वमासयेचेयमहेश्वरं॥ रुद्रसूक्ते
महादेवं जलाविच्छिन्नधारया॥ दुंदुभ्याघातजारावैर्नीत्यैः काहलसंखजैः॥ नादैः संनादितै
र्भारालयं कुरु भूपते॥ स्वर्णरौप्यादिपात्राणि पूजार्थं शंकरे कुरु॥ सत्राणि तत्र विविधेषु शि
नेत्रं संस्थाप्य जाधुना॥ अघोरेशं महादेवं सर्वं शरणं व्रज॥ सोमनाथं महादेवं सोमार्धकृतशे
खरं॥ ध्यायन् देवं विरूपाक्षं दायैश्चोपयासमन्वितं॥ मंत्रिवर्गे समाधाय राज्यमेतदखंडि
तं॥ खंडेंदुमौलौ सततं निवेश्य मनोऽनघ॥ तेनाप्याखंडलाल्लक्ष्मीः कामं कुमारिकासना
त्॥ प्राप्नोषि नियतं राजन्नैव तेविषयो भवेत्॥ सोमनाथं महालिंगं पयोष्णीतीरसंस्थितं॥
तत्र त्वं नियतो भूत्वा तपः कुरु महामते॥ सदादरः शिवपूजायां रुद्रसूक्तजपादरः॥ जपपं
चाक्षरीं विद्यामयुतं प्रत्यहं नृप॥ तदा शिवप्रसादेन तनयो विनयोज्वलः॥ भवेद्भवप्रसा
देन समहीं पालयिष्यति॥ मासश्च स्वं नृपश्रेष्ठ गाघ सोमेश्वरालयं॥ वर्षाणि त्रीणि नियतं
तत्र सम्यक् तपः कुरु॥ प्रदोषेषु महादेवं सोमनाथं समर्चय॥ मंदप्रदोषे शिवलिंगपूजां मं
दारकुंदनवचंपकबिल्वपत्रैः॥ मुक्तिं प्रयाति सुकृतं फुचेलं लभेत॥ मीदुष्टमः शिवनमः
स्तुशिषु प्रसिद्धः सिद्धोघवंदितमहापदपद्मयुग्मः॥ त्वं भक्तियुक्तमनसा समुपास्य शंभुं
सोमेश्वरं नतसुरासुरवृंदमौलिं॥ वसुधाधिपतेपतिं पतीनां समुपास्व प्रमथाधिनाथनाथं॥

कुर्वेत्सुनेहादरात्तेपूज्यं

श्रीदा

धृतचंद्रकलं गले मरं खयिमीठौ सुतमाश्रुदापयेत् ॥ सूतउवाच ॥ इति मुनिवचनं निशम्य राजा सततं शंकरपादपद्मलो
लः ॥ सतु सैन्यसमावृतोयययौ प्रणतस्तं मुनिमाश्रु सोमनाथे ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे नृपानुशासनं नाम चतुर्दशो
ध्यायः ॥ ॥ सूतउवाच ॥ सौराष्ट्रे सोमनाथं तं गत्वा भस्मविभूषणः ॥ पयोब्धौ सलिले स्नात्वा ऽमात्यैराज्यमादरात्
समावेश्य सदा रक्षांतं पश्चक्रे सुदारुणं ॥ ससुतार्थनदाराजा शिवचिन्यरतमानसः ॥ महार्हवसनादीनि नथैवाभरणानि च
त्यक्त्वा चीरादिसंघृष्टो रुद्राक्षाभरणोज्वलः ॥ भस्मछन्नत्रिपुंड्रांकः सर्वदाशिवपूजकः ॥ सर्वमन्यत्सरित्यज्य शिवंध्या
यन्निमग्नरः ॥ रुद्रावर्तनतत्त्री लक्ष्मसदापंचाक्षरं जपन् ॥ पत्न्यालनम्भयाभूविलिंगार्चनपरायणः ॥ बिल्वपत्रैर्वन्यपु
ष्पैः फलमूलैर्महेश्वरं ॥ सभीतुरिपुचंडांश्रुसोदरकुसमूलगः ॥ तच्छदछन्नसूरोरु किरणः स्वच्छमानसः ॥ पदार्थबोध
विस्पष्टवचसा रुद्रजापकः ॥ रुद्रविन्यस्तहृदयस्तुष्टो रुन जगत्त्रयः ॥ तस्य दारा महोदारा तत्से वानिरताः सदा ॥ बिल्व
पत्राणि पुष्पाणि कमलान्यमलान्यपि ॥ नीलोत्पलानि फुल्लानि तथा कोकनदान्यपि ॥ फलमूलानि चारूणि स्वादू
नि नदांगनः ॥ समाहृत्यस्वभर्तुस्ताः परिचर्यापरायणाः ॥ तस्यामात्यगणास्सर्वे तस्य राज्यस्य सत्क्रियाः ॥ निवेदयंति
सततं शर्वध्यानपरायणं ॥ राजानं ते समागम्य प्रणम्य विनयान्विताः ॥ सभाम्यभोगेयैः सततं सभाम्यः पूजयेद्धितं
एवं संवसतस्तस्य कालो भूयान्नवर्तत ॥ तपश्यंतं तु राजानं द्रष्टुं मुनिगणाः सदा ॥ अयं ते विस्मयाविष्टाः शिवपिविष्टप
स्तो रायणं ॥ मुनयो [illegible]तदाद्दष्ट्वा ददृशुः परायणं ॥ मुनयऊचुः ॥ अहो हे नांद्भुतं दृष्टा न क्वापि भुवि विश्रुतं ॥ कुलोचद
र्शनं विप्रानष्टपाप कुलसंचयः ॥ धन्योयं कृतकृत्योयं सोमनाथार्चनेरतः ॥ राज्ञोथ त्र्यांभवस्यास्य दर्शनान्नष्टकिल्बि
षाः ॥ वयमप्यनुयास्यामो निष्टांक ह्विनाशिनी ॥ एतस्य सुकुमारांगदारा मारमनोहराः ॥ रंभादिकारिकारिण्यस्त
रुण्यः प्रियदर्शनाः ॥ विस्तीर्णायतसुश्रोण्यः पीनवृत्तपयोधराः ॥ गौरीमाराध्य यंनिस्स्म बलिधूपादिभिः सदा ॥ राज्ञो
प्यस्य च दारायां किंवादास्यति शंकरः ॥ अनेन कृत कृत्येन बंधप्यास्य सर्वदा ॥ इत्यत्योन्यं मुनीगणाः सदाराः स
कुमारकाः ॥ विनयावनतास्तर्वैउपतस्थुस्तदान्तृपं ॥ प्राज्यैर्मूलफलैः पुष्पैः बृसीभिरजिनैरपि ॥ नानागतौ न्नृपो

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

हष्ट्वा उत्थायाथ संभ्रमच॥ सान्द्रजथि स्वाध मेघ साच्चेधाद्य पुरःसरं॥ शांभवान्विनयद्राजा भूतिरुद्रा
क्षधारि णः॥ प्रांजलिर्विनयेनाह भवभक्त्यां नदृढव्रतान्॥ राजोवाच॥ धन्योस्म्यहं महाशैवाः
भवत्सादर्शनात्॥ त्रिनेत्ररूपाः सुश्राम मान्यादुर्थं विशेषतः॥ भवदागमनेनैव विदितं पा
वनं मम॥ याणीपलिनिभाः स्वयं ब्रूत किं करवाणि वः॥ इति राज्ञोर्थ गंभीरां श्रुत्वा वाचं तु शांभवाश्च रा
जानं शांभवश्रेष्ठं सोमेश्वरैकपूजकं॥ प्राहुस्ते विनयोपेतं सदाराः सकुमारकाः॥ शांभवा ऊचुः॥
सुधाधाम खंडोज्ज्वलन्मौलि गंगाप्रकृष्टोरु लिंगार्चनासक्तचित्ताः॥ विरक्तास्तु रक्तास्त्वयाशांभवेन सहा मोवसा
मो पुनिरंतर चित्ताः॥ धिरा याप विल्वैः समभ्यर्च्य लिंगान्यमोघानि मालूरमूलगानि॥ लभामो यमुक्तिं भ
जामो यमुक्तिं तया शांभवेनाद्य वत्सामनोन॥ सूत उवाच॥ शांभवानां वचः श्रुत्वा राजा संतुष्टमानसः॥ प्रा
हतान् प्रणयोदारान् सदारः प्रांजलिः सदा॥ राजोवाच॥ भवद्भिः शांभवैः सार्धं सोमेश्वरपूजकः॥ वसा
मि सामि सोमांक लिंगपूजापरायणः॥ अतः परं कियुत्कृष्टं भाग्यं शांभवसत्तमाः॥ भवत्सुतानां संगेन पापभंगो
भवेन्मम॥ ॐमित्युक्त्वाय मुनयो बिल्वमूलेषु शंकरं॥ भस्मनोद्धूलय सर्वांगमग्निरित्यादि मंत्रतः॥ रुद्राक्षधारिणः
२ सर्वे क... कर्णगलादिषु॥ याया लिंगेषु तेषु बिल्वमूलास्थितेषु च॥ बिल्वपत्रैस्तदा रास्ते पूजयामासुरीश्वरं॥ शां
भवांश्च सहायास्तान् शिवनैवेद्यराशिभिः॥ भोजयामास नृपतिर्नियंत्रतसहस्रशः॥ सदा शिवकथाएव
नस्यावर्तन संसदि॥ केचिद्रुद्रजपं तिस्म बिल्वमूले द्विजोत्तमाः॥ केचित्पंचाक्षरजपं कुर्वंति नियतं शिवे॥
बिल्वमूलेषु लिंगेषु नीरधाराप्रकल्पनैः॥ कालं नयंति नैरोवा बिल्वपत्रार्चनैःपरे॥ आसायमप्रमादेन
आसूर्योदयमद्विजे॥ कालाकालार्चने नैवाकालस्तेषां क्षणायते॥ शिपिविष्टार्चनपरास्ते नराज्ञा प्रप

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

॥ नीवर ॥
॥ ३९ ॥

पंचमा

जिताः॥ तान् दृष्ट्वा स तदा राजा प्रहृष्टः शैवपुंगवान्॥ प्रकृष्टतरमात्मानं मन्यते सौ बृहद्बलः॥ शांभवैः स
ह सल्लापं कुर्वन् शिवकथादिभिः॥ चकार कालापनयं कालकालार्चनान्नृपः॥ तद्द्वारा मुनिपत्न्यस्तास्तेषां
च परिचर्यया॥ शिवार्चकार्चनेनैव नैवेद्यपरिकल्पनैः॥ कालो नीतो महादेवि तैस्सर्वैर्मुनिभिर्नृपः॥ मो
दमापतदा संतं सोमनाथार्चनेरतः॥ विपिनस्थोपि नृपतिः शांभवैः परिवारितः॥ त्रिविधं परसुखं प्राप
भूमावाखंडलो यथा॥ तान् द्रष्टुमागतास्सर्वे मया च प्रेषिता गणाः॥ नंद्यादयो महादेवि विमानैर्हंसया
यिभिः॥ त्रिशूलकरभस्मांगास्त्रिपुंड्रावलिभासुराः॥ जटामुकुटबद्धेंदुखंडाखंडलधर्मकाः॥ तान् दृ
ष्ट्वा शांभवश्रेष्ठान् प्रणम्य विनयान्वितः॥ स राजा ते मुनिश्रेष्ठा धन्यास्म इति वादिनः॥ तान् गणान्वि
नयेनाह मधुराक्षरसंयुतं राजोवाच॥ कुतः समागतः नंदिन् किं ते कार्यं समुद्यतं॥ अस्माकमद्य सफलं
जन्मनोस्य प्रजायते॥ तत्र पापात्रभूतानां शांभवानां विशेषतः॥ दुःखजालानि सर्वाणि विनष्टानि
गणेश्वर॥ नंदिकेश्वर उवाच॥ धन्यो मान्योसि मे राजन् भवान् शांभवपुंगवः॥ त्वदंगसंगवातोपि मंगला
य प्रजायते॥ मंगलापतिसोत्तुंगलिंगपूजापरायणः॥ बिल्वपत्रादिभिः सम्यक् सभाग्योसि महीप
ते॥ एतेपि मुनयः सर्वे भवलिंगार्चनेरताः॥ तव शांभवसंगत्याथ धन्याः शार्वपरायणाः॥ बिल्वमूलेषु
दृश्यंते लिंगानि विमलान्यपि॥ बिल्वपत्रोत्तमांगानि चंदनालंकृतानि च॥ मंदारकुंदमालाभिः पूजिता
नि नृपोत्तम॥ फालाक्षप्रतिरूपाणि त्रिपुंड्रेणोज्ज्वलानि च॥ पश्यामि तव भाग्यस्य नांतोस्ति नृपसत्तम॥
नयनानंदनान्येव कैलासादधिका मही॥ सोमनाथमिदं क्षेत्रं सोमराजप्रपूजितं॥ सोमनाथाख्यलिंगस्य
दर्शनं सर्वकामदं॥ त्वया शांभवधर्माणामाचारो विस्तारीकृतः॥ यस्तु शांभवधर्माणां प्रवर्तनपरायणः॥

धर्मः

श्रीराश
३९

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

२ यत्र शांभवता ज्ञेया पूर्णा निर्भयान्दे संदेहाः पापनाशः व्यस्तेन भक्त्या तरामहि

सत्रं करोतु नृपश्रेष्ठ शांकालंकादिवर्जितः ॥ महेशप्रियगात्रस्त्वगणेशाश्रमजायते ॥ त्वद्दर्शनकृतो कंठाशीलकंठाः पिना
कधृक् ॥ अस्मान् संप्रेषयामास विमानैः सार्वकामिकैः ॥ त्वया शांभव वीरेण संगताश्च महौजसा ॥ भूमंडलाखंडल
स्त्वं त्वया धन्यतरा मही ॥ यतः शांभवकोटीभिः सततं समुपासितः ॥ भस्मरुद्राक्षयुक्तश्च चातुर्वर्ण्येषु मानवः ॥ स पूज्यः
सर्वयत्नेन माननीयश्च केवलं ॥ तत्रापि ब्राह्मणाः पूज्याः शांभवास्ते नृपोत्तम ॥ यस्मात् पूजयति व्यक्तं यतो ब्रह्मण्य
ईश्वरः ॥ ब्राह्मणे शांभवश्रेष्ठे वसेन्नित्यं पिनाकधृक् ॥ ब्रह्मण्यस्त्वं यतो राजन् शांभवाचारपरायणः ॥ शिवेनगात्ररूपो
सि सत्रामायाभिपूजितः ॥ इत्युक्त्वा नंदिकेशस्तु नृपतिं शांभवोत्तमं ॥ ब्राह्मणास्तान् नमस्कृत्य राजानं परिषस्वजे
शांगसंगालिंगनेन हर्षानंदाश्रुसंयुतः ॥ उवाच गणपान्वीक्ष्य राजानं च गणेश्वरः ॥ नंदिकेश्वर उवाच ॥ अहो बि
ल्वमूलस्थलिंगार्चनेन प्रकृष्टनिकृष्टानि नष्टानि सद्यः ॥ विनष्टाघसंघो वसिष्ठादिसिद्धैः स एवाष्टमूर्तिः कदाक्षे कले
त्रोः ॥ गतो बिल्ववनं नवारुण्यदलाक्रांतो रुद्राक्षवान्वितं ततनीरे सरसि प्रफुल्लपद्मसिक्ताताकृतो [illegible] ॥ धृतालफालत
ले त्रिपुंड्ररचनां रुद्राक्षमालांगले ध्यात्वा शंकरमप्यपानकृत्तुनो नलाजनो मुक्तिभाक् ॥ जप्त्वा श्री[illegible] मूलगामनु
गम्यं गच्छेत्फलाधिक्यं तां त्रैवं चापि षडक्षरं प्रजपतां मुक्तिं ददातीश्वरः ॥ श्रीरुद्रं यजुषां वरं च पठतां [illegible] भवेच्छं
करस्तन्मूलो स्य जलैः शिरः प्रसिंचयन् तीर्थैः समस्तैः पूतः ॥ ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे नंदीश्वरसमागमो
नाम पंचदशोऽध्यायः ॥ ॥ राजोवाच ॥ सोमनाथेश्वरं लिंगं सोमराजप्रपूजितं ॥ इत्युक्तं च त्वया नंदिन् तेन संपू
जितं कथं ॥ तदाख्यानं विनिर्दिष्टं मे सर्वं कथय विस्तरात् ॥ सूत उवाच ॥ सहास्तो वचनं श्रुत्वा नंदिकेशः शिवार्चकः
शिवपादांबुजं ध्यायन् हृष्टः शांभवपुंगवान् ॥ हृष्टहृष्टं च राजानं गणेनान्नंदिकेश्वरः ॥ प्राह तं [illegible] विप्राः शै
लादिर्गिरिजे तदा ॥ नंदिकेश्वर उवाच ॥ अत्रेतिहासं वक्ष्यामि सावधानमनाः शृणु ॥ हृष्टहृष्टलम[illegible] शांभवैः

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सहसादरं॥ पंचाशत्कन्यकाश्चास नू दक्षस्येव प्रचेतसः॥ ददौ सदशधर्माय कश्यपाय त्रयोदश॥ सप्तविंशति सो... य ... ष्टोरिष्टने
मये॥ सतीं ददौ स रुद्राय महादेवाय शूलिने॥ शिवनिंदाकरं ज्ञात्वा पितरं स्वात नु तदा॥ प्राहेदं सा सती कोपाद्दक्षे... ॥ दक्ष तां
मखांतकस्तदा शाज्ञानू देवाः संताडिता गणैः॥ दक्षयज्ञहरः शंभुः नाम्नासीत्स तदा शिवः॥ सोमो यो रोहिणीं प्राप्य मुदमा... मुरवं॥
अन्यास्ताः दक्षदुहिताः दक्षं प्राप्य सुदुःखिताः॥ लज्जया किंचिदानम्र वदनं ताः समब्रुवन्॥ दक्षकन्यका ऊचुः॥ ...गवन्सोमराज्ञा
हि वयं सर्वा विमानिताः॥ रोहिणीमेव भजते नास्मासु रमते तथा॥ इत्थं पुत्रीवचः श्रुत्वा सांत्वपूर्वमिदं वचः॥ प्राह दक्षः... तोगत्वा
सोमं तेन च पूजितः॥ दक्ष उवाच॥ सर्वाः पाणिगृहीतास्ते अतिचारो हि तासु किं॥ भजसे रोहिणीमेव नैवं त्वय्युपपद्यते॥ पुत्र्यो मे
नावमंतव्याः वर्तस्व त्वं यथाक्रमं॥ बहुभार्यो यस्तु भवेत्सत्कान्यां काममोहितः॥ अदोषां भजते यश्च स यामी या... भुक्॥ नैव
देवा हविस्तस्य पितरस्सलवर्षामपि॥ नाश्नंति यात वर्षाणि भ्रूणहा स निरुच्यते॥ मृतो हि स्थानयो नीषु दारत्यागी विशो... धर्मविदिताापि
कथं सो भजते भवान्॥ सोमो दक्ष वचः श्रुत्वा सांत्वयन्स्व श्वशुरं नृप॥ वाच माह न दातीनः प्रांजलिः प्रणतस्तदा॥ सोम उवाच॥ प्रजापते क्ष
मस्वेमं मं तु मां क्रुध मयापि॥ सर्वस्वेवानुवर्तेहं यथा पूर्वे न संशयः॥ दक्षः सोमवचः श्रुत्वा स्वकीयं भवनं गतः॥ पुनश्च कामात्मंदात्मा रोहि
णीमुपसेवते॥ तदा ता कन्यकाः सर्वाः पुनः प्रोचुः श्वशुरं तं॥ कन्यका ऊचुः॥ पत्या यासां हितः पूर्वे सोमो नास्मासु वर्तते॥ यथा पूर्वे सका
मात्मा रोहिणीमुपसेवते॥ ततः प्रकोपाद्दक्षस्तत्कन्यानां वाक्यसाधके॥ दक्ष उवाच॥ मत्र यक्ष्मगृहीतस्त्वं सद्यो निर्वीर्यतां गतः॥ अति
कामो ह्यतो नित्यं मद्वाक्यस्य च लोपनात्॥ नक्षणाद्दक्षतः सोमः सद्यो निष्प्रभतां गतः॥ यक्ष्मणा स गृहीतश्च हि क्षा... समन्वितः॥ स्वग
च्छिद्दोषः सोमो हि बलहीनस्तदा नृप॥ आर्तिं जगाम परमां न मनः प्रपतं द्विजाः॥ सोमराजा लमाहेदं दक्षशापविमुक्तये॥ अत्रिरुवाच॥ श्रु
णुष्वमेव चो राजन्नस्तु न राप्याययिष्यसि॥ गरयांगच्छ देवेशं तपसा शिवपूजया॥ सोमानाथाख्यं लिंगं सौराष्ट्रे संस्थितं नृप॥ ...ऋषिभिः प्र
पातं लिंगं पयोष्णी तीरसंस्थितं॥ ब्रह्मवि... ब्रह्मादिभिर्देवैः सेवितं सर्वकामदं॥ तस्मिन्लिंगे महादेवो नित्यं सेव्यं विकाम... ॥ इत्यत्रिवच
सा सोमो गत्वा तत्र गत्वा महेश्वरं॥ स्नात्वा स नत्वा महादेवं पयोष्णयां धृत व्रतः॥ भस्मनोद्धूलयन्सर्वांगं नत्वा परमं तपः॥ शिवलिंगार्चनरत
स्तपं चाक्षरपरायणः॥ भस्मस्थंडिलसंस्थ श्च रुद्रमावर्तयन्सदा॥ त्रिःश्रवं स्याच रोहिण्या कंदमूलफलादिभिः॥ अतिष्ठत्सं नरा मौनी दश
वर्षाण्यथांविके॥ तपस्यतोथ सोमस्य नाकि रासीच्छिवाज्ञया॥ सोमनाथं महालिंगं बिल्वपत्रैः समर्चयन्॥ शिवात्स सम्मादेन सोमा पेकृत

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

श्वरं ॥ एवं संस्तुतस्तस्य सोमस्योमायुतोऽखिलः ॥ सोमनाथाख्यात्लिंगात्तस्मात्प्रादुर्भूच्छिवः ॥ गंगां चंद्रकलां मौलौ बिभ्रत्सर्पवरा
हनः ॥ उमासंश्लिष्टवामांगो गणवृंदनिषेवितः ॥ ब्रह्मविष्ण्वादिभिर्देवैः महेंद्राद्यैः सुरोत्तमैः ॥ कुमारगणनाथैश्च मयानपरि
सेवितः ॥ गजगरुडाखुमयूरहंसयानैः सुरवरैरनुयायिभिः स्वबोतोंग्रे ॥ रजताद्रिनिभप्रभाविभासुकांगवृषभं केसरि प्रभु
स्त्यपानयानुयानं ॥ अभिरूढामरचामरोपवाने व्यजने छत्रगणेर्विराजितांगः ॥ परशुवरकुरंगबालपाणिर्भगवानाविरभू
न्दामुदा महेशः ॥ तथागतं महादेवं दृष्ट्वा हृष्टतनूरुहः ॥ प्रणम्य सोमः साष्टांगमष्टमूर्तिं कृपाकरं ॥ तुष्टाव प्रांजलिर्धीरो मांसां संपरमेश्व
रि ॥ सोम उवाच ॥ नमस्ते महादेव विश्वाधिकेशाय नमस्ते महेशान लोकेश शंभो ॥ नमस्ते गणाधीश वृंदारवंद्य नमस्ते हरि ब्रह्म [illegible] पा
ग्निमौले ॥ नमस्ते महोक्षैकवाहिन्नपन्नं सदा योगसंसारदूरस्य पातु ॥ नमस्ते क्षमीनागानलिप्लैकवंद्य पक्षपार्श्व विना श्वाश्रुमां ना
रभाय ॥ नमस्तेऽक्षि चक्षुः छ्रमेण छ्यचिंतां वहस्वाप्रमामद्य यक्ष्माद्युतं ॥ विमुंच त्वं कुरु स्वास्थ्य पापो प्रजालेन नमस्ते सदा त्वां शिवोऽसि देव
सीद ॥ इति संप्रार्थितो देवः सोमराज्ञा यशस्करः ॥ दयार्द्रदृष्ट्यानुवीक्ष्य स माल्यवत्पाणिना ॥ पुनः पुष्पित स्वगात्रे स्पृष्टैः सर्पसत्वरा
नमादृत्य विनयोपेतं सोमं सांब सदा मुदा ॥ ईश्वर उवाच ॥ दक्षशापवशात्सोम मक्षयेणातिपरां गतः ॥ पुनराप्यायितश्चासि मया त्वं सुर
सत्तम ॥ देवानाममृतं तस्य ममृतं च सुराः किल ॥ तथापि मालत्वाद्मासार्द्धे क्षीणमंडलः ॥ देवानामुपभोज्योऽसि देव प्राप्याप्यायमंस
पि ॥ पुनस्त्वामोषधीनां च पक्षार्धेमहत्वाद्भास्कर ॥ संपूर्णकलया नित्यं वर्धमानो दिने दिने ॥ भविता चाद्यरूपेण मम मौलिसुधास्पदः ॥
अहमीलामि सोमांकोऽभविताहं सदाद्रिजे ॥ चंद्रचूड इति ख्यातः स[illegible] स्तोतः सुरसत्तमैः ॥ त्वया संपूजितं लिंगं सोमनाथाख्य
पेक्षुत्तं ॥ ये पश्यंति नरा भक्त्या ते सदा गणपा मम ॥ सोमनाथं सकृद्दृष्ट्वा मुच्यते भवबंधनात् ॥ पयोष्णयां ये सकृत्स्नात्वा दृष्ट्वा सोमेश्व
रं नराः ॥ संतर्प्य च पितॄन् भक्त्या वसंति शिवमंदिरे ॥ पौष्यां माघ्यामथो स्यां यो विलोक्य सोमनाथकं ॥ समर्चयति संभुंक्ते इति नात्र कार्या
विचारणा ॥ इति दत्वा वरं तस्मै तदा शंभुस्तिरोदधे ॥ तस्मिन्लिंगे तदाविष्टः श्रीपिविशेषविकासरवः ॥ तस्मात्सम्पिनन्याद
सोमेत्रां पूज्य भक्तितः ॥ लभसे चेप्सितान्कामान्रिपूणथान्तृप ॥ सूत उवाच ॥ इति नंदीन्द्रपश्रेष्ठमनुज्ञाप्य महेश्वरं ॥ सोमनाथं वि
लप्यकैः पयोष्णी सरिदंभसा ॥ अभिषिच्याथ रुद्रेण पूजां तेन पापैः कृतः ॥ तुष्टाव देवमभ्यर्च्य भक्त्यानंदिर्जोन्नमाः ॥ नंदिकेश्वर उवाच ॥
कुंडलीकृतकुंडलस्वभावोरुवंदिताखिलसुरद्रुहदंडः ॥ ब्रह्ममुंडकलितामलमालस्थूललिंगगणमंडलसंस्थः ॥ नवचंद्र भरणोत्तमां
गगंगाकलितालकभूषरोरुमाल ॥ स्फुलहालाहलकंठमूलवाहस्फुरदुनम श्रीलाविभूतन्मल ॥ अलिंगलिंगन्नाथी लिंगस्तु
माकन्नालिंगं जगदेकलिंगं ॥ हलोप्राजाका विकसित लिंगं सुखैकलिंगं प्रणमामि लिंगं ॥ इत्थं संस्तूय नंदी सोमेशं गणपैर्वृतो ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

गणेशास्तुष्टुवुः शंभुं सोमनाथं मुदान्विताः ॥ गणेश्वरा ऊचुः ॥ वयं सोमधाराप्रनेनेयनिशं च सिद्धिर्विशालस्तव सदाङ्गे ॥ महा
भस्मरुद्राक्षमालांल नृषु त्वदीयांगचिह्नैः निवेश्योरूपापैः विमुक्ताश्चरामो विमर्मायत्रांभो ॥ इत्थं स्तुतो गणनाथान्नंदिकेशो
न सादरं ॥ स राजा विस्मितश्चासीद्धर्म्भवैरूलकधारसे ॥ ईश्वर उवाच ॥ च शुश्रोत्र विभूषणे कसुमहालिंगार्चने सत्कृची
स्सत्पापार मुद्रो भवादिविषयश्रीलिंनदा वै नृप ॥ कामादिप्रभवादिषदूकलुषैः कृकीर्णतां तस्फुरद्ध्राजहो वजिवमलादल
निलानंदेन विज्ञानभाक् ॥ भूयानंदैकभूमार विज्ञात्री हुतभुक्धामसीमा हमीक्षे नस्मिन् लिंगसमाये न्नानमुखसुखे गेदैव
वृंदैकपूज्यः ॥ स्वामरस्तोमैरमेकैर्निरिवलमुनिसंमेहोमधूमादिमार्गैर्गम्यः सोहं भवानि श्रुतित्रिरवरवरैस्तूयमानां ग्रामादिसो
मेशागरभगणे देर्मम तनय वरैश्चावयाचाद्विजाते ॥ ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे नंदिकेश्वरसंवादे
हहहद्रुलेसंवादोनाम षोडशोऽध्यायः ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ स राजा पुनरीशानं सोमनाथमुमेश्वरं ॥ पूजयामास देवेशि भ
क्त्याचानन्यमानसः ॥ ऋषय ऊचुः ॥ कथं तस्य तदा शंभुः सोमनाथो महेश्वरः ॥ प्रसन्नः पार्वतीनाथो निजानाथजनमन्दिराः ॥ न
इदस्यानुपूर्व्येण नैव तृप्यामहे वयं ॥ भगनेत्रपदद्वंद्वकथया पापविनाशयं ॥ भवाखंडवदग्धानां शमनं हालहलो भवान् ॥ महा
देवकथाधारा सुधाह्नीकर विमहान् ॥ कुरुष्वलं मुनिश्रेष्ठ रूपपात्रार्धयं हिते ॥ ईश्वर उवाच ॥ इति पृष्टो मुनीन्द्रैस्तैः सूतस्त
त्रशिलमुनः ॥ प्रांजलिर्विनयेनाह प्रणिपातमनः शिवे ॥ सूत उवाच ॥ स राजा ग्रांभवैः सार्धं शिवाराधनतत्परः ॥ पंचाग्नि
मध्ये निरतः नहतः सूर्यगभस्तिभिः ॥ मासमेकं फलाहारो मासं पर्णान्नभोजनः ॥ मासं कंदान्नो राजा मासं चैव जलाशनः ॥ मालेय
वायुभक्षोस्यात मासं चानिलभोजनः ॥ वर्षास्वभ्रावकाशः स्याद्धेमन्ते जलसंश्रयः ॥ ग्रीष्मे पंचाग्निमध्यस्थो रुद्रमावर्तयन्
स्थितः ॥ एवं तपस्यतस्तस्य कालात्प्रादुर्बभौ हरः ॥ ब्रह्मविष्ण्वादिभिर्देवैर्नंदिभृंगी तु दद्दौ ॥ नीलकंठो जटामौलिस्थिगंगल
विलसत्करः ॥ सुधाधामकलामौलिः फालोज्वलितलोचनः ॥ त्रिपुंड्रलेखाविलसत्फालभागमनोहरः ॥ फणिकंकणभूषाढ्य
हस्तबाहुचतुष्टयः ॥ विधिजानमहाम्बुडकल्पितसम्यग्विभूषितः ॥ महावृषभमारूढश्च चामरपाणिभिः ॥ नंदिभृंगमहाकाल
गणवृन्दैर्निषेवितः ॥ उमासंश्लिष्टवामांगो राजानं समुदैक्षत ॥ दृष्ट्वा स राजा देवेशं महेशं करुणाकरं ॥ प्रणम्य परया भक्त्या सानं
दजललोचनः ॥ तुष्टाव प्रांजलिः सांबं चंद्रार्धशेखरं ॥ राजोवाच ॥ सुरेश्वं गिरीश्वरं गिरीश्वरं नटेश्वरं महेश्वरं भयापहं

॥श्रीराम॥
॥४०॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

१॰ नेत्रं पद्मजन्मनेपुसुमुर्षीम भलः स्पृशन्तु नो हृदि गुर्विं ॥ सराजा गिरिजां स्तु सम सदार प्रतिपन्न ॥

मार

शिवं भजे प्रशंकरं ॥ भुजंगराजहारकं सुमारहारकं महाविषाग्निधारकं भजे विमुक्तिदायकं ॥ सुरारिवृंददुःखदं भुजंगदं प्रभास्वदं
शुभाशुभकर्ममोक्षदं भजे शिवं विमुक्तिदं ॥ विरींचिविष्णुसन्मुखं महागिरींद्रजासखं धनेशमुख्यसत्सखं भजे शिवं य कृदमुखं
उमापतिं सभापतिं दिशांपतिं पशोःपतिं गिरिंपतिं पतेःपतिं भजे शिवं दिवस्पतिं ॥ दंतिलकृपरिधान शंकर महादेव त्वमा
मामुद्धृर विभुर्मे रक्ष रोगोन्हा सोमलिप्तनूशिरः ॥ दर्शनं यच्च मे समन्नपयः पूरा यथा गौर्भवेत् ॥ नद्ध्वांगिरिजामनोहरस्थि
तो हृदयसंस्थो मम ॥ नमामि भ्रमरस्य भक्तिसुरसामोदामये केवलं विद्युद्वेदं चंगीन स्वमस्तिभगवन्नांकुरवि भोस्तु चन्द्राचा
सिवं ल मम भवति ममाधिकं भिषक् ॥ नमीनुतानं यच्छ्यो निखिलसुमनसस्त्वायेनहरं नमोऽभिन्नोपादं शरण्यदक्षिणं स्तोमि दंष्ट्रमा ॥ उ
मानन्दकुंभिकरसन्निभकंठसंस्थं कुंभीनसोद्भासनभूरिहारं ॥ कुंभींद्रवक्त्रोज्ज्वलपुत्रवर्यं भजामि कुंभोद्भवपूजितांघ्रिं ॥ नदा
लंतामहादेवं मण्यसन्तपोनमः ॥ देवीदेवो कुमारस्कंदो तुष्टश्च विनयतो नृपः ॥ राजोवाच ॥ विद्रुमाधरनिराकृतबिंबं कोटि
जितसुधाकरबिंबं ॥ ईश्वरीमनिशमात्तकदंबां मन्मनः स्पृशतु नो जगदंबां ॥ पादपोरवनतामरदारानूभकरो कलुषाट
विदारान् ॥ भाउकस्य हृदयारविदारान् मनोभजजगत्सलिदारान् ॥ पापहारि पुन्दीरवांभद्रमो रोगिभ्नतीमधिकं संस्मरमो
दौ ॥ बद्धांजलिकरस्तन्द्रे देवदेवं स्तुदेशन ॥ तस्यतदा वमाज्ञायपवो भवविनाद्वाक् ॥ वरे नाथं दयामासराजा नेवाकुसुधारसेः
मार्कण्डेयः ईश्वर उवाच ॥ स सानयान्नपश्रेष्ठ तुष्टोस्मि गिरिकन्यका ॥ ममभक्त्यायतयानुलभोनात्तिभक्तं उत्तेधुजा ॥ येमांव स्तुनवास्त
सात्तेषांति भुवि मानिता ॥ ने षां मुदे हमस्थं भविनानाजसंतृप ॥ क्ष्मामंडलास्वेउलस्तेपु चो तव्यात्वपोनम ॥ सनाम्नाभविला
राजनूजनमः मविराट्स्थः ॥ सोपिमं सोमनाथाख्यं समाराध्यगणो भवेत् ॥ जम्मे मे चारित्रियैतैः सयशश्च भविष्यति ॥ तस्य
पुत्रो हमुत्कृष्टस्तत्कष्टं नाशयाम्यहं ॥ तस्य पुत्रं रातं भूयान्महारथसमाह्वयं ॥ ते चानेगणपश्रेष्ठाः भविष्यसिमआगणीः ॥ सो
मनाथमिदं लिंगं सोमराज्ञाप्रपूजितं ॥ येपश्यंति सदाभक्त्या तेषां कामानूददाम्यहं ॥ सदारः स्वं चिरायाप भुक्तराज्यमकंटकं
वंत्रा लोके प्रतिष्ठाप्य यास्यसि त्वं ममागतः ॥ इति तं समनुज्ञाप्य देवदेवो घृणानिधिः ॥ तस्मिन्नु लिंगवरे पुण्ये सोमनाथाह्वये द्वि
जाः ॥ तिरोधत्त क्षणात्सांबो भक्तसंसारमोचकः ॥ पश्यतां चैव सर्वेषां नूनं भवानां नृपस्य हि ॥ तस्य प्रसादात्सर्वेद्वा राजा
चरितार्थतः ॥ नृणां भवेः सर्वलोकराजाधन्यस्त्वमिति तत्र हि ॥ स साक्षात्तस्य यादृशं महेश्वरपदांबुजे ॥ तव भाग्यस्य नेयतालया
पद्मनाभवयं ॥ इत्थं सकलदाराजानूं भवानूपस्वामिनः ॥ स्वदारामा त्वसाहि गोतत्वासोमथ्वरं तदा ॥ सेनाभार समायु

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

कोरथकुंजरवाजिभिः॥ स्वदेशागमयं योरा जाया सुसर्वमनोरथः॥ सूत उवाच॥ तदुत्कृष्टमिदं क्षेत्रं पुण्यं सोमेश्वराह्वयं॥ दे
व्ये देवैः कथितं पयोष्णीतीरसंस्थितं॥ दर्शनात्सर्वकामानां सिद्धिस्याच्छंकराज्ञया॥ सोमकुंडेन दृष्टानां पुण्यदं मोक्षमुत्त
मः॥ सोमनाथाख्यलिंगेन पुनर्भूर्योविराजते॥ सोमनाथं महादेवं प्रदोषे यस्तु पश्यति॥ बिल्वीदलादिभिः पूज्य समो
क्षमधिगच्छति॥ पयोष्ण्यां यस्तु स्नात्वा सोमनाथं प्रणम्य च॥ स मुक्तः सर्वपापेभ्यो मोदते दिवि देववत्॥ इंदुग्रहे
कुरुक्षेत्रे यो दद्याद्दानं तु द्विजे॥ सकृद्दृष्ट्वा सोमनाथं तत्फलं प्राप्नुयान्नरः॥ महापातादिवेलासु अयने विषुवे सदा
पर्वकाले ग्रहे वाश्यां यो दृष्ट्वा प्रणमेत्तु च॥ सोमनाथं महालिंगं स वसेच्छिवलोकगः॥ सोमवारे सोमनाथं रात्रौ संपूज्य
भक्तितः॥ बिल्वपत्रैः सकृद्दत्त्वा स ज्ञानं विंदते महत्॥ सोपि राजाथ कालेन पुत्रं भद्रगुणान्वितं॥ प्रापनामा पिचक्रे थविदू
रथ इति द्विजाः॥ सोपि चाते शिवं प्राप स दारो थद्व हद्बलः॥ पितृराज्यं नदप्राप विदूरथ नृपस्तथा॥ सोमनाथमहालिंगे
तस्याभूद्भक्तिरुत्तमा॥ सोराष्ट्रं स जगामाथ सोपांगं स्पष्टमं तत्तलः॥ संपत्त्वपरयाप्रिया नानाविभवविस्तरैः॥ उवास रा
जा नत्रैवं दृष्ट्वा धर्मं यथाकरोत्॥ शैवान् नैवेपरान्नीभिः भोजयामास कोटिशः॥ पयोष्णीतीरवेधं च नानासंस्थानमंडपान्
महारथं महादेवमंटपोपानतोपुरं॥ प्राकारसंस्थावृषभं सुधाचित्रविचित्रितं॥ कारयामास विभवैर्विज्ञानप्रचामरैः॥ नू
पुरीपादिपात्राणि सौवर्णानि तदाकरोत्॥ शिवपूजार्थं दत्त्वा मानेकशः॥ द्विजानां शांभवानां हि ग्रामान् विप्रगृहे
ज्वलान्॥ कारयामास नृपतिर्गृहोपकरणान्वितान्॥ ददौ सन्तुं भवान् दृष्ट्वा सोमनाथस्य तुष्टये॥ सकोटि बिल्वपत्रैश्च पूजया
मास तोषदः॥ कृष्णगोघृतदीपैश्च दीपं स्वच्छिवालये॥ धूपधूमगंधेर्मासः धूपयामास चांबिके॥ नैवेद्यैश्च घृताप्लुपरान्नैर्भि
र्मोनिवेदयेत्॥ स्नाइ नराशिभिर्दिविविदूरथ समाह्वयः॥ नाट्यकेनाः सुचावेशपरस्तेन दत्ता महेश्वरे॥ वेणुवीणामृदंगाश्च
शंखकाहलवादकाः॥ कल्पिता स्तेन देवेशिनादितं मेशिवालयं॥ सोम नाथस्य विसदा तस्य भक्तिः पराभवत्॥ त
याभक्त्याचिरं राज्यं भुक्त्वा मल्लोकमागतः॥ तस्य पुत्रस्तु नेत्रासी सर्वमद्भक्तिभावितं॥ धनुर्धनं महाबाहुः परवीर्यनिव
र्हणं॥ सयद्वीरपरं सर्वनानात्या स्वात्मसुमंडले॥ तस्य ज्येष्ठसुतस्त्वासीन्महारथइति स्मृतः॥ सोपि श्वरे भक्तः सौराष्ट्रेण
भवच्छ्रिये॥ पितुः स्वातगुणं तेन वृतामेपालितिं कृते॥ तस्मिंश्चास्ति भूलोके नोरा एव सदा जनाः॥ भस्मरुद्राक्षहीना

सोमे

गोघ्नास्ति भूयो यमनुत्तमः ॥ नारुद्राक्षत्र्छगवासी नरुद्राख्यापवर्जितः ॥ पंचाक्षरादिहीनश्च शिवलिंगार्चनोज्झितः ॥ नाभस्मधार
लघ्वासीनस्मिन्नूराज्ञ निनूतासति ॥ समर्यादम भूलेन क्षालले नेन सुंदरि ॥ यथा विशोननेभानुः स्वांशुभिः नीशुयंस्तमः ॥ नथाव
दोदिने चारै जगतापमपाकरोतु ॥ ईश्वर उवाच ॥ इत्येतन्नेमथाख्यातं नतवेदिदं कथानकं ॥ सोमनाथमहत्वस्य श्रुत्वा पापैः प्रमुच्य
ते ॥ यएतल्लक्षयेन्नित्यं सदापर्वणिपर्वणि ॥ ब्राह्मणे नियतं देवि भुक्तिं मुक्तिं च याति च ॥ नूनं भुवेक्ष्य ज्वाहुमंडलगतं स्वांतस्थहृत्सम
गं ॥ कोन्नातीतम नेनमन्यथमत्रैस्वात्मा न मे कार्य ॥ विश्वातीतमनेकविश्वजनकं गोजीसमालिंगितं ध्यात्वा नूनकर्मा ते वि
मुक्तहृदयः सपोभवस्यं विदे ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे सप्तदशोऽध्यायः ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ ॥
अथ वक्ष्ये महापुण्यं क्षेत्रं मम सेवकं मे विदे ॥ नागनाथात्मयं लिंगं ममास्ति भुवनेश्वरि ॥ तत्र स... सिद्धताः सदीः शिंग
पार्श्वके स्थलं ॥ तत्र संति महाशैवा नागनाथार्चनेरताः ॥ भस्मरुद्राक्षसंपन्नाः शिवध्यानपरायणाः ॥
रुद्रावर्तनशीलाश्च रुद्रलिंगैकपूजकाः ॥ मज्जामनिरतानित्यं मन्यनामपरांमुखाः ॥ मल्लिंगालोकनेयैव
तेषां प्रीतिरहर्निशं ॥ कामुकः कामिनीं दृष्ट्वा यथा प्रीतो भवेच्छिवे ॥ मम लिंगं तथा शैवा बिल्वैः संपूजि
६ नि तमुदा ॥ नागनाथं स्तुवं ... सेव वीक्ष्य स्मरणमेनिच ॥ वसंति तत्र मुनयो विनयोज्ज्वलविग्रहाः ॥ नागनाथं म
हादेवं पूजयंति गणेश्वराः ॥ नागकुंडमिति ख्यातं पापनाशकरं महत् ॥ तन्मार्गेण समागत्य स्नातानं न
कृष्णासुरः ॥ स्वमोक्षिरतनिजालोमं पूजयहेववांकरि ॥ सहस्रवदनेनापि हृदमूलेकमेहेश्वरं ॥ मां स्तोति नित्य
नयाचितमंसमेगणवरोत्तमः ॥ तस्मिन्श्रीतिमेमास्तं तं कुमारगणपे यथा ॥ वृषिसवीमरेन्नाभितथाशैवेश
मं विदे ॥ शैवं शरीरं देवेशि मदालयमनुत्तमं ॥ तस्येव हृदयांभोजं मणिर्मणिमारमनोरमे ॥ नीवारशूकसह
शं लिंगाकारोस्मि सुंदरि ॥ तद्दृहं येन संपूज्य स्थितं सोपि महर्षेकः ॥ शैवसंपूजनाद्देव मम मज्जो निर्म
हेश्वरि ॥ स्वतंत्रस्य महेशस्य सर्वभावयुतस्य मे ॥ किं नाम क्रियते देवि पूजया वा सुमैः शिवे ॥ लोक

CC-0. Jangamwadi Math Collection: Digitized by eGangotri

संरक्षणार्थायलिंगेगण्हन्पिबुजनं॥ भक्तैर्ममकृतापूजातुष्ट्यैभवतिशोभने॥ सूक्ष्मंमदीयंलिंगंतत्स्वरूपंतिशिवयो
गिनः॥ लिंगमेतन्महादेविज्ञानहीनोनपश्यति॥ नानावेदवाक्येष्वजायतेमत्प्रसादात्॥ दृश्यचिह्नंहिभाग्येन
सभाग्येस्वेवत्रांगुरि॥ निर्भाग्यानांमहादेवितद्ज्ञानंनैवजायते॥ मत्कृपापात्रमेवंहिशैवगात्रंगिरींद्रजे॥ शैवःशि
वैकशरणःशिवलिंगार्चनप्रियः॥ शिवक्षेत्ररतोनित्यंश्रीरुद्रजपतत्परः॥ भस्मरुद्राक्षसंपन्नःषडक्षरजपादरः॥
शैवसंपूजकोनित्यंशिवनैवेद्यभोजनः॥ मन्नामपरमोनित्यंसत्कथास्वसुरकीर्तने॥ शिवशंभोमहादेवप्रसीदेतिवदन्
मुदा॥ आपादमस्तकंभस्मसमुद्धूलयपथाविधि॥ रुद्रावर्तनशीलोयःसमेभक्तःसदाप्रिये॥ वेदवेदांतवाक्येष्व
बाधज्ञानपरःसदा॥ तस्यैव जायतेज्ञानंनान्यथाकल्पकोटिभिः॥ असत्यंस्त्ररसर्वंत्रैगुण्यंपरमेश्वरि॥ अ
विद्याकृतनिरासश्चमिथ्याज्ञानप्रदानिहि॥ मद्वाक्यंसत्यमेवेदंब्रह्मैवेदमितिश्रुतिः॥ आत्मैवेदमिदंदृश्यंत
स्मिन्जगदिदंमृषा॥ जगत्प्ररोचनाशास्त्रंसत्यत्वेनुलप्यति॥ मुक्तौवैस्वर्गनरकपुण्यपापादिवासनाः॥ त्रै
गुण्यविषयोवेदःस्वाधिकारानुरूपतः॥ पुण्यपापफलंभोक्तुंव्यवहारिककल्पनैः॥ सर्वंत्वरतिवेदोक्तंशैवोमत्प्रसा
दसंश्रयात्॥ अथेतिहासंवक्ष्यामिनागनाथस्यवैभवं॥ ममलिंगात्मनोदेविशृणुश्रवणभूषणं॥ तत्रक्षुद्रवसंतागो
त्रोघोरोघसुपेयुतः॥ अलसंवासमनुतापोभवितासंधार्यपदे॥ दृष्टासपर्वतेनरनांसाक्षिद्दीपोरुषनां॥ विचारम्गम
नौक्षेत्रोषमांनारंणागतः॥ आवद्दक्षिणेदक्षेचेप्राप्यकुंडंनथाकरोन्॥ नागकुंडंमिनिरव्यातंतत्तीरेनयसिस्थितः॥ स्व
पुष्पेवेष्टनेभ्रेमिमधिष्ठायोद्भूयनृपणाः॥ मांविलोक्यमहादेविभस्मरुद्राक्षभूषणाः॥ रुद्रमावर्तयंतस्थानागदांशतमु

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

स्नात्वा चैतत्र भक्त्या स पूर्णमासं प्रोक्तिमानवः

नमे ॥ लिंगसुच सुधापम्यं स्मस्मुधासंभवं नूनरा ॥ नृपः पवनके भुनियं नपसानोपयत्नकं ॥ श्रीमेकुसरेतं मानुः ऋंउ भू
नुकरैर्यथा ॥ ब्रह्माद्याः देवताः सर्वा दृष्टुं नेतप स्मिस्थितं ॥ सभागता स्तदा देवि ता स्तर्थ कुंडं तीश्वरः ॥ आगताश्चनदा तस्त्वो
मां ध्यायन्तु लिंगरूपिणं ॥ तस्य तत्र हरौ तर्थमानाय यदा रक्तौ निरवे ॥ द्रष्टवा मांस्वफणान् मिश्चन नाम तेन नास्त्रिवं ॥ मह
स्य वरदेना पिनाम्नां सा हस्तनः स्त्रीवे ॥ अपूजयदृद्धिरूपधैस्ताघव जगदीश्वरं ॥ नृप उवाच ॥ विश्वेश्वराविश्वमलनां
नकविश्वमतें विश्वधराधरणकारणानुष्कृितायिनू ॥ भर्गालकानन्त महेश्वर कालिका सपाशाशुमारिल जगत्सनकादि पाल
पाहि नामामकं धियापरि पाहि त्वं मोदसाश्रमेय विधिन्निक्षणकामन्नामो ॥ सुत्राम वज्रकर दारण चंडिके त्रयो गोत्राम जासरव सुजा
पुरास्त्रिहंत्रे ॥ मामी नामामकधियापरि पाहि त्वं भो ॥ पिनाक बिलसत्करं दिवसनाथ कांत गंते सिनायकसुत प्रियंभ जालला
कनायकाले ॥ यामिनीरमणात्रोभिमस्तकं त्वामि नीमि धूत नामिविग्रहे ॥ योगिनीगणकलनस्त्रालि प्रियं मोहिनीपतिमुपा
स्महे शिवं ॥ चारुभूधरतिरोविहारिणं भोगिभोगकलनकंठभूषणं ॥ क्षिप्रदग्धपुरकामवैरिणं चंद्रचूडचरणं भजे त्वहं ॥ इ
तिस्तुता हं स्त्रोषेण भक्तियुक्तेन शंकरि ॥ धराधरणसामर्थ्यं मया दत्तं तदाम्बिके ॥ तेन संप्रार्थितं चापि स्वकुंडं स्वनामि मेषु तु ॥ ना
गकुंडमिति ख्यातं सर्वपापहरं शुभं ॥ तस्मिन्कुंडवरे स्नात्वा नागनाथं प्रपश्य च ॥ विषचोरभयं तस्य कदाचिन्नैव जाय
ते ॥ तर्पयित्वा तु तत्तोयैः पितॄनृषीणा ति मानवः ॥ एवं मन्योवरं लब्ध्वा स्त्रोषा विवरं ययौ ॥ स पर्वतनदीयुक्तां दर्शयन्मां दाम्बि
के ॥ ईश्वर उवाच ॥ कद्रूसुपर्णी च पुरा विवदेते परस्परं ॥ अश्ववालां स्तदा श्वेतान्नू कृष्णाश्वं चकि कृगम्नेना ॥ दासीसरव्यांपु
राकृत्वा अनन्तेनैव सा पुरा ॥ तत्रापत्नु तपसे गोरि नागनाथं प्रपश्यसा ॥ सा पुत्रान्मोचयामास सुपर्णभयपीडितान् ॥ कश
यार्थं मदं गानापुत्रान्दत्तवती तदा ॥ कंबलाश्वतरौ नागौ कर्णकुंडलतां गतौ ॥ वासुकिस्तक्षकश्चैव मम हृद्वरकंकणौ ॥ म
हादनूपुरौ देवी त्रोखपालेलपत्रकौ ॥ मलकंठहारत्वा भायेयुत राष्ट्रः पिपिच्छिलः ॥ पुत्रान्मस्यं तदा दत्वा सा कद्रूर्विनतकालसर्पा
नागनाथं तदा मांसा तुष्टावाथ कृतांजलिः ॥ कद्रूरुवाच ॥ पुत्रस्तेश्वपतिर्महासुरवरं मर्त्यं निहत्यादरात् ॥ देवीनाम्निम पृंद
दौ स भगवान् स्वलोकवासं चिरं ॥ त्राक्रायामरपुंगवैः सतुनदा त्वसादपूजाबलेः जाजुर्यां कृत केलनस्कति परःसेवनेसर्वदा
कुमार त्रिखरे वहे धृतवरोरुक्तारायः स तारकमुखासुरान्निखिलश्वरपसादिकान् ॥ निहत्य निखिले सुरेरमरसैन्य

लं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नाथो भवत्त्वदीयपदसेवया शिवसुनागनाथप्रभो॥ नीलकंठकृतवाहनस्तारकारिरखिलामरवंद्यः
स द्युएव कुरुतादघनाशं सैन्यनायक इति प्रभुः॥ मोरेश्वरक्षेत्रनिवास शीलं शूलांकुशांकुशः प्र
थितो रुद्रः॥ तस्मादपि प्रणतारुगंडागंडस्थलो दाक्षिलपयपंडः॥ गणाधिपतिरीशपा
हिमां तखुतो गणपतिः श्रुतिस्तुतः विघ्नजालदुरितं मम हन्याद् दृष्टितोऽखिलसुरारिसमूहः
इति स्तुत्वा तदा कुद्रः ययौ साकाश्यपं मुनिं॥ नागनाथं प्रणम्यशो बिल्वपत्रैः समर्चयत्॥ ना
गनाथं महालिंगं दर्शनात्सर्वमोक्षदं॥ तल्लिंगमहिमादेविलत्यिसंकीर्तितो मया॥ श्रवणन्न
दंश्रमेधावी मम भक्तिपरो भवेत्॥ तत्र बिल्ववने देवि मल्लिंगपरितोऽभवत्॥ शिवध्यानरताः
शैवास्तिष्ठंते मत्सदाश्रयाः॥ एतत्तेऽभिहितं पुण्यं स्वर्ग्यं पुत्रप्रदं नृणां॥ दर्शनात्तस्य लिंगस्य
मोक्षभागी भवेन्नरः॥ ईश्वर उवाच॥ तस्मिन्पावनपावने हि विपिने मालूरसंघाटके तत्सु
ख्यातं मरंदसुंदरस्रजो गुंफीकृते सुंदिले॥ तद्द्वानैः सुखवारीतले फणिफणाफूत्कारतापापहेः॥ श्री
नीकृतममोघगंधमखिलं जिघ्रन्वसाम्यं विके॥ तद्धं वनमिस्य वैभिति रिजेयस्मिन्नबिल्व
द्रुमस्तस्मिन्नेवसामि रम्यखिन्नातके सुके पिपुष्पान्विते॥ मूले वापि मरुस्थले पि निवसे सूर्या
तुजः केवलं तन्मूले शिवलिंगसंगत वपुस्तुष्टाव सा भ्यबिके॥ श्रीवृक्ष प्रभवे नि वारुणद
लैर्यः साधमभ्यर्चयेद्वा लिंगवरं प्रदोषसमये सन्नामदेनां भसा॥ तस्याहं वितरामि मु
क्तिमखिलां मुक्तिं तथां ते निकेत्यिः कृता अवदाभिसत्यमधुना सम्यक्शृणुष्वादरात्॥ इति श्री

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

शिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे नागनाथविभवो नाम अष्टादशोऽध्यायः ॥१८॥ ईश्वर उवाच ॥ अस्त्येकं क्षेत्रमवले घुसृणीश्वरसं
ज्ञितं ॥ ज्योतिर्लिंगं महादेवि शृणु तन्महिमां पुनः ॥ इतरत्र सुराः सर्वे क्षीरसागरकूलकाः ॥ समुद्रास्ते तु संभूय तपो तप्यंत दारुणं
परंस्तान्नसुराः सर्वे वेलाकल्लोलवर्जिताः ॥ इत्थं तमं उपयाचानि दृष्ट्वा प्रांडं सुराधिपे ॥ निःसारभूताभिः साराः सागरामामु
पायपुः ॥ भस्मनोद्धूलयसे गांगरुद्राक्षवरकंकणाः ॥ जपंतः शतरुद्रीयं पंचाक्षरपरायणाः ॥ लिंगपूजापरानित्यं घुसृणीश्वरा
र्चनेरताः ॥ बिल्वपत्रैश्च कमलैश्च तुलसीलोलकैरपि ॥ ततः कालांतरे देवस्तेषां प्रादुरभूत्सुरः ॥ दृष्ट्वा शिवं तु ष्टुवुस्ते समुद्रा स्वं
तदांबिके ॥ समुद्राः ॥ पुण्यमार्गं पुरारातिमरातिं मन्मथस्य च ॥ अंतकस्यंच देवेशां महेशां वृषभध्वजं ॥ अंधकांतकमात्मस्थं
त्रियंबकमुमासखं ॥ भूयन्मामो महादेवमुदारांगं कपर्दिनं ॥ महोदारसर्पहारोरुकंठमुत्कृष्टकरांगरानीलकंठं ॥ पठ टुः
इज्याप्येषप्रकारं हरं तं महाकामठलकूपरीलं तुष्टं नः ॥ सदाशिवभवाद्योपसिद्धा दिक्षुं भो ॥ न वाम्निहं हस्त्रीविधि नियतं भारासकल
यातदा ने दृष्ट्वे लयि चसहितो पौसजपरः ॥ स एवानुगम्या सलवहिसतलं इथपतमइत्यहोभावोभावेभववहरभवांश्चिसलरते
नवगुणगणलावाकेतकायोमहेश्वराग्रुलिंगश्वरमिविष्टः तांगलचिंमेकगम्यः ॥ भुवनभवनमध्ये कश्चिदस्ये वचों भोलवपदक
मलो श्यामोदरसंमोदितरमा ॥ अस्मिन्महत्यर्णवगस्त्यमी हाः विभेत्रा शास्यदृतिप्रसिद्ध्यः ॥ निधंगभूतानू भयतश्च सागरान
स्मानयोपाहिमहेशा दृष्ट्या ॥ इतिसागरवाक्यानि श्रुत्वा हं गिरिजे सदा ॥ तेषां प्रसन्नो हाभवं स्यां न दापर यामि वे ॥ रत्नैरन
र्घ्यैः शतशाक्तिमि लिंगपो सदा ॥ पुरां चकस्तु देहे तान्द्रकार्तं करेमम ॥ नथार्थमि लिहे वे त्रिपुमोऽस्तु तं महत्तरं ॥ तदास्य
नेमपादे विपुसृणीश्वरसन्निधौ ॥ मलपानमभूत्ता स्नातुतीर्थं सुमनोहरं ॥ तत्सागरजलैः पूर्णं मलपानमहत्सरः ॥ वसं
तिश्चैवानियतं मलपालसरस्तटे ॥ पंचाग्निनिरताश्चान्ये वायुभक्षास्तथापरे ॥ अश्मकुट्टमहादेवि दंतोलूखलिनस्त
था ॥ सर्वेमल्लिंगपूजाभिनिर्यंता पुर्मुनीश्वराः ॥ भस्माभ्यक्ताः सदा गौरि स्त्रीवनामजपादराः ॥ तत्रतान्सततं दृष्ट्वाति
लिंपाभयवंपिताः ॥ इंद्रोपेंद्रावंचयिताविलोद्देवपदेषु च ॥ तेषां वांछानेवगौरिममसौ चापरायणाः ॥ तपायतने महेशा
निविघ्नादीनां पदं शिवं ॥ मत्प्रादभावसकलाभावानां भूतयः सदा ॥ पदेपदे भविष्यंति भाउकानि न संशयः ॥ भवानी

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नियतं संस्थं मम भक्तस्य केवलं ॥ मद्भक्तनयै ये च ते लोकाः सर्वे चतुर्दश ॥ अगस्त्येनापि भक्तेन सकुटुंबकुलकीकृताः ॥ वीरभद्र
गणेनापि ब्रह्मविष्ण्वादयः सुराः ॥ दक्षयज्ञे च दाक्षायणीशिक्षिता आपि खंडिताः ॥ एतादृशानां भक्तानां सुरेषु गणनापि ना ॥ किं
चतुर्दशलोकोत्थश्रिया नेषां च विपत्ति ॥ आपातमधुरा साध्वी संयोगा हि वियोगजाः ॥ धनधान्यानि सर्वाणि रत्नानि विवि
धं वसु ॥ नश्वराण्यपि दुःखानि भयमूलानि रुग्भरि ॥ मम भक्तिः सदा गौरी अनश्वरधनं सुखं ॥ मुक्तये मम भक्तिश्च बंधाय
नरकाय च ॥ धनं न दैवतिकं गौरि सर्वापत्तिलयं सदा ॥ आनंदकंदं मद्भक्तिर्मोक्षदा कामदा ध्रुवं ॥ न याभक्त्या विराजंते चंद्र
रेखेव शारदी ॥ मद्भक्ता निपुणाः सर्वे वसंति शिवपूजकाः ॥ तृणीकृत्य त्रैलोक्यं प्राणान् येषां स्वर्गस्तु तुच्छकः ॥ अध्यानां चलि
रिध्यानो मध्यासनयतासनां ॥ आनंदनंदितस्वांत आनंदघनपूजया ॥ ते वै मुक्तिरसास्वादनं दिनाखिलं ह्नयः ॥ घुस
णीनाम परं हं दृष्ट्वा क्षपितकल्मषाः ॥ दर्शनेन सततं मे वा तस्मिन् क्षेत्रे गिरींद्रजे ॥ पार्वत्युवाच ॥ कुत्र क्षेत्रमिदं शंभो नेत्रप्रिय
कारकं ॥ तत्क्षेत्रमहिमापारकथाश्रवणलालसं ॥ मम चित्तमभूद्देवदयया तद्वदस्व मां ॥ त्रियोगो शिवश्च श्रुत्वा देवेशं प्राह तं
करः ॥ ईश्वर उवाच ॥ भीमरथ्या उदक्भागे त्रिशूलकोटि उपरि स्थितः ॥ इलापातं नदनीर्येन तत्रास्ते वृद्धीवालयः ॥ इल
पानसरस्तीरे तलापपरमं तपः ॥ उद्दालको मुनिर्नाम्ना सानार्थं च कुरु सदा ॥ समाप्य च महादेवं विल्वपत्रैर्महेश्वरं ॥ घुसृणी
शं महादेवं सोऽतुष्टवन्ददर्शं विके ॥ उद्दालक उवाच ॥ घुसृणीश महेशान करुणानामरश्मरुह प्रसीद शंभो ॥ दृग्लापहपादप
द्मा घुसृणारुणमाननतोऽस्मि लेप ॥ अरुणतरणिवन्हि सोमनेत्रं करुणाकलितसुधासुलालयांगं ॥ घुसृणिप्रभचारु
देहकांतिकालं घुसृणीशानन नतोऽस्मि देवराजं ॥ वरुणायमरावणिनां धियुग्मं वरुणालय दैत्यपपाउपदं ॥ भगणाधिपत्रो
पितोरुमौलिं घुसृणीशानन नतोऽस्मि दुःखनाशं ॥ करुणाकर दे वदीनबंधो शरण्या दे हि विमुक्तिमार्गहेतो ॥ करपं विनि
वेशाया भुतपदाब्जे घुसृणीशानन नतोऽस्मि भक्तियुक्तः ॥ उद्दालककदंजे नेवं मुनिनोद्दालकेन च ॥ संस्तुतः परमेश्वास
लस्य दृष्टिपथं गतः ॥ प्रयातो थापि नोदोर्भ्यां पादयोः पतितो मुनिः ॥ वरेणच्छंदितश्चापि सतु वाच कृतांजलिः ॥ उद्दा
लक उवाच ॥ नानुमिच्छामि तेऽज्ञानं वरदेव महेश्वर ॥ नज्ञानेन विनामुक्तिरिति वेदा वदंति हि ॥ उद्दालकस्य वचसा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

न त्वं कस्याहं मुनेऽपि च नः॥ नमयोऽचं नदादेवी दिप्रां जलिपुरतस्थितं॥ वसोहालक नेत्रं स्यात् कस्याचानन्यपालन॥ नत्वा नं
दातुमिच्छामि किं चैकं वाचि नन्त शृणु॥ नचिरं कस्य संसारादु कं नज्ञानमुत्तमं॥ नो बोध्यं च भवेदेवा विरक्त स्यानुसंकतौ प्र
सरत्यखिलं ज्ञानं निर्मलमापोयथा मुने॥ नाविरक्तो दुःखरितो दृष्ट्वा दुःखानि सादरान्॥ तस्माद्दृ विरक्तस्य संभवदुःखानि
मे शृणु॥ गर्भाद्यानावधि दुःखानां नानानि मुनिपुंगव॥ इत्युक्तं संबोधितो हालो ज्ञानाहेतिस किंवोच दृढ॥ नदेन घृणुदेवेन्द्रिसा
वधानमनाः सुखं॥ ईश्वर उवाच॥ शृणु हालक दुःखानि संसारस्य विशोषतः॥ मामप्राप्य नरो बाह्य दुःखान्यसंत
मश्नुते॥ गर्भे पत्नीगतो जंतुर्मासदा स्नोनिर्मोचकं॥ तद्दुःखानि शृणुध्वायै वैराग्यार्थं स्थिरे सदा॥ हाहा भजनिवा सदुः
खमनुनावक्तुं नवै नरक्षमं कः सोढा नरकाग्निदुःखैरान कं नो कुंभकं पयं कालतः॥ कुंभीपाकाग्निपत्रैः पटुतरगल
पातादनैस्तास्मार्गैः संलसाना क्षजालैर्मलजल वसापूय कुंडेऽक्षकीटैः॥ वस्तं नैघ्नाग्निगर्भे मलजलकलिताप
रदुर्गंधिपूरेमानुः कुक्षरास्थि कक वकिण ननुः कीटदंष्ट्राविदष्टः॥ अंतर्जोन्वार्थमस्तं कटु विदहिर सैर्मा नपुनया
विदग्धं नूनकामाकुलं नोवबद्धं निबद्धिवद्धि वमामोचयायं शुजं नो॥ पयोधर पयःस्रोते निमग्न पीतनकुक्षीदृढो महेन्द्राविवि
धान्नकैः सम भिपूर्यमाणोदरः॥ अधोमुख विलंबितो हृदय कोपक्षोगलः कदा खलु भवसदं नित्यव भजामि योनुक्षि
तः॥ ज्ञानं तनिखिलं जहाति शिशुरा ज्ञानस्ता नंनति वन् दुर्गंघादिमलानि [illegible] ल्यासिवत्तन्तुः कुंलोधिर खड्गारयः॥ स्तुता
लं न च वेत्ति रोलिविबनो न्नालादिना पासहः खाहन्नं मुहुरीक्षते दृढलरं नाम्नानि कौमारकं॥ पित्रादेर्गुरुभिश्च सो
क्षरविधो संनाडितो भीतिमान् रागाद्येतदपायकारि भिषजेः कद्वा मूकाघायभुक्॥ मारोन्माद ज्वरे वृ दारितनतनुः
कांतामुखं वीक्षतो सोत्साहं स्मरेंदिंदु कुंदरदनावलं जगत्सध्यति॥ तत्सास्पर्श मुदार हारवलयान् वासांसि सायंधू
नं चौर्येणापि समार्जय महतिनरां स्रग्गंधनांबूलकं निष्ठ्यामल हेमकुंभविलसत् कांताकुचालिंगनैः पीनश्रोणी
कटितटां तस्यनलेढ्रन्नेक्षणः कामुकः॥ रंभास्तंभनिभोरुभोगकलनैः संसारवालोरसैः पापैर्धान्य घनार्जनादिभि
वत्राः कुलं नयत्यादरात्॥ यानयानमूतेर्धनार्जनपरो न कापि विंदेत्सुरवं रात्रां दारिसदानि विष्टहृदयो हृत्स्थानस

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

५ हीनाकाय चयाचकोधनपरस्त्रैवंजगत्याहिजे वदन्ताप्यबहुस्कृतास्यसततं तदाशिग्नि सदा पुण्येन्धनेभ्येवसनं धनयुगपा ६
आर्यत्रैजोमनःस्तवर्णयानचसंततिश्च भिरिजरूपाहितानमेत्राः पंडेदारवानसुपोवनजनेनासेवरगस्मृतिः पुर्वेदुःखसहस्राणि भव
दापश्यति॥ कावेलाहिसदायकोशवसरोमांज्ञापयेयेवलानूनलोपारुणलोनपुनेःअलिपदंरिर्यलिद्व्यतिच॥ दृष्टो
राजोधनाढ्योद्रविणगणचयंप्राप्यतस्मात्कृतार्थमत्वासानधनधान्यकजनिजरारोगोयमेपजपके॥ चोरैर्वाऽपि
नोविनश्यतिधनंपापादिपुण्यैःपरविपश्चांसुत दारपीडितनतुर्ध्वरिप्रपंकापुनः॥ यद्यनुचौर्यपीतेम्र तनिधि
निधिभुज्यात्रतापूर्तयेसोयाज्यान्याजयतिप्रकृष्टवचसाबोधंवदन्दुःखभाक्॥ केचिन्मांत्रिकयंत्रिकाम्बहग
निमतयोगीनवार्धैः कथाभीरोगार्तानृभिषजोधनादिभिरहोपूजाभिरत्यादरादेनलक्ष्यनहरणेपुचतुरा
नपश्यसतोसर्वदा॥ किंदारैस्तनयैःसुखेषुसुखदे दुःखेषुनिदारतेः किंवाबंधुगणैःकृतप्रतिकृतैराशंसया
युक्तैः॥ किंवाविप्रगणातिथीयमिरतेःपात्रैःसमस्तैःसदाभक्त्यैवैभवकामुकैर्नतुमुखैर्नकापिलुब्धोजनः॥
रात्र्याःसेजलिलामृदिष्टकनहाभृत्यास्तयापेनराणानाकार्यतूर्णेपुनर्जनमनयोदारासुनाथोसमेलोकःश्रीक
विरूपकष्टहृदयःपश्यधुनाप्रेलकेविष्टव्यंजठरादिपूर्णविविनंदुःखोत्थसो रवसुखं॥ जन्येषुक्षामदग्धारविक
रनिकरैःशुनादिवर्षैपंकेःकृष्टोरुकाष्ठैस्तृणभारधारणैःकष्टेनःपुष्टगात्राः॥ केचिद्दैवनिनागदेषुसुमनाभस्या
लथायिनःसितास्त्वलोपप्रभवप्रसादमुखवृत्तास्तकार्यलोलाःसदा॥ नानाकर्मविचित्रचित्रयन्तिभिःपश्यायुना
नोलजेभाग्येनोनुमनीश्वरायदत्तेनैभौकान्नचान्नंलभेत्॥ पुत्रादिप्यसदैवतस्यतनपालदाहि हीनोधनी
पांडिसेचदरिद्रतांविधिवशात्तानमोसार्थपाकूं॥ पुत्रैनलभपरिश्रमेविधिवशाज्ज्ञातेसदारान्तरोर
धांधांजननीनचैवपितरंसमागतानुभर्त्सयेत्॥ भार्यापिपतिंस्वजंतिविवक्षादारिप्रकामान्नया॥ का
श्चित्सर्वजनानुरक्तहृदयःपुत्रोभवेद्धांधविराजानेसकलानकार्यकरणोभृत्यैःसराजोबलिः॥ पानुनानुम
हौन्नितेसमरुनंदसुनचैवप्रभुःराज्यांगानिसदैवकष्टदयोबीक्षनुसुदुःखोरुभाक्॥ राजारमीलिमदांधलो
लनयनःसौख्यपरमंयातिहिसञ्जत्रियश्चापिरपौस्यजयस्तनुरक्षपुत्रदारानिवधुक्तिरिधैः॥ कलोहिकःकेन
सुखेनजंतुःलभेतसौख्यंसहिमष्टचनरः॥ वेश्यापिगोरक्षणपण्यविक्रयेलाभादिलाभेनचनेपुरंध्रिभाक्॥

मेह

सनानसरसयेतमहंमुनाम

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

न्यासक्षये दुःखि दिवसे पाशपरार्द्धे [illegible] सौख्यं ॥ रत्नानां परिक्रयप
टगणधान्यधनवाणिज्यं व्याकुल [illegible] दासस [illegible] ॥ आर्त्तु
णीश्रमे पिपलजलनिनमहाक्रमपानो [illegible] वसन्तनेवेयभिनकुरणा दुःखद्रूप
क्रियापिः ॥ प्रायश्चित्तनभयं सदा द्विजगणपातिपमप्यन्तनः शूद्रः सार्द्धजना
सौ चैनादिविवरोन क्वापि सद्यंदने ॥ यद्यंगना जन्मसमाभुयाद्दुमे [illegible] पत्य [illegible]
मथाप्रजत्वं ॥ दारिद्र्यपीडापतिकोपताडनं गर्भप्रसूतो नदपारद [illegible] ॥ दिवा [illegible] गतं
यागम्य तान्नुगम्यतापावुक्तियाश्चाथ बहुप्रजादिता ॥ वृंध्याप्र [illegible] शुरोगती
२ रव्यं दर्शनं न क्वापि सौख्यगुदेविलयेथा ॥ चराचरस्थातीरिपांरविकुरैश्वनाना द्विभिः
वियागवधबंधनैः मृगसुखादि [illegible] पसदाहिसुखम लभ्यकृत म [illegible] ॥
शिवे ॥ स्वरस्थितिमुखघाते भिन्नकुं [illegible] नेत्रः सर [illegible] निगदितनतामंत्रिना पंत्र स्थिः
तैस्सबल मतिविमूढाः श्रेरवल [illegible] ॥ सुहृत् कठिणका थानित्यमा [illegible]
सा सुखानि बहुदुःखे सारिपा [illegible] ॥ खरल [illegible] रवलिनास्वेधमे [illegible] रक्तः
विविधगलितविधिता [illegible] ॥ क्षावृटहलमुखाश्च धु [illegible]
पीमरवरपरिखिद्य [illegible] संघाः ॥ मुखविरतिविनियं [illegible] दंतार
जिह्वावध स्वरमहिषा [illegible] नासारस्त्र ॥ उरगखगपदिकाद्या भिन्न दुस्साह

तज्ञाः कपिरषभकुलाद्याः मत्स्यगो [illegible] पः परम [illegible] स्विनो [illegible] कूर्मेचाधामयूरा [illegible] क भल्लूककोः [illegible] ॥ मनुजकादिन [illegible] निस्व [illegible] हत सूरदेमु [illegible] स्वर्णातुरक्तो भवजनितकथा [illegible] तुर [illegible] भुवि [illegible] स्वर्ण
स्वल्पातिरस्थापनार्थं भिरवमुखर [illegible] दीस मोमे बहीनः कान्तो [illegible] नरूपे [illegible]
ग्णा [illegible] ॥ धनिनां न सुखाय ते धनं तनये [illegible] ॥ [illegible]
करं हियो [illegible] ॥ पक्षु [illegible] लक [illegible] जोगना [illegible] ॥ नसुख [illegible]
चिन्ममभाक् रामसमाहुया [illegible] ॥ [illegible] यमदादा [illegible] भुजनं
हिवा ॥ मर्त्य स्य मसुभवनेसु खुदोस्ति [illegible] कम [illegible] ॥ [illegible]
नवासनतेः [illegible] वहस्तदान लोवा ॥ मरवजातविधि प्रचार [illegible] स्वालिकाचिर्मुदाभवानि ॥ दु
१० म्नि दृश्वकूणि [illegible] भावः सततं कष्टजयोगस [illegible] ॥ [illegible] निनावन [illegible]
भार्यापुत्रसुबेधु [illegible] वियोगा [illegible] धोदोर्भाग्यममदैवनैश्च [illegible] ॥ हा
हंमम जीवितेन करुणाविष्टः सदा याचने लोको [illegible] रारण्ये [illegible] सदा कष्टभाक् ॥ दृष्टि ॥ भोगरू ॥
श्यति का [illegible] केशैः प्रकृपांगको [illegible] विनो [illegible] ॥ रोगैः ॥ ५३ ॥
पित्तक [illegible] फानि [illegible] संधर्षणीक ॥ नसोन [illegible] विचार [illegible] ॥ नपिपुत्रः पो ३
पौत्रो गृहमपि [illegible] धनकं [illegible] धनमपि [illegible] ॥ सर्वदा [illegible] कोमम [illegible] हिपी
वा [illegible] पुशा [illegible] कथं ॥ स्वापा
नमत्वेत [illegible] ॥ [illegible]
निपुर [illegible] ॥ [illegible] दिनाके
नरवैरहोजा [illegible] सीमंजन [illegible] मुह [illegible] मुह [illegible] स

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

चीजाति:स्वालगुणीन [illegible] वेर [illegible] विमलम्भ [illegible] नेभुमृपौरेलावलसर [illegible] लहिवेलिदेवि॥ सप्तौ
मनस्यलमिनेचलेजस्य [illegible] फूलले॥ [illegible] भाग [illegible] रिकोज [illegible] निवहर्वि [illegible] ज्वरे [illegible]
लिनेद्विस्पगणेनुञोगरईलानः[illegible]॥ [illegible]नुगतरं [illegible] कुनिभः [illegible] पवृसोथिलस्तोरेहास
निञ्जामते॥ देहे मानलोर्थे: [illegible] लवमु [illegible] जा [illegible] वेः [illegible] मैनिवधपृर्वि [illegible] सुप्रसाजनस्यजानि
ज्ञापाच्यंकणेकुणामणालि [illegible] सजन [illegible] नानिसक्रम [illegible] निवेसुस्थे [illegible] दिवे:करा [illegible] वि
कटोरुदंडवनादिसनौयमदलपात्रः॥ [illegible] वान्वलाक्षालेयमस्यसप्त [illegible] कामे [illegible] गुके॥ [illegible] वर्येण
नोहरेणसंपू [illegible] लेवीजितञोमरोपः [illegible] स्पानिलुरंदमस [illegible] निकुः [illegible] भुके॥ [illegible] कंठकृति
भागगलेहिरण्यंवासोहरंलिम [illegible] ले॥ [illegible] हरिलि [illegible] हृमिनकान [illegible] नुयानमञ्जाजन [illegible]
सितद्वा संघं॥ हाहाख्यानःपिनस्वेजनमि [illegible] मनाहु [illegible] गनोसिरंचापुञ्जकेमिजस्तनमर्प [illegible] भवाः॥ [illegible] ९४
विदिपिनेनरकृपाल [illegible] पाशिवं [illegible] निलेथिल [illegible] गणकाकृगमारब॥ [illegible] नमेरि [illegible] तुल [illegible]
स्मेज नोयस्हिलार्टीपठवृन [illegible] लमुकं॥ विदग्पकृपंलदा [illegible] दमा [illegible] कुरिकाग्पो
रितपीतघमारणेः॥ वस्ताविदहचील्लेसंभुहरनोसणेर्वाघके: [illegible] कि [illegible] गच्छलिन [illegible] लकृ॥ नरु [illegible]
[illegible] मालाभिरेतस्यदेहं [illegible] स्मेविलिमं [illegible] सादिया:॥ ननावीर्विलंबिलस [illegible] रुस्ता [illegible] घ्रंनिदः [illegible]
लोलाः॥ नवेत्रानन्द्रंगो [illegible] वेत्रांनिवर्णे [illegible] पंलिसुखलानदास्यं [illegible] मरीचं॥ [illegible] वग [illegible]
न [illegible] हानवेसलंसृयुसुखस्थिनस्पाहिविवमन्नामचेकुं॥ सु [illegible] नो [illegible] खिले [illegible] जा [illegible] यस्त्वंयाम
स्मा [illegible] नतुस्त्रिपुंडनिटलोरुद्राक्षमालाधरः॥ सा [illegible] मदीपलोम [illegible] दु [illegible] भिषेमाल [illegible]
भवो श्रीनारविलगातिर्मुक्तस्यनो [illegible] ले॥ तस्य [illegible] क्रमस्यनिलयं [illegible] नं [illegible] नमः॥ [illegible] भुम [illegible]
भविन [illegible] पासकानांगणाः [illegible]॥ चौदिप [illegible] चार कुमार [illegible] ले॥ [illegible] गनादिवे

यथा [illegible] नाप्नुवन्ति न जातवेदः॥ पापकं नरकं विविधं समानुयाति मे फले नरेहि॥ [illegible]
[illegible] येन च नाल [illegible] लिङ्गमनस्त्रं न गतं कालेपरं जायते॥ [illegible] चापि लभते स येन [illegible]
[illegible] तस्मात् ज्ञानमवाप्य मम्यनुगतो मुक्तो न संसार भाक्॥ ईश्वर उवाच॥ न कोऽपि सुगमे चित्ते कुमुदनाथ [illegible]
निशासु सितभस्म धृक् कमलपुष्प [illegible] रिभिः॥ [illegible] मनाः सदा विविधकष्ट [illegible] नमः सुलर मभुं [illegible]
निविष्टभावेन नु॥ [illegible] स्फुट [illegible] विधूलन [illegible] गजो [illegible] नमभ
पति पुण्यभाक् जनि जरादि [illegible] कालदण्ड नाशयति निरस्य सर्वमिव॥ [illegible]
भवस्तव मम कृति निष्ठ परिहत्यात्॥ हरि [illegible] पापात् [illegible] देसोऽपि लिङ्गार्चनात् [illegible]॥ [illegible]
संगे महाकर्मबन्धे [illegible] भवस्येव तु [illegible] मेवा॥ जनः कोऽपि [illegible] लिङ्गे [illegible] मुक्ति
प्रयाति॥ [illegible] लिङ्गार्चने न भस्म धारिणः॥ सदाशिव [illegible]
गोरिपु दुर्लभः स हि॥ [illegible] भक्तः सदा [illegible]
महिमा॥ [illegible] सायमेनिरत जन्म जरादि [illegible]॥
उवाच॥ [illegible] स्थपाद॥ [illegible]
मुलके [illegible]॥ [illegible] उवाच॥ [illegible]॥
मायामये [illegible] विनिश्चरकोटि॥ [illegible]
दरः पुमान योसावधः [illegible] काष्ठ॥ [illegible] कर्पः॥ [illegible]
मासायम [illegible] अथो खिले॥ नश्येत् [illegible]
मं॥ [illegible] सायं सर्वेषु [illegible]॥ [illegible] ज्ञानमूलकं [illegible]
तं॥ [illegible] नमान्॥ [illegible] उवाच॥ [illegible]
मंमहेश्वरं॥ [illegible] भव वंचनात्॥ [illegible] मुनिभिः [illegible]॥ [illegible]

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

१ गु गवमध्ये च देहस्तं घुसृणीश्वरं ॥ महापापसंघैर्मुच्यन्ते भक्तिमद्भिर्जनैर्नरः ॥ इत्येतद्दृष्टिमध्ये ज्योतिर्घुसृणीश्वरवैभ
वः ॥ शृण्वन्पठन्नपमनुज्ञामप्यमर्कर्हरन्नो भवेत् ॥ तत्रानंतरमप्यपारावश्यवसंनिधौ द्विजवराः ॥ तेषामनेन नामपरिवल
द्दत्तमित्यादिस्मिति स्तुतिं ॥ ध्यानेन मनुभने गौरि घुसृणीश्वरपूजनात् ॥ येकेन जन्मनामुक्तिभवेद्धानन्ना ॥ श्री
ईश्वर उवाच ॥ रक्षःश्रेण्यविभण्णो नमर्थापि सूपपानाद्दहाराजस्रस्तनमिपुंडुनिरेजिह प्रलमाणः
त्राध्यायजपाद्दराः शिवमनुध्याहारमाद्यादशमानुरप्रभवाहः यो नमद्गलेल्लिंगाद्यें मोक्षाद्दराः ॥ ॥ दू
निबरहस्ये पंचमांतो शिवगौरीसंवादे हालकापसंसारदुःखक्षयनंनाम एकोनविंशोऽध्यायः ॥ ॥
ईश्वर उवाच ॥ ॥ शृणु लम गजे पुण्यां मनभनास्यसलथां ॥ भक्तभक्तं नमो गौरि भिल्लभावकथां ॥
यः कश्चिद्दस्लमद्भक्तः समस्येपनरोगविके ॥ भक्तः श्रेयो मेसनतं चतुर्लोकस्तद्विजोपवां ॥ भक्तानामस्तु यावीदृशं
त्रिनेत्रः पात्रमंबिके ॥ वनस्थे तु मितिरज्यानं क्षेमस्य नमो नमः ॥ वेदनाको हमम लेलगिरौ गौसंवसाम्यहं ॥
कामार्थी जनकासा नाम्बर को हं सदांबिके ॥ अरण्यवारयोग्नियंवनानां पतिरस्म्यहं ॥ बलभिरादिभिर्देवगं
धर्वैर्दैत्यसेवितः ॥ पुलिंदो बिल्लवस्त्राधे निवसामि तपोन्नहं ॥ बदरीखदिरैर्बिल्वैः हरीतकविभीतकैः ॥ वेकं
कतैः केतकैस्सर्वत्रैः कंटकिभरहैः ॥ अश्वत्थन्यग्रोधतालैः फलपुष्पवनाधिपैः ॥ संकटेवनमध्यस्थे सिंहव्याघ्र
रवाकुले ॥ वेणुबंकारनिनदैः सिल्लिकागणकूजितैः ॥ केसरीबिकटारावभीतदंतिजवृंहितैः ॥ चकोलूकाख्यपू
त्कारसंवर्धितसिंगलरं ॥ केकिकोकिलनादैश्च शीवाकोलाहलपूरिते ॥ भीषणं भीषणं भस्मा पितनारण्यपतिरस्म्यहं
निवसामि वराराहे मद्दने संचरन्त्यहं ॥ फलमूलान्यपाराणि भक्ष्यन्तो जिघन्वनस्थलीः ॥ अरण्यपतिरेवा
हं सदाहि वनगोचरः ॥ नचास्ति भिल्लराद्कश्चित्सदायं नर सरवाभमः ॥ भक्तश्चतत्तद्देविमयिप्रीतिसमन्वितः
वत्सगोधांगुलित्राणोमृगचर्मलसत्कटिः ॥ वराहचर्मोहित्कलपादत्राणसमन्वितः ॥ मातंगकृत्तिविलसत्क
चुकाव तविग्रहः ॥ पिनाकसदृशं लसधनुरत्नमनुत्तमं ॥ मुष्टिना हस्तलग्नेन धनुषासविराजितः ॥ लम्बि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

षंगत्यौरैः पूर्णं धारयंनीलदांगना ॥ स्वर्पर्णवातसानं हंसमा यास्वविष्टकृतः ॥ गुंजांगतयविज्ञापारभूषणावालिभा
सुरा ॥ सम्मृगाजिनसर्वांगोमधुपिंगललोचनः ॥ नहूछपानमीसैवपलायंतेमृगोद्भवाः ॥ किंपुनस्तद्धराघातंमृगः
कःसोढुमर्हति ॥ कृष्णवामहिषंचापिसमरंचमरंरुरुं ॥ कोलंगृलंलकंचैवमृगान्खड्गंचविध्यति ॥ करींद्रशुंडाकांडा
निभितीक्ष्णस्वराण्यपि ॥ खकांडेचारकांडैश्चसंड्यसेवभिल्लराट् ॥ आपुंगाविलरंधुं समनविध्येच दुःसहः
सदाकटिलटोद्भासिखड्गखेटकरोभिलः ॥ आखेटकपरीवारैर्नीलैर्जालैःसहागतः ॥ त्रिसहस्रमहाभिल्लैः
कुराक्रूरनेत्रैर्वृतः ॥ नेनित्यंशस्त्रपाणा णरखड्गखेटधराःसदा ॥ धनुःशरकराश्चान्येनित्यंमनुपायिनः ॥ आ
पगीवैःसकिरैश्चैवकरालोन्नतदंष्ट्रिभिः ॥ कूजद्भिरनुधावद्भिर्लैःश्वानेकत्रगुच्छकैः ॥ जलसमधालभुजिह्व
दीर्घश्रोणोलोचनैः ॥ नीलपीतारुणैर्वर्णैः लालामंतुयंनैर्मुखैः ॥ श्वाशालसहांश्चमृगाननुदुसाश्चविमर्दा
विदारंतीदशनैःनरुक्का पुरिमेमुखैः ॥ मृगाश्चामोर्णदराश्चपुरवैणश्चरूपणेस्तथा ॥ चारपानामुर्वेमवधावं
सेनेसुदुःसहाः ॥ भिल्लानांपुरतोदावीनस्विन्नगुगहमेवने ॥ समुत्थि चलचर्मस्थश्वेनैरुग्नारुणालिभिः ॥ पक्षि
जालेनिर्हंसिस्मविसृष्टश्वरवंधनैः ॥ समंडलपरिभ्रम्यन्नस्वहुंडैःरूपद्भने ॥ पक्षिपारमहारैस्तांवलाकापंक्तिमु
सितां ॥ नीलनीरदमध्यस्थतडिल्लेखेवसुप्रभा ॥ पातयंतिमहीपृष्ठेविष्टश्चवरकार्मुकः ॥ गजनीलामहाभि
ल्लाः सर्वेमल्लिगपूजकाः ॥ तेषांश्रेष्ठोत्थमेधावीवज्रोनाम्नामहाबलः ॥ पल्यस्तमन्विलोगियं स्वपानुसरस्सिहं
सपि ॥ हत्वावराहान्पृषतान्रुरून्न्याघ्रस्तथा ॥ सुस्वादुमांसमुत्कृत्यनिष्पाप्यात्वावग्रोधने ॥ अन्यदासौ
पञ्जालेनवारयन्सरित [illegible] ॥ सप्रेषयतिनद्वौरिराहैमिल्लगणेनसदा ॥ सुस्वादुमांसेपथ्यांसनिक्षिप्यामृति
मोलदा ॥ सर्वरोगहरंनाम्नातीर्थंतत्रास्तिशैलजे ॥ आयुर्वेदःपुरादत्तोमयाश्विनोःसुपूजितः ॥ स्नात्वाम्नातस्मि
महातीर्थेपूतोदेवभिषग्द्वयो ॥ देवपंक्तिंगतोचापिनवतोसोमपीथिनो ॥ नाभ्यांस्नातोहंकन्यापिल
स्तुतिंसुष्टुवुर्लजे ॥ पूजितोविल्वपत्रैश्चवैधनेश्वरोमहेश्वरी ॥ अश्विनौ ॥ विषज्वरंदेववरंमहेशांगभा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मो घरंस्तोमहुनाग्नेनेन ॥ सुपमनमिन्द्रानरवर्णितं नां तां भ जावज्ञांपुसुहिरण्यबाहुं ॥ दशाननवदनेक्ष्णयोरुपादे दूर्वा नयने
२८ न संस्तुनांघ्रिं ॥ रुद्रदर्शनालरूंगणाणिपूज्य लिंगं दर्शनात्किरणाक्षिमान नोऽस्तु ॥ ताभ्यां स्फ नो हे कलयागिरूनौ देव
भिषग्वरौ ॥ तीर्थोत्तमेन दास्नाता गंधहस्ताक्षेन वैजलं ॥ दवनस्मां बिलांगेसेः शृंखबद्धनागवरः ॥ श्रिंजिनि स्फटिको
भास्वदुपवीतनागराक्षसः ॥ बिल्वपत्राण्यथादाय मां सपत्नीं लथा हरे ॥ सम समापाति मां गोरि पुरांदूरील्या सादि
समन्वितः ॥ सुरैः पूर्वं कलापूजार लेविं लोकेश्वरां करि ॥ पादत्राय पद्मगोरी सदा दूरीकृत्य तिस : ॥ स्वर्गं डुपजले स्ना
पालिंगं मंगलदं मम ॥ पान पित्ता बिल्वपत्रं तन्मां संविनिवेयच ॥ लिंगं मोलिं करामां चम्पू पूजितं शालिभैर
वं ॥ भिक्षुरुवाच ॥ अहो महादेव सदा शिवेन प्रसीद मम्ब यम हाघपुंजे ॥ तस्मादभक्त्या गणया मिना मरानुद्दि
जामनुष्याम्न कृिय महेश्वर ॥ दिव्यलिप्तापा निरन्नानि रे लिंडसाटयपुर्भेव मायाकोघं ॥ यदि स्मरारे स्मरणार विदे
स्मरामि तस्मान्नभयं ममाप ॥ इत्थं मद्रगिरा दैन्यभिक्षो वदति शंकरि ॥ सुप्रीतोस्मि महादेव पूजया मम केवलं
इति श्रुत्वा च तदा वयं नमस्तया हं सुनोचितः ॥ त्रिरोंकार ध्वनिमुनेम निन्नाहं दराम्बहं ॥ न घुस्त्रनास्या तां गोरि
भिक्षुणानिस्वर्गं हं ॥ पत्यालत्थाविरुणा लासिस्रभुं गोबांघवेः सह ॥ मृगजज्ञानागोपानां मांसं स्वाद निवेदितं ॥
अयं तं घर्मेतमापितं शिघारानि नोपिता ॥ शुष्घं लाभिम हादे वैनियमानुममपूजकः ॥ प्रत्यहं मांस सप्तन्ये
पुत्ते मां सानि केवलं ॥ एवं संवसन स्तस्य कालोभयानवर्तीत् शीत्यावायुरपिच न याति मनुजं वषं ॥ समस्त
तिवनं गोरि नसमविद्धवादयः सुराः ॥ निश्चित्य सहमागत्य सांगकुर्वैलिः [illegible] जनं ॥ प्रातः संगवनु [illegible] हरका लाद
पिमहेश्वरि ॥ सायंकाले महादेवपूजां प्रियं करीमम ॥ नत्रापिनिश्चिपजामदे विप्रीतिकरीमम ॥ निन्नास्मुनित न
भस्म दक्षु विमलं शंगलिंगार्चे कोमूर्तिये भवति मान्यनोमु हूरपारबिल्वापते ॥ सुपील नरके नके समंभिपू
ज्यमुन भवेन यान्यभवयाननामपि श्रुणोति नजाचकः ॥ शेवव येगयाः सर्वे सुनमो धेयतपराः ॥ तस्या
तयासमायांतिपर्वकालेपु सादरं ॥ स्नातात सरसि स्वच्छे भस्मरुद्राक्षभूषणाः ॥ हरिहारा समानीय शुभं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

गंगाजलं निवेद्य ॥ रुद्रसूक्तेन [illegible] ॥ नदीकार्ये [illegible] मल्लिंगमेव पूजयेत् ॥ पंचामृतैः
फलैः [illegible] बिल्वपत्रकैः ॥ धूपदीपैः [illegible] नैवेद्यैः परिकल्पितैः ॥ मदर्थं [illegible] त्रिवेणि
सर्वमीश्वरं ॥ वैद्यनाथमहालिंगं [illegible] रोगहरं शिवं ॥ मुनय ऊचुः ॥ त्वामालोक्य मुनेश्रेष्ठ [illegible] मा स
ममा [illegible] विश्वेश मदनांतक [illegible] ॥ धात्रा [illegible]
दाविश्वं [illegible] श्रुति [illegible] ॥ यान्येवा [illegible] कृपालो [illegible]
नं विश्वमिदं [illegible] मोहयेत् ॥ यदेवा मुनयो [illegible] ॥ चिंता
नं [illegible] ॥ भिल्ल [illegible]
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]
पिच ॥ वैद्यनाथमहालिंगपादत्राणप्रदानतः ॥ [illegible] बिल्वपत्राणि [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] लिंगं मम मुक्तिदं ॥ [illegible] बिल्वपत्रं [illegible] ॥ [illegible] लिंग [illegible]
यथापुरः ॥ [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] लिंगं ॥ [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

भाञोउद्ये

र॥ तद्दत्तनेत्रगोलं नलिंगनेत्रेणसंयुतोभिनः॥ द्वितीयं मेलदानेन नथास्फुटिकमंभश्वरी॥ मया ... दर्शयामि नस्मे
भिक्षुवरायहि॥ तदानेनेत्रमुसुक्षुद्वारास्येणममुसिनन्नु॥ पश्चेतिसुनयः सर्वेतद्भिक्षुवरसाहसं॥ तुतारभि
क्षोहृष्टः सनूपाजिनानेत्रगोलकं॥ ममहस्तिनयोपेलः पश्यंशामर्यमानदा॥ भिक्षुउवाच॥ बध्यैलोचनंनके
न्तवद्दश्नमहेशकृतं॥ तेनतंदृश्विलामीत्विकरयालिंग्यमानदा॥ मदृशमम श्वरेकुलीनकृतनमम॥ इंगेल
द्वावसमाकृपर्वं वयासहसुभद्येमे॥ मयानंदकुलामोक्षिमहादेवमसत्रिष्ठते॥ नीलकंठं विरूपाक्षं मेरुपंचद
र्शितं॥ गणेश्वरैः परिवृतं रत्नंमु निगणस्तदा॥ दृष्ट्वामां मुनयः सर्वे भिक्षुसुरतोशिवे॥ अन्येऽन्योन्यं शम
नस्तोमां शिवंचमुहुर्मुहुः॥ ममसाक्षिकमलेनेत्रितमुखरं कसंस्तुते॥ स्पष्टं नस्मेसणदेत्रप्रफुल्लांबुजरूपश्चते॥ अ
पेनंविस्मयाविष्टाः नोवाचुः परस्परं॥ ऋषयः॥ अहोस्यनास्तिभक्तिर्नेहृत्तकृपिनश्रुता॥ दृष्टास्वेना र
शीभक्तिः सर्वसहत्तिराकरः॥ सहस्रानोमहादेवोभक्त्यास्तर्येनहृष्यति॥ एतादृशी भक्तिः कार्यपापासेवनगोच
रः॥ सहस्रकमलैर्लिंगं यदा संपूजयत् प्रभुः॥ सहस्रगणनाश्चन्येस्वनेत्रकमलेन हि॥ हरिणा एक्विनः शंभुरिसे
वं शुश्रुमः कथां॥ नेत्रद्वयं मयंप्रादाद्वै घनगथायसन्नमः॥ हरेरप्यधिकश्वासं भक्तास्तिल्लोगणो न
माः॥ धन्योयं कृतकृत्सोयं मान्योस्माकमहोत्तदा॥ एतादृशीभक्तिरपि अस्मास्वद्य न विद्यते॥
शिवलिंगमालिंग्य नेत्रो वा धन्यो मान्योसि नः सदा॥ तमेव भक्तवर्योसि ध्यन्यंतकुलमुन्नतं॥ यो
लोपि भक्तिपुत्रः स्यादेवदेवे महेश्वरे॥ सो धन्यश्चेतिविज्ञेयो मुनिभिर्निरवद्यदर्शिभिः॥ इत्थं व
दन्तस्ते ऋषयो हर्षनिर्भरमानसाः॥ मां प्रणम्याथ ते सर्वे तुष्टुवुः प्रमथाधिप॥ शैलाः॥ नाराना
थसहोदराय निकृतपापाजपूजांघ्रिकं मारारानिमपारदुःखवामनं घोरादिपापापहं॥ प
धीरोदारकुमारद्वारजनकं कर्पूरगौरं हरं वारंवारमनुस्मराम हृदये वीरं कृपासागरं॥ इति
स्तुत्वा तदा ते वामां संस्मृत्य सदा स्थिताः॥ सारूप्यं च मया दत्तं गणत्वं तस्य शंकरी॥ तस्मैति

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नाय मल्लोके वासादनन्तदायने ॥ पूर्वज्ञानविहीनश्च समांतु शाव हर्षिनः ॥ पल्ल्यानयाद्विमुसलाक्षिस गणादेवरूपया
विलुगपाः ॥ निधनिपतिम नी शंभो ॥ सितारंयरे अघुरुमम र वराणांचारणानां चर्मा शुं ॥ भुवनजनक मारादेवद नौषे
शुगम्यंकनकगिरिनिवासं वेधमादंनतोस्मि ॥ अतीयस्य च्छेदानि रिवल्लभवरोगादिहरणोमहानाथो वैद्यनाथोसिविबु
धा यर्वंचसा ॥ नमोनारो मंत्रैः प्रकृतिलयजुर्वेदतिलके भवांतस्त्वंसे सोहरहंसि पापंममविभो ॥ ईश्वरउवाच ॥ इतिस्तु
त्वा नरा भिक्षुः स्वभिक्षैः भार्यदासकुलदा ॥ गयाश्रीतोप्यवदेवि विकुंठोपरि कल्पिते ॥ विभुभोगभालाधिके लोके
वैस्थापितामया ॥ एतत्तेभिहितंगौरि वैद्यनाथस्य वैभवं ॥ यः शृणोति सदाभक्त्या मम भक्तिं लभेत्सवै ॥ लिंग
मेतत्सकृद्दृष्ट्वा स्नात्वा गंगाम्भसा नरः ॥ कृतकृत्योभवद्दोरि ससाक्षाद्गणपो भवेत् ॥ वैद्यनाथमहालिंगं सकृ
दृष्ट्वा विमुच्यते ॥ अनंतैरपि पापौघैः सद्य एव न संशयः ॥ नौयाभ्यसनतं भक्त्या बिल्वैर्गंगाम्भसा त्रियं ॥ तल्लिंगं
पूजयेत्सैव भवबंधविमुक्तये ॥ लिंगं मंगलदं पुंसां ज्ञममलं श्री वैद्यनाथाभिदं दृष्ट्वा संपूज्य बिल्वैः सकृदपि च
नरः प्राप्नुयान्मुक्तिकांतां ॥ त्यक्त्वा पापौघजालं पंजनिमृतिभरं जापारदुःखैर्विहीनो हीनोपिस्यादवश्यं भवबंधनज
नितं भूरिपुण्यं लभेत ॥ ॥ इति श्रीशिवरहस्ये ब्रह्मांडखंडे ईश्वरगौरीसंवादे वैद्यनाथविभवोनाम विंशोध्यायः २०
ईश्वरउवाच ॥ त्र्यंबकोनाम गिरिरस्ति प्रियतरो मम ॥ मंदराच्चापि कैलासात मे वकनकाचलात् ॥ तन्निवासो म
हेशास्य त्र्यंबकगिरिस्त्वहं ॥ त्र्यंबकेश्वरनाम्ना तल्लिंगं परमाद्भुतं ॥ तल्लिंगंयेनदृष्टं स्यात्ते नदृष्टा त्रिलोकिका ॥ त्रैलो
क्ये यानि लिंगानि तानि सर्वाणि शांकरि ॥ त्र्यंबकेश्वर लिंगं मम सर्वार्थसिद्धिदं ॥ येन दृष्टं श्रुतं वापि प्रणतं वा समर्चि
तं ॥ स एव धन्यो धौरेयः पुरुषार्थैकभाजनः ॥ नवसंति महाशैवास्त्र्यंबके सममर्चकाः ॥ भस्मोद्धूलितसर्वांगाः त्रि
पुंड्रांकितमस्तकाः ॥ रुद्राक्षमालाभरणाः रुद्रसूक्तजपादराः ॥ पंचाक्षरपरानित्यं सदा मल्लिंगपूजकाः ॥ बह
लं वदेवेनापि त्र्यंबकेशं यजंति मां ॥ बिल्वपत्रैश्च कमलैस्तु भागीरथी जलैः ॥ फलैर्मांसजातं ली रुद्रमंत्रैरह
र्निशं ॥ फलमूलैश्च विविधैर्नैवेद्यैश्च सदांबिके ॥ सहस्रं नारहितास्तेनु जलमन्नंफलादिकं ॥ नाश्नंति नि य

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मा॰ ७७

पार्वतीवरलाभोजाद्धुतेनाममिश्वरः महादेवो महादेवो गोवर्धनेशनर्मदेश्वरां

तं देवि नैवेद्यं वर्णयंतिमे ॥ गौतमार्थमानीतास्वर्गाल्लिंगस्य राजेश्वरः ॥ पुण्यागोदावरीदेवि यत्र गंगेति विश्रुता
तस्यां स्नात्वा महाभागां दृष्ट्वा श्रीत्र्यंबकेश्वरं ॥ अश्वमेधफलं तावत् पुण्यं भवति निश्चितं सनातन ॥ सूत उवाच ॥ सा
गौरी देवदेवस्य श्रुत्वा वाक्यं मुनीश्वराः ॥ महादेवं विरूपाक्षं प्रांजलिः पुनराब्रवीत् ॥ पार्वत्युवाच ॥ गौतमार्थं म
हादेव कथं गोदावरी नदी ॥ समानीता महेशान तन्ममाचक्ष्व विस्तरात् ॥ ईश्वर उवाच ॥ शृणु देवि पुरा विप्रो गौतमो
नाम धार्मिकः ॥ ममभक्तो वरो नित्यं सदा माहिमया पूजकः ॥ अहल्या तस्य पत्नी च सुभगा च सुधार्मिकी तां ॥ तद्दियोगेन दुः
खार्तो ॥ तां सुप्रियां प्रियां ॥ त्रिवर्षाणि पुण्यानि अभवत् दुःखकर्मिनः ॥ कोविदासुखं चक्रे तारमोंकारमर्कं ट
कं ॥ कुरुक्षेत्रं प्रभासं च पुष्करं विरजं तथा ॥ कालंजरं च बदरीं गयां चैव प्रयागकं ॥ हरिद्वारं च योध्यां च पुण्यं पिंडा
रकं तथा ॥ श्रीगंगासागरं देवि हलसंगमहेश्वरं ॥ नत्र सपुण्यतीर्थेषु पूजयल्लिंगानि भक्तितः ॥ वाराणसीमपि प्राप्य
तत्र नोनष्टकिल्बिषः ॥ श्रीविश्वनाथं तु वरस्नात्वा मणिकर्णिकां ॥ बिल्वपत्रैः समभ्यर्च्य स्नात्वा गंगां स्वशिवं
गौतमस्तु वाच ॥ रत्नेश्वरेरे त्रिलोचनेशं केदारसंपेन्द्रासुमेघमेगुः ॥ श्रीकृत्तिवासेश्वरस्नेलरंक श्रीरधिकालो
श्वरमंगलेशा ॥ ओंकारेश्वरंच्यानकं मारभूतकपर्दिन्यं भोहरिनारदेशं ॥ सोमेश्वरे शानसुमंगले त्र्यासेत्रु दक्षेश्व
गौ रदैविकेशा ॥ सर्वेश विश्वेश्वरपादिदीलं मौतमं दुःखनाशिनं स्वं ॥ आलाम्नारुणतत्त्वहोरस्तटलीलीभ्राविहंगा
धिनाग गाव्यो मपथप्रचारनिकरेर्दैवैस्तदासंस्तुता ॥ स्यासो ढौलसपलदुजंगकु हरेनानानरक्षाविणीज न्होर्यज्ञ
रा सदः प्रचारस्मि मिनानुसाक्षा राप्नुविनी ॥ ईश्वर उवाच ॥ इत्थं स गौतमो देवि मां विश्वेशं प्रणम्य च ॥ मया चाज्ञापि
तो विप्रो त्र्यंबकं गच्छ सुव्रत ॥ तत्र गोदावरी स्नानं संस्नहयुकेरह स्यमो ॥ अश्वमेधफलं तावत् पुण्यं प्राप्स्यसि तिम
र्दनात् ॥ मत्तो विश्वेश्वराद्गौरी लब्धानुज्ञः स गौतमः ॥ त्र्यंबकं गिरिं प्राप्य त्र्यंबकेशं समर्चय नू ॥ बिल्व

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मचेर्महादेविमांतदालिंगरूपिणे॥ भस्मोद्धूलितसर्वांगोरुद्राक्षकृतभूषणः॥ पंचाग्निमध्यनिरतः संसाराद्धिरनःसदा॥ मौ
ध्यायन्रविबिंबस्थं त्र्यंबकं त्रांसभक्तितः॥ स्वमानसवरोद्वोधंद त्रांश्लोकेरुदाहरन्॥ गौतमउवाच॥ रेरेमानसमुंच
लौल्यमनित्रांनभ्यसुविद्यादिषुतन्नैसर्गिकमप्यमीषुपदयोः शंभोस्त्रांसंहृत्रिया॥ कामासुक्षपणैकदीक्षितललाटाक्षेकुरू
ष्वास्तिंचेद्दीरासेचनकंजटंदुःखाकुलेशंभोगलेवासितं॥ किंयज्ञैनवहृत्तकर्तसुलभेजायासविद्यादिभिः साध्येनेस्थितभो
गदाननिपुणेनाज्ञानन्यानुयेनच॥ शंभोस्तांउवसुंदरंपदयुगंभक्त्यापिगच्छेसरन्मुक्तिस्यात्सुखरूपिणीतद्वरंलब्धसु
खंमानस॥ चेतःसंसृतिलोलमानवमुंचंतन्त्रापिसंसार्यसित्रांभोः पादसरोरुहंसदनमस्त्यस्तिस्वसाभक्तिका॥ अथा
नेगृहिणीसपुत्रनविधिःपुत्रास्तिसुभ्रातृमातृस्यक्रोधदयामासमादिषुसखंभुस्वापसर्यन्त्राभ्यत॥ त्राठवर्षीमदलोभ
मोहकरणैः किंवाधिकारोर्ध्वनैः किंदारैस्वसुखैकसाधनतयाशिष्टैःपमाणैः पतीन्॥ छायामात्रफलैरगारवलयैः किंध
रुहापेक्षयालं भ्रांतिविजृंभितंहृदयमेमुक्काशिवंभावये॥ वित्तंचजनैकदुर्लभमनंरुधूणल्लब्धंयदिभोमुनम्र
भुरेषदुर्गुणगेराशिप्यतेकेवलं॥ मत्साचापतत्तिक्षणादवदितंनद्दंराजेजीर्यतेकिंनजास्तिधनजरयत्रांभुचरणावि
णर्थेदानेचणो॥ चेतस्त्वंकुरुचिंतनं [illegible] संसारिकीं किंतयाब्राह्मण्येनस हस्तिनस्यत्वंसाध्यंतदेवाचर॥ यत्त
त्वार्थनिबोधनंश्रुतिशिरोंतासामनुष्ठान [illegible] फलयोदमभीवरापृथियानिःसंगम [illegible]॥ चेतस्त्वंसकलप्रमाणपृ
वीदूरेत्वसारेपुनःसंसारेरमसेत्वदेकृ [illegible] दतसारंसमालंब्यते॥ एतादृग्यदिमेप्रभुर्यसजसेतत्रैवरागोभवेसौवर्ण
व्यणुकेनतोषमनसःप्रासःसुमेरुर्यदि॥ चेतोयत्सुहृदिचिंतितेच भवनात सोरुपंचेद्वलौविभसन्नकिंचात्तथाप्यधिगतं
किंवासुखेकोत्तरं॥ यत्साध्यं श्रुतिचोदितंभवसितेनिसेत्रानघक्षतं॥ तथैवौयल [illegible] नच्छाघनीयंभवेत्
वोधादित्यकरप्रसारविरहाद्म्लानरागच्छदेः सघायायाविषयारव्यवंद्वजनितांः प्रमां [illegible]॥ स्वच्छिद्रामुनि
दायिनीमपिपलंध्यात्वातसंमानितामागारस्थाविषवल्लरींसजमनः तन्मुक्तिबीजंनृव॥ [illegible] सेवित
रांशंभोःपदाब्जेरतटेभनन्यात्वंचुंचुटेनसाधुविलसन्मुक्तावलीगहलां॥ नेनत्वभांगजागाद्दगहूंगोरोगा

रलैश्व॰   गौ१

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

दिहीने पुरवंशजो [illegible] दिवानिशं [illegible] महमूलकं॥ [illegible] मोहेष्वधं [illegible] नंदन॥ गौतमः [illegible] मासके
लै गौतमी जले॥ ततः कालेन महता [illegible] पथमागतः॥ [illegible] कानारं [illegible] रोगगण
विनाशन [illegible] योगी [illegible]॥ [illegible] याकरुणाय [illegible] नंदी [illegible] पूर्णे [illegible] मंच [illegible]
शंकरः॥ [illegible] नीलकंठं [illegible] लिनं॥ सनुतराश्च [illegible] गौतमोऽहं [illegible]॥ [illegible]॥ [illegible]
गवाले [illegible] चिनानुरूं [illegible] नसुरसा [illegible] रफेन्ले॥ [illegible] सुरनर [illegible]
नंमजे [illegible] कालं॥ [illegible] सिसं [illegible] मनाथ [illegible] लिमुं [illegible] निसोमन [illegible] मोलि॥ [illegible] विना [illegible]
रपादपसंभूज नंजनमिमं [illegible] फलं करोति॥ [illegible] नरामि हे [illegible] जपालो [illegible] तविलुर [illegible] लोला॥ [illegible]
[illegible] कालस्य महत्या हलपान [illegible] नीलं॥ [illegible] कुरंग [illegible] गस्फुरद् [illegible] माला [illegible]
लं॥ महस्य [illegible] लाद्रिलो [illegible] कपालं [illegible] हे वेद विधि लक्ष समर्चितः॥ [illegible] रपाले दिलो
गौरि [illegible] वेतमः॥ [illegible] नाथ [illegible] सिंह॥ [illegible] उवाच॥ [illegible] पावितस्या [illegible] तुमंभो [illegible]
श्वर॥ अरे हि पावनं पुण्यं लोका नामघनुत्तरे॥ [illegible] देवेश [illegible] या कृता॥ सागरा [illegible] विना [illegible] देवे
नाः॥ न सा वना [illegible] हि पुण्यां नदीं [illegible]॥ लोक [illegible] पावना [illegible]॥ [illegible] गोनमवा [illegible]
पिहर्षितः॥ [illegible] रगाव [illegible] भासुरा॥ [illegible] पुनर्यां [illegible]
यं॥ त्रियंबके [illegible] गनमिशं [illegible] माथ सप्तारं॥ [illegible] देवा [illegible] गर्केश्वर॥ [illegible] सुरस्थानार [illegible]
वेहायसेन मार्गेण समाजग्मुः [illegible]॥ हस्वाल [illegible] गादवर्धु [illegible]॥ त्रियंबक [illegible] लिंगजटा [illegible]॥ गोदाव
रीनदास्य [illegible] स्थान [illegible] महेश्वर॥ स्नात्वा [illegible] संस्थे [illegible]॥ [illegible] शूलयत [illegible] भासुराः॥
त्रियंबकेश्वरं देवाः संपूज्याथ [illegible]॥ [illegible] सदा [illegible]॥ [illegible] गंगाजल [illegible]
नू॥ [illegible] गोथ पतन [illegible]॥ स्नात्वा [illegible] गौतमी [illegible] किल्बिषः॥ [illegible] पावनं [illegible]

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

पादतः शिवे ॥ गोदावरीतटं गोरक्षमुनीकै र्धूर्तैः नकिलिब्रजा ॥ भासुरं स्वं तदारूपं पापाश्चर्यकरं शिवं ॥ पर्ण्यासमन्विता
दृष्टिगोतमो मां नदारसवनं ॥ गोतमउवाच ॥ त्रिपंचकं तांसु भगंसुगंधिं पुष्टिवर्धनं ॥ यजामि सतनं देवं मृत्युंजयमाह
मीश्वरं ॥ महेश्वर महादेव चंद्रचूड महेश्वर ॥ नमस्ते पार्वतीकांत सर्पभूषाहिमांशदा ॥ विश्वाधिक महेश नम वृषभध्वज
शंकर ॥ नमस्ते रुद्रदेवेश बाहुभ्यां ते नमो नमः ॥ धन्विने च नमस्तुभ्यं जगतां पतये नमः ॥ पशूनां पतये तुभ्यं उ
मानाथ नमो नमः ॥ वृषभारूढाय नमस्तुभ्यं नमः सर्वलोकनिवासिने ॥ नमस्तुग्राय भीमाय नमः सोमार्धधारिणे ॥ नमः शि
वायघोराय नमो नमः ॥ नमः शिवाय शांताय नमः शिवतराय च ॥ गिरिशाय नमस्तुभ्यं नमो नमः ॥ त्र्य
पिनु हिरण्यवर्णाय शरीर ... नमो ब्रह्माद्यैः सर्वलिखितरिक्षवदंति वेदाः ॥ हरिर्ब्रह्ममहद्रुद्र ... सर्वादि
नभ्या धुनाः संपूर्णधनधान्यगो ... संपूर्णगृहं मे कुरु ॥ येमां गर्भो भिदत्सनिधन भयादसे दिनं ॥ योऽस्मान्महा
दृष्टि चयं च यं चद्विषस्तं रुद्र ... ॥ बाधादिरुपवितं ... सदेवराद्या
येच ... पारार्थसंसूचितं ॥ ... सदासद्भिः सपीतिस्थाने ... महे ... स्थाने
वपयः ... ॥ ईश्वरउवाच ॥ ... गोतमापिमां प्रणम्यं विवेकितदा ॥ आह मां पूर्वदेवो ... न्यास्मीति
मुहुर्मुहुः ॥ ... मौलिस्तं गेवप ... तया ... गंगया ॥ गोतमउवाच ॥ दर्शनाद्विलपावनानुकं स्पर्शनाद्रक्षि
... मदं ... ॥ ... निजयोगदासवं ... चूडचरणोदकं भजे ॥ इतिस्तुत्वा महेशानां ... केशिखरे धुनि
नत्वो तासमहादेवि ... समन्वितः ॥ सूतउवाच ॥ इत्थं ... परोक्षितदत्तानुगैस्तटंगैर्युतागंगा
... गिरसो भ ... सावनी ॥ सामवांन् सुरसत्तमान यमुदानोदं पुनि गोतमपुत्रं तीर्थ ...
अनघरीगंगे वगोदावरी ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे गोदावरीप्रसवो नाम ... ध्यायः
यः ॥ ॥ ईश्वरउवाच ॥ अथाद्य ... देवि त्रियंबकं शुभासखं ॥ ... गोदावरी तथा ॥ अत्र
पाः ॥ ममाक्षिमथनां ... सर्वदासुरासुरमुनि ... प्रणतपादपंकेरुहं ॥ प्रपन्नजन ...

शिव ५

थनाथविभ्वाधिकृत्रसीदद्दुरितापहश्वरनाम्नेऽवोतम्॥ महस्त्रजनितान्दभवरमाद्‌ मायांहरउमा पवरमाधवप्रणत
पादं[illegible]प्राचीधवमुखामरहिरवकृतंदेकृत॥ गरादरधराधरप्रवरहस्तपंकेरुहकराग्रेरमितकरपामरचारवाणा
वनः॥ ॥ईश्वरउवाच॥ ॥एवंप्रसादयन्तत्रश्यंबकंमामहेश्वरि॥ यशुःस्वस्थानममलंगौतमलोकसन्नातनं॥ वर्णयंतोवि
मानेषुगोदावर्यास्तटुद्भवं॥ त्रियंबकोरुन्द्रिस्वरादोदायात्तेनदृधिवे॥ तत्रसमरे[illegible]भूतोकुशावर्तेमहेश्वरि॥ त
त्रत्यान्पावयंतीसा तीर्थवासमपप्रयान्॥ तत्रसात्मुनयःसर्वेसवरातीरवासिनः॥ गोदावरींनदादेवींप्रत्यक्षांप्रवर
यासह॥ तत्रस्थानवरंदेविममसांनिध्यकृत्तमं॥ भीमशंकरसंज्ञंतल्लिंगममसनोहरं॥ तत्रपूर्वमहादेविब्राह्मणःपंचसंन्नि
रः॥ ममाविवदतानस्यसम्यग्वादेनशंकरि॥ ततंचमंतस्यच्छिरोरुक्ष्णममतत्त्वात्मनः॥ तत्रस्कवंतिमोविभ्रमीमशंक
रसंतकं॥ मुनयऊचुः॥ कस्माभ्यवादपरिचिन्हितपंचसंख्यपंचाननस्यकरकोणनखाग्रकृत्तं॥ तत्कंधरेणविलस
त्करपल्लवेनेश्वलामलेनविलसत्तवघोररूपं॥ तंभीमशंकरइतिश्रुतिषुप्रसिद्धंस्थानेनवेनतममलंमुनयोवदंति॥ गो
दासदावहतिसाप्रवरासमेतानतीरगोस्तिविधिहमुपुरकामदाजोदलानकानकमहेश्वरपाहिहीनान्॥ एवंस्तुवंति
मुनयोऽभ्यवाधामांमहेश्वरि॥ सापिगोदावरीपुण्यानटल्लिंगैर्विभूषिता॥ समुद्रसंगतागौरिनरंगावलिभासुरं॥ गो
दावर्यासमुत्तन्नास्ता सदापर्वणिसत्तमे॥ अग्निष्टोमातिरात्र[illegible]णांफलमवाप्नोतिमानवः॥ स्नात्वातासोश्योमहादेवि
गोदावर्याश्चसंगमे॥ सर्वमेधफलंप्राप्यमल्लोकेनिवसेच्चिरं॥ गोदावर्यांत्रिवेस्नात्वासिंहसंस्थेबृहस्पतौ॥ स
तजन्मकृतैःपापैस्तत्क्षणादेवमुच्यते॥ अत्यामेनत्ताप्तिकारव्यंक्षेत्रमासीन्मनोरमे॥ तस्मान्नामानंबकारव्यं
वर्णयंतिपुराविदः॥ अविमुक्तंचभुस्थानंहालास्यंहादद्यान्तकं॥ श्रीशैलोज्जयिनीदेविनेत्रेममममनोरमे॥
ॐकारंकंठममलंश्रवणेकुंडलीश्वरं॥ केदारंचैवकलयाणिअन्यान्यंगानिसत्तमे॥ अमंडलगतानीहत्रिव
क्षेत्राणितूंकरि॥ द्विसहस्रसहस्राणिनाडीज्वालंममांगने॥ श्रीमच्चिदंबरंदेविहृदयंपद्मसमसन्नसन्तू॥ त
त्राहंसर्वदादेविनिवसामिस्वरूपतः॥ तथान्यगणपैःसार्धंस्कंदविघ्नेश्वरेणच॥ चिदंबरमितिप्रोक्तं वेद

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

॥ शिव॰ ॥

॥ ५३ ॥

षेदांतसंस्तुतं ॥ मां सर्वे तत्र नृत्यंतं वर्णयंति मुनीश्वराः ॥ श्रीदेव्युवाच नत्र तांडवं देवेशं नृत्यंतं ते मुनीश्वराः ॥ कं
थं स्तुवंति देवेशं भो श्रोतुमिच्छामि तत्स्तुतिं ॥ सूत उवाच ॥ महादेवो गिरिजया तदा संप्रार्थितो द्विजाः ॥ स्वनृत्त
चित्रं तद्वै कथयामास विस्तरात् ॥ ईश्वर उवाच ॥ व्याघ्रपादादयो गौरि शेषाद्याः प्रमथाधिपाः ॥ जैमि
निप्रमुखाः सर्वे मन्नृत्यं वर्णयंति च ॥ तत्तेहं वर्णयिष्यामि सावधानमनाः शृणु ॥ व्याघ्रपाद जैमिनि शे
षादय ऊचुः ॥ विमिहलविधिजालमुंडमालाकुलितोरस्थलमूलबाहो ॥ मणिगणरचितां
घ्रिनूपुरप्रभवविदीपितदिक्कनटप्रसीद ॥ डमरुकनिनदोच्छ्रितप्रकर्षप्रतिशब्दैर्वधिरीकृताखिला
मरेंद्रः ॥ करजालनखेलनोर्ध्वपादप्रलिहतभूतलनम्रमस्तनाग ॥ पन्नगताराजालस्फुटितगगनाभो
गविलसद्दिमानस्थैर्देवैः कलितसुमनोवर्षनिकरे ॥ अदभ्रादभ्राध्वस्थलकृतनिवासे मुनिग
णैर्भवज्ज्ञातं हृष्टं नटनमखिलैस्त्वामुपनमथा ॥ वारंवारमपापहारिचरणं लीलोत्सतांडस्फुटतुट्य
तारपतंगदीधितिविकिरैर्विध्वस्तध्वांतस्फुट ॥ पातालांतरगं विकेशानखरैर्दृष्वाभिजिह्वोल्लसल्लक्ष्मी
नाथितलोचनोरुयुगलं नंनंचरत्यांतरुतं ॥ श्रीमच्चारुमुखांकसंकुलमिलद्गंगातरंगोल्लसल्लीलालोल
जटाघटाविघटनत्रुट्यन्महाडुघटा ॥ ढक्काडंबरधांधुमध्वनिरताहुंकारदिक्चक्रकंतालोद्दंदमृदंगकाह
लकरापारप्रभेदैः सुराः स्थांसेवंतित्रिवं मुधं दविधयेस्सद्राः नंदोनेमुदा ॥ वीणापाणिनखप्रघट्टनभवैः श्रा
व्यैः सुरागैः स्वणहाणीतालकरामहेत्रापरमानंदोल्लसन्तांडवं ॥ श्रावांभ्यासहितप्रसीदसततं संगीतधारार
सैः संप्रीणातिमूर्वप्रदोषसमये मां शंकरं चांबिके ॥ जटाहिंदुगंगातरंगोत्तमांगं लसत्पाणिपादोज्ज्वलत्सर्वा
रुनागं ॥ कृपास्वाब्जपांगैर्निरीक्षंतमीशं हुतात्रुंकरे नाम्यसंगं ॥ नटडुडुमरारावनाटप्रसुरंगं ॥ नंदिभृंगि
नमर्दलघोषैर्गल्लझल्लरकरैर्गणवृंदैः ॥ तं तु चंडकरतालललयासैर्नर्तनैर्मणिसुणालतनूद्भेः ॥ त्रिंशति

नर्द॰ भेन्

॥ ५२ ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मंजुरनूपुरघोषैर्मर्दितं च नटनं श्रुतिघोषं ॥ श्रेष्ठः सुराणाम् नरं ध्यानां रौद्रं तत्प्रथितं च कस्तं ॥ त
स्मिन्प्रभाते न च पादमूर्यं दृष्ट्वाभिनंदस्यथ भक्तपद्मं ॥ अंबरचरडंबरधरघोषणनृत्यविभूषणफणिवं
कणगरत्नग्नभूषणस्मरमारणभगवन् ॥ अरुणारुणचरणाविनजननीक्षणभगहरणपुरहन् ॥ करुणाक
रभवतारणवरुणालयरुलपारणमुनिकारणपरिपालयमांशिवमां ॥ ईश्वरः ॥ तत्रैवं देवदेवेन्द्रिमांल्ल
वंति मुनीश्वराः ॥ तत्क्षेत्रमहिमानं नेकस्यायाम्यनः शिवे ॥ गोदावर्यानदीदेवि तपस्तसंभमागतः ॥ भस्माभ्य
क्तसदागोरिरुद्राक्षावलिभासुरः ॥ पंचाक्षरपरा नित्यं मां ध्यायंति हृदंबुजे ॥ तं वसरगणो कलयः पर
मदुष्करं ॥ प्रसन्नोहं मुदा तस्मै गोदावर्यै नदी विके ॥ त्रियंबकं नीलकंठं त्वा चर्मोत्तरीयकं ॥ नंदिकेग
दिगणपैस्समंता परिवारितं ॥ कृपारूढं नदा मां सा प्रणताथास्तुवत्तदा ॥ गोदावरी ॥ अज्ञानामि त्व
रेंदुरवेश्वनदर्पघ्नसुरभूपमजानं ॥ मयनोसतितानुगराववृत्तानुसमरक्षनमनुपास्महे महेशं ॥ पयो
सलानिलसरवेः रुनचारुनेत्रं कुबेरमित्रं दलदक्षसत्रं ॥ गोत्रात्मजामित्र कपालपात्रं भजामि शंभुसकुमार
पुत्रं ॥ मातुःकुपस्स भगवन्महेशः सुरेन्ने आह्वानमहं करोमि ॥ इमं पश्चने सत्पुपाकरोमि पतिः पश्य नाम सिंशंक
रोसि ॥ नाथः त्वया पोसि सुरासुराणां वैद्योसि संसाररुजां निहंता ॥ अद्य भवेशो मिरिंद्रियो सिगद
लयापदगणेत्वनोसि ॥ ईश्वरः ॥ एवं स्तुतानदा देवि वरं गोदावरीनदी ॥ अवश्यं तिलदापादो मदीयो प्र
पनामसा ॥ गोदावरी ॥ तत्त्वजटामंडलतो देव गौतमार्थं विनिर्गता ॥ देयावरो मे भगवन्न तत्र पागोरवा
छिव ॥ गंगात्वरंगसंगेन तत्र मौलिकृतकेनना ॥ तस्यां तवरनिर्दैवं अविमुक्ते स्थितं यथा ॥ विश्वेश्वरमहालिं
गरूपेण त्वं सदा स्थितः ॥ नर्मदायामपि विभो लिंगरूपोसि शंकर ॥ गंगाम तोधिकाचापि पावनीत्वामहे
श्वर ॥ रक्षगंगाकूमेवाद्यभवेयं तस्मादतः ॥ मदंबुकण संस्पर्शात्तापि पतनमाप्नुवन् ॥ तल्लिंगसे
चनेयोग्यास्तवे यंवैमहेश्वर ॥ इति देयो वरो मम पत्नि यं वदद यानिधे ॥ गोदावर्यां तदादेवि मनः संप्रार्थि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नोवरः॥ तस्येमयोगं देवेशि नच्छृणुष्व समादरात्॥ ईश्वर उवाच॥ त्वदंबुलवसेकेन गंगाफलमवाभवेत्॥ स
र्वदा मम पूज्यात्वं तत्तीरे हंसराज्ञितः॥ रक्ष गंगासि नाम्नात्वं भगिनीति कनीयसी॥ गंगापापौघशमनी
त्वं न कैवल्यदा सदा॥ तस्याः तीर्थेल वसेकेन गंगा हृष्टना भवेत्॥ गंगागोदावरीमिश्रं जलं मल्लिंगमस्त
के॥ यो ददाति नरो भक्त्या तस्मै मुक्तिं ददाम्यहं॥ त्र्यंबकजटाजूटतटिनी पापघातिनी॥ तस्यां स्नात
पूतनमो भविष्यति न संशयः॥ अक्षतैर्यः पितृन्देवि संतर्पयति पर्वणि॥ तस्य षोडश वर्षाणि पि
तरस्तृप्तिमासते॥ सिंहस्थः श्राद्धकरणात्तत्तीरे पावने शुभे॥ गोदावर्यां समुत्स्नात्वा दृष्ट्वा श्री
त्र्यंबकेश्वरं॥ सर्व पापै विमुच्येत नात्र कार्या विचारणा॥ ब्रह्मविष्ण्वादयो देवा मुन
यश्चापि तापसाः॥ सिंहसंस्थे देवगुरौ तस्यां स्नान्ति च भक्तितः॥ ब्रह्महत्यासुरापान
स्वर्णस्तेयादि पातकैः॥ विमुच्येत नरः सद्यो गोदावर्यवगाहनात्॥ श्रीमत्त्र्यंबकं दृष्ट्वातुल
रुद्रफलं लभेत्॥ अघ्रीतिरुद्रं स्नानं तद्गोदावर्यां वरानने॥ सिंहसंस्थे देवगुरौ महादानफलं
लभेन्नरः॥ संप्राप्नोति नरो गौरि गोदावर्यघमर्षणात्॥ रुद्रसूक्तै महादेवमभिषिंचत्र्यंब
कं॥ तत्र गोदानजं पुण्यं लभते नात्र संशयः॥ गोदावरीजलं शुद्धं समं क्षीराभिषेचनैः॥ यस्तु बि
ल्वदलै [illegible] पुष्पैस्त्र्यंबकेशं हि पूजयेत्॥ तेन सर्वे क्रतवो यज्ञास्तेन सर्वे मनुष्ठितं॥ नैवेद्यं यः शि
वे दद्यात् तदनंतफलं स्मृतं॥ इत्येनमजोवरं लब्ध्वा गंगासा सागरंगमा॥ यः शृणोति सदा भक्त्या
त्र्यंबकाख्यानमुत्तमं॥ तस्य पापानि नश्यंति बहुजन्मार्जितानि शुभे॥ सूतः॥ रेचितनक्ष
मराशुत्र्यंकर महेशानेशानादंबुजेत्वंद्व नयारव्यमरंदसारमसकृत्संपीय लोकेवलं॥ वि
श्रांत क्षणकंषडिंद्रियपदे धैर्येषु रत्नाकरां [illegible] दर्पमाच्छत्समगं घगंघपर्षिके कामे कहुक्ते

॥श्रीराम॥ ॥५४॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नकं॥ ॥इतिश्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे त्रियंबकमहिमानाम द्वाविंशोऽध्यायः॥ ईश्व
र उवाच॥ ममास्ति देवि सुभगे क्षेत्रं गोकर्णसंज्ञिकं॥ गोकर्णं तं समाराध्य विमुक्ता बहवो जनाः॥
पश्चिमे सागरोपान्ते तत्क्षेत्रं मम कामदं॥ भोगमोक्षप्रदं देवि सर्वपापविनाशकं॥ तत्रैव ब्रह्मविष्णवा
द्याः मुनयः काश्यपादयः॥ पुलस्त्यभार्गवागस्त्यविश्वामित्रपराशराः॥ पौलस्त्याराश्च तत्रैव
रावणाद्या महौजसः॥ गंधर्वाः किन्नरा यक्षा नागा विद्याधरा गणाः॥ नंदिभृं [illegible] गिभृगत्रयो नारदा
द्या मुनीश्वराः॥ दैत्यनाथश्च तत्रैव तप्त्वा मितबलाभवत्॥ अन्ये सुरासुरास्सर्वे मुनयस्तापसा
स्तथा॥ गोकर्णेशं समाराध्य लेभिरे तपसः फलं॥ गोकर्णेशमहो दृष्ट्वा महाबलमनुत्तमं॥ तत्रै
व भार्गवो रामो रेणुकातनयः शिवे॥ निःक्षत्रियकृतं पापं सक्त्वा मोंक्षारणं गतः॥ वामदेवोपि
सार्वभौम्यं पदं प्राप महाबले॥ गोकर्णेशं समाराध्य मुनयो भक्तितत्पराः॥ ज्ञानं वेदान्तवाक्योत्थं लेभिरे
मुक्तिदायकं॥ गोकर्णसंज्ञकं लिंगं दर्शनान्मुक्तिदायकं॥ संसारपाशबद्धानां मोचकं भवभेषजं॥ शा
को दुर्वससा नाम्ना सोऽतिश्रीकृश्वाभवत्पुरा॥ गोकर्णेशं समाराध्य महतीं श्रियमाप्तवान्॥ गोकर्णे साग
रे पूजाकला भक्तिपुरस्सरं॥ अत्र संनिमहाभागो वास्तदा भस्मांगपांडुराः॥ रुद्राक्षमालाभरणाः रुद्रा
वर्तनतत्पराः॥ पंचाक्षरपरा नित्यं ममलिंगार्चनादराः॥ भवभक्तार्चनपरा मन्नामजपतत्पराः॥ वेदवे
दान्ततत्त्वज्ञाः यतयश्च तपोधिके॥ गृहस्था यतयश्चैव वनस्थाश्च तथापरे॥ वर्णिनोपि तथा गौरि
पर्णांबुफलभोजनाः॥ गोकर्णनिलयं शंभुमपर्णापतिरीश्वरं॥ बिल्वपत्रैस्समभ्यर्चनि [illegible] त्यं नैवेद्यतो

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

ति नः॥ अगस्त्योपि सदा भक्त्या नित्यं मां स्तौति शंकरि॥ रुद्रसंख्यैर्महादेवि बिल्वपत्रैः समर्चयेच्च॥ वेदास्सा गोपनिषदो
मूर्तिमंतस्सदा बिके॥ सेवावसरमालोक्य महाबलमुपासते॥ ब्रह्मा चतुर्भिर्वदनैश्चातुर्होत्रैस्तवं सदा॥ षण्मुखेका
पि सदा भक्त्या मामुपास्ते विकासुतः॥ गणेशोपि सदा गौरि बिल्वैरभ्यर्चयेत्सदा॥ शेषप्रसहमागत्य पातालद्वि
वरादिमे॥ स्वफणामणिमाणिक्यैर्बिल्वैस्सं पूजयेन्मां सदा॥ सहस्रवदनै रीत्रं नामभिश्च सहस्रकैः॥ कोमलैर्बिल्व
पत्रैश्च कमलैः पूजयत्सुमे॥ दिग्गजाश्च सदा गौरि स्वशुंडाबलयोधृतैः॥ पानीयैर्बिल्वपत्रैश्च साब्जनालैस्त
थांबिके॥ पूजयंति महालिंगे गोकर्णेशं महाबलं॥ विष्णुश्चात्रा तपश्चक्रे सदा नवैश्रवरा जिनः॥ पुनराप्यायितश्चा
नीन्मनं कुंदक्षेण शोभने॥ अन्न अलपि तपस्तप्त्वं सूक्ष्मविज्ञानहेतवे॥ कश्यं नरिस्सगारुद्राः पदिव्यसुप्रति
ष्ठिताः॥ निवसिनः कवचिनः खड्गखेटधनुर्धराः॥ देवोग्रमसुरवाः सर्वे महाबलमुपासते॥ अग्निर्नो मरुतश्चा
पि वस्वादित्यादिगीश्वराः॥ न पश्यंति न मत्सादादर्षधन देवि सदा मुदा॥ मत्प्रसादात्समेत्रात्वं मत्स्थितं तस्य चा
भवत्॥ अत्र चंद्रोपि देवेशि तपस्तप्त्वा सुदुस्तरं॥ गुरुदाररता पापान्मुक्तो भक्त्या प्रसादतः॥ चंडांशुरपि देवे
शि गोकर्णेशं समर्चयन्॥ छायायाः गजपापेन मुक्तोभद्वरसुंदरि॥ गोकर्णेशं समाराध्य महर्षिश्रियमाप्तवान्
देवराजस्तथा बाणो विरोचनसुतो बली॥ अनिर्तिर्विघसश्चैव मुरो जंभस्तथांधकः॥ शंबरश्च नमुचिश्चैव अ
सुरो मधुकैटभौ॥ सुंदोपसुंदौ हेवे त्रिपुरस्तारक एव च॥ हिरण्याक्षश्च कशिपुः प्रह्लादो मंदरस्तथा॥ बलो नामा
सुरेंद्रश्च महतीं प्राप्तवान् श्रियं॥ एते सर्वे तपस्तप्त्वा गोकर्णेशं समर्च्य च॥ सर्वे प्राप्तवन्तः चराचराश्च त्रास
कास्सदा॥ गोकर्णेशं समाराध्य पूजयानपसापि च॥ गंधर्वा महात्मानो चित्ररथोह हाहुहूः॥ तुंबुरुश्चापि दे
दुम्न नारदो देवगायनः॥ गां पर्वेवेदमखिलं प्राप्तवान्मत्प्रसादतः॥ नागनाथा महात्मा गोकर्णेशार्चनेरताः॥
एनराष्ट्रः शंखपालः कंबलाश्वतरो तथा॥ अनंतो वासुकिश्चैव तक्षकः कुंडलस्तथा॥ सप्तफणाश्चि महालिंग

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

भाग्यसंपूज्य बिल्वजैः ॥ कोमलैः कमलैर्वापि दलैः संपूजयंति हि ॥ कामधेनुगणाश्चापि सुरभिर्नंदिनी तथा
स्तोयः संप्रमनपयसा सफेनेनाभ्यषेचयन् ॥ बिल्वैर्महाबलेशानं संपूज्य मुदमाप्नुवन् ॥ धर्मोऽपि वृषरूपेण तप
स्तप्यात्र मां श्रितः ॥ मनोजलब्धवरो देवि मां वहत्येव पृष्ठतः ॥ गोकर्णप्रसादेन चंद्रसूर्यौ च योद्भवाः ॥ राजानश्च स
हस्राणि नित्यं मां पर्युपासते ॥ मनुर्विकुक्षिः कुक्षिश्च नाभागो विंध्य भगीरथः ॥ रघुश्चैव दशरथो मांधाता मुचुकुंदो गय
स्तथा ॥ रंतिदेवः पृथुर्वैन्यो मुचुकुंदोऽहि दाम्भवः ॥ दिलीपस्सगरो विंध्यो नाभागश्च करंधमः ॥ आयुः पुरूरवा नर
नीपयातिर्नहुषः कुरुः ॥ खट्वांगो धुंधुमारोऽपि दुष्यंतस्संवरणो नृपः ॥ गोकर्णं समाराध्य पृथिव्याः पतयोऽभवन्
ईश्वरः ॥ देवि किं बहुनोक्तेन गोकर्णप्रसादतः ॥ समभ्यर्च्य महालिंगं स्वं स्वं स्थानं सुरासुराः ॥ लेभिरे परमै
श्वर्यमिमं महाबलसमर्चनात् ॥ भुक्तिमुक्तिप्रदं क्षेत्रं सर्वसिद्धिप्रदायकं ॥ अत्रैव जप्त्वा यः कश्चिन्मंत्रं सिद्धिं गमिष्य
ति ॥ पंचाग्निमध्यनिरता वायुभक्षास्तथापरे ॥ जटारुद्राक्षधराः केचिद्दंतोलूखलिनः परे ॥ पत्राश्मकाः सदा के
चिद्दुग्धाप्यजपादराः ॥ पंचाक्षराः केचित् केचिन्मृत्युंजयजापकाः ॥ शिवशंकर देवेश गोकर्णेश महेश्वर ॥ प्रसीद
परमेशेति नित्यं वदंति मां ॥ केचिल्लिंगार्चनपरा बिल्वपत्रादिभिः शिवे ॥ स्नानयोगपराः केचित्पुनर्योगभक्ति
भाविताः ॥ वर्णिनो वनसंस्थाश्च ब्राह्मणा मामुपासते ॥ ब्रह्मज्ञपतिरेकाहं महाबलमहेश्वरः ॥ वसंति चैव गोकर्णे
मन्नैवेद्यभोजनाः ॥ अत्रैव संसमभ्यर्च्य मम लोके वसेन्नरः ॥ अत्र सर्वेषु कालेषु सागरस्नानकृन्नरः ॥ महाबलम
हालिंगं दृष्ट्वा मुक्तिभाङ्नरः ॥ बिल्वपत्रैः समभ्यर्च्य विद्यानं प्राप्नुयान्नरः ॥ एकं वा भोजयित्वा गलितार्थं मुमुक्षुभि
र्भक्ष्यभोज्यैः सदन्नैश्च सम्मां भोजयितांबिके ॥ गोकर्णं संपूजयित्वा बिल्वपत्रादिसाधनैः ॥ कोटिलिंगार्चनफलं प्राप्नो
ति नवरानने ॥ पुरा वसुमना नाम राजासीदतिधार्मिकः ॥ विदर्भविषये दिव्ये सर्वैश्वर्यपरो मम ॥ नाम्ना पुरवरेणाभा
टेश्वर्भवराकारगोपुरे ॥ प्राकारराजद्वृषभे धूयमानपताकिके ॥ नवरत्नचितानेकमंटपैः शोभितं नृप ॥ वाहनै
श्चैव देवेन्द्र रथैश्च नानाचक्रकैः ॥ महागारपरो राजा सुलभ्यगाराधिनायकः ॥ छत्रचामरजालैश्च स्वर्णरत्नाद्यादिभाज
नैः ॥ क्षौमांबरैः स्वर्णकुंभैः प्रापयो मणिकल्पितैः ॥ कारयामास नृपतिर्गोकर्णे रत्ननिर्मितं ॥ धूपैर्दीपैश्च नैवेद्यैः स्नाप

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नीयेरहर्निशं॥ सलक्ष्मीकोशनापारदीपैर्दीपयदंबिके॥ तांबूलपर्वनांश्चापि दत्तवान्मल्लपाप्तये॥ कर्पूरखंडैः ज्ञानज्योदीपया
मासमां शिवे॥ छत्रचामरकोटीभिर्व्यजनादर्शकैरपि॥ नानावाद्यरवैर्दिव्यैः पूरकमासमं द्रुहं॥ नाट्यांगनास्तदालेन
कलिता सौमनोहराः॥ महस्रंकंबुकंठ्यस्ताः पीनश्रोणिपयोधराः॥ श्रीवानंमाजयामास नित्यं नैवेद्यरात्रिभिः॥
मधुलुपुष्पारामं चमसूजार्थमकल्पयेत्॥ सोमवारप्रदोषेषु चतुर्दश्यष्टमीषु च॥ शिवरात्रिषु देवेशि पर्वस्वपि विशे
षतः॥ पूजयत्येवभूपालो नित्यादन्यगुणं शिवे॥ न सर्वदेवेष्वातां पूजां श्रृणु त्वमगजे शुभां॥ स्नात्वापि लभते गोरिम
नल्लो वंनसंयुतः॥ प्रदोषपूजनं कुर्वन्नित्यमासे महीपतीः॥ गोकर्णेश्चामहालिंगं पश्यन्ते योद्धकिल्बिषः॥ ईश्वरः॥
प्रदोषपूजारतनचित्तरात्रिर्वचस्तदा मसदपूजनोत्सवैः॥ समभ्यावयं चन्द्रिरिते महेशं गोकर्णलिंगस्थमपारभाग्यैः
क्षीराद्याद्विघटैस्सलिलैः जलनघटैस्सक्षौद्रसच्छर्कराभारैः खंडदधिप्रसर्पितमसर्पुत्थायमंदुदिभिः॥ रंभाम्रादिफले
लथेसुजरसेर्जवीरनीरैः शिवे॥ सन्नारिकेलोदकपीनफालसोद्रवद्रवक्षौद्रमहारुकोष्णैः॥ आसिच्यगंधोदक
रलपुष्पसौवर्णनीरैश्च सुगंधपूरैः॥ पाटीरसारैर्मृगनाभिपूरैः कर्पूरसारैश्च सुवासितैर्जलैः॥ आलिप्यगंधैश्च
नदोरुलिंगं संवेष्ट्य सूक्ष्मेनमपौनवस्त्रैः॥ दत्वोपवीतान्युपवीतिने मे अखंडशालयुक्तवलं तुलासनेः॥ जनत्र्यौर
लोनमभवपौमौमभक्तवयदेविनदान्पाण्णीः॥ बिल्वैश्च पद्मैः करवीरमल्लिका जातीरसैर्गंधफलीसरैश्च॥ उत्पलद्र ॥श्रीराम॥ ॥५६॥
मीलोत्पलपुंडरीकैः कल्हारजालैररविंदपुष्पैः॥ समर्चयन्नामसहस्रनाम्नापरस्तदामुदा मां नान्नितोरवरं शिवं॥ वि
ल्वतसपरिकल्पिता गरुरसैर्धूपस्तदादीयनेदीपैर्गोघृतपरिनैरलिसितेर्वः गौविस्फुरज्ज्वलैः॥ नैवेद्यैर्दधिखंडु
सारसुभगैः सलोपदं नागाविने ः सूपापूपादिरान्नप्रभवपरिमलामोदिस्वादूनजालैः॥ मुख्यक्रेणमुमप्रभाम्नज
महातारसीभिरीशांशिवेसूपापूपमरंदसुंदरमहाहृद्यांगवीनाथिलेः॥ आज्यैःश्माज्येस्सन्तुनप्रभवपरिमलैः फाल
फालेनिवेद्यहृद्यैश्च भक्ष्यार्थैर्वैश्चाजनितानविततानंदपुण्यैकमूर्तिः॥ सन्नागवल्लीदर्पूभारकल्पितेर्निरमहे

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

माहिविन्नालयाद्यैः ॥ तांबूलैः कर्पूरकैलैः वंगमुखवरैः पूगीफलैश्चूर्णगैः ॥ उडुगणपतिमौलिं धेनुकर्णेशलिंगं सुरगणगण
हृष्टैर्नीयपूजालोऽथ मूर्द्धेः ॥ गणपतिवरतुंडालंकृतं जोऽथ नादैर्दीनाम्नानवरदीपैर्दीपयामास भूपः ॥ सुधासार कर्पूरखंडोत्थि
तापारदीपैररवैर्दुन्दुभि लैवेस्तदारवं दुलापाः ॥ सुधाधाम खंडोज्ज्वलन्मौलि लिंगमरवं दैकबोधायनीराजयंति ॥ हरहर
शंकरं शिवेभसी दग्धां भो दुरितोत्थितनतापहरालदीपे ॥ इति सुरवरकिन्नरोन्निशाब्दैः करवचकंजलि भिल्लदामदीपे
छत्रैश्चामर कोटिभिश्च गिरिजेमांबीजयंत्सादरान्मायूरैर्वजनेस्तथैव विमलादर्शैश्च नाट्यैरपि ॥ देवि प्रसवनमद
क्षिपनमस्कारैः स्त्रीरं तोषयेड्डरीवांरवमृदंगकाहलरवैर्नोटयंगनाकल्पितैः ॥ नीटयेल्लालयदंगनूपुरक्वणत्कारार
वैः शंकरं संतोषय प्रमथेश्वरं समुदुदे यत्सम भूपाग्रणीः ॥ राजोवाच ॥ श्रीमत्कर्णशंभोप्रसन्नात जन्नि नापारतापेकभ
गं वाल्लिंगं दृष्टिसंगं यदि भवतिमहाभाग्यपूर्णेजनेऽस्मिन् ॥ कालेबीन भयप्रदे पसमये सर्वे सुरैः सेविते बसादंबुरुहंप्र
ह्रष्टभवजापारत्यथासंहरेत् ॥ शिवः ॥ इत्थं मामं विकेशांसुरवरस्ति करैः शांकरैर्देवि पुण्यैः कालेनस्मिन्नदीषे गिरिव
रतनये सर्वसौख्ये स्वदीपे ॥ भवस्तापैर्विहीनो मुदितवसू[illegible]ः सन्[illegible]स्तसदा [illegible] लुसंपूज्यालोऽत्य प्रनोममगणवर
भाभाग्यवर्यः कृतोमे ॥ ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे [illegible] गौरीसंवादे गोकर्णवैभवो नाम त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ ॥
ईश्वरः ॥ श्रीगौरि भार्गवो रामो मामाराध्याववसदा ॥ तदाख्यानवरं तेव वक्ष्ये शृणु भवत्नु ॥ देव्युवाच ॥ कथमा
राधयद्रामस्त्वत्पादांबुजमीश्वर ॥ कृपयादेवदेवेश लदृदस्वानुपूर्वशः ॥ ईश्वर उवाच ॥ कृतवीर्यो महादेवि माहिष्मत्या
मभून्नृपः ॥ यज्वा सतिभवोपेतो धर्मात्मा क्षत्रियर्षभः ॥ कुमुद्वती तस्य भार्या तस्यां तस्य सुतोऽभवत् ॥ कार्तवीर्यार्जुनो ना
म्ना सशास्ति पृथिवीमिमां ॥ दत्तात्रेयो गुरुस्तस्य सदा मद्भक्तिभाविनः ॥ सपर्यटन्नर्मदायास्तीरे सुंदरकानने ॥ ददर्शाश्रम
मेकांते क्षुद्धप्रश्यासमन्वितः ॥ जमदग्निं मुनिवरं तं प्रणवं प्रणनाम च ॥ पृष्टस्तेनापि कुशलमातिथ्येन न्यमंत्रयत् ॥ का
मधेनुपयो[illegible]लैर्विभवैस्तं समर्चयत् ॥ स कामधेनुं च कमेन्नृपो वाहबलोद्धतः ॥ तन्नेच्छन्तमसौ [illegible]निम्न गोगणानां
शनैरपि ॥ वि[illegible]बाणैर्विभेद[illegible]धेनुं नृपो हरत् ॥ विध्वंसाश्रमपालैर्दृष्ट्वा रामं विपिनगं मदा ॥ रुरोद रेणुकादीना दृष्ट्वा

पुत्रं समागतं ॥ उवाच रुदती माता राम रामेति सुस्वरं ॥ नदान लरुणं श्रुत्वा तस्य मातुः परिदेवनं ॥ संक्षुब्धाश्च नरा सर्वे मुनो दृष्ट्वं
तपस्विभिः ॥ उवाच माता रुदती नाम नोरमनुगच्छती ॥ रामउवाच ॥ मैवं वदाविनाशाय का कर्तुं गच्छ स लोकनां ॥ अस्य नृ
व व र्य स्य हनने कस्तु स्वीभवेत् ॥ अपराध्यपि विप्रो येन हतस्य इति श्रुतिः ॥ नूनं भवभी हतागुणं न स्वपाभविष्यति ॥ अ
यत्नेन हुतिर्मोलः कल्पिनास्ति कचित् सुरेः ॥ अबुद्धि पूर्वं तु हो नु मरणांत मिति श्रुतिः ॥ नूनं भवस्याद हन नेर्विक्षुद्धि
कृतां हसां ॥ नैव निष्कृतिको भयाद्रुद्र को पोन्मुखो हि सः ॥ रुद्रकोपाग्निदग्धस्य कोवा त्राणकरो भवेत् ॥ अमरैश्च दानवैः
र्वे स्मरोद्देशादिकार्यत्वात् ॥ विश्लोलस्याश्रयः पुत्रः पुष्पेरिक्षुश्चापेः शिवं ॥ अनया घारणं शान्त विध्यतमीश्वरं ॥
क्षणेन भस्मतां नीतः किं पुनर्देह कुज्जनः ॥ नूनं भवो हि निर्वस्मैव चराचरमूर्ति रिति श्रुतिः ॥ अंशांशसा भवद्य स्य सं दस्यो
वि ष्णुरेव हि ॥ रुद्रकोपाग्निदग्धस्य को विदक्षस्य परायणं ॥ दक्षयज्ञं समर्थं दे वा नां वीरभद्रेण शासितः ॥ दक्षमन्युजता
मानसममास्मिपरायणं ॥ नूनं भवस्य च व स्य मार्कंडेयस्य पीडनात् ॥ कालमद्घोरमिदं बान्मानमत्यु समागतः ॥ मी
नूनं भवबर्यचनांतरपथ्यमेष्युना ॥ क्षत्रवंधुरयं पापीन चिरादृर्त यिष्यति ॥ नांभवद्रोहकृन्मर्त्यः सुरो वा यस्तु यथा न
न हरि र्नापि कि मन्ये पामरा नराः ॥ स्मर्तानिरयं घोरं घोरं दुःखमनतां स्मरेत् ॥ सपत्न त्वं न पापानिपरस्त्री कृतानि त्रो
ने ॥ तस्यैव च अपराधेन को वाचस्नोच कोऽभवेत् ॥ नमाराध्य तमं देवं समाराध्येव भक्तितः ॥ कार्तवीर्य कुलं सर्वं
विज्वराभव ॥ अहं सत्यमति तस्य स ते नास्ति मा शुचः ॥ इति सा सांत्विता मात्रा रामेणाक्लिष्टकर्मणा ॥ जननी मनु
गच्छ सा ध्यायंती सा वमीश्वरं ॥ ने दृने नवे चाने नराम स्नं स्कृत्य नीतदा ॥ श्रीमहाकर्णमगमत्कोपदुःखसमन्वितः
ससागरे लद्दारना सु। भस्मरुद्राक्षभूषणः ॥ रुद्रमावर्तयन्नास्ते बलरत्न यमादरात् ॥ लक्ष्यं चैस समभ्यर्च्य पंचाक्षरप
रायणः ॥ विनिश्चासपरो नित्यं कुंभरुद्रोहिरादिव ॥ माता पिता च तदा दुःखसंस्कृत्य मनसा भवे ॥ कृत्वांतकाले वीर्य पा
तापिना दत्तवंधुना ॥ तत्र मुत्साद यन्नूराम स्तेनाप परमंतपः ॥ पंचाग्निमध्ये निरतः फलपर्णांबुभोजनः ॥ भस्मदिग्ध
भस्म शायी रुद्राध्याय परायणः ॥ गोकर्णे शालिग्रामे सोमांतु रागव समर्चयत् ॥ रामः ॥ महेश्वर हरानघ वरवीर चि

भातो

श्रीराम ॥५८॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

श्वर प्रसीद परमेश्वर मम यत्नाद्यावमां ॥ भवच्चरणसारसप्रभवगंधमंदानिलो विना व्यायनुभवतुं चिन्त्यं येन संतापितं
त्वं मातजनकस्त्वमेव भगवंस्त्वमादुकाराधकं त्वं सं गानिलगं धवं धुरयुतं दृष्ट्या सदा मौनय ॥ त्वत्पादाब्जरजो विधू
र्णितनाग्रिरा: विष्णुस्त्वमस्मात्सुरान् संजघ्ने त्रिपुरान्तकान्तकविभो चक्रप्रदानासुरा ॥ त्वत्पादाब्जमपत्यपर: [illegible] हर: कु
२ मार: श्वरादींस्तानसुरगणांस्तान् गता होनिहत्य ॥ स्वर्गं [illegible] दरविलक्ष्पो वीरवीर स्वभीष्टो [illegible] मालोक्य [illegible] धिनसंह
र हर भव हनूपाहि गोकर्णनाथ ॥ तदा रामस्तु निंश्रुत्वा तुष्टोहं परमेश्वरि ॥ प्रसन्नोहं तदा राम मबोचं दुःखितं प्रिये ॥ त
स्मै दत्तो मया देवि खड्गस्तु परशुस्तदा ॥ तावेव [illegible] तदा रामः प्रणतः पुरतः स्थितेः ॥ ईश्वरः ॥ पिता ते जमदग्निश्च मत्तो
प्रेमस्त्वरामणः ॥ तस्याग्रहं जने राम कस्तुरी [illegible] ता सुत ॥ कृतवीर्यादयः [illegible] संस्थिताः ॥ नृपश्चरस्या
ग्रहनेतो [illegible] नृपाः ॥ [illegible] अनेन तेजाज्ञालं [illegible] निहंता
सि न संदेहः क्षयहीर परोपनः ॥ गच्छ राम महात्मा जाहि क्षत्रियपांसनं ॥ निःक्षत्रियां च पृथिवीं कृत्वा तं माम गाः पुनः
नृपं भवेषु च पापेषु यः पापं सम्यगाचरेत् ॥ [illegible] ॥ इत्युक्त्वा नं मां देवि प्रणम्य सवि
निर्गतः ॥ दत्तो मया रथस्तस्मै साश्वस्तूणीर खड्गवान् ॥ [illegible] ॥ सह [illegible]
अकृतव्रणसारथिः ॥ समांयुणा मद्देवेन्द्रिलस तूणी [illegible] रासनः ॥ [illegible] मुदा ॥ [illegible]
त्तदा राम जयाय मे ॥ [illegible] अकृतव्रणसारथिः ॥ श्रुत्वा [illegible] सर्वे [illegible] ॥ अथ [illegible]
दिशि कालकेचिदाजिंगता [illegible] ॥ वाहनानि च सर्वाणि [illegible] ॥ हस्तिनोपि मदां [illegible]
शिबि ॥ मारिषनीं तदा प्राप्य रामोप्यर्जुनसैनिकान् ॥ गजोरुशुंडादंडेषु हस्तिमात्रेषु रक्षिषु ॥ रथेषु वाहनाश्वेषु तदा
योत्रकत्रासु च ॥ चक्रकूवरसंघेषु [illegible] ॥ भ्राताणां च विशीर्णानां [illegible] ॥ [illegible] सहस्रं
मयुतं नियुतं प्रयुतं तथा ॥ चकार [illegible] वर्षाणि गिरा [illegible] ॥ ने राम [illegible] ॥ [illegible]
भिर्मुसंठीभिर्लगुडैः प्रासमुद्गरैः ॥ चक्रैः खड्गैः [illegible] ॥ आपतंति [illegible] ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

तानूरामः समरे सर्वान्नलयमसादनं ॥ शरोरुकांडैः ज्वलनाभिच्छेद कृवान्नः ॥ केचिद्द्विधाकृताः खड्गैश्च कृत्ता स्त
थापरे ॥ भुसुंडीनिहताश्चान्ये शूरकृत्तास्तथापरे ॥ गिरिमात्रा गजा लक्षशो बले गतजीविताः ॥ छिन्नभांडोरुमस्तिष्कानि
जिह्वांत्रास्तथापरे ॥ अश्वा विनिहतास्तत्र अश्वानस्त्राः परमेश्वरि ॥ कबंधाश्च समुत्तस्थुः खड्गहस्ताः शरार्दिताः ॥ रामेण ने
हशुः सर्वे धनुर्मंडलमध्यगा ॥ किरणांशु वर्षा निशाकृतकाननां बुदमभ्रः ॥ विसारथिरथास्तत्र भीताः सुश्व सत्वसुः पथि
रथिनो रथमध्यस्था गतासव इवासते ॥ नानूरामः शरवर्षेण विच्छेद निलयान्विवे ॥ मनु [illegible] प्राणां गजानां सुष्टि
तां नदीं ॥ असृग्वाहां मेदपंकां केशशैवलशाड्वलां ॥ तां कापुरुषदुस्तारां शूरैस्तत्तारकं नदीं ॥ कंकगृध्रबकाकोलै
रुनादैश्च भीतिदां ॥ चकारक्षणमात्रेण रामो युद्धं सुदारुणं ॥ विनाशितं बलं दृष्ट्वा सैन्यं स्वपुत्रैः समन्वितः ॥ हयस्वे
जसश्चैव रथस्थश्च नरान्नृपः ॥ सोऽर्जुनः कार्तवीर्यो मेत्य भ्रुकुटीकुटिलाननः ॥ आजिमुखे राजा [illegible] समरस्थ
मनि ॥ रथेनायाति सैन्येन पुत्रैश्चाश्वैः परीवृतः ॥ सहस्रभुजदंडैश्च मंडलीकृतकार्मुकैः ॥ किरन्निषुगणान् रामं यं
तारं चोदयन्नगान् ॥ सरथं चोदयामास अतिमारुतयायिभिः ॥ जवनाश्वैस्तदा देवि त्रीणि [illegible] हेषमानैः पतिः ॥ आपनं तं नु
हा रामो अरुणवर्णस्सारथिः ॥ चिरादृष्टोऽयमद्युना दृष्टोमे पिनृघातकः ॥ संचोदयाश्वान् सुप्रीतोऽस्य वाहमद्य [illegible] ॥ क्षण
न तं निहंतास्मि त्रीणि [illegible] प्रसादतः ॥ तच्छ्रुत्वा रामवचनं चोदयश्वान् [illegible] ॥ अश्वास्ते [illegible] रथमभ्य
छिवे ॥ कृतप्रतिकृतैरश्वैः शतेनोत्तमधन्विनं ॥ रामं चकर्त निशितैर्भल्लैः सोऽच्छिनद्नरः ॥ पुनर्न्यस्सारामो धि
अर्जुनं समवाकिरत् ॥ आर्जुनीस्तानथो रामः त्रिरोवक्षो बाहुषु ॥ विभिद्य रक्तांस्तदा कांश्चित् चक्रे रामो महाबलः ॥
महेश्वबलसैन्ये [illegible] क्षुरप्रैर्निचकर्त ह ॥ तेरामशरनिर्भिण्णा असवः पतिताः क्षितौ ॥ वाजिभ्यो धगजेभ्यस्ते रथो
पस्थतस्तथापरे ॥ रथाश्वगजसंपातस्तु हमास्तदनुपायिनः ॥ असवः पतिता [illegible] छिन्न भांडकु [illegible] ॥ निःस्त नि
हामानं गारथाश्च [illegible] ॥ छिन्नवरयुगाश्चैव विचक्राः शीर्णबंधनाः ॥ सिंधुरा छिन्न [illegible] नराः हस्त
हस्तराः ॥ तस्तारत्रार्यवर्षेण स रामश्चार्जुनीं चमूं ॥ दृष्ट्वा विनिहतान् पुत्रान् अर्जुनः कोपमाददे ॥ शरैः किरस्तदा रामं था

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

हि सूतेस्तचोदयत् ॥ तं रामः शरवर्षेण महता समवाकिरत् ॥ सोपि चिच्छेद त
रामस्य ध्वजं कार्मुकमेव च ॥ तस्याश्वान्सारथिं चापि ललाटं च त्रि
भिः शरैः ॥ स रामोप्यर्जुनं संख्ये नवभिर्मर्मभेदिभिः ॥ शरैर्जे
घान कवचे धनुर्मुक्तो तथांबिके ॥ चिच्छेद नवबाहुजालं कु
पुसोत्फुल्लवेगतः ॥ पश्यतां देवसंघानां साधु रामेति वा
दिनां ॥ वसंते किंशुकस्येव तदार्जुनशराहतः ॥ रामो
बभौ महादेवि सोपि खड्गैरताडयत् ॥ तं रामो लाघवाद्देवि च ब
कार विफलं तदा ॥ तदा परशुधारेण सकुंडलशिरो महत् ॥ अर्जुनस्याथ प्र
छेपातयामास शंकरि ॥ ववर्षुः पुष्पवर्षाणि देवास्तास्तु धि सत्तमे ॥ प्रवाद्यानन्दभे
रीनिस्साणपणवादयः ॥ मां प्रणम्य तदा रामस्त्वापृच्छ्य परशुं मम ॥ तद्वैस्तर्पयामास
स पितॄन्क्रोधमूर्छितः ॥ एवं निःक्षत्रियां रामश्चक्रे पृथ्वीं तदांबिके ॥ पितृभिस्स निषिद्ध
श्च रामो घोरपराक्रमः ॥ सन्यस्तशस्त्रो मे चादी परशुं तं मम चैव च ॥ तदा परशुरामाख्यां प्राप मत्सा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

दपलकः ॥ स्वपावनार्थं देवेशि हयमेधमुपाहरत् ॥ तुष्टं येमेयपतिमांसअयजद्द्विरक्षियः ॥ साहं नैलापदीक्षान्तो ऋषिभिः कनकपर्वतैः
काश्यपेकाश्यपीं दत्वा मांनदापुनरागतः ॥ तस्याश्रमपदं देवि द्रष्टुं नं शुर्पाकरंमया ॥ षट्‌त्रिंशतं धनुर्वेदं मस्तूपितोलवणाकरः
तत्वामांसनदराशोलेभे नूनं गोनिमुद्रां विके ॥ गोकर्णेत्तुं समाराध्य मापायं चंडविक्रम ॥ स[illegible] कुरो घोरो भक्तो [illegible] शमस्सदा
मयि ॥ ईश्वर ॥ ददेतेपरमाख्यानं तु वं मेगिरिकन्यके ॥ गोकर्णे शंभुप्रसादेन सर्वांसिद्धिं लभेन्नरः ॥ गोकर्णेश्वरं भक्त्या शिव
रात्रौ समर्चयेत् ॥ तस्य मुक्तिप्रदं ज्ञानं भविष्यति न संशयः ॥ महाबलं महादेवं गोकर्णेत्तुं महेश्वरं ॥ स[illegible] मनुजो गाणपत्यं सदि
दति ॥ गोकर्णे परमा सिद्धिः [illegible] गोकर्णे परं तपः ॥ गोकर्णे परं पदं ज्ञानं साधकोलभतेद्धिवे ॥ सूतः ॥ श्रीमद्गोकर्णेलिंगं [illegible] पापेकभंगं तं
तस्यां ते कसंगं करतलसहालं लीलाकुरंगं ॥ वंदे [illegible] मांगं [illegible] सिंधुप्र
संगं ॥ इतिश्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे अर्जुनपरश्वथमनुजंनामचतुर्विंशोऽध्यायः ॥ ईश्वरः ॥ [illegible] मुनयो वामदेवादि
योगिनः ॥ विश्वामित्रोंगिराश्चैव भरद्वाजोथगौतमः ॥ व्यासः पराशरो धौम्य उतथ्यो भार्गवो मुनिः ॥ दुर्वासोद्दालकौ [illegible] सनंदनाः ॥ स
नत्सुजातः सनकस्तथा भगिरिटिर्मुनिः ॥ उद्दालको हरीतश्च दत्तात्रेयोथ काश्यपः ॥ [illegible] काश्या
पस्तंब औडलोमिः [illegible] नः ॥ बोधायनो मरीचश्च तथा [illegible] नः ॥ एतेचान्येच मुनयो [illegible] गाः ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] गोकर्णेत्तु महेश्वरं ॥ [illegible] ॥ तपस्यंति महाभागे भू
[illegible] मनसः [illegible] ॥ [illegible] नान्यथा ॥ पंचाग्निनिरतास्त्वन्ये [illegible] परे ॥ [illegible] चिरं [illegible]
फलाशनः ॥ निराहारास्तथा केचित्केचित्सप्तवासिनः ॥ [illegible] ॥ [illegible]
र्शिनः ॥ [illegible] ॥ [illegible] गोधूलनेरताः ॥ [illegible] परोहराः ॥
कौपीनाधारनेर्हीना केचित् कौपीनधारिणः ॥ [illegible] तथा ॥ [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] भोजिनः ॥ अयाचितास्तथा केचित् [illegible] परे ॥ [illegible]
ममलिंगार्चनक्रियाः ॥ पंचाक्षरजपासक्ताः केचित्प्रणवजापकाः ॥ भस्मनिष्ठाभस्मशुभ्राः रुद्राध्यायजपादराः ॥ लिंग[illegible] केचिद्दिल्व
पत्रादिसाधने ॥ केचिल्लिंगेनीरधारां कल्पयितारश्च संस्थिताः ॥ रुद्राध्यायावर्तने केलोकालोकार्चनेरताः ॥ [illegible] लिंगानि पूजयं
त्यथ केचन ॥ शिवशंभो महादेव प्रसीदेतिवदंतिच ॥ [illegible] केचित् [illegible] ॥ [illegible]
स्याकाशगोचराः ॥ शिवशंभुजपध्वस्तपापपंजरसुंदराः ॥ गोकर्णेनिलयं मां हि ध्या
यंतो लिंगरूपिणं ॥ एवं सेवसतां तेषां ज्ञानं दातुं महेश्वरि ॥ [illegible] विका

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सुतः॥ मां दृष्ट्वा ते मुनिगणाः प्रणम्य भुवि दंडवत्॥ तुष्टुवुर्जयशब्दैश्च गोकर्णे
शं मुनीश्वराः॥ मुनय ऊचुः॥ जय देव विरूपाक्ष जय भक्तार्तिभंजन॥ ज
यानंत महादेव जय विश्वाधिक प्रभो॥ जयामरेन्द्र सर्वेश जय प्रमथना
यक॥ जय शाश्वत सर्वज्ञ जय लिंगार्चकप्रिय॥ जय कालकलातीत ज
य शंभो महेश्वर॥ जय शिष्टजनप्रीत जय श्रीकंठ शाश्वत॥ जयोग्रका
म कामारे जय लिंगस्थ शंकर॥ जय गंगाधराव्यग्र जय चंद्रकलाध
र॥ जय बिल्वदलप्रीत जय भीमप्रसीद नः॥ त्वं ब्राह्मणस्सर्वसुरैर्विशि
ष्टः शिष्टपूज्यो भगवन् श्रुतिश्रुतः॥ वयं मनुष्यप्रवरा हि विप्रास्त्वामाश्र
यामोखिलबंधमुक्तये॥ सुखाभासैर्धर्मैर्जनिमृतिनिदानादि शिव हे रवि
यांती लैवप्रतिभवत्वान्नेषुत्तमधियः॥ असारं संसारं निरवधिककष्टैक
जनकं मुहुर्निंद्यं शंभो विधिरहितबुद्ध्यागतधियः॥ लुठंतो मोहांधाः फ
लजनीतकामाः सुखमये तथा स्वर्गे दुःखे नरकशातने चित्यनिवहे॥ स
हे शं विश्वेशं अखिलहृदयाब्जे कृतवसतिं न जानंते मोहाद्भवभयदभक्त्या

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

विरहिताः॥ ईश्वरः॥ इत्थं संस्तूयते सर्वैर्जयस्तुत्या तदांबिके॥ संसारजनकाज्ञान
निवर्तनकरं तदा॥ विज्ञानं मां तदा प्राहुर्देहीति परमेश्वरि॥ मुनयः॥ पशुपाश
विमोचको भवान् पत्यावो ज्ञानविजृंभितावयं॥ भगवच्छरणागतानथास्मान्
शिवतद्वद गुह्यमपि प्रभो मुदा॥ भवपाशमुविमुक्तये पदं मनसः पारमती
व सौख्यदं॥ यदि तत्करुणाकटाक्षलेशो भवदीयैरभवाय जायते॥ भवसा
गरतारकं वयं तपदपद्मं प्रथमं समाश्रिताः॥ वदतन्नो गुरुवाक्यमव्यवा
८नू मृतं श्रुतिवर्यैर्निखिलैर्विमुक्तिदायि॥ अतिलुब्धमनोविलासितैः प्रथमानैर्ज
= ननादिदुःखदैः॥ विभवैरसुखाय कल्पितैः सुखबुध्यैव भ्रमंति पामराः ॥श्रीराक्ष॥ ॥६०॥
दारापत्यधनैश्वर्यधान्यनिकरैस्तथा हेमपट्टांबरैरश्वैर्गोमहिषीअजाविकग
णैर्द्विपकुलैर्मे स्यंदनैः॥ प्रासादैर्विविधैर्महोन्नततलैः मंचैः परार्ध्यैस्तृतैः
नानारत्नवरादिभूषणगणैः राज्यैर्विमोहं सहो॥ ईश्वरः॥ एवं प्रार्थयतां ते
षां मुनीनां भावितात्मनां॥ तानब्रुवं अहं गौरि तत्त्वज्ञानं परमेश्वरि॥ तल्लिं
गदक्षिणाद्वक्त्राद घोरान्मूर्तिमास्थितः॥ तान्मुनीनुपदेशुं तत्त्वज्ञानं परम्

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मंबिके॥ पिशंगितजटाजूटीविधृतचंद्रगंगानलोज्वलन्निटिललोचनो वटतरोरधस्तादास्थितं॥ कृ
टीतटमृगाजिनं कृतसुयोगपट्टोल्लसत्करांबुजमुमासखं गरलनीलकंठं शिवं॥ अपस्मृतिशिरस्थित
नखूटपादफुल्लांबुजं विनिमृघुसृणारुणोल्लसत्करोरथचिन्मुद्रिकं॥ सुरासुरमुनिव्रजभ्रमदहार्दविध्वंस
नं तमोगुणगणारुणप्रभुविदीप्तिविद्योतकं॥ मां तादृशं तदा देवि दक्षिणामूर्तिरूपिणं॥ स्वाङ्गानविनिर्द्द
सर्वं तुष्टुवुर्मुनयोमलाः॥ मुनयऊचुः॥ कटीतटपरीलसत्करटिकृत्तिकाट्यं शितं तडिन्निभजटाजूटीवि
धृतसोमकोटिप्रभं॥ सुरोरुतटिनीशिखं वटतरोरधस्तादास्थितं सुरासुरगणाननोज्वलकिरीटकोटिप्रभा
विराजितपदांबुजं निटिललोलनेत्रं मेनुः॥ काशीक्षेत्रगतक्षेत्रविहीनकाशीक्षापुरनिवासकाशाय॥ का
शापूज्यपदमोमकेशा[illegible]नोक्षानकोशामरविलं भवमुक्तये॥ मुनीनां वदतां देवि प्रश्रयाणां तदा मयि॥ तुष्टः कृष
विनाशाय तक्षानं संवदाम्यहं॥ ईश्वरः॥ शृण्वंतु वामदेवाद्याः मुनयोमत्प्रसादतः॥ भवतां ज्ञानममलं भवि
ष्यति न संशयः॥ नातप्ततपसे देयमिति श्रुत्यनुशासनं॥ भवंतस्तप्ततपसस्सर्वे मत्प्रसादपूजकाः॥ दास्यामि
मत्परं ज्ञानं प्रणिपातपुरस्सरं॥ एतदर्थं पुरा देवैः पृष्टोहं मुनिसत्तमाः॥ ज्ञानं ध्रुवं सुराणां तद्रूपवंतु परमर्षि
यः॥ अहमेकोऽद्वितीयश्च आपको लिंग एव हि॥ मत्तो नान्यज्जगत्किंचित्पृथगस्ति मुनीश्वराः॥ ब्रह्मैवेदमि
दं सर्वं मामेवेदं न संशयः॥ नेह नानास्ति दृश्यं यत्सर्वं मय्येव कल्पितं॥ यथोर्णनाभिः सृजते ग्रसते तंतु
जालकं॥ तद्वज्जगंति जातानि ग्रसामि विसृजामि च॥ मय्येवेदं स्थितं विश्वं मय्येव लयमेष्यति॥ निस्से
हं निर्विकल्पोहमशरीरोहमेव हि॥ आकाशात्मा मापकोहं नहितधर्मभागहं॥ यतो भूतानि जातानि येन
जीवंति तान्यपि॥ यस्मिंल्लीनानि विप्रेंद्रास्तद्ब्रह्माहं न संशयः॥ अपाणिपादो जवनो गृहीता पश्याम्य

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

चक्षुः सशृणोम्यकर्णः॥ अहं विजानामि जगद्धितं द्विजा न मां महो वेत्ति च मायया वृतः॥ वेदैश्च सर्वैरहमे
व वेद्यो वेदांतकृद्वेदविदेव चाहं॥ नैवास्ति बंधो न मम मास्ति मुक्तिरसंगो निरंगोस्मि मनादिवर्जितः॥ अगाधमे
स्पर्शनरूपभूतं तथा रसं नित्यमसंगमीनं॥ भूतेंद्रियाणामतिरिक्तमीश्वरं क्षेत्रादिहीनं तमसः परस्तात्
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यादिप्रपंचं मनसा ततं॥ तद्ब्रह्माहमिति ध्यात्वा सर्वबंधविवर्जितः॥ सत्यज्ञानानंदम
य अहमेव मुनीश्वराः॥ मां यो वेद स वै वेद सर्वमित्याह हि श्रुतिः॥ ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किंचि जगतीगतं
देशकालाद्यवच्छिन्नं मांसात्मसुवर्जितः॥ अद्वितीयोहमीशान एक एवाहमीश्वरः॥ ज्ञात्वा मां न बि
भेसैव न द्वैतं तत्र विद्यते॥ द्वैते भयं हि भवति द्वेषदादुःखमश्नुते॥ सर्वेंद्रियगणातीतः सर्वेंद्रियविवर्जि
तः॥ सर्वस्य प्रभुरीशानः सर्वस्य शरणं सुहृत्॥ प्राक्प्रतीच्युदीच्योहं दक्षिणा विदिशस्तथा॥ अधश्चो
र्ध्वं च यत्किंचिद्भूतं भाव्यहमेव हि॥ पूर्णं पूर्णमदः पूर्णं संपूर्णोस्मि निरामयः॥ अशरीरः शरीरेषु प्राणा
पानो मनो मनः॥ देहेंद्रियाण्यथ प्राणा मनसा मुनयो ह्यहं॥ कर्मांगानि च सर्वत्र सृजामि विसृजामि च
विनश्यत्स्व विनश्यंतं मां यो वेद स वेदवित्॥ द्विलहीनं हि मां ज्ञात्वा शोकं तरति सत्तमाः॥ को मोहस्तस्य
कः शोकः पिन्नत्वं थिस्स एव हि॥ मा मा ह्यानंदं प्रियं स्यात्वा आनंदं न विभेति च॥ मय्येव च जगज्जातं मय्य
वस्थितमेव हि॥ मय्येवांते समभ्येति निर्नष्टधर्मोपलेपितः॥ वाचो मनो निवर्तंते मनसा मुनिसत्तमाः॥ मां
ब्रह्मवित् ब्रह्मैव भविष्यति न संशयः॥ मयि ज्ञाने खिलं ज्ञातं पुच्छं पुरुष एव हि॥ काष्ठा गतिः परा चाहं मु
क्तोहं मोचकोस्म्यहं॥ स्वाविद्यया संसरामि विद्यया मोचकोस्म्यहं॥ अजिघत्सोपिपासोहं देहप्राणम
नोतिगः॥ अशरीरोहं सदा ह्यसंगः पुरुषस्त्वहं॥ मद्रसं परमं ज्ञात्वानंदी नो भवति द्विजाः॥ नैव जीवो

॥श्रीगस॥
॥६१॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नश्याज्ञानं स्वे महिम्न्यहमास्थितः॥ पुरुषस्योपनिषदा ज्ञातुं शक्यो न कर्मणा॥ भीषास्मान्नाग्निरिंद्राद्याः भा
ति यांति सृजंति च॥ सर्वेषु मोदिसंप्रयसंकल्पः षडूर्मिरहितस्त्वहं॥ न जायते वा म्रियते नायं जातो जनिष्य
ति॥ प्रातिभासिकमेवेदं जगदित्थं मुनीश्वराः॥ तद्धर्मैर्नैव लिप्येऽहं बंधो मोक्षः एव हि॥ नैव जातं जगत् कि
चिन्नास्यांतः परमार्थतः॥ मृगतृष्णानिभं विप्राः स्वाज्ञानपरिकल्पितं॥ मृगाणां मृगतृष्णा यद्वद्यथा भास सह
कल्पना॥ तद्वद्देहाभिमानेन जगत्सत्यं विकल्पना॥ नराणां ज्ञानिनां विप्रा मृगतृष्णेति तद्विदां॥ क्षुधं पिपासा
भवति अज्ञानां तद्वदेव हि॥ समाधानं परं दृष्ट्वा देहादिरहितं शिवं॥ सद्यः एव विलीयेत स्वाज्ञानोत्थ जगद्गणः
अहं भूमाखिलानंदो रसोऽहं शाश्वतः प्रभुः॥ विभुर्देहेंद्रियस्थोऽपि वैराग्यमितो मूढकल्पनात्॥ एकोऽहमेव भूतात्मा
भूतेभूतेष्ववस्थितः॥ देहोद्भवविनाशेषु अविनाश्यहमेव हि॥ यथांधकारे पुरुषं संवेष्टं नीलवाससा॥
न जानंति यथान्ये वै स्वात्मानं जानते स्वयं॥ तथा सर्वेंद्रियाणां हि प्रतिष्ठाहं गतागतौ॥ पुरुषः सोऽहमस्म्यहं वि
विधेंद्रियकल्पकः॥ चक्षुः श्रोता तथा घ्राता मंता बोद्धाहमेव हि॥ एव ब्रह्मैव सर्वं हि नान्यथा पुनरस्म्यहं हि॥ अय
मात्मा तथा ब्रह्म ब्रह्मैवाहं तथा द्विजाः॥ तत्त्वमस्यादिवाक्येन बोध्यं यज्ज्ञानिनां तथा॥ अथोकारमवृत्तौ रम
संगमविनाशकं॥ जीवस्थाने इति हि तेषां न श्रुतिर्वदति स्वयं॥ अज्ञानमेवमाविश्य नज्ञानार्थं मुनिसत्तमाः
द्वा सुपर्णादिवाक्यानां कल्पितद्वैतकल्पने॥ तत्त्वमस्यादिवाक्यानां बोधनार्थं सर्वमेव हि॥ असत्ये सत्यसमारो
प्यमूढानां बोधदायिनी॥ अर्थवादोपासनाभिः कर्मभिः श्रुतिरादिहि॥ शाखाचंद्रमवान्तोभः कल्पविष्य
ति सत्तमाः॥ करोति नारतम्येन स्वाधिकारानुरूपतः॥ रत्नकांतिर्यथा रत्ने दृश्यते चालिनेव सा॥ आत्मान
न्यतया भाति तथा मयि जगद्रतं॥ नेत्रमालिन्यतो भाति चंद्रद्वित्वं जले रविः॥ अत्रेर्गच्छति वाभाति
स्वे महिम्न्यहमास्थितः॥ ईश्वर उवाच॥ एतदेव परं ज्ञानं नानाश्रुतिशिरोगतं॥ अहं ब्रह्मेति विज्ञानात्

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मुच्यते नान्यथा द्विजाः॥ ज्ञाने चास्तमिते विप्रा वेदनादिविवर्जितः॥ अहमेवास्मि तद्ब्रह्म वाचारंभ
णामिसृपि॥ नैव वाचा न मनसा प्राप्यो ऽहं ज्ञातुमेव हि॥ तमेकं जानथा ज्ञानं नान्यः पंथायनाय हि
ज्ञानेनैव परा मुक्तिर्भवेत् सेवनं चान्यथा॥ अहं ब्रह्मेति विज्ञानं तद्द्विजाः परमार्थतः॥ शाब्दं ज्ञानमहो
विज्ञानं मुक्तये भवति ध्रुवं॥ श्रवणायापि नो विज्ञानलभ्यः परमेश्वरः॥ अपर्वतोऽपि महादेवं न विदुर्ये
पिनाकिनं॥ भक्त्या ह्यनन्यया लभ्यो दुर्लभोऽयं मुनीश्वराः॥ भावग्राह्यमनीडाख्यमिति ह श्रुतिरीद
रात्॥ सर्वमन्यत् परित्यज्य ध्येयो ऽहं परमेश्वरः॥ चतुर्थो ऽहं सदा विप्रास्तुरीयः शिव एव हि॥ अहमात्मा
मुनिश्रेष्ठाः सर्वस्य न संशयः॥ ब्रह्मणश्चापि विष्णोश्च तथान्येषां दिवौकसां॥ जनिताहं महा
देवः परमात्मा श्रुतिश्रुतः॥ न कर्मणा न प्रजया न धनेनेज्यया द्विजाः॥ नान्यः पंथा द्विजश्रेष्ठा
महाज्ञाने परमार्थतः॥ यस्यैव वृणुते स्वात्मा तेन लभ्यमिदं द्विजाः॥ यदाकाशं चर्मवद्वेष्टयेयु
र्जना द्विजाः॥ सदाशिवमविज्ञाय दुःखस्यांतो भविष्यति॥ इंद्राग्निमित्रं वरुणं विष्णुं ब्रह्मा
णमेव च॥ एवमेवं महादेवं बहुधा कल्पयंति हि॥ माम विज्ञाय विप्रेंद्राः किमन्यास करिष्यति॥ यो मां वे
द स वै मुक्तिमिमान् लोकान् समासते॥ किं वा च बहुनोक्तेन श्रद्दध्वं मुनिसत्तमाः॥ साधनान्यधुना वक्ष्ये
ज्ञानोपसर्थमेव हि॥ ज्ञाते चाप्यर्थविज्ञानदार्ढ्यार्थं मुनिसत्तमाः॥ भस्मनोद्धूलनं पुण्यं त्रिपुंड्रस्य
धारणं॥ व्रतमेतत् पाशुपतमामनंति मुनीश्वराः॥ शिरोव्रतमिदं पुण्यं ज्ञानसाधनमेव हि॥ रुद्राक्षधार
णं पुण्यं रुद्राध्यायानुवर्तनं॥ रुद्रलिंगार्चनं भक्त्या बिल्वपत्रादिसाधनैः॥ पंचाक्षरजपश्चैव भक्तानाम
न्नभोजनं॥ शिवक्षेत्रनिवासश्च निशानिशार्थचिंतनं॥ शिवशंभो महेशेति आनिशं नाम चिंतनं॥ मै
त्री भूतेषु करुणा शांतिदांत्यादयो गुणाः॥ यमश्च नियमश्चैव वर्जिह्ममायादिवर्जनं॥ वेदवेदांतवाक्यानां

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

विचारोगुरुवाक्यतः॥ लोकानुदर्शनं चैव वैराग्यार्थं मुनीश्वराः॥ दुःखितानां नराणां च विनष्टानां मुनीश्वराः
सर्वं जुहोति विज्ञानं नेति नेत्यादि वाक्यतः॥ गुरौ शिवे विनाभावो मन्मूर्तौ चिंतनं तथा॥ उमासहायं देवेशं नी
लकंठं प्रशांतकं॥ ईश्वरः॥ एतद्दुःसंग्रहेणैव प्रोक्तं ज्ञानं मुनीश्वराः॥ उद्दालक श्रुतार्थस्य चिंतनं कुरु सत्तम॥ म
ननं श्रवणं पश्चान्निदिध्यासनमेव च॥ आसुरे हे राम ते विप्राः कुरुध्वं मुनिसत्तमाः॥ एतदेव मुने श्रेष्ठाम
मज्ञानां गमुच्यते॥ अन्यदेव स्मृतिश्चापि भस्मपुंड्रस्य धारणं॥ स एव तमसा विज्ञो नैवेदं प्राप्नुयात् क्वचित्॥ मत्प्र
सादेन विज्ञानं मत्प्रसादेन मुक्तयः॥ मत्प्रसादेन मुनयः सर्वं प्राप्यत एव हि॥ यस्य कस्यापि नो देयं ज्ञानमेतन्मु
नीश्वरं॥ नावेदविदुषे देयं गोप्यमेतत् प्रयत्नतः॥ नरो नरकमाप्नोति सह पूर्वैः पितामहैः॥ इत्थं महादेवमुखात्
ज्ञानं प्राप्य मुनीश्वराः॥ प्रणम्य मुनयः सर्वे मामाहुर्वीतकल्मषाः॥ मुनयः॥ न जानंति बोधनं वानंदसिद्धिं
भवद्भक्तिलेशाद्विहीना निहीनाः॥ श्रुतेर्वाक्यतः सिद्धिमीयुस्त्वदीयां महेशानशंभो गुरो बालभेत॥ ॥
इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे विज्ञानोपदेशो नाम पंचविंशोध्यायः॥ २५॥ ॥ ॥छ॥ ॥
ईश्वरः॥ तज्ज्ञानं परमं प्राप्य मुनीनामपि शृण्वतां॥ वामदेवो मुदा नृत्यन्नमत्तोल श्वाच निर्वृतिं॥ ज्ञानानंदेन
महता विवशो मुनिसत्तमः॥ गोकर्णं गंतदा पश्यन्मुनिमध्ये मुनिस्तदा॥ इदं प्राहात्मविज्ञानं मां स्तुवन् जगदं
बिके॥ वामदेवः॥ अहं विश्वाधीशो मनुरहमहो सूर्य इति वै अहं विश्वं सर्वं भुवनमखिलं त्वद्भुतिबलात्॥
उताहोस्वित्त्वं भो निखिलमरुतां नायक विभो भवत्पादांभोजोद्भवभजनपुण्याकरमतिः॥ पूर्णं पूर्णमदस्त्व
दीयमहसा संपूर्णमेतज्जगत्त्वां पूर्णं समुपैति तूर्णमथ वै संपूर्णकामोधुना॥ पूर्णात् पूर्णमहार्णव प्रातिनिधिं
हृद्याग्रयोगं हतं तार्णं जगदेवतस्य हृदये संपूर्णमातिष्ठते॥ ईशावास्यमिदं च सर्वमधुना त्वज्ज्ञानभातं स्वता
निर्द्वंद्वं द्वविहीनमद्भुतमहो नेहास्ति नाना जगत्॥ आस्ते वेदमिदं उमाहृयमिदं ब्रह्मेदमालोक्यतां वेदांतैर्गुरु

तूर्णंहृद्दाकारग्रामं

बोधवाक्यजनितानंदैस्त्वमासाद्यसे विभुः॥ लोकद्वारमपावृतं मुनिगणप्राप्यं दुरापं सदा दुष्टानां मुहिरण्मय
पात्रपिहितं सत्यस्य तद्वै मुखं॥ तत्पश्येम भवत्कृपाकृतकटाक्षलहरीपाथेयपंथास्सदा सम्राडादि चतु
कृगतयः शंभो त्वदीयार्चनात्॥ एष ब्रह्मैष इन्द्रः श्रुतिरियमधुना सर्वमेतद्धि चित्रं प्रज्ञाने त्वमिति
यस्यपि विभो ब्रह्मेदमासेसापि॥ शारीरादि षडूर्मिकंसरहितो देवस्त्वमीशानदृक् त्वय्यं भूतभव्यद्वं वे
ष्यमुखरं त्वय्येव विद्योतते॥ शामानंदनिधिं त्वदीयसहजानंदांशसत्कीकराः॥ ब्रह्माद्या मुनयस्तथा
यमिगणा जीवंति तन्मात्रया॥ आकाशादिशरीरमद्वयघनं बुध्यादिबोधप्रदं॥ ब्रह्माप्नोति परं त्वदीयकृ
पया जानासि त्वं शामनुभीषैवोदेति भानुस्सवृत्त्यग्निर्महागणेशस्स प्रविप्रेक्षत्रं क्षैवेन्द्रीद्रावपि सर्वस्सनु र
थवेशं भो त्वदीयाज्ञया॥ निःश्वासोपि भवत्कृतो हि भगवन् साम्नामृचां याजुषामाथर्वाणगणास्त्वमं
गमखिलं त्वत्तो विभो निःसृतं॥ यतो वाचां गुंफस्सह परिकरैरस्तमयते मनोवाक्शंभो तज्जडमखि
लं चापल्यजनकं॥ अस्थूलोस्यनणुस्तथाप्यविदुषामंगुष्ठमात्रोंतरा नीवारोद्भवशूकसंमितविभोपि
ताकृतिर्भासि वै॥ त्वमाकाशाद्वारस्य चैतन्यदाता महाकाशमेतज्जगद्व्याप्य तिष्ठन्॥ कुतो जातमाकाश
म प्राणमिश्रं न चानंदलेशं समाप्नोति कश्चित्॥ त्वमासा वियद्वायुवन्हिर्जलं क्ष्मा तत्त्वोपधर्मजालं त
दत्तं तु वर्षं॥ प्रमोदोथमोदस्तथैवास्य पक्षो त्वमीशान आनंद आत्मा तुरीयः॥ शांसर्वं निरगं तथापि वि
चक्राम्मोहादयं वैश्रुतिश्चासन्या वसथादिकल्पनमिदं द्वौवासुपर्णेयपि॥ पक्षस्त्वत्फलमत्ति साक्षि ग
तिकोदितं च भ्यंतरातं एवं शांतमसः परं सुकृतिनो जानंति बोधैर्हृदा॥ अस्त्वं द्वित्वनिवृत्तभावभक्तुके
स्वासन्यखंडात्मकेनानाकारमबुध्यबुद्धिजनकं भांसाभये जायते॥ शातेरज्जुनि सर्पधीर्हृति भयं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

स्य काजनो मोदते नदत्स्य विलासके त्रिवतरे ज्ञाने भयं नास्ति हि ॥ आधारमानंदमखंडबोधं यस्मिन् लयं याति पुरत्र
यं प्रभो ॥ नस्मिन्मनः प्राणगतींद्रियाणि भूतानि पंचापि च तानि विष्णु ॥ यत्र त्वमास्से भगवन् श्रुति श्रुतस्तत्र किं पश्य न३
महेतुणार्थान् ॥ नयोयथासरमाणास्स मुद्रेनध्येंद्रियार्थस्त्वयि नाम मेति ॥ ज्ञानेनथात्वन्यरित्वं सर्वविदं श्रुतिर्न वाच्या
सपरावदत्तदार्थं ॥ वाचा समारंभणमेव युक्त्या येकेनमः सिंदमयेन सर्वे ॥ भूमावेव सुखं त्वदीयरूपस्यानालंभसुखं संस्तुतो
नान्यत्र विपश्यति प्रियतरं नान्यहि जानास्यपि ॥ भूम्यंतर्गतमेव हाटकनिधिं नेवाप्नुवंते जना उर्ध्वे संचरतोप्यहो
रहस्तामीत्वामोहात्तदा ॥ आदित्यसोमदहने पुनश्चैव वाचिरन्त्यान्तनाम्नामुपलक्ष्य जगदादिकेषु ॥ त्वं योनिनां योनिर
नुत्तमोसि आत्मासि विश्वमखिलं त्वयि संनिविष्टं ॥ अंतर्यामितयात्वमेव भगवन् जाड्यं जगत्सर्गजं वासितं पृथिवीं
द्रियाणि च मनस्सर्वं नियम्याखिलं ॥ त्वामेते न विदंति बाह्यमलयस्सूक्ष्मादिदृश्यां श्रीवं तं त्वामतिकसंस्थितेनमुहुरहो
देवापि मुह्यंति वे ॥ त्वं दृष्ट्वा हृदयाब्जगं मुनिगणाः स्तोकंतरं तेखिले तेषां त्वं तमसो गणं हृदि गतं भिंदंति चगंन्धयं सः ॥
सर्वोक्षिशिरस्त्रुतिहस्तपादवदनस्सर्वेषु भूतास्त्रयस्सं विश्वमिदं विचित्रजनकं चाहृत्य संतिष्ठसे ॥ त्वं चक्षुषां चक्षुरसि
श्रुतीउयः श्रुतेश्रुतिः प्राणगणस्य प्राणाः ॥ त्वं वै मनस्यापि मनो हरे त्वं संगिषु संगस्त्व शरीर कोसि ॥ अपाणिपादो म
नसोदवीर्यः पश्यस्यचक्षुस्तस्त्वणोष्यकर्णः ॥ त्वं वेत्सि सर्वं न विदंति त्वां हि ते त्वामाहुरग्र्यं पुरुषं पुराणं ॥ मनः परो
सि प्रकृतेः परोसि बुद्धेः परोसि महतः परोसि ॥ अजस्य क्याकामुरुषाहरोसि काष्ठागति ब्रह्मपुत्र [illegible] त्वमीश ॥ अ
शरीरस्त्वमसि प्रसिद्धकर्मा शरीरिणां नानागतिक्रियासु ॥ तस्मादवस्थारहितं स्वरूपं सुलांयो विजानाति न शोचते पु
नः ॥ सहसनिरतानि परमेशविमोहनायत्वय्येव देव जगतो घय एक एव ॥ तस्मात्सर्वं पश्यति विश्वमूर्ते नात्मानमिच्छ
ति वहिर्मुखाज्जनाः ॥ विश्वं दृश्यमिदं विभाति सकलं त्वय्येव विद्योतते जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु प्रलयस्तक्तो न्याहि हीन
स्संदा ॥ त्वामात्मानमखंडमिंद्रियगणैरप्राप्यमानात्मसुखं नित्यं वांछति ब्रह्मनरः तिसदात्वानंदत[illegible]ध्यः सुखं ॥ चतु
र्थस्तुरीयः त्रिविधो द्वैत आत्मा महाभूतदेहेषु संगः पुराणः ॥ नसत्ये न नत्तामरूपे गुणेर्वा शिवः पुरुषः केवलः कोत्र

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

हीनः॥ अभेद्योऽसदाह्यस्त्वमक्लेद्यशोष्यहीनस्तथा पापिवाक्याणि देहादिबंधः॥ स्वतंत्रो विभुर्नित्यशुद्धो विभासस्त्वभासज्जगज्जा
लमेतद्विभासि॥ यतो वा महाभूतसंघानि जातान्यसंख्येयकर्मोपिभिस्त्वानि नित्यं॥ येनैव जीवंति विश्वानि देहैर्विदेहानि
यान्यत्र संतिष्ठते ते॥ तदेतत्त्रिनेत्रैर्विचित्रं प्रविष्टं तु माश्लिष्टगात्रार्धचंद्रार्धचूडं॥ विजिज्ञास्यतद्ब्रह्मनीरूपरूपं महारू
५ लो पमेकं जगन्मूलनाथ॥ त्वमात्मा त्वं ब्रह्म त्वमसि भगवन् लोकमखिलं त्वयाभेदं जानासि कालेऽधिपायस्त्वय
मिराट् अजानन्ये श्वत्थं त्वमसि च परात्परासन्मनु एके त्वय्याद्वैये जगदिदमखिलं नेह नानास्ति किंचिद्भुवन्या युज्मा
गुरूणां मननमुनधियानवयावक्यान्न वो वाच्या॥ द्विसप्तानीति मेहेश त्वयि भयजननी द्वासुपर्णादिशाखा मेदास्संबो
धयत्साश्रुतिरियमघुनासाक्षिणं त्वांफलादे॥ एषां तरादित्यगतो महेशो हिरण्यरूपस्सहिरण्यकेशः॥ हिरण्मये ता
श्वनथां विकापतिपतिर्ध्यो नेकगम्यस्तमसः परस्तात्॥ एषां तयोप्यमत्तः पुराणः स्वविलप्राणप्राणभस्त्राणहेतुः
त्वां ब्रह्मसत्वा नउपासते चिरंमुनेमयूलासानतुनो महेशं॥ त्वं षोडशात्मा पुरुषः पुरीशयो न लोकदुःखैस्त्वमसंग
एकः॥ न सज्यसे लद्गुणभावरतिपुस्थितोसि दूरे च तदंतिकोसि॥ अपाणिपादो गुणकर्महीनो गुहाहितो निष्फलस्त्वं
तुरीयः॥ सर्वंतथानंदमयस्स्वमासास्तानं सुखं सं विदितिक्रमेण॥ यदानमस्तं न दिवा न निशापि यान सन्नचासच्छिव एव ॥श्रीरामः॥
केवलः॥ त्वमक्षरं तत्सवितुर्वरेण्यं प्रज्ञावदातावघाता विनिःसृता॥ कोऽज्ञानी न मुखं ऽमेक्रमरसं गंधादिहीनं तदान ॥६॥
न्यदेहकर्दवके पुनितयं नाद्याद्दिहीनं विभुं॥ स्वात्मानं प्रियदेहजालरहितं तत्साक्षिसर्वेहृदयस्थं द्रष्टारमद्विकं भ्रमाद्विर
हितं ज्ञानभरोमुच्यते॥ क्वचिज्ज्ञातं विश्वं क्वचिदपि विलीनं पुरगयोः क्वचित्स्वच्छंहीनं क्वचिदपि च नादेकविवत्र्यं
पदं मीमांसिबद्धं त्वयि तु भगवन्नखिलविलसत्तरंगायोनं नेन हि तु च भवास्त्वद्गुणाः॥ स्यात्मानमानंदमखंडबोधमी
ज्ञानेमायं जगतस्तसुषश्च॥ सर्वेंद्रियानंतगुणैर्विहीनं तत्समानंदमजं महेश्वरं॥ त्वय्येवांतः प्रविशति जगन्नामरू
पैर्विचित्रं गतोपाधिर्हंसः पवनरहितांभोमतिमिव॥ यथा नद्यः सर्वाः सरणगताः पारस्वागरमहो तथा नामरूपैः पर
मपुरुषं त्वय्यखिलं दरे॥ यथोर्णनाभिः सृजतेनुतं तु जालं जगद्विचित्रं सृजसि त्वमीश॥ अणोरणुस्त्वं महतो महीया

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नथास्ति च सत्त्वमयो नदंते ॥ वेदाहमेतं पुरुषं महांतमादित्यवर्णं तमसः परस्तात् ॥ ऋतं सत्यमनंतं परं ब्रह्म धामतत्त्वान्न्या
न्यदस्ति हृदंभाः ॥ ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिंगलं ॥ ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपं नमाम्यहं ॥ यत्साहित्यं जगज्ज
गत्या हि तत्पदं यदेतद्धृदुरमनास्ते भवंति ॥ तद्ज्ञानादिह ज्ञात्वा दिव्यमेभिर्विघ्नैर्जनो दुःखितानः सह ॥ ऋतं योऽसौ
परमेशामहेश्वमलिंगमाकाशमासवर्मकं विभुं ॥ तं यो वेद न किं मृत्युः करिष्यति साम्नाथर्वायजुषाथर्वणे तौ ॥ हृदयस्य
निमनस्ता मनीषिणो जानंति सं मम मंकवीना ॥ त्वमेव तद्गुणं ज्ञात्वा भारतां विषयान्नेतरसेन मुच्यते ॥ शुद्धं बुद्धि
मबुद्धि बोधजनकं वक्षेकमोक्षप्रदं सिद्धं साध्यगणाख्यं विभुमयात्मकं आत्मैकस्य बोधेरतं ॥ ओंकारात्मककार्मुकं निज
मुखमोदेऽकस्तु भितं व्रततत्त्वमखिलं कामाकामनिरंतरं शुभं परं धीमहि ॥ अहृद्यानस्तजातुधी रहृद्यो माममंतको
मारयेदिह त्वया गुरुवाक्यबोधजननी नंदोऽस्मि नाहं तनुं ॥ आत्मानं तमसः परं मृगयतां जीर्णे पर्णीर्णसदेहा
स्यादिषु भक्तं भगणनाकालेपि दृश्यापि च ॥ उत्थे प्राणरामे मेधुदह्रपर्यं कल्पनेस्तथा वन्हीं ऋषेः श्रुतिशिरस्त
रविद्योतसुपथा ॥ अतः पारंपर्यक्रममस्तकवाक्ये विधिपुतैर्महिम्ना गावधैर्नभवति हिंसा साक्षात्सरात्रिवः ॥ नतु
जीलं कोऽस्तव च विहितं त्रिरोधमेलेपमति सुरचारी यो विधिहतुः ॥ तव ब्रह्मसत्रं भवति नगवन्नोदनमिदं यम
स्वरूपादं ज्ञः करहवे भागुणगणं ॥ आसुदीनात्वमेव श्रुतिभिः रवगतापारमाहात्म्यजालएकत्वं नोपि जातं जगदि
दमखिलं स्रष्टुकामो विधिश्च ॥ विश्वं चाप्येतिचांते त्वयि तु भगवन्नायुषेहं मपरेश त्वं भीतिस्त्वदालोहरलमतु स्त
पाधारयालं पयामि ॥ नांतः प्रज्ञमिदं नथा चनवहिः प्रज्ञं नचैवोभयं नप्रज्ञानघनं विशेषजनकं चानंदबोधास्तं
अद्दृश्यं त्वग्राह्यं शिवमसथ भावादिरहितं असारं सारं तज्ज्ञानिनमवभावादिकरणं ॥ उत्फुल्लामलरकपद्मसम्मि
नं कीनॄणासनोस्थमस्यात्कूपश्यमविचित्रवर्णमधुना मोवर्णमत्सादरात् ॥ उपेतं भगवंतमात्मतनमसां नाशैकको
तिं सदा जीवे मप्रति वासरं द्रविलरं नामाश्रितास्सर्वदा ॥ यतो ब्रह्म विष्णुरुद्रेंद्रपूर्वा ज्ञाताप्यपि नित्यं विभो संभृ
त्ता ॥ अहो ध्यायीनेत्रानमध्येहृदंतर्महापद्मसद्मापमत्तो ममागः शुरीशाः ॥ नमेतं विजानीथ मासानमेकं कि

मन्याभिवार्नोभिदुरतर्कजालैः निसर्गविसर्गाविभोदुःखवार्तारहितं मुर्च नु दुःखोपतायं॥ अयोमहेशः श्रुतिजानकीर्ति
र्विनिर्दिष्टः शिवः शंकरश्चादिकर्ता॥ समासंनिरवाद्यास्तथावाक्यजालं किमन्यत्र वाक्यादि शंकोवदन्तः॥ न तत्र सूर्यः कां
प्रतिभाति सोमो न वह्निर्न नक्षत्राणि तथा हि विद्युत्॥ तद्भासना भाति विचित्रमेतत् ज्योतिषां ज्योतिरसि प्रसिद्धः
४फू विश्वं हि भूतं भुवनं विचित्रं अनेकधा जातमहो दिगीश्वरैः॥ न जायमानं निखिलं महेश्वरात् दृश्यमानमनु भगवन्नप्रसीद
ईशानमाहुरमृतस्य विषणिं त्वतेजसः पादमिदं जगत् तत्॥ यतो विष्णुर्महिमा सर्वभूवनतो विराट्पुरुषश्चकर्मु
णा॥ न कर्मणा न प्रजया धनेन न विद्यया न परमाप्नोति योगो॥ चितस्य संकल्पविकल्पजाल त्यागेन तां संश्रयन्ते
धीराः॥ वेदान्तविज्ञानसुनिश्चितार्थाः संन्यासयोगाद्यतयो भजन्ति भावाः॥ तेब्रह्मणो लोकमवाप्य धीरास्तस्यान्त
कालेप्रविशन्ति च तां॥ यस्मिन्निदं सं च विचैति सर्वं यस्मिन्देवा अधि विश्वे निषेदुः॥ तदेव भूतं तदु भव्यमाहुस्त
दक्षरं त्वाम् श्रुतयो वदन्ति॥ त्वया वृतं खं च दिवं महीं च त्वयादित्यस्तपति तेजसेध्य॥ अन्तस्समुद्रे कवयो निचिक्युः
त्वां दुर्दृशं गूढमनुप्रविष्टं॥ इष्ट्वा विकोसंगगतं च बालं क्षली भवल्लोलविलोचनान्तैः॥ स्मरज्वरं भारिकरं म
हेशं तं भय घोषु वनालि समः॥ दहन पवनरूपं कायस्तरूपं महेशं तपसमपि च तद्ग्रे दग्धुमाप्तु मे प्रभू ॥शैवरा॥
निरत्न धावा भगवंतमाराद्गुमासमा सादन विदग्धमोहाः॥ या चोमा भगवं स्त्वदंक वसति यस्याः कृपा लेशतो जा ॥६५॥
तं विश्वमिदं विचित्र जनकं या सारच यं मोहयेत्॥ यां देवा मुनयोप्यमीमनतिना ले स्तुवन्ति तदीयं सुभं विज्ञानं स
मवाप्य मुक्तकरणा मुक्तिं प्रयान्ति केवले॥ ईशानस्त्वं सर्वविद्याधिनाथस्त्वं वेदादौ स्वर एको महेशः॥ तस्य संवे प्रहृ
तौ संविलीनः प्राणो देवः प्रणवस्त्वं महेशः॥ सदेव तत्सं तं न विदुरमराः केवलमहोत्तमास्मान्नाम्नः स्यप्रति ह
नगुणो देवरूपतया॥ चरस्य कोनाडी ज्वलिति मरमानंदमधुरो हृदा पश्यन्ती शं यमिति कद्या स्तोहिमनसां॥ योवेरुद्र
इति श्रुतिः प्रतिपदं वदन्ति तदीयाम्नाये चन्द्रक्षान लभास्कर हरिविधिरुद्र गणानां पतिः॥ एवं त्वमप्यमेन दृवजगदे
न ज्ञातिरष्टेन्तिनिर्वक्ति प्रमथाधिनाथ सुनरां तां देवदेवं सदा॥ वेदाहमेतं पुरुषं महान्तं आदित्यवर्णं तमसः

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

परस्तात्॥ सर्वाधिरूपाणि सदेवदंतो ऽहं ताविलिहस्य धपपजेन॥ स्त्वं नासि मूर्तिप्रथनाय चाग्रे इंद्रेण चान्यामधि
पेश्च सर्वदा॥ त्वा लपरे लांभवले शीलत्रो कोलान्यः पंथा वियतेयनाय॥ त्वमर्थ्ये वेत्य कर जानधनुः स्नाशणांहेनिंनथे
त्र्यूरधिंन्नमस्तां गणेभ्य॥ वह्निश्रुतिः प्रमथनाय नवोरुभावं सर्वोलकं बहुभया हिलवेदवेद्य॥ हिरण्यादिनामेभ
वाधेभ्य सोमैत्रि वायवेति चतांमहेशं ननोस्मि॥ इंद्रमिंद्रं वरुण मनलंपंकजाञ्जान मेकं नाना रूपं हरि मिति मरवकेत्वाव्ह
यंने थ्वरेस्त॥ नेषांनलधुनो ऽमिः परिपिबसिमहासोममीशान तुष्टः सार्धं कामेभ्य मुख्या स्वस्तिलभमहरो ऽन्नालुणा
-ल्पेम पिनान्॥ त्वं वेदेषु प्रथितो विप्रवर्यो मनुष्यो ऽहं ब्राह्मणश्चार्यकामं तस्मात्सोमो ऽन्नालुणानां हिरजा वेदेषु तंप्रथि
तश्चोपयोतो॥ नस्त्वाद्वयं त्वमास्त्वं महेशोहुषी नावेरने केशुनिशान विहितेपूर्वपक्षे रनेकैः नौनादेहे स्वधीरेउपवस
न पराकृत्य मं त्वद्द्वितीयं॥ देहे भेदैर्द्वियोर्वे जेनिशान वितनैः कर्मसंकल्पजाने स्त्रवैर्भिन्न स्तमासापवर्गे ऽश्रुतिगतैर्न
तिनेत्ता दिवासैः॥ श्रुतिस्मृत्वरजतं जगत्वयि सदाभातीदमसद्भूतं तत्त्वाने सति भेदमानमखिलं त्वय्येव संलीयते॥
तस्मिन् ज्ञाते हि श्रुत्वासमनन्तपरिगतापारयुक्त्या सुरुक्त्या वेदान्तार्थैकसत्यां भवत्काम्नेच्छेद्रस्साधकानां॥ मन्नानंब्र कर्मभिः
सए वायमात्मा ब्रह्म पुच्छं प्रतिष्ठे सहं ब्रह्मास्मीति श्रुत्या निरवरगते त्वत्तमस्यादिवाक्यैः॥ तत्त्वं ह्यावदार्थ भेदप्रपगमतिय
नायेयतं नेयतीं द्वात्रिंशत्कोटीत्रालेषु लमलिभवत्रानोद्रेरक्रं स्त्वं नयसुष्मं॥ नवज्ञानमेकं भवत्त्वेदहेतुं श्रुतिश्चापितान्यः
पथेयाह सत्येभवद्दं कल्प्यं हितत्तान्मविरंनन घ्नश्रवणेनापिलभ्यं कदाचित्॥ यद्ध्यम घपपितच्चित्तमतिरंनांगा
निसं वेद्यहोतद्देह चतुष्टयं च मनसस्संकल्पचित्तोन्नितं॥ नामानं घनं महोदधिमियं प्रासो ऽपशान्तीकरः॥ नानारू
रूपैर्विनष्टः स तु विधिमनसा तं ब्रह्मविद्यामात्मानमरवंडबोधं सहजानंदेकवृत्तिस्फुरचिनाद्वां [illegible] कथं [illegible] नतु [illegible] मूल
कर्पूरमञ्जिमप्रभा॥ दग्धा नानात्मसूपेनितहद्युनाचितं महाकामदं सा वृत्तिः पा मार्धदानं निपुणानद्रूलनब्रह्मे
तू॥ नस्तु किंर्ते वं योर्गद्वाशनद्वांभान चापार वेदांतमार्गं ह्रोवा॥ न भेदोन चाद्वैतं भांति स्त्रिज्ञान चाज्ञान [illegible]
काकुलो वा॥ अहं विश्वं सर्वं भुवनम मुनावेदवच्च सा गुरुत्यालब्ध त्याअप्यमरिवलानंदकुहरः॥ [illegible]
मा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

हिमगिरितनये दिव्यप्रदायाहं मानापमानोभवनानजसंकल्पवर्गः॥ अन्ये वा विविधिनेमहागिरिनटैसामान्निशायच
सो आहा तु हा उ इति चिरूजनपदं तं संपदे वेश्चितः॥ ज्ञानानंदभरस्य एव त्वमसि न द्वैतम् न ब्रह्म विन्नलिंगान्ते सविनस
निशानिरिनं कौन हलैरन्वितः॥ यदाकाशकोटिजगत्र शुभं विमूढाय दायमेव दृष्टयंति॥ नदाखांमहेशो स्यवित्ता
यदुःखैर्विमुक्ताभविष्यंति सत्यं त्रिसत्यं॥ एवं सदा ज्ञानमसंग्रपेन यो वेत्ति धीरः श्रुतिनर्के युक्त्या॥ सत्तामनु तं न
१स्या मनुप्रविष्टस्य सेव नूनं निर्नेनरं हा वेदः॥ वामदेवः भवत्प्रसादं लेशात्नं सुज्ञानवेदवास्यतो भवंति जन्मनि ते ना
६न नवो यं पर पदं॥ न वेदांतवो ये नचाचार मार्गैर्गुरूपाद्यादिसिद्धांतराद्धांतवाक्यैः॥ श्रुत श्रावणैः न्याय्यवानो दिग न्ते
महावलेजानेः शिवो ध्याम भन्नेः॥ अगंधमस्पर्शमरूपमहूतं अणोरणुतां महतो महांतं॥ एवं तमत्तानुमन्य भाव
उमासहायादिगुणेर्भजंति॥ जलिंगलिंगं परमीशिलारं आत्मानमानंदमगाधबोधं॥ नयापिलिंगे पुसमर्चयंति
विलीदलैः कोमलपल्लवैस्त्वां॥ ॥इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे वामदेवकृतपनिषत्स्तुतिर्नाम
षड्विंशोध्यायः॥ ॥ईश्वरः॥ वामदेवस्तुतिं श्रुत्वा ते सर्वे मुनिसत्तमाः॥ सर्वोपनिषदां सारं श्रोतुं ज्ञानवो यदि
सतः॥ वामदेवमहो ऊचुः प्रांजलयस्ततेमां गोकर्णेश्वरं तदा॥ दक्षिणामूर्तिरूपेण संस्थितं जगदंबिके॥ मुनयः॥
महादेव महायोगिन् तत्त्वज्ञानवतां वर॥ शंभो मुनिसहस्रेषु कश्चित्तत्त्वानभाजनं॥ भविष्यति महादेव स्तुत्याहि
न संशयः॥ उत्फुल्ल कोपि देवेशि मनो लब्ध्वा स निर्वृतिः॥ प्रणम्य मुनिभिः सर्वैर्गोकर्णेश्वरं तदा॥ गोकर्णेशं
समाराध्य विमुक्ता बहवो जनाः॥ कोपीनसंवृतोदेविसदा भस्मविभूषणः॥ मन्मयं जगदालोक्य ययौ स्वैरगति
मुनिः॥ वामदेवो महायोगी न त्वामांपरमेश्वरं॥ श्रीदेव्युवाच॥ वामदेवस्तुतिः पुण्या वामदेवश्रुता पुरा॥ ना
तः परतरा देव श्रुतीनां सार एव हि॥ शंभो ज्ञानप्रदा नित्यं लब्धा यानंददायिनी॥ किं वान्यत्क्षेत्रमत्रास्ति त्वया लो
के तव सिद्धिदं॥ न हरस्व महादेव संप्रीतास्मि कथारसेः॥ सूतः॥ शिवो विकाव वचः श्रुत्वा प्रहृष्टः महातमहा॥
ईश्वरः॥ शृणु देवि प्रियं नित्यं मम क्षेत्रवरं मम॥ यत्रैव ज्ञानममलं दत्तवांस्त्वं हायनं करि॥ श्रीशैले हिमहाद्रे
विमसु त्वस्य तपस्यया॥ तुष्टोहं तस्य चानुत्या ज्ञानं दत्तं मया विके॥ श्रीदेव्युवाच॥ कुत्र श्रीशैलसंज्ञोस्ति

वामदेवो महायोगी न त्वामांपरमेश्वरं ६

मन्मयं जगदालोक्य ययौ स्वैरगतिर्मुनिः॥ कोपीनसंवृतो देविसदा भस्मविभूषणः

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

॥श्रीराम॥
६६

भूधरस्याग्निपंजरः॥ वदनन्महिमानं नेत्रत्वं देनुशेमवा[illegible]न्कपं॥ न कथां श्रोतुमिच्छामि वदनन्म[illegible]मादरात्॥ इतिश्रुत्वा
बिकावाक्यं प्राह देवो घृणानिधिः॥ ईश्वरः॥ श्रीशैलोपि च देवेशि निवासो मम विश्रुतः॥ श्रीशैलेश्वरलिंगात्मा तत्र नित्यं वसा
म्यहं॥ भ्रमरांबेति विख्याता गौरि त्वं तत्र संस्थिता॥ तत्रापि बहवः शैवाः श्रीशैले त्वार्चनेरताः॥ भस्मरुद्राक्ष[illegible]संवीतास्त्रि
पुंड्रोज्वलफालकाः॥ रुद्रलिंगार्चनरता रुद्राध्यायजपादराः॥ पंचाक्षरपरा नित्यं पंचास्यध्यानपूर्वकं॥ श्रीशैले निवसामीत्थं
गणैर्देवैश्च संकुलः॥ तत्र त्वया न पश्यन्तं ब्रह्मविष्णुसुरेः सुरैः॥ इंद्राद्या विबुधाः सर्वे तप्यंति परमं तपः॥ जन्ये मुनिवरे देवि गो
तमात्रिपराशरैः॥ तपस्सिद्धिकरं स्थानं मम श्रीशैलमुत्तमं॥ जपजहोम महादेवि सनुः कोटिगुणो भवेत्॥ अत्रान्यत्येप्रयंघ
निस्त्वा त्वत्पतिमादरात्॥ अन्नं मलीनये देवि बहुकुर्वीत चश्रुतिः॥ गां सर्वं भोजयित्वैकं संतोषयति मां सदा॥ कृष्णा नाम परा पु
ण्या नदी सागरगामिनी॥ भिता श्रीशैलमूलं सेस्नातानामघहारिणी॥ संतर्प्य पाथसा तस्याः पितृन्देवानृषीनपि॥ पितरस्तस्य
तृप्ताः स्युर्मल्लोके निवसंति ते॥ तन्मूले नीरे बिल्वैर्मासमाराध्यापि भक्तितः॥ मदालयस्थशिखरं दृष्ट्वा नैवा[illegible]पुयाज्जनुः॥ त्रिव
लोकमियान्मर्त्यः श्रीशैले निवसेच्च यः॥ प्रातः संगवमध्याह्नसायाह्नेष्वर्चनं करं॥ बिल्वपत्रैर्महादेवि मुक्तः स्यात्तानतोभवेत्॥ अ
श्वमेधाद्ययोयत्तायेतसा भासदक्षिणाः॥ कृतास्तेनैव लभ्येत श्रीशैलेश्वस्य दर्शनं॥ नानमत पसोदेवि श्रीशैलेश्वरदर्शने॥ मतिर्भ
वति यस्यैवं येन तत्संतपो विदे॥ अद्यापि ब्रह्मविष्ण्वाद्या मुनयश्च तथापरे॥ पश्यंति नियतं गौरि तल्लिंगं द्रष्टुमिच्छव॥ रुद्राध्यायाच
र्तनैश्च पंचाक्षरजपादिभिः शिवलिंगार्चकोयः स्याद्भूरिभाग्येन त्वां भवेत्॥ योभस्मनिष्ठस्सततं रुद्राक्षकृतकंकणः॥ त्रिपुंड्र
धारी सततं तस्य मे दर्शनं भवेत्॥ प्राप्यतारं वपुरिदं दृष्ट्वा श्रीशैलनायकं॥ तज्जन्मसफलं गौरि नोचेज्जन्म निरर्थकं॥ तृणायुः
पुरुषो यो हि जन्ममध्येपि मां शिवं॥ श्रीशैले शांसकृद्दृष्टवा मुच्यते भवबंधनात्॥ अन्यत्रापि मृतो गौरि मम लोके वसेच्चिरं॥ श्रीशैले
च मृतो जंतुर्न पुनर्जन्मभाग्भवेत्॥ अत्रापि देवि लिंगानि श्रीशैले संति तान्यपि॥ पूजितानीह मुक्तिः स्यात्तद्दृष्टान्यपि मनोरमे
बिल्वपत्रैः सदा देवि पुष्पैर्दूर्वांकुरैरपि॥ उत्फुल्लपद्मैरमलै[illegible]फुल्लनीलोत्पलैरपि॥ भूधराधिपतंलिंगं त्रिपुरांतकसंज्ञितं
तल्लिंगदर्शनेनैव सर्वपापक्षयो भवेत्॥ दृष्टे लिंगे महादेवि मुक्तो भवति शांकरि॥ पूर्वं त्रिपुरसंहारं कृत्वा देवैस्तथाकृतः॥ त्रिपुरांत
कलिंगस्थः श्रीशैले सर्वकामदे॥ घंटकर्णेश्वरं लिंगमत्रास्ति भुवनेश्वरि॥ घंटाकर्णगणेशेन पूजितं मुक्तिदायकं॥ यस्तल्लिंगं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

॥गुरुव॥

॥६७॥

सकृद्दृष्ट्वा पूज्य बिल्वैश्च कोमलैः॥ मुक्तिकांताकराक्रांता नान्यस्य देवि भविष्यति॥ तत्रास्ति च सुधाकुंडं सुधास्वादुजलं शिवे॥ तस्मिन्कुंडे
सकृत्स्नानमात्रेण यामी यातनां व्रजेत्॥ घंटाकर्णमहालिंगं दृष्ट्वा यत्र ज्योतिःप्रिये॥ तस्य मुक्तिं ददामीह यदा देवैरपि दुर्लभा॥ अनेन स्तो
त्रवर्येण घंटाकर्णस्तदास्तवीत्॥ घंटाकर्णः॥ विश्वेश प्रमथाधिनाथ पुरहन् श्रीनीलमौलिस्थित पापानंगपतंगसंगजनितानं
दार्गविद्युत्सभा॥ त्व[illegible] नामान्यनिर्वावदामि भगवन्नन्यानि नामानि मे घंटाकर्णोहमीश [illegible] वसतस्तं भक्तिरस्तु [illegible]
अथान्यदपि देवेशि लिंगं तद्धिखरेश्वरं॥ तच्च लिंगं सकृद्दृष्ट्वा बिल्वैस्संपूज्य मुक्तिभाक्॥ विभर्ति कुंडं तत्रास्ति स्नाना[illegible]नाच गा
हनात्॥ पापनाशकरं देवि सर्वसौभाग्यदायकं॥ हाटकेशं तथान्यं हि लिंगमस्त्येकमुत्तमं॥ संपूज्य हाटकेशं तु बिल्वैर्मुक्तस्तथां
बिके॥ हाटकाख्यमहा[illegible]कुंडं तल्लिंगाग्रे महेश्वरि॥ तत्र स्नात्वा सगौरीशमसेवया गणपो भवेत्॥ सतु लिंगमयो देवि नानाकुं
टविराजितः॥ श्रीपर्वतः श्रियायुक्तो नानालिंगविराजितः॥ भ्रमरांबा च गौरी त्वं सदा तच्छिखरे स्थिता॥ तव पादांबुजद्वंद्वद
नान्मुक्तिभाङ्नरः॥ श्रीश्रीशैलेशोहमीशानि तच्छिखरे स्थितः॥ ब्रह्मविष्ण्वादिभिर्देवैर्योगींद्रैरपि सेवितः॥ तत्र मां त्वयि तं दृ
ष्ट्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते॥ पुरा श्रिया नपत्त्संतप्तं पुत्राणां बिके सुदा॥ सदानं गोमयादग्धः श्रियः पुत्रो महेश्वरि॥ तेन दुःखेन संतप्ता भ
स्मरुद्राक्षभूषणा॥ पंचाग्निनिरता देवि पंचाक्षरपरायणा॥ लक्ष्मीस्त्वत्पदयुग्मं वर्षाणां शतकं शिवे॥ दत्तं च दर्शनं देवि तस्याः
कालांतरे मया॥ मां दृष्ट्वा नियता गौरि तुष्टाव नियतात्मदा॥ लक्ष्मीः॥ शर्वरीरमणखंडमौलिकं शर्वरीरुतविहारिणं॥ शर्वमर्चपति
माश्रये सदा दूर्वयाश्रुसंतं नसमर्चये॥ कुंदकुसुमदलनोज्ज्वलपदं कुक्षिवक्ररूलमान्यपुत्रकं॥ कुंभसंभवमुनींद्रपूजितं कुंभिनंन
टनमीशमाश्रये॥ इत्थं स्तवाहिमां लक्ष्मीस्त्वाम स्तोषीत्तदांबिके॥ लक्ष्मीः॥ अमरीकबरीभरचंचरीके मुखरैर्नवेदशिरोभिरी
डयपादां॥ सुरवरकिंनरमौलिपुष्पजाले भ्रमरांबां प्रणतास्मि नाथकरीतां॥ इत्थं स्तवानदामां त्वामयाचद्वरमुत्तमं॥ लक्ष्मीः॥
अनंगः कोपतस्तेघत्वया दग्धो महेश्वर॥ सांगतां प्राप्नुयाच्छंभो एष देयो वरो मम॥ तदा लक्ष्म्या वचः श्रुत्वा लाम बोचं तदांबिके॥ ई
श्वरः॥ त्वत्कटाक्षेण देवेशि पुनरुज्जीवितास्मरः॥ पुत्रिणी यं भवेल्लक्ष्मीस्त्वं सदा मुदितमानसा॥ इत्थं मद्वचना[illegible]त्वत्कटाक्षेनाथ
कोणतः॥ अनंगस्त्वागतां नीलो विवभौ स यथापुरः॥ ऐक्षवं कार्मुकं बिभ्रत्पुष्पबाणांस्तथांबिके॥ रत्या सह तदा गौरि मां तुष्टाव मह
र्षयीः॥ मन्मथः॥ दग्ध[illegible]भव पंचशरकांडेर्व्यथां संहृतो लामवंद दृक्षु निर्लिप्त मुखरास्सौ कंपगात्रः शिवं॥ न
मामि रूपलोलं नेत्रयुगष्ठं वीक्षाकृतार्थस्मितं शंभो त्वां करुणाम्ब तेति बहुधा तां तुष्टुवुस्स्तवेः॥ इत्थं स्मरे पादे वेशि श्रीनी
लं है

॥शैवरत्न॥ ॥६७॥ रहा १

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

लेशस्तुतोस्म्यहं ॥ लक्ष्मीः पुत्रं तदा वीक्ष्य सांगमुद्यतकार्मुकं ॥ अहं शस्तास्मि भवद्वैरि हन्तव्यापि तथापरः ॥ लक्ष्मीः ॥ मन्मात्रपतिलक्ष्या
यं भवत्वद्य महेश्वर ॥ तस्माद्दलो वरो देवि बन्नामा स्थापनाय मे ॥ ततः श्रीपर्वते नाम्ना सापि पुत्रयुता ययौ ॥ पुरा देव हि रयुद्धे ना
रकादीन्महाबलान् ॥ व्यपालयद्धनिकपालैः कुमारो मे विकोनदा ॥ नानाशाहनसंपन्नान्दैत्यकोटिशतान्वहून् ॥ निहत्यैव चराजा
न विविश्यमति विशि नं ॥ चकाराति बलो देवि तारकारिस्सुरासुरान् ॥ तदा काव्येन शापस्स्य भवतो मोहतास्त्वितः ॥ तच्छापदि नि
वृत्त्यर्थं श्रीशैलं समुपागतः ॥ श्रीदेवी ॥ कुमारो मे महादेव कथं काव्येन शापितः ॥ तच्छेन्तु विस्तरेणाद्य महां कथय शंकर ॥ ईश्वरः ॥
शूरपद्मादयो दैत्यास्तारकाद्या महाबलाः ॥ शशास्ते शक्तिभिर्घोरैर्निहतादानवोत्तमाः ॥ तान्सर्वान्निहतान्दृष्ट्वा काव्यः क्रोधदृशान्वि
कोपनः ॥ शशाप षण्मुखं शौरिमोहयुक्तो भवेतितं ॥ द्विजिह्वः फणिरूपश्च सर्पेषामिष्टदायकः ॥ स्कंदषष्ठीपराणां सं साक्षात्काम
प्रदोभव ॥ सा तिथिर्हि प्रियतमा फलितिकाप्यंच ते प्रिया ॥ एवं शापकाव्योसौ षण्मुखं कोकिया हमे ॥ तदा काव्यस्य तच्छापं स्त्रीच आ
रूपाबलात् ॥ लोकानामुपकाराय कुंडलीनोऽभवत्तदा ॥ शापं स्कंदस्तदा ज्ञात्वा महाक्रोधमयात्तदा ॥ काव्योपि तस्तदा गौरिजठरे म
च्युधोगतः ॥ तदामजठरे तिष्ठं स्तु शवप्रणतस्तदा ॥ काव्यः ॥ कंजजकंधरकंजलेशकृतकंजयज्ज्यनिरीरकं जमित्रकृतनेत्र रतवि
चित्रां दुर्गतिं मम विनाशय शंभो ॥ वन्हि वृत्रहणबंधुसोमकैः श्रमार जलनकाज्जजपूज्य ॥ पापतापहृदयेनकंपितं देवभक्त मनतं
दयस्व मां ॥ इत्थं तेन स्तुतो देवि विसृष्टः शुक्रनामया ॥ स वै शुक्र इति प्रख्यातस्त्वामद्दृषिचोत्तमा ॥ स्कंदः श्रीशैलमागत्य समांगण बिलि
केतदा ॥ ततापचतपो घोरं वायुभक्षस्तु तत्स्तव ॥ ज्वरः ऋतुचाग्निमध्यस्तो भस्माभ्यं कोर्च्य यन्निमां ॥ प्रजपन्न्यानत्कीयं हृदे ... भ्रा
दृभिस्तदा ॥ तत्तपः क्षुब्धहृदयाः प्रार्थयंति स्म सासुराः ॥ श्रीशैलेशं समभ्यर्च्य बिल्वपत्रैश्च कोमलैः ॥ देवास्त्व तु बुगीशानेन्द्र तरां
बापनिर्निरिवे ॥ ब्रह्माद्याहुः ॥ उपेंद्रविधिकारणं निगममौलिसंचारिणं कुरंगकिणधारिणं नमत नामरुण्यं गुणं ॥ भजामि
भवहारिणं मुनिसुरादिमौलिस्फुरत्सरोरुहगणारुणं त्रिविदचरणं कालहरणं ॥ फणींद्रकृतकंकणं धृतत्रिपुंड्रफालेक्षणं मुनीव
कृतरक्षणं गिरिसुताब्जवक्त्रेक्षणं ॥ यमस्मरपुरांधकप्रबलदक्षसंत्रासणं भजामि गिरिधारिणं सुकृतराशिसंपूरणं ॥ दु
निस्तहांविधेदेवाः श्रीशैले शैलदाहिमां ॥ तत्क्षणाद्विगतसंचगणेंद्रैरमरैस्सह ॥ स्कंदपार्श्वं तदागत्य समुपस्थितं तदा
अजिघ्रत्स्य मूर्धानं तमवोचमहं प्रिये ॥ मत्करस्पर्शमात्रेण हि ते देहरूपं विके ॥ मु[दा] शक्तिधरः स्कंदो मां प्रणम्य[ग] स्तव तदा ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

स्कंदः॥ सुंदरवरमंदरगिरिकंदरचरकुंदजसुमसुगंधमधुरबंधुरनरदुंदुजकरनंदिनकुमुदाकरगरजमकरंदरणितषट्प
गजननंदनकरवंदितमुनिवृंदजकृतवेदवचनबंदिजगुणतुंदिलममनानसवरनंदितशिवपालयमां॥ उंदुरकृतवाहनसु
तसिंधुरमवकृतनिवसनतिंदुकुसुमपूजितपद कलिंदुनिवहबिंबितकरचुंबितजननीमोत्तमप्रजननंदनेन विदिनानतं दिवाह
नपरिपालयमां॥ कथ्यतामुपायान्महादेवनष्टज्ञानोस्मिशंकर॥ तत्वानंदे हिमेदेवस्थानंमेधर्मिणांप्रभो॥ तदास्कंदवचःश्रुत्वाब्र
ह्मादीनांचशृण्वतां॥ अवोचंदेवदेवस्योत्थंज्ञानंस्कंदायपार्वति॥ ईश्वरः॥ अनाख्येयमिदंगुह्यंयस्यकस्यापिनोदितं॥ अनादि
परंब्रह्मसनिरुपाधिरनीश्वरः॥ ततःसर्वमिदंजातंदृश्यतेश्रूयतेचयत्॥ मय्येवसं स्थितंविश्वंमय्येवलयमेष्यति
अगंधमरसस्पर्शमशरीरेंद्रियोज्झितं॥ मामात्मानंचयोदेवसएवविमुच्यते॥ ममकार्यंनवैकिंचित्करोमीहकिंचन
नमत्समोधिकोप्यन्योनाधिकोदृश्यतेपिवा॥ ममैवशक्तिर्विविधाययाव्याप्तमिदंजगत्॥ अणोरणीयान्सोऽहंमहतोपि
महत्तरः॥ नचमांविदुरन्यानिअहंवेदैर्हमेवच॥ सत्यंज्ञानोहमानंदोविश्वंविश्वाधिकोह्यहं॥ नमत्तोस्तिपृथक्किंचिन्मेहना
नास्तिकिंचन॥ मामविज्ञायदुःखेषुनिमज्जंत्यखिलाजनाः॥ मांविज्ञायनवैकश्चिन्नरोमुह्यतिशैलजे॥ भियमेहस्तदृयन्मंथिभिश्च
यंतेसर्वेसंत्रायाः॥ विभातिवातिउदेतिचंद्रदहनानिलभास्कराः॥ मद्भासाभासतेलोकोजडोयंकाष्ठसंन्निभः॥ अदाह्योहमशो
र्योहंदेहजालेषुसत्तमाः॥ नाहंस्त्रीनैवपुरुषोनतिर्यक्स्थावरोपिवा॥ नत्वमासापरंब्रह्मसत्यंज्ञानोहमीश्वरः॥ योमांवेदससर्वंहि
वेदैर्वेदपराश्रुतिः॥ एतत्त्वकर्मणाप्राप्यंप्रजयानधनेनवा॥ नचैवोपासनाभिश्चज्ञानादेवहिकेवलं॥ एतद्गुह्यतमंज्ञानंनाख्ये
यंयस्यकस्यचित्॥ प्रियपुत्रायतेयंशिष्यायचहितायच॥ मांप्रणम्यतदास्कंदोमुदातुष्टावहृष्टधीः॥ स्कंदः॥ शशिखंडत्रिखं
डमंडनंविधिमुंडामलषंडकंठमालं॥ घननागसुकुंडलंभजेहंहतचंडांशुसुतप्रचंडगर्वकांडं॥ अखंडबोधायसुचंडदीधिति
प्रचंडनेत्रंकृतनांडवंसदा॥ भजामिवेतंडमुखस्तनंमुदासुमेरुकोदंडधरारविलांडवं॥ सुचंडबाहुंरणशौंडविक्रमंसुपुंडरीको
त्वलहारलीलं॥ नखंडपशुंप्रणमामिशंभुंआखंडलाद्यैरभिवंदनीयं॥ मुनींद्रवर्यैरखिलैस्समर्चितंकरींद्रकुंभस्थितपाद
पद्मं॥ गिरींद्रजाप्राणसखंभजेशिवंविधींद्रनारायणवेदसंस्तुतं॥ भुजंगहारंगरनीलकंधरंमहा जटाभारधरं
हरंसदा॥ भजामिगंगाधरमीशितारंपरात्परंकालहरंमहेश्वरं॥ वसुधाधरधारकंमहेशंअमरेंद्रंचसुधाकरोरुभूडं

॥श्रीराम॥
६९

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

प्रणमाम्यर्जुनदीसिद्दीधिलिंप्रगर्वं तं नमगाधवोधदं ॥ जगतांममदेवदेवतं सो जनकस्त्वं भगसुमाजनित्री॥ प्रियया मध्यदल
मेतदार्यश्रु निशुह्यजगतो विमुक्तये ॥ इत्थंस्तुतो हं स्कंदे नस्तोत्रवर्येणसन्नमे ॥ अथोचेतं तदास्कंदं नस्तुतस्तोषितोबिके
ईश्वरः ॥ स्कंद तेत्वेन भक्तिसूक्तिभिरहो स्तुत्यं स्तवन्मांमुदा युक्तः पालकवगेजाल सहितो मुक्त स्तवेपुण्यभाक् ॥ तस्मै तद्दत्तं
दिशामिचदयेतो के वल ताधिकः ॥ वसत्वंमद्गृहे स्कंद [illegible] सो सुरसेविते ॥ स्वामिपुष्करिणीतीरे नानावृक्षैकशोभिते ॥ निवासोवि
विहितस्ते यथावदाभ्रुतसं पूर्वं ॥ महाज्ञा याययोस्कंदोत्र सादिविबुधैस्तदा ॥ प्रणमातदादेवि श्रीशैलेशं कृपानिधिं ॥ संपूज्य पत्र
मरोक्ता तानत्वा स्कंदो गणेशैः ॥ विल्वैश्च मेः स्तयापूज्य प्रदक्षिणपुरस्सरं ॥ भुजंगे नोज्वलेचंचाके कारा वैविराजमान
पूरेणो हमानश्चययोस्कंद स्सुरेवृतः स्वामिपुष्करिणीतिरे [illegible] भक्तिभावितः ॥ उवास सतदा स्कंदो देवि [illegible] धरः सदा
ईश्वर ॥ श्रीशैलेश्वरलिंगमेतदमलं मुनिप्रदं न्याश्चलं दृष्टं येन समस्तपुण्यफलदं स्वर्गापवर्गप्रदं ॥ तेनो वै सकलास्त्रोभ
ववरेदत्ताखिलैः पातकैः मुक्तो मत्कृपयास्य सुंदरतरे श्रोत्रेच पात्रेकृते ॥ ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे [illegible] गौरीसंवादे स्कं
दायस्तोपदेशो नाम सप्तविंशोध्यायः ॥ ईश्वरः ॥ शृणु देवि प्रियतममक्लिष्टे त्रवरं मम ॥ सेतुबंधमिति प्रोक्तं भुविसाक्षाद्विमु
क्तिदं ॥ गंधमादनसंतश्च तत्रासिधरणीधरः ॥ सेतुलिंगमयोदेवि तत्रानातीर्थमयो हि सः ॥ शिलावामलकहिताल [illegible]
लवनावृतः ॥ रसालक्रमरसामोदचंदनामोदमोदितः ॥ अन्यत्रागिरि वातोपेतो नानावल्लीविराजितः ॥ तच्छृंगे [illegible] वरेदेवि
त्रिबलिंगा कृतिरहं ॥ मध्ये तच्छैलशिखरं दृश्यते लवणार्णवे ॥ दूरतो वापि शिखरं दृष्ट्वा ते खरिणो [illegible] तत्र सेवातयो
ते नपापतापैर्विमुच्यते ॥ निवसामि सदा गौरि सदाराणवरे वृतः ॥ नाना [illegible] ईश्वरः ॥ तत्र शैवबरा नित्यं लि
वसंनिधा भावने ॥ अग्नि रिसादि [illegible] भूलिलविग्रहाः ॥ अनंतरुद्राक्षकृतकिरीटेन विराजिताः ॥ रुद्राक्षहारा
रवयवाहुकं कणभूषिताः ॥ त्रिपुंड्रतिलकाः सर्वे नृणीकृतजगत्त्रयाः ॥ पंचाक्षरपरानित्यं पंचास्यध्यानतत्पराः ॥ रुद्राध्यायवि
शारदा [illegible] पमवणा सदा ॥ शिवलिंगार्चनपराः स्त्रिकालं बिल्वपत्रकैः ॥ सदास्यना मद्दिमुखाः शिव नामैकजीवनाः ॥ स्कंद
नंदीश्वरमुखा मरेश्वरगणोश्वराः ॥ तत्र मां बिल्वपत्रैश्च गंधमाद्यैः शंकरं ॥ पूजयंति सदा भक्त्या विष्णुब्रह्मादयस्सुराः ॥
स्तुवंति स्तुतिभिर्नित्यं मां सदा लिंगरूपिणं ॥ देवर्षिगणा [illegible] ॥ संसारदर्पोधृतसर्पदष्टजना [illegible] ईश्वरं तं ॥ तेवैम
हाकामविषप्रदग्धा महामृत्युमुखाग्निमध्ये ॥ संतप्यमाना न तथाः त्रिवनंति विमुख्याः छिन्न [illegible] दर्शाहिनाः छिन्नाविमस्ता

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

भगवति गिरिजे मत्कमे पंगवो ये ॥ व्रजामो यारयोयेषामिदिनमसकृन्मूकभावंप्रपन्ना स्वर्लिंगेक्षाविहीनाः यमभटपटलीदंडखंडाश्च यं
ति ॥ ये वसंत्यत्र नित्यं मुनिदेवगणागणाः ॥ तत्र लिंगान्यनंतानि सुरर्षिस्थापितानि सुमे ॥ तीर्थानि चैव पुण्यानि [illegible] नां मुक्तिदा
नि हि ॥ दक्षिणांभोनिधिः कोटिः पिनाकधनुषा मया ॥ त्रिपुरं त्वां त्रिशहसा मम धनुः कोटिदेशतः ॥ दक्षिणाब्धेस्तु तीरे स्वामया
लीलार्थमर्चितो ॥ मद्धनुष्कोटिरित्याख्यां गामिनं तीर्थमुत्तमं ॥ षट्षष्टिकोटितीर्थानि स्वापतापनिवृत्तये ॥ तत्र स्नातं महादे
वि नदालवणसागरे ॥ ब्रह्मविष्ण्विंद्रयो देवाः शक्राद्याः मरुतां गणाः ॥ मुनीनां कोटयो देवि स्नातास्तत्र दिवं गताः ॥ ब्रह्महत्या
दि पापानां शोधकं तीर्थमुत्तमं ॥ मयैव धनुषः कोट्या कृतं लोकहिताय वै ॥ स्नाता तत्र नदे देवि त्रिमल्लानं परमं भवेत्
ब्रह्मणापि पुरा कन्या निर्मिता सानि लोत्तमा ॥ तां नदा चकमे कामात्तया समिथुनं गतः ॥ तन्महापविनिवृत्त्यर्थं स्नात्वा स सच म
होदधौ ॥ दक्षिणे पूज्यमां विलेवे स्नानः शुध्यर्थमागतः श्चतुर्मुखः ॥ इंद्रोपि पुरा देवि हत्वा ब्राह्मणं त्रिरस्तदा ॥ भमेनिद्राकरं
कोधात्तुसबध्याम वापसः ॥ स चापि धनुषः कोटौ स्नात्वा मुक्तश्च किल्बिषात् ॥ शक्रोह त्यांपुरा गत्वा पापी स्नात्वा विमोचितः
अग्निश्च स यैभक्षोश्यपापैः स्नात्वा विमोचितः ॥ वरुणोपि महारोगपीडितो मुनिशापतः ॥ स्नात्वात्र धनुषः कोटौ रोगान्मुक्तो
भवद्धिवे ॥ दक्षयज्ञस्थं इमा श्च स्नात्वा पापे विमोचितः ॥ भृगुणाच हरिः शापोसपत्नीवधदुःखितः ॥ नारायणं शशापासौ
सौम्यतः क्रोधमूर्छितः ॥ देवी ॥ कथं नारायणो देवः शप्तो हि भृगुणा त्विव ॥ तन्मेब्रूहि महादेव श्रोतुं कौतूहलं हि मे ॥ ईश्वरः
पुरा दैत्यसुराणां हि स्वर्गार्थे विग्रहोभवत् ॥ देवैः संपीडिता दैत्याः भृगुपत्नीं तदा गताः ॥ तां शरणं गतदा गौरि शरण्यां शरणं
प्रभुः ॥ सुरैस्संप्रार्थितो विष्णुस्तां हनच्चक्रधारय ॥ भृगुः क्रोधसंतप्तो दृष्ट्वा शशापेसनियोगतः ॥ भृगुरुवाच ॥ मानुषेषु हरे
जन्मतव भूयात्सुराधम ॥ स्त्रीवधे निर्घृणोसि त्वं तत्र पत्नीवियोगजं ॥ त्वयापि दुःखं भो [illegible] तत्र त्वं येषामर्थे त्वया
हताः ॥ तैरेव पत्नीहरणं प्राप्स्यसे त्वं हरे तदा ॥ इयुकासहजोपत्नीं तदा स्वतपोबलात् ॥ समुज्जीव्याश्रमं प्राप मम भ
क्तो विवेकतदा ॥ सचापि विष्णुः काले तत्रिर्यग्योनिषु नैव भूत् ॥ सचोन्मत्तो मया तत्र नृसिंहेन विदारितः ॥ कोस
लेष्वभवद्राजा नाम्ना दशरथस्तदा ॥ स चानपत्यस्तस्यासीद्विष्णुः पुत्रस्तदा विके ॥ देवैस्संप्रार्थितो देवि पौलस्त्य वध
हेतवे ॥ सुरान्संपीडयामास रावणो लोकरावणः ॥ तस्यासील्लक्ष्मणो भ्राता भार्या जनकनंदिनी ॥ पित्रा विवासिते

१ जामाद्या गंतदोषभस्तुमेस्तात [illegible] ॥ [illegible] नमस्तुभ्यं महा मुनिः

॥श्रीराम॥ ६९ ॥

गिरित्र मवधारि: २

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सीताऽसभार्यो विपिनं ययौ ॥ तस्य भार्या जनस्थाना द्रावणेन हृता बलात् ॥ स दुःखितो वसन् भ्रात्रा सुग्रीवे नाम वानरं ॥ शरणं सग
तो देवि नराक्षत्रियनंदनः ॥ ततो वानरवृंदैश्च समुद्रं तारयंगतः ॥ तत्रागस्त्यं मुनिं दृष्ट्वा गंधमादनवासिनं ॥ भस्मरुद्राक्षसंपन्नं
शिवलिंगार्चनेरतं ॥ प्रणम्य तं तदा रामो ह्यगस्त्यं मुनिसत्तमं ॥ दीनस्तमाह विनयात्स्वभार्याहरणं प्रिये ॥ रावणेन तदा रामः प्रांज
लिर्दुःखितो मुनिं ॥ रामः ॥ भगवन्नत्रांभवश्रेष्ठ मामसंतं सुदुःखितं ॥ समुद्धर वमां दीनं भार्याहरणवृत्तिनं ॥ मुनींद्रोपि तदारा
मंदीक्षयित्वा विधानतः ॥ भस्मनोद्धूलयत्सर्वांगं दत्वा पंचाक्षरं मनुं ॥ गंधमादनसंस्थं मां दर्शयामास भक्तितः ॥ तल्लिंगं पूज
यामास रामेयास तदा मुनिः ॥ बिल्वपत्रैर्वन्यपुष्पैः फलैर्नैवेद्यमाततो तु ॥ तदा तुष्टश्च रामो मां स्तवकृष्टविनिवृत्तये ॥ रामः ॥ श्रीकं
लकालानलफालमूलदेवलमायो जगतः प्रतिष्ठा ॥ श्रीलामलोद्यलकरालधालहालाहलालंकृतनीलकंठ ॥ त्वमस्कव यो
मरसालकंभोमालाकलाहीं द्विक्रालबाहो ॥ लीलाकृतं तेजगदेकजालं मदुःखमूलं सहसाहरस्व ॥ इति स्तुतस्तदा रामो
गंधमादृमीईश्वरं ॥ तस्मै चदत्वो नंदत्तं जेतालं रावणं मृधे ॥ गच्छेति च तदोक्त्वा समोप्रणयस्यां विवेकसुदा ॥ अगस्त्येन तदा दत्तं
खड्गं चापि महाप्रभं ॥ तूणीरं च शरैः पूर्णं ययौ भ्रात्रा समन्वितः ॥ सेतुं जत्कृपया बध्वा युद्धे रावणमुद्धतं ॥ पौलस्त्यं वध सीता
त ब्रह्महत्यापनुत ये ॥ धनुष्कोटिमहातीर्थे मासं स्नात्वा सपत्निकः ॥ भ्रात्रा च भार्यया सार्धं बलीसुरवसमन्वितः ॥ स भा
र्ददं समानीय लिंगं तत्पवनात्मजात् ॥ स्थापयामास हृष्टात्मा मुनिभारावणांतकः ॥ गंधमादनपृष्ठे वै गंधमादनशंकरात्
पश्चिमे परमेत्रानिसं पूज्यामरनायकं ॥ रामेश्वरं तदा देवि स्वनाम्ना लिंगमुत्तमं ॥ समर्चयित्वा मां बिल्वैः पूजयामास चाबि
के ॥ सर्वानाचलदापल्या सुग्रीवाद्यैश्च वानरैः ॥ लिंगानि स्थापयामास गंधमादनमस्तके ॥ तीर्थानि कल्पयित्वाथ देवं
रामेश्वरं तदा ॥ शुद्धगंगाजलैः स्नाप्य पूज्य बिल्वैश्च पंकजैः ॥ प्रणम्य रामस्साष्टांगं तुष्टावाथ कृतांजलिः ॥ रामः ॥
रामेश्वरेश्वर महेश पिनाकपाणे गंगाधीर सागरनिषंग भुजंगहार ॥ द्राप्पिनूहिरण्यपत्रीर सुचंद्रमौले गंगोत्तमांग
वभूतपते नमस्ते ॥ विश्वोदयस्थितिलयांतकरप्रसो नामात्सुपाहि दयया प्रमथादिनाथ ॥ दुर्वारिदुःखनरसंस
तिवंधनार्तं राघवं कुरुष्व भगवन्करुणाकटाक्षैः ॥ पाहिप्र[illegible]दपरमेश्वर पंचवक्त्र भर्गत्रियंबक सुरासुरपूज्यपाद ॥ पौ
लस्त्यसंसृतिभवाघभरं हरस्व मदुःखजालमपराधगणं क्षमस्व ॥ इति स्तुतो हं रामेण तदा देवि ससीतया ॥ तं म

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सभ्भक्तदा वाक्यमभुवं प्रयतं नृपे॥ ईश्वरः॥ माभैषीः रामभद्रं ते कृतं लोकहितं त्वया॥ बधस्सेतुस्समुद्रेथ रावणस्सानुजो हतः
मत्प्रसादाद्भ्रहाम गुरुत्वे कुंभसंभव॥ एतस्य कृपया राम मत्प्रसादात्सलक्ष्मीवान्॥ राम त्वं भवसंयोगेन न किंचिदपि दुर्लभं॥ त्वा
भयांगैकसंगेन पापसंगो भवेन्न च॥ रामेश्वराख्यं लिंगं हि त्वया संस्थापितं मम॥ एतस्य दर्शनात्सद्यः पापनाशो भविष्यति॥ धनु
ष्कोटौ नरः स्नात्वा रामेशं यस्तु पश्यति॥ स हि मुक्तो भवत्येव पापैर्मुनिगिरींश्च विंदति॥ यस्तु गंगाम्भसा नित्यं रामेशं स्नापयेद्यदि
स नरस्तेन संसारमसारं संप्रदायकं॥ तस्यैव जन्मसफलं तस्यैव कुलमुन्नतं॥ तस्यैव पितरस्तत्र स्वास्थ्ये नो यांति सत्कलाविके॥
त्वं भवेभ्यो मुदा दत्तास्नापये यो महेश्वरं॥ गंगाम्भसा महादेवि बिल्वैरभ्यर्चयेच्छिवं॥ श्रीमद्रामेश्वरं लिंगमत्वानेमा
प्य मुच्यते॥ गच्छ त्वं कोसलान्नाश्च मत्प्रसादात्सुखीभव॥ इत्युक्त्वाहं तदा गौरि तस्मिन्लिंगे तिरोहितः॥ अगस्त्यं संप्र
णम्येव ययौ रामस्तदा द्विजे॥ गत्वाश्वमेधमतुल्यं समुपाहरदंबिके॥ तत्र राज्यं चिरं कृत्वा सोपि काले दिवं गतः॥ बि
भुर्माभंबिके नित्यं सेतुमाधवसंज्ञकः॥ गंगाम्भसाभिषिच्येत्तं बिल्वैस्संपूज्य भक्तितः॥ रामेश्वरात्तदा गौरि तन्वास्तेम
त्प्रसादतः॥ सूतः॥ य एतच्छृणुयान्नित्यं श्रीरामेश्वरवैभवं॥ तस्य पापानि नश्यंति तूलमग्निशिखा यथा॥ श्रीरामेश्व
रलिंगमेतत्परमं स्वर्गापवर्गप्रदं विश्रब्धवादैरमरैस्तथा मुनिगणैस्संसेवितं पूजितं॥ दृष्ट्वा पापजरादिरोगरहितो मुक्तो
भवत्येव केवलमोमपदप्रजकः सुरानामध्यविशिष्टः स हि॥ ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे
रामेश्वरवैभववर्णनं नाम षष्ठितमोध्यायः॥ श्रीदेव्युवाच॥ त्वत्तः श्रुतानि सर्वाणि पुण्यानि परमेश्वर॥
लिंगानि देवदेवेश दर्शनात्पुण्यदानि च॥ स्मरणान्मुक्तिदानीह पूजनान्मुक्तिदानि च॥ अविमुक्तस्य महिमात
या नैवोपवर्णितः॥ किं वा तत्कारणं शंभो किमन्यत्तन्महत्वरं॥ क्षेत्रमस्ति महादेव वद शुश्रूषपि प्रभो॥ सूतः॥ इ
ति देवी वचः श्रुत्वा करुणासागरः शिवः॥ शंकरः प्राह तां देवीं शृणुध्वं मुनिपुंगवाः॥ ईश्वरः॥ एष द्वादशलिंगानां म
हिमा ज्योतिषां प्रिये॥ मया नवानुपूर्व्येण सेतिहासं च कृत्स्नशः॥ अविमुक्तस्य महिमा विश्वेशस्यापि वैभवं॥ क
थयाम्यग्रतो देवि संग्रहादधुनोदितः॥ अंबकस्य महिमा तत्र किंचिन्मयोदितः॥ अस्मिन्नेवाग्रतो देवि सप्तमांशे
महेश्वरि॥ वैभवं विश्वनाथस्य लिंगानां चानुपूर्वशः॥ कावेरी नाम देवेशि नदी पुण्या सरिद्वरा॥ यथा भागीरथी

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

गंगा विंध्यस्योत्तरवाहिनी ॥ तथैव सा महादेवि विंध्याद्दक्षिणतः स्थिता ॥ तत्रत्यं दिव्यलिंगानां क्षेत्राणामपि शंकरि ॥ वै
भवं कथयाम्यग्रे अस्मिन्ग्रंथे हि सप्तके मे ॥ अधुना संप्रवक्ष्यामि हरिहारस्य वैभवं ॥ सावधानमनाः पुण्यं शृणु भूधरक
न्यके ॥ हरिहारमिति ख्यातं तीर्थमीशानतुष्टिदं ॥ गंगायमुनयोर्यत्र प्रभेदो दृश्यते ऽंबिके ॥ तत्रास्ति लिंगमुत्कृष्टं हरिणा
पूजितं पुरा ॥ तत्रास्ति वनमुत्तमयज्ञैर्द्रुपरिशोभितं ॥ करेणुभिः परिवृतं मृगेंद्रैः परिसेवितं ॥ हिमवच्छिखरं चान्य
केदाराश्रममेस्थितं ॥ नानाद्रुमसमोपेतं तपस्विजनसेवितं ॥ वैखानसैर्वालखिल्यैस्तथा मुनिगणैरपि ॥ त
पसः सिद्धिमिच्छद्भिस्तपस्थानमनुत्तमं ॥ रम्यं शार्दूलसंयुक्तं सरिद्भिः सागरोपमैः ॥ नीलतालीवनोपेतं वानरक्ष
ईरपत्रकं ॥ गंगाप्रभूता यत्रासीत्तत्रास्ति विमलं सरः ॥ कल्होलमालाकलितं तमालकदलीवनं ॥ मंदारतरुभिश्छ
न्नं मंदमारुतवीजितं ॥ सहस्रपत्रैः कमलैः शोभितं स्वच्छवालुकं ॥ तत्रास्ति लिंगमीशानि हरिहारेश्वराभिधं ॥
तल्लिंगमूलतो देवि गंगा यत्र विनिर्गता - देवी कथं गंगा महादेव हारिद्वाराद्विनिर्गता ॥ किंचित्तत्कारणं शंभो वद
मह्यं महेश्वर ॥ महेश्वरः शृणुष्वैकमना बाले विशालनयने ऽंबिके ॥ विष्णुः पुरा तपोतप्यन्मामाराध्याव सन्निधे
भस्माभ्यक्ततनुर्देवि त्रिपुंड्राबलिकासुरः ॥ नीलिमाननबध्याजछारदापत्रगणो यथा ॥ नीलतोयदमध्यस्थाश्वि
पुंड्रतटिद्युतः ॥ रुद्राक्षावर्तयत्तस्थो ममपंचाक्षरं सदा ॥ हरिहारेश्वरं लिंगं बिल्वैरभ्यर्च्य संस्थितः ॥ त्वत्पितुर्वा
रुणे देवि शिखरे ऽस्मिन्हिमवे सदा ॥ कालं निन्ये तपोरात्रिः कालकालार्चने तु हि ॥ रमंतं तं तपस्यंतं रुद्राक्षवर
धारिणं ॥ रुद्रवित्यस्तमनसं रुद्राध्यायजपादरं ॥ फलपुष्पाणि चार्चंती भर्तुः पूजाप्रकल्पने ॥ दीपदा शंकरस्या
ग्रे पायकं चौद्रिदा यवे ॥ नैवेद्यं तर्पयामास हरिहारेशमीश्वरं ॥ उत्फुल्लकमलैरीशं कमलापि समर्चयत् ॥
हरिद्वारेश्वरं लिंगं बिल्वपत्रैश्च कोमलैः ॥ तपस्यंतं हरिद्वारे हरिं द्रष्टुं समागताः ॥ ब्रह्मांडजं समारुह्य सिं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

पुरं दत्रहा तदा॥ लोकपालगणाः सर्वे नारदाद्याश्च तां करि॥ दृष्ट्वा तं हरिमत्युग्रं तपसश्च परायणं॥ ब्रह्मा प्राह महामर
श्रेष्ठं विबुधैः परिवारितः॥ ब्रह्मा॥ किं ते कार्यं समुत्पन्नं भवता तप्यते तपः॥ हिमवच्छिखरे पुण्ये लक्ष्म्या सार्धं हरे वद
तद्वत्पितामहवचो निशम्य हरिरव्ययः॥ ध्यात्वा मां सततं प्राह प्रणम्य परमेश्वरं॥ विष्णुः॥ विश्वेश्वरोयं मदनांतको
यं॥ गंगाधरोयं त्रिपुरांतकोयं॥ भगांतकोयं हि यमांतकोयं मखांतकोयं च भवांतकोयं॥ अस्यैव देवस्य महेश्वर
स्य लिंगार्चनात् सुनतरोस्मि धन्यः॥ चक्रं सहस्रारमिदं सुदर्शनं लब्धं तथान्यैरपि दुर्जयो हं॥ तस्मात् पुरारिमाराध्य च
क्रं लब्धं सुदर्शनं॥ देवासुरे तदा युद्धे जयस्तेनाभवन्मम॥ तस्माद् युष्मान्महादेवाद्देवाः क्षीमा कृपार्हितः॥ तपस्यैमनो
रथान् ब्रह्मस्ते नाहं तपसि स्थितः॥ ब्रह्मा॥ किं ते मनोरथो विष्णो देवनतं मे बोधितः॥ पुरा लब्धवरश्चासीत् देवदेवा
न्महेश्वरात्॥ विष्णुः॥ न नत्यैवाद्य मेवैस्सन्मुरो नामासुरो बली॥ दृष्ट्वा विवस्त्रां मसलीं रमां सर्वांगसुंदरीं॥ क्रीडंती
स सखीभिस्सार्धं मस्मिन् सरसि पावने॥ कमलान्युपचिन्वंतीं हरिद्वारेश्वरार्चनात्॥ चकमे था सुरः कामान् लाम
लस्यानुयोमया॥ न देवं चक्रं कृतं नमः कार्यं हि विधेलदा॥ तदा सर्वे मुनिगणा मामवोचुः प्रहर्षिताः॥ मुनयः॥ साधु साधु
हरे त्वयाकृतं कर्म सुदुष्करं॥ तपस्विजनरक्षायै तपो विघ्नकरः सदा॥ यत्ततिनिश्च सदा पापी सुराणामपि कंटकः॥ किं ॥श्रीराक्ष॥ ॥७१॥
चायं देवदेवेन प्राप्तवैलब्धवरोसुरः॥ भक्तश्च देवदेवस्य तस्माच्छापेन योजितः॥ भक्तस्य हनने पापमखिलं खलु
वै हरे॥ अत्र तत्पापशांत्यर्थं हरिद्वारेश्वरमीश्वरं॥ तपसा तोषयं स्वायपूजया च सदा हरं॥ सर्वत्र निष्कृति दृष्टा
शिवद्रोहे न निष्कृतिः॥ तस्माच्छिवैककारणो भव पूतो भविष्यसि॥ इत्युक्तं मुनिभिर्ब्रह्मन् भक्तस्य हननेन हि
प्राप्तः पापसमूहो मे तस्माद्रक्ष्ये महेश्वरं॥ स पापेष्वपि भक्तेषु किं पुनः पुण्यकर्मसु॥ इत्युक्त्वा देवदेवेशं हरिद्वा
रेश्वरमीश्वरं॥ प्रणम्य परया भक्त्या तुष्टाव हरिरव्ययं॥ विष्णुः॥ तरंगविलसज्जटं द्रुपतुरंगखेलद्गतिं भुजं
गकृतकंकणं हरिहारांगभारोद्वहं॥ पतंगनयनं सदा सुहुरनंगदाहेरतं निषंगपर्यसांनिधिं रविरथांगमी

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

शंभवे॥ असंगिजनसंगता मुनिजनार्च्यलिंगस्थिता दृशा करुणया नता गिरिसुतार्धभाग
स्थितः॥ विधीन्द्रसुरसंस्तुतो मुहुरनन्यभावं गताप्रसीदतु भवान्हि मां परमपापतापे हि
तः॥ शंभो विश्वेश गंगाधर गिरिनयन भगवन्पाहि मामीश दृष्ट्या तु दयालो हा हि मीशास्थिता
मयजनमनपार संसारमग्नः॥ महापापानि विना यो तेषु सुतरां शुधा येद हीहे स्मा
पारमहाघोरे हे भगवन् अस्मि वरं प्रभु धर॥ हरः॥ रथं हरि सदास्तु ब्रह्मादिदिवि
धेः सह॥ तस्मै दिशामि तत्सर्वं प्रत्यक्षीकृतविग्रहः॥ ईश्वरः॥ किं वृक्षि यदूरं विलोयन्मनः प्रा
र्थुमिच्छसि॥ ब्रह्माद्यैस्तद्वरस्वाद्य प्रसन्नोहं त नास्मुत॥ विष्णुः प्रणम्य देवेशं वरमेनमयाच
त॥ विष्णुः॥ पुरा त्रिपथगा ब्रह्मांडपाताकांतरचारिणी॥ विपथस्थगता देवकार्यान्या
नालवाहिनी॥ ब्रह्मांडोरुकटाहाद्य पूर्वं विश्रुतामया॥ महादघटनाज्ञाता सापि भूमि
तं गता॥ पीता च जह्नुना तां भा निलीना सान्यपंगता॥ महातोयं महापंककृथं नागता
कुरं भवेत्॥ विपथस्थगतालेकाभगीरथवरात्तथा॥ तं गावे गोपशां सर्व्वं तया
मूर्ध्नि विधारिता॥ तामद्य गानदेवेश प्रार्थितोसि ममाघहृत्॥ देहि शंभो न
हादेवरथं प्रार्थितवान्हरिः॥ हरिद्वारमहालिंगपादपीठाद्विनिर्गता॥ तदा हस्ता
नया गंगा दिव्या त्रिपथगा शिवे॥ तुंगेसारंगे धिलतापुष्पंकजशापिता॥ कल्हा
रमालाकुलिताह्याधमुक्तपथं गता॥ हिमवच्छिखराद्वि मसरतलनिर्गता

शु.लं ... २

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

तदीक्ष्य एषा मया गंगादिव्या त्रिपथगा शिवे॥ तुंगैस्तरंगैर्विततापुल्लपंकजशोभिता कल्लो
रमाला कलिता अविमुक्तपथं गता॥ हिमवद्गिरिश्रृंगाद्वै विमसादं ततोनिर्गता॥ तस्यां वि
ष्णुः पदालक्ष्म्या तस्यां विष्णुः पादालक्ष्म्या ब्रह्मादिविबुधैस्सह॥ स्नातुं स्वपापशांत्यर्थं अविमुक्तं
तदागतः॥ नानालिंगशालोपेतं सविश्वेशं प्रणम्य च॥ स्तुतास्तोत्रवरैर्विष्णुर्बिल्वपत्रैस्सुरेस्स
ह॥ तुष्टाव चकृपारुत्रिं महेशानं तदांबिके॥ विष्णुः॥ उत्फुल्लकल्हारविलोलहारमल्लारिमल्ली
सुमपूजितांघ्रे॥ हल्लीसलास्यप्रिययासमेतं पौल्लिंगगंबिल्वदलोत्तमांगं॥ निशाराजक
लामौलिं देवराजसमर्चितं॥ राजराजसखं वंदे फणिराजांघ्रिकंकणं॥ इत्थं स विष्णुस्त
ति भिस्तथा मां सुखावदा ब्रह्मसुखामरेंद्रैः॥ विनिर्गतो मस्तदलोललीला महेंदुगंगासंगाब्धि
तरंगरंगं॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे हरिद्वार वैभवे एकोनत्रिंशोध्या
यः॥ ॥श्रीदेव्युवाच॥ कालिंदीतीर्थानि पुण्यानि सा गंगा पुण्यरूपिणी॥ तन्मे वद महादेव तत्त्वतः शंकर॥ सूतः॥ सदे
व्या वचनं श्रुत्वा महादेवो महेश्वरः॥ प्राह गंभीरया वाचा मेघपर्णोग्रहेधनत्॥ ईश्वरः॥ मत्पादमूलतो देवि यदा गंगा विनिर्गता॥ ह
रिद्वारात्पुण्या विबुधश्चैव संयुता॥ कुरुक्षेत्रं गता गंगा तस्माच्चापि विनिर्गता॥ कुरुक्षेत्रं गता गंगा स्नाना पापविनाशिनी
प्रतिपेदे मधुवनं तत्र तीर्थं मनोरमे॥ मुनिभिस्संस्तुता स्नाता दृष्टा पीता पहारिणी॥ प्रयागवनमासाद्य यत्र पूर्वं पितामहः
अयजद्दशमेधेन मां मे ध पतिमीश्वरं॥ तत्रासीत्सरिदुत्कृष्टा यत्र प्राची सरस्वती॥ तत्रावभृतमासाद्य ब्रह्मा प्राह सरस्वतीं॥
ब्रह्मा॥ सरस्वति महाभागे सर्वदा सर्वपावनी॥ सरसः पावनाज्जाता पुण्या स्नानसनामका तू॥ मेरौ देवासुरैः पूर्वं प्रार्थि
तासि मनोरमे॥ अस्मिन्दे शवरे पुण्ये सरसस्त्वं विनिर्गता॥ तस्मात्सरस्वती सा ख्यां गमिष्यसि महीतले॥ एकांशे
न बहत्त्रेव एकांगेन वसे मयि॥ श्रुत्वा सा ब्रह्मणो वाक्यं प्रहस्याह सरस्वती॥ सरस्वती॥ नाहं वसामि भूलोके त्वन्य त्रा
पावनाय हि॥ समानीहि मम ला तया यास्ये पितामह॥ ब्रह्मलोके यत्सावित्र्या निवसामि सया सह॥ सरस्वत्याश्च
ता

॥श्रीरक्ष॥
॥७२॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

वचनाद्रसाकोपाद्ध्वापनां॥ यस्मान्महात्म्यनिर्घोनः सुतोदेवितुयाधुना॥ अद्यस्याचासिम्लोकेलस्मालाकुवाहिनी॥ भवतंग्रापिनामत्तः सदूर्श्यंग्रामवानुविवे॥ इत्थंदामानहाधाग्राम्प्रयागेभूतारस्वनो॥ यमुनापिल थैवगा मीलनीरंतरंगिणी॥ गंगायमुनयोर्मध्येअंतर्वेधभवनूहा॥ भ्रमणस्समहे पुण्निप्रयागमभिलः श्रुणे॥ सितासितेनेसरितेदेवियत्रैवसंगते॥ तत्राप्लुताजनास्सर्वेब्रह्मलोकपरायणाः॥ तनुंचस्यजतेत्रसमुक्तोभवतिप्रिये॥ तत्राक्षयवटोनामविटपैर्बहुभिर्युतः॥ नततीच्यांमहेशानी प्रयागे ग्राहमास्थितः॥ विष्णुनाराधितश्चाहं तेनतुष्टस्ततस्तथा॥ प्रयागमाघवेनाहं पूजितस्तत्र शंकरि॥ संपूज्यमांबिल्वपत्रैः स्तवशवपरमेश्वरं माधवः॥ दुरदृष्टविनाशकं मतोस्मीष्टसिद्ध्ये॥ श्रीमत्प्रयागवनसुंदरनीलकंठपाहीशपापगिरिदारणशूलटंक नतेषु कुंठ दयकुंठित वेदवाक्य वैकुंठ पूजितनपदागसुतोपकंठ॥ स्तवंसुतोभोतेनैवतस्थानेशः हृतोमया॥ नबुजरेह सामेशः पूजितः सुरसत्तमैः॥ बिल्वैर्मंदारकुसुमैः सुतोदंविबुधैरपि॥ देवाः॥ पुरारेभवारेयमारेप्रसीदप्रसीदाधुनादेवदेवेशशंभो॥ चरित्रंपवित्रं विचित्रं तवाद्यत्रिनेत्राधुनापापजालेनदास्मि॥ इत्थंसुतोदममरैनिवसामिगिरिंद्रजे॥ गंगायमुनयोस्संबौलिंगमंगलदंमम॥ यः प्रयागेमहानीर्थेमाघेमकरगेरवौ॥ तत्रस्नात्वामासमेकंविमुक्तस्सर्वकिल्बिषैः॥ तीर्थाधिदेवंमांभक्त्या प्रयागेशंसमर्चयन्॥ तत्तापपरमंदेविनपउग्रंसमास्थितः॥ मांतुष्टावांबिकेमत्वे तीर्थराजवसिस्स ये तीर्थराजः॥ शिवशेवजनावनेधुरीणस्तुलिमौ कारणकारणस्सकर्णं॥ फणिराणिलपराक्तकंकणममपाद्यैर्पा रविर ला दि शोषणं॥ तीर्थाविदेवोमांस्तुत्वामनसीर्थवरोभवत्॥ यः प्रयागंसमासाद्यत्रिरात्रंसमुपोषितः॥ शतजन्मोक्षपापेभ्योमुच्यतेनात्र

हिरिसंति

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

प्रयागेश्वरमासाद्य दृष्ट्वा नत्वा महेश्वरं स्नानदानार्चनात्सिद्धिस्तस्याप्यत्र न संशयः १
संशय ॥ त्रिवेणीसंगमो यत्र तत्र पापभयं कुतः ॥ तत्रावसत्सदा विष्णुर्वेणुमाध
वसंज्ञकः ॥ माध्याय स्ववृंदादेविस्नातानां फलदायकः ॥ गंगा च यमुना चैव य
त्र गुप्ता सरस्वती ॥ प्रवहंत्यनिशं देवि यस्यां तीर्थे न विद्यते ॥ अनंतवेद्यां ब्रह्मणा
पितृतं पुण्यमनंतकं ॥ ये स्नातास्तु प्रयागे तां पश्यंति च गतो नमाः ॥ संपूज्य
बिल्वपत्रैश्च मुक्ता एव न संशयः ॥ प्रयागमन्यतीर्थेषु यः स्मरन्स्नाति भक्तिमा
न् ॥ स गंगायमुनोद्देदे स्नाति नित्यं महेश्वरि ॥ प्रयागे मकरे भानौ माघे स्नात
इ नोदये ॥ सर्वपापसंघेभ्यो मुक्तो मुक्तिं परां व्रजेत् ॥ तस्माद्वि निर्गता देवि गंगा पु
ण्या सरस्वती ॥ यमुना च महादेवि ब्रह्मारण्यं सुशोभनं ॥ अविमुक्तं महादा प्राप्य चक्रतीर्थे स
रिद्वरा ॥ मणिकर्णिकाभवन्नाम्ना ख्याता गंगा च पावनी ॥ तस्मादयोध्यां विपुलां अग
मत्सरयु सुला ॥ गंगासरय्वौ संधौ च स्नात्वा संतर्प्य चैव पितॄन् ॥ गंगायां चैव फल्ग्वां
धर्मारण्यादिकेषु च ॥ फल्गुनामनदी तत्र स्नानतः पापनाशिनी ॥ भगीरथाश्रमं प्राप्य
पितॄन्संतारयते सुतः ॥ गयाकीकटदेशस्था पितॄणां तृप्तिदायिनी ॥ पिंडं तृप्तिप्रदं दे
वि तत्र दत्तमथाक्षयं ॥ गयासुरशिरःस्थाने मत्पादः प्रकटीकृतः ॥ दृष्ट्वा न संशयं मत्पादं
सुराणां चाथ वैष्णवं ॥ मत्पादे पिंडदानेन मम लोके महेश्वरि ॥ वासयेत्स्वपितॄन्भक्त्या

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

धुनराहृत्ति वर्जिते ॥ अयोध्याम धुरामायाकाशीकांचीअवंतिका ॥ पुरीद्वारवती चैव पिलूणांनरसिद्दायकाः
अयोध्यायांममास्थेकं सुधेत्वारख्यंमहेश्वरि ॥ लिंगमंगलदंपुण्यंदृष्टारपुवरार्थिनं ॥ विल्वपत्रैरन्यपत्रैस्सार
पूसंभवैजलैः ॥ समभ्यर्च्यप्रणम्येत्वांस्तोत्रमेतत्पठेन्नरः ॥ पापसंघैर्विमुच्येतनात्रकार्याविचारणा ॥ सूतः ॥ सु
धाधारकलापारपरिपूर्णोनमांगक ॥ नमस्तेस्तुमहादेवदीनबंधोप्रसीदमे ॥ नमस्तेदेवदेवेन्द्राराघवःपरिपू
जित ॥ भवरोगहरापाइपापिराशिविनाशक ॥ प्रसीददेवदेवेशपरमेश्वरशंकर ॥ शंभोशाश्वतसर्वत्तवि
शै श्वाधिकजगत्प्रभो ॥ नमस्तेशिवकामारेमयिदेवकृपांकुरु ॥ इतिस्तुत्वामहादेवंसुधेशंपरमेश्वरं ॥ सरय्वां
पःसकलत्वाबोप्रणम्याथसु॰श्वरं ॥ बिल्वैस्सेपूज्यभक्त्याथरुद्राध्यायंपठेन्नरः ॥ मुक्तएवसपापेभ्योना
त्रकार्याविचारणा ॥ गंगातुंगतरंगसंघविलससुल्लेखपद्मोत्पलैर्नीलस्वच्छपतंगपुत्रीसहितागुप्ताचवाप्या
नदा ॥ अष्टादित्रिदशोहरींद्रपवनैर्यातापतिःसागरेनो॰॰रोरुद्रासिम॰हर्षिसंपवनजापारेस्सुमेरर्चिता ॥ भू
ब कूपिक॰काककोकधूकैर्निभूतनविनादितकेकिचक्रेवाकूपाके: ॥ गहनविपिनरूक्षमस्तसंस्थैःघनपापाण
कूणात्रानादितुष्टकूलहुंकारकपोलचालकैः ॥ ॥ इति श्रीशिवरहस्येपंचमांशेशिवगौरीसंवादेप्रया
गकागयायोध्यामहिमानामत्रिंशोध्यायः ॥ ईश्वरः ॥ श्रीगंगासगरंगौरिपुण्यंपापनिवारणं ॥ गंगा
तरंगसंघट्टभिन्नवार्धितरंगकं ॥ तांगंगासागरोद्दृष्ट्वातरंगावलिभासुरः ॥ हसन्नेवनगाणेशैय-नूस
मास्लिष्यभिवप्रियां ॥ तरंगहस्तैर्देवेशिगर्जन्कोलाहलारवैः ॥ गंगाजलाविलनतुस्तदासीसाग
रोंबिके ॥ तत्रसस्तुमुनिगणास्तथादेवगणाःप्रिये ॥ अंस्तविष्णुवादयोदेवाःपरंहर्षमवाप्नु॰वन्नु ॥
स्नात्वासंतर्प्यचपितॄनूभस्मनोधूलयतेतनुं ॥ दत्वादानानिपुण्यानिगावोभूमिस्तिलान्धनं
मसीस्यर्थमहादेविब्राह्मणेषुतपस्विषु ॥ यत्रगंगासागरस्यसंगमोस्तिमहेश्वरि ॥ तत्रस्नानंकृतं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

प्रातःफलदं सर्वपापहरं ॥ अन्यत्र विंशत्सु छ्राणि पुरविधाः प्रकल्पयेत् ॥ तथास्ति मे बिल्ववनं नवारुणदला
न्वितं ॥ कदंबनिंबप्रसवैर्नीपमंदारसुंदरं ॥ तमालतिलकोपेतं बकुलोद्दालकेतकं ॥ तमालतालहिंतालसालार्जुनी
भिर्विराजितं ॥ गंगातीरमहानीरप्लावित पिनमरुहाः ॥ नयोरु बिल्ववृक्षस्वाम्रफलभाराव[illegible]नामितं ॥ पुष्पसौ
रभ्यमधुरगंधमारुतवीजितं ॥ वसंतमुकुलोत्फुल्लवल्लीमल्लीविराजितं ॥ केनकोद्दामरजसा गंधीकृतदिगंत
रं ॥ वेणुवेत्रगणच्छन्नं नानाशकुनिनादितं ॥ गंगासागरतीरस्थं वनमेकं मनोरमम् ॥ तीरसंस्थं महालिं
गं मम सर्वार्थदायकं ॥ तत्रैव वरास्संति गंगासागरवासिनः ॥ भस्मरुद्राक्षसंपन्नाः पंचाक्षरपरायणाः
रुद्रलिंगार्चनपरा रुद्राध्यायजपादराः ॥ तद्बिल्ववनजाग्रबिल्वपत्रैस्तदा विभो ॥ सागरेशं महालिंगं पूज्य
दृष्ट्वा च भक्तितः ॥ बिल्वपत्रैः समभ्यर्च्य न संलिप्यति पातकैः ॥ गंगासागरमासाद्य क्षेत्रमस्यं तपुण्यदं ॥ सा
गरे चाथ गंगायां स्नात्वा पुण्यप्रदं विभो ॥ सोऽश्वमेधमवाप्नोति दृष्ट्वा मां सागरेश्वरं ॥ बिल्वपत्रैः समभ्य
र्च्य स्नाप्य संगमवारिभिः ॥ रुद्रलोके स नरो भूत्वा सर्वे सुगतिभाग्भवेत् ॥ यो गोदानं परक्षेत्रे दद्यादेद
विधिर्द्विजे ॥ तस्मात् शतगुणं पुण्यं गंगासागरमज्जने ॥ तत्र संतर्प्य च पितॄन् श्राद्धं दद्याच्च भक्तितः ॥ त
स्य वर्षशतं तृप्ताः पितरस्स पितामहाः ॥ येन कोटिगुणं भोज्यं ब्राह्मणं च महेश्वरि ॥ दत्ते कांगां दृष्ट्वा प्राप्य
शतगोदानपुण्यभाक् ॥ यो लिंगं स्नापयेत्तोयैर्गंगासागरसंभवैः ॥ क्षीरकुंभशतैः स्नाप्य यत्फलं तच्च
ताधिकं ॥ तरंगमालाकुलितं गंगासगरसंगमे ॥ तत्तरंगोत्थवातेन पापपंगः प्रजायते ॥ तत्र स्नातास्तु
तुनयोर्ग्रहणे चंद्रसूर्ययोः ॥ पापसंघैर्विमुच्यंते सत्यमेव महेश्वरि ॥ व्यतीपाते वैधृतौ च अयने सं
क्रमे तथा ॥ पर्वकालेषु सर्वेषु पक्षे चैवाथ पर्वणि ॥ कृष्णांगारचतुर्दश्यां गंगासागरसंगमे म
हादधौ नर स्नात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ पंचभिः पातकैः घोरैस्तत्र स्नात्वा महेश्वरि ॥ ग्रहणेषु

॥ ६५ ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

कि मांस्तात्ता दृत्वा चलितु पर्वतं॥ मल्लिंगं संप्रपूज्यैव सर्वपापात्प्रमुच्यते॥ महादानानि तत्रैव नृपे पूर्वं कृतानि वै॥ इ
क्ष्वाकुकुक्षिनाभागमांधातृसगरादिभिः॥ यज्ञानि तत्र पुण्यैश्च देवैश्च प्राग्सुरस्तरैः॥ सागरेणास्य देवस्य वै धृतेन स
तीर्थालयः॥ पूजितः सागरेणापि नानाविभवविस्तरैः॥ तत्र स्नात्वा सागरे त्वां प्रणम्य नियतो नरः॥ सोऽत्र मे मठे
तन्नयात्सर्वपापैः प्रमुच्यते॥ सूतः॥ भगप्रपुरघ्नं यमघ्नं मखघ्नं गजारिं घकं स्मरघ्नं गजघ्नं॥ उपेन्द्रादिवंद्यं म
हाद्रोवहं यं महानागपपल्लवं तं नमामि॥ सुमौली विभ्रां गं दयास्त्राव्यपांगं भजे लिंगसंगं पदारक्षभंगं॥ क्षयं हीर
केशं महाकालकोत्रं महेशं प्रकाशं भजाम्येकमीशं॥ गले नीलनीलं महाद्रौव चीलं जगत्कृत्स्नलीलं भजे
कालकालं॥ स्तोत्रं पठेण मोक्ष नयात्साव तु सागरमीश्वरं॥ सर्वकामानवाप्नोपापेभ्यश्च प्रमुच्यते॥ अतोति ह
संवस्यामि तावधान मनाः शृणु॥ तत्र बिल्ववने कश्चिदासात्किट्ठो धनुर्धरः॥ स विल्वभरूह्णां तपालकोऽभू
च्छुचिस्मिते॥ तस्यापारैः पुण्यबलैः भिल्लस्यापि प्रभवन्मतिः॥ बलदंतिभयाच्चैव तेन कंटकपंक्तिभिः॥ वनस्या
वरणं चक्रे प्रबलैः काष्ठसंयमैः॥ वराहमहिषाणां च गजगंडादेस्तथा॥ रक्षमूलानि भज्यंते मृगाणां च भया
तदा॥ मत्ताः करटिनो घोराः स्वशुंडाबलयोद्यताः॥ नवारुणांबिल्ववृक्षाग्रस्थान्यपर्णकाशं स्नाप्यांतिचे॥ सशालवि
ल्ववृक्षाग्रवालां दृष्ट्वा हस्तिविमर्दितां॥ दुःखितस्तनदा गौरि तस्मिन्नेवाकरोद्वने॥ स कुटिंपर्णकैः शाखिवृक्षाग्रवा
लजमनोहरां॥ पुत्रैश्च बालकैः सार्धं पत्न्यात्रावसच्छिवे॥ कुद्दालपिटकोद्दामहस्तो नित्यं धनुर्धरः॥ हस्ति
यूथांश्च महिषान्वराहास्ताडयन्सदा॥ सद्वारैस्तीक्ष्णकालैश्च दंतिकुंभेषु शांकरि॥ शृंगांतरेषु महिषान्
दंष्ट्रासंधिषु सूकरान्॥ तेन यात्रोपसर्पति न हि त्रिवनमंजसा॥ कंदमूलफलैरेव जीवन्नकण्याच
कः॥ स कुटुंबोवसत्तत्र नलस्मिन्बिल्वोपकानने॥ सूक्ष्ममार्गैः कृतस्तेन गमनागमने तदा॥ तमामंत्र्यैव मु
नयो गृह्णंति नवपल्लवान्॥ बिल्वमूलेषु लिंगानि स्थापयित्वार्चयंति हि॥ कोमलैर्बिल्वपत्रैश्च नि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

२ भिन्दन्त्यानि पत्राणि लूतातन्तुकृतान्यपि छित्वा छित्वा पातयेती बिल्वभू[illegible] पालिका ८

कालंभुवनेश्वरि॥ त्र्यंबकमहामंत्रैः शैवास्संपूजयंत्युमे॥ तान्दृष्ट्वा सततं भिल्लुस्तुष्टिमाप्नोति निश्चयः॥ ते भिल्लुं पूजयंत्येव
या भिश्च कामदानतः॥ स भिल्लुः शैवसंगस्य बिल्वानां पालनेन च॥ ममप्रियतरो नित्यं सेमभूस[illegible]॥ बिल्वमूला
नि सर्वाणि कुद्दालैर्बालकैस्सह॥ खात्वा तन्मूलदेशेषु रुम्मिदर्भांश्च पल्लवान्॥ घर्मकालेषु तन्मूले [illegible] भूरिशः
प्ररोहणे पद्देशादामहादेवि सा करोहन्नपालनं॥ करोति जलदानं सा बिल्वभूरुहपालिका॥ तन्मूलेषु महाशैवाः शैवमंत्रजपो
त्सुकाः॥ वसंति नियताहाराः शिवलिंगार्चकाः शिवे॥ बिल्वपत्रैश्च कुसुमैरुद्राध्यायाभिषेचनैः॥ पूजयंत्येव गौरी
शं तन्मूलेषु महेश्वरि॥ रुद्राध्यायजलैः शीतैस्तन्मूलं सिंचयंति ते॥ सायं ते दीपयंत्येव शिवलिंगनिशीक्षितुं॥ शि
वलिंगानि तुंगानि बिल्वपत्रयुतानि च॥ दृष्टुमध्युद्यतास्ते वै दीपदीप्तिविराजिताः॥ तत्रात्रसाद यो देवा नारदा
द्या महर्षयः॥ दृष्टुं गच्छंति नियता बिल्वमूलशिवार्चनं॥ शिवलिंगेषु तुंगेषु महाशैवकृतं तदा॥ स्तुवंति नृत्यंति
हसंति दृष्ट्वा भजंति पश्यंति महेशलिंगं॥ जिघ्रंति नैवेद्यमपारपुण्यदं शिवांघ्रिपुष्पाणि सुरा मुनीश्वराः॥ दृष्ट्वा ॥श्रीरा॥
त्रिपुंड्रोज्वलमस्तकानि सुगंधलिप्तानि मनोहराणि॥ सुबिल्वमूलेषु च संस्थितानि संपूज्य जन्मानि [illegible] ॥७५॥
यंति॥ तान्दृष्ट्वा प्रमथाधिनाथगणपान् सब्रह्मकास्सुरा धन्या मान्या क्षितिर्गावयमति सुतरां पुण्यं [illegible] नम
ग्नाः॥ दृष्ट्वा लिंगान्युमेशप्रियवरजनितापापारणापे विहीनाः प्राप्ताः भाग्यात्सुयेपि प्रियममरपदे बि[illegible] पुस
स्थाः॥ सूत॥ इत्येवं स्तुवंति भिस्तुवंति सततं तद्बिल्वमूलार्चकान् लिंगे तुंगे महेशं जनिमृतिजमहादुःखनाशा
न य शैवाः॥ स शैवपूजितापार लिंगानि वनपालकः॥ प्रणम्य दारतनयैस्स्तौति परमार्थदं॥ भिल्लुः॥ बाल
बिल्वतरुपोषणशीलं हस्तलग्नकिणफालकुद्दालं॥ तं वनाधिपतिरीशपाहि मां जंतुभिः प्रबलपापराशिभिः
पाहि बिल्ववनमीश्वरशंभो हस्तिहस्तमृदितं नखराग्रैः॥ दंतिरस्तिव समाममवंशाभोवंघुरालकृदयस्वलय्यपि
हरहरसुरजित्संपूजितांघ्रे स्मरहरकुरुनय्यकिंचने दयां॥ हरहरगुरुतापभारं गरधरशंकरचंद्रशेखर

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

ईश्वरः॥ इत्थं शौवजनान्विलं स विपिनं शिलो॥ पबिल्वावना ध्यानो ममसदर्पं वजं विधिनुतं बिल्बीलसन्मौळिगं॥ गंगा
सागरसंगमे निवसन्म्लिंगसंपूजको बिल्वादेर्गणनाचक्रस्समुत्तरां मुक्तो भवंदद्विजे॥ यो बिल्वघुदपूतलग्नपवने
स्संश्रितिष्टगा त्राननू द्विजानू॥ तन्मूले सुरवनीतले पि देगणां संभोजयेत् षड्से:॥ तस्यानंतशतवर्षतृप्तिजनकं भू
यास्तितृणांमुदे लघवोपिनतर्पिताजपितरो मुध्यंति हर्षंति च॥ ॥इतिश्रीगौरीवरहस्ये पंचमांशे तिलगौरीसंवादे
गंगासागरवैभववर्णनं नामैकत्रिंशोध्यायः॥ ॥श्रीदेव्युवाच॥ कुरुक्षेत्रे गतागंगा उत्तरे तिलयादितं॥ कुरुक्षे
त्रस्य महिमां वद सर्वसुरोत्तम॥ सूत उवाच॥ इत्थं देव्या महादेवः एष्टो वचनमब्रवीत्॥ श्रृणु देवि कुरुक्षेत्र महिमा
म रुपावलात्॥ ईश्वरः॥ कुरुस्संवरणो नाम राजा सीत् सोमवंशजः॥ स राज्यं प्राप्य मेधावी वने स्मिन्भावनोत्तम
नानाद्रुमसमोपेतं फलपुष्पविराजितं॥ आश्रमं तद्द्विजे युक्तं मतंग तं हरिमेधसः॥ सशांतवैरमुनि शिर्षेगेर
न्योन्यवत्सलैः॥ तद्दनं सत्रपो गतादर्शो हरिमेधसं॥ दृष्ट्वा मुनिवरं राजा प्रणतः पादयोस्तदा॥ निषसादत
दुद्दिष्टे विष्टरे नृपसत्तमः॥ तं पूजयित्वा राजानं हरिमेधा मुनिस्तदा॥ प्राह तं विनयोपेतं राजानं प्रांजलिं
स्थितं॥ हरिमेधाः॥ सोमान्वयसुधासिंधुचंद्रस्त्वमसि पार्थिव॥ ये काकी विपिने घोरे कथं मां समुपागतः
स्त्वसैन्यवर्जितो राजा गजवाजिसमाकुलः॥ तदा मुनिं सविनयात्प्राह राजा कृतांजलिः॥ राजा॥ मृगयाव्य
पदे शोन्भवं तंद्रष्टुमागतः॥ दृष्ट्वा त्वां मुनिशार्दूल धन्यो स्म्यघ कृपांकुरु॥ निवासो मम धर्म्यो हि देशः कश्चि
द्दीयतां॥ यत्राश्रयस्य सदौषधयः अन्नूलसलिलो महान्॥ मान्यस्त्वं मुनिशार्दूल ध्यानादिव्येनचक्षुषा॥ इत्थं सं
वरणप्रोक्तं वचः श्रुत्वा तदा ऋषिः॥ राजानं स तदा प्राह विनयानतकंधरं॥ मुनिः॥ श्रृणु र[illegible]यं राजन्म
तः प्रवर्तितं॥ तपस्वान् स्मिन् सुमहत्तपो दीर्घं पुरा नृप॥ ये तस्मिन् वनविपिने सदा मुनिज[illegible]॥ [illegible] धूलि
तसर्वो गोरुद्रस्तु कजपादरः॥ रुद्राक्षमालाधरणो रुद्रलिंगार्चकस्सदा॥ पंचाक्षर[illegible]सामि
कृतून्बहून्॥ पंचाग्निमध्येनिरतः पंचास्यध्यानतत्परः॥ तपोयुक्तं तदा मां हि वेद[illegible]रः॥ [illegible]दुरासी
द्वृषारूढस्सोबिकस्य त्रिलोचनः॥ गणवृंदैः परिवृतो नभालंकारभूषितः॥ प्रणम्य त[illegible]हं तत्स्याग्रहं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नमस्तवं ॥ हरिमेधा ॥ शंभोमत्तेभकुंभस्थगितमहाहृत्तरंभाभणध्वानापस्मारशिक्षाक्षपितकलुषाक्षपाद
दिवंघेहंहतीनाव्ययेशाश्रुतिशिखरगलाकाशकोशाश्रयेणधीरोद्धसकराग्रनोलनमिषादोदोलित
तेगिरिः ॥ भीतांवाहनलेनकंठमिलनाज्ज्ञानकुधांलांशिवंलब्धादाग्रनिघर्षलिप्तगिरिराट्मूलन्धि
तैः स्वैः करैः ॥ देवस्तौलिनदाननादविवशो दैवैः स्तदा रावणः ॥ संम्राजं लामधूराणां महेशं हो नीरं लांस
स्वयजं रोहस्योः ॥ विभ्राजं तं देवमिहानतोस्मि नाम्नांशं भुं विश्वमीशानमाद्यं ॥ इति मस्तोत्रजातेन तुष्टः क
ष्टहरः शिवः ॥ प्राह मां प्रणतं देवो नीलकंठो महेश्वरः ॥ ईश्वरः ॥ शृणु विप्रा नयास्त्व साभक्त्या तु शोस्मि सां
प्रतं ॥ लिंगेस्मिन्संवसाम्यद्य त्वया बिल्वादिपूजिते ॥ कुरुजांगलमेतच्च पुण्यं चैव भविष्यति ॥ कुरुक्षेत्रे
श्वरश्चाहं लिंगे नित्यं वसाम्यहं ॥ गंगापिपरितो विप्र क्षेत्रे साप्लाव्यिष्यति ॥ कुरुक्षेत्रे स्ततं पुण्यं महच्चैव भ
विष्यति ॥ सोमवंशे कुरुर्नाम भविष्यति नृपाल जः सत्यदातांसमागत्य परिपृच्छत्यनामयं ॥ तस्मै मद्
त्तं सर्वस्वं त्वं हि तं वदतांवर ॥ स चेदं नगरक्षेत्रं राजा विस्तारयिष्यति ॥ प्राकारपरिखोपेतं नानासौधविराजि
तं ॥ शास्त्रालयं न शोभाढ्यं चातुर्वर्ण्य जनाश्रयं ॥ विपण्यापणसंस्थान चत्वरं वनशोभितं ॥ मम लिंगालय
यं पुण्यं सप्राकारं सगोपुरं ॥ नानामंटप शोभाढ्यं कुरुक्षेत्रेश्वरस्य मे ॥ नानावाहन शोभाढ्यं
महारथवरैर्युतं ॥ कारयिष्यति भूपालस्तत्र कालः प्रतीक्ष्यतां ॥ मुनिः ॥ कालप्रतीक्षां कुर्वन्हि
शिवाज्ञापरिपालकः ॥ निवसामि महाबाहो क्षेत्रेस्मिन्कुरुजांगले ॥ लिंगमेतन्महेशस्य भक्तैर्वि
श्वैः समर्चयन् ॥ मुनिभिः शांभवैरेभिर्भवन्मार्गमतीक्षकः ॥ लिंगमंगक्वं प्रपश्य तस्युध्या
धीशाद्यकष्टापहं ॥ दृष्टं जन्मजराव्याधिरोगजनितान्महादुःखोत्कटं ॥ हं तेवान्यहमत्र मानसिवज्ञ
नैः संपूजितं कष्टहं तुष्टः स्मरन्यखिलाघहारकहरो लिंगांच सुलिंगं स्वयं ॥ सा स्थलेवसदा हि
भाग्यमतुलं तुष्टं सदैव शंकरः ॥ इतः परं भवान्राजा कार्यस्यास्य परायतां ॥ हृष्टं मुनिवचो वीक्ष्य

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

जातानंदकुतूहलः कुरुसमाह्वयिनयात्वरिमेध्यं द्विजोत्तमं ॥ राजा ॥ कथमागत्य मेतत्स्थि मम वासायक
ल्प्यते ॥ नानामृगगणाकीर्णं नानाशार्दूलसेवितं ॥ बदरीखदिरानेककंटकिद्रुमसंकुलं ॥ निम्नोन्न
ततलं नानावेणुगुल्मशताकृतं ॥ सुरम्यं चवरोपेतं नगरं मुनिसत्तम ॥ कथमेतद्भवेद्भद्र मुनयश्चा
त्रकथ्यतां ॥ तस्मिन्नस्तं कुरुमाह देववाक्यं मुनिसत्तमा ॥ मुनिः ॥ तपसा सा येस्तर्व शिवाद्दोत्रमेतन्मा ५
त्र ॥ रत्नसुलतानंन्दर्पविप्रोदीक्षयित्वा विधानतः ॥ माह पंचाक्षरं मंत्रं राजानं भस्मभूषितं ॥ जजापशान
रुद्रीयं कुरुक्षेत्रेशमर्चयत् ॥ बिल्वपत्रैस्तथा पुष्पैर्धूपैर्दीपैर्मनोहरैः ॥ नैवेद्यं पायसापूपैः सदन्नैः क
ल्पयन् द्विजः ॥ तं नैवेद्यैः शांभवानां भोजनानि नृपोत्र ध्यात् ॥ प्रदक्षिणनमस्कारैः [illegible] स्तोत्रैश्चावि
विधैरपि ॥ प्रणम्य देवं तुष्टाव सन्नृपो मुनिना सह ॥ राजोवाच ॥ स्तुतनुतविबुधादि पूज्यपाद दमितान
कसुरक्रूरोरुपादयमिमानसपद्मलीनपाद जय कालानलभीतिदोग्रपाद ॥ विषमाक्षमलक्ष बुधि
वीक्षं विधिविष्ण्वाद्यमरादिरं ददीक्षं ॥ रणदक्षं जगतोरविलोकभक्षं भजदक्षाध्वरनाशने सुदक्षं ॥
वीक्षाग्निदग्धमन्मथं सुरगणाध्यक्षं महोक्षांगगं कुक्षिस्थाखिललोकजालमुनया ध्यायेत्स्मगाक्षि
रूपं ॥ सूतः ॥ रक्षंसराजा विविधं स्तुतीभिः सपर्यया पूज्य महेशलिंगं ॥ स्तुवन्मुनीनां पुरतो ददर्श
गौर्याद्रिपस्कंधगतं तदामां ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे राजामुनिसंवा
दे कुरुक्षेत्रमहिमानाम द्वात्रिंशोऽध्यायः ॥ राजोवाच ॥ जय प्रमथमंदार विश्वाधिकमहेश्वर ॥
जय वेदांतसंवेद्य कामांतक जगत्प्रभो ॥ जय देवाधिदेवेश प्रपन्नं पाहि मां सदा ॥ जय भक्तजना
धार जय सर्वांगसुंदर ॥ जय वैयोतमव्योमकेशाशावसनाव्यय ॥ जय भक्तपनेवांछा करुणा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

वरुणालय॥ जयापर्णापते स्नानस्वर्णवर्णार्णवांतर॥ जयवाताशापर्णाग्राहदयांतरगमप्रभो॥ पाहि पाहि महादेव रक्ष मां त्रात्रिने-
श्वर॥ ईश्वरः॥ इति स्तुतस्तदा देवि कुरुणा संस्तुतोस्म्यहं॥ तस्मै [illegible]दत्तो वरो देवि पुरं भवतु जांगलं॥ विश्वकर्मा न देवाग्रात्मया संस्मारि-
तोंबिके॥ प्रांजलिः किं करोमीति स्थितो मत्सन्निधिं ततः॥ अस्वरात्तोमया कामं प्राकारपरिवारितं॥ प्रासादमालाविततं गोपुराट्टा-
लतोरणं॥ कुरुक्षेत्रेश्वरस्यास्य गर्भागारं मनोरमं॥ प्राकारैर्मंडपैश्चैव विस्तृतं गोपुरैरपि॥ धनधान्यसुसंपूर्णं गोगजाश्वादिसं-
युतं॥ नरनारीगणाकीर्णं विपणापणशोभितं॥ यंत्रशास्त्रागमैर्युक्तं कुरोरस्य पुरं कुरु॥ इत्युक्ता विश्वकर्माणं कुरुणा संस्तुतः
शिवः॥ लिंगे तथैव यथोदेवो मुनेस्तस्य हि पश्यतः॥ तदा तथैव देवस्य विश्वकर्माथ तत्र हि॥ प्राकारपरिखोपेतं पुरमिंद्रपुरं यथा
पताकातोरणोपेतं नानाप्रासादसंकुलं॥ क्षणाद्बभौ पुरं रम्यं कुरोस्तत्कुरुजांगलं॥ आलयं देवदेवस्य कुरुक्षेत्रेश्वरस्य
च॥ समठं पंचप्राकारं गोपुरैर्दशशोभितं॥ कुरुस्तु राजा तत्रासीद्दिपेंद्रेण शासनात्॥ गंगा तप्लावयामास यमुनापरि-
प्लुतिः॥ तत्सुरस्थानसमभवत्कुरुक्षेत्रस्य सत्तमाः॥ हस्तिनामाथ तत्पौत्रस्तेनापि प्रथिता पुरी॥ हस्तिनापुरमित्याख्यां प्राप-
तं सुरसत्तमं॥ कुरुक्षेत्रं प्रयागं च गयाचैवाविमुक्तकं॥ एतत्प्रधानं क्षेत्राणां मुक्तिप्राहतांवरः॥ स्यमंतपंचके तीर्थे कुरुक्षे-
त्रे महेश्वरि॥ रामेणपितृतर्पणार्थं ह्रदाः पंचैव कल्पिताः॥ तत्र स्नात्वा नरो यस्तु पितॄन्संतर्पयेद्यदि॥ कुरुक्षेत्रगतं वारि पितरः
प्रार्थयंति हि॥ तत्र श्राद्धानि देयानि नरैः पर्वणि पर्वणि॥ अमायां विषुसंक्रांतौ राहुग्रस्ते दिवाकरे॥ सोमे चाथ व्यतीपाते कु-
रुक्षेत्रगतो नरः॥ तत्पूर्वनारसे देवस्य पितृन्स्तत्र संत्राय॥ कुरुक्षेत्रेश्वरं भक्त्या स्नाप्यंतर्तीर्थवारिभिः॥ बिल्वपत्रैः समभ्यर्च्य
निवेद्याथ सुपायसं॥ उपोषितो नरस्तत्र शतवर्षेत्र तपःफलं॥ प्राप्नोति मनुजो गोरिगयापिंडाधिकाधिकं॥ कुरुक्षेत्रगतां गंगा-
स्नात्वा पीत्वाघलापहं॥ दर्शनादेव तस्यास्तु मुक्तो भवति पापतः॥ किं पुनः स्नानदानाचां शिवदर्शनतः शिवे॥ देवाः स्तु-
वंति मं तत्र ब्रह्माद्या मुनिसत्तमाः॥ तत्स्तुतिं शृणु देवेशि मत्तः पापापहारिणीं॥ ब्रह्मादय ऊचुः॥ वासी-
कृतानंदवनप्रसीदशंभो तमारानंद घनोउदारः॥ सुरावने संस्तुतपाकशासनः सुपावनो विप्रनतो हुता-
शनः॥ सनातननंतावनत्रिपुरदक्षसत्रासनसुधाशनगणानतस्तनसुवेदपंचानन॥ गराशनहुता-
शनप्रबहलनेत्रकाहर्[illegible] नमहाघभयनाशनस्मरवारा[illegible]दिधाराशन॥ नीललोहितनवांनतानम्-

ततो जगतां मम मातः पुष्पदं तत्तनना दिकरं तेन दुःखितानां वसदा देवेशं शुभं ॥ इत्थं त्वत्प्रसादयोदेति मांस्तु वंनिसद्गं
बिके ॥ कुरुक्षेत्रेश्वरं दृष्ट्वा यः स्नायाज्जसुरोत्तमे सि ॥ गंगायां त्रिदिवे देवि सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ पुरा देवासुरैस्सार्धं
युयुधुः शक्रपूर्वकाः ॥ वाहनैश्च गजेरश्वैरथा भटगणा रवैः ॥ मृदंगशंखवादित्रैदुंदुभीनां च निस्वनैः ॥ नमुचि
प्रमुखा दैत्या बलायास्सु महाबलाः ॥ मुसुंठीशस्त्रधाराभिर्मुसलैर्लगुडैस्तथा ॥ धनुर्भिः शरवर्षैश्च सम
वर्षन्त परस्परं ॥ एकादित्रिशतं घोरैः शरैस्ते चिच्छिदुस्तदा ॥ परस्परं देवदैत्या वभूवुस्समरोद्यताः ॥ पराजि
तास्तेदा दैत्या देवैस्संताडिता त्वरं ॥ मंमंथुश्च पुनर्देवान्समारभ्य जदाशिवे ॥ एवं पुनः पुनर्युद्धं स्वर्गार्थ
मभवच्छिवे ॥ कुरुक्षेत्रगताभूमिः शुद्धा भूमिर्महेश्वरि ॥ दाधीचिरां नेचभविता नृपाणां विग्रहेमहान् ॥ कालीनां
त्वासुरस्तस्य विष्णुभरिंश्चवः शिवे ॥ ह्रिष्यति मया तस्य कुरुक्षेत्रनाम्ना भविष्यति ॥ कुरुनाम्नाऽदं क्षेत्रं कुरुसंज्ञं भ
विष्यति ॥ मत्प्रसादात्सुरान्प्राप्य कुरुक्षेत्रे शमर्दयत ॥ तत्र संनिमज्जाशिखाः गंगां च सरिदुत्तमा ॥ निवसं कुरुक्षेत्रे
शिवतुष्टिप्रदे शुभे ॥ स्यमंतपंचकं तीर्थं पितृतृप्ति प्रदायकं ॥ पुरा भार्गवरामेण क्षेत्रमुत्सादितं शिवे ॥ क्ष
त्रोत्थरुधिरैः पूर्णान्ह्रदान्पंचप्रकल्पयत् ॥ ततीरतीर्थे यः पिंडं पितृभ्यो दास्यति प्रिये ॥ तर्पयेतत्र चोत्था
भिरद्भिः प्रीणातिदैपितृन् ॥ तस्यस्युः पितरस्तृप्ता यावद्भाभूतसंप्लवं ॥ तत्रैकां गांददरिद्राय दत्वा गोत्रा
वपुण्यभाक् ॥ जलं तत्रैव यद्दत्तं तन्ममस्यान्महाप्रिये ॥ पितृतृप्तिप्रदं तीर्थं पुरारामेण वैकृतं ॥ अत्रै
वतत्प्रदाः पंचस्नातापितृगणास्तथा ॥ आश्लेषस्संप्रीणयन्पुत्रः पुत्रत्वं तस्य सिध्यति ॥ अत्रैव गाथां गा
यंतिपितरः पुत्रवत्तया ॥ अपि नः स्वकुले भूयाद्योगयायांच पिंडदः ॥ कुरुक्षेत्रे सर्वेषु तीर्थेषु दोरामकृ
तेदिनः ॥ दृष्ट्वा मां चैव पुण्यात्मा कुरुक्षेत्रेश्वरं शिवे ॥ धन्यो भवति पूतात्मा सत्यं सत्यं न संशयः ॥
ईश्वरः ॥ इत्थं कुरुक्षेत्रगतां महिमा इतिवोदितः ॥ श्रुत्वैनं सर्वपापेभ्यो मुक्तो भवति नान्यथा ॥ तस्मा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सेत्रीत मंमुनिवरैः संवितं शांभवोत्तमैः॥ तत्रासिद्धेश्वरं नाम्नालिंगमुक्तिप्रदंमम॥ प्रभा
सनात्रकर्षेणप्रभासम्मिनिवि श्रुतं॥ ६
कुरुक्षेत्र परायणानां तत्रैववासोममभक्तिदायकः॥ लभेत वै पुण्यमुमो महेश्वरि तपस्सतंमन्मुनि
भिःप्रशस्तं॥ ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे कुरुक्षेत्रवैभवे नाम द्वितीयोऽध्यायः
ईश्वरः॥ तस्तीर्थ्यां महादेवि प्रभासं नाम विश्रुतं॥ प्रभासे वेणिका नाम नदी पुण्यप्रदा शुभा॥ तत्रैव वरानित्यंभ
सितोद्धूलनेरताः॥ त्रिपुंड्रफालाः सततं अन्यपुंड्रविवर्जिताः॥ रुद्राक्षकवचाः सर्वे पंचाक्षरपरायणाः॥ रुद्रा
ध्यायार्थकथनप्रवणाः शरणामयि॥ ममलिंगार्चकास्सर्वे बिल्वपत्रादिसाधनैः॥ तैः शोभानभिनं वारि फलं वा
नोपभुज्यते॥ षट्सहस्रं मुनीं द्राणां प्रभासे समवस्थितं॥ तत्र मंकणको नामा पुरासीद्योभवन्मुनिः॥ तेन सिं
धेश्वरं लिंगं त्रिकालेषु समर्चितं॥ बिल्वपत्रैश्च कल्हारैर्नीलनीलोत्पलैरपि॥ नैवेद्यैः फलमूलादिक
ल्पितैः परमेश्वरि॥ सदाममाराधनतस्समां तुष्टावशंकरि॥ सिद्धेशं सर्वतुष्टानां मार्कं भुवनेश्वरि
मंकणकः॥ सिद्धेशसिद्धगणपूज्यपदाब्जयुग्म मध्येतुमेक मनिशं दययाददस्व॥ मुग्धेंदुचूड मयिसि
द्धिगणं तदीयैः सिद्धोस्मि मेऽद्य यमघसुपाशबद्धं॥ तुल्पिप्रसारय महेशसुरवायशंभो त्वत्पादपुजनवि
धौ दृढभक्तियुक्तां॥ सत्कांसुदार तनयादिधनादिकेषु ध्यान्येषु गो पुमइ वर्गगणेषु मुक्तिं॥ देहि प्रसंग
ले त्वयि शिवउवामुरवसंनिभेच्छिः॥ हरिब्रह्मेंद्रसाम्राज्यजालं निकृष्टं मदुत्कृष्ट कष्टैकनिष्टं॥ ममे
शानलिंगार्चनध्यानतुष्टस्सलक्ष ——— च्छलीक्षायितादेववर्गः॥ इतिमंकणकेनेशसंस्तुतं मुदा
तदा॥ समागत्य मुनिं सिद्धं सिद्धयस्ते भवंतमी॥ इति मत्तो वरं लब्ध्वा स तु मंकणको द्विजः॥ स्वक
रस्यायसिं धारां निस्सृतां देव पश्यत॥ सिद्धः प्रासेनिच मयाननस्य हर्षाभवद्गुणं॥ तन्नतसिद्ध

लिंगैर्गोकरनाद्यैस्सशांभवः ॥ मंकणकः ॥ स्वामिन्नतपने चलाचिपपते हे शैलकन्यापते हे कामांतक
महादेवेश मां पालय ॥ हे विश्वेश्वर भर्गदेव भयहन् हे चारुचामीकर स्फारामरशरीरशोभितमा
ह्रासिद्धेश सिद्धिप्रद ॥ हे भीमामरनायकाखिलमहापापौरुतापंहर हे रुद्रोग्यामित शंकर त्रिपुरज्वा
पारब्धवांसंहर ॥ हे कालांतक कल्पकाल भगवन् कालाद्भयं संहर द्राक् मां रक्ष विशालवक्षदयया शंभो गि
रिशप्रभो ॥ हे गंगोत्तमनीरसंगितजटाभाराचंचद्रस्फुरत्कर्पूरोज्ज्वलभूतिभूष भगवन्मां सर्वदा पाल
य ॥ हे भोगीश्वर कंकणप्रमथपानाथ प्रसीदाधुना ॥ हे विश्वांतक विश्वमेतदखुनातजोगविज्ञोनिःस्रत
हे लिंगार्चनजातभंदितनिजानंदैकमोदप्रद ॥ हे बिल्वादिदलैर्नमांगभगवन्मसिद्धिदानेन च ॥
इत्थं नन्नर्त समुनिसिद्धिविस्मापितसदा ॥ तेनन्नृत्ते नसकलं जगन्नृत्यदिवाभवत् ॥ सोऽदिग्गासिद्ध
शासर्वे मुनिनंदशुसदा ॥ निमीलिताक्षं ध्यायंतं सानंदजललोचनं ॥ ब्रह्मोपेंद्रेंद्रविबुधानैवा
पश्यंस्तदा विदे ॥ सिद्धेश्वराग्रतस्सर्वेस्तुवंतं मां सुरास्तदा ॥ सहासब्रह्मकास्सर्वे सिद्धेशं मां प्रणम्य
च ॥ बिल्वैस्संपूज्य मां सर्वे प्रार्थयंति दासुराः ॥ देवाऊचुः ॥ भो शंभो त्रिपुरांतकांतकमहादेवेश
विश्वाधिक विश्वस्यास्य दयानिधे त्रिजगतां नाथ प्रसीदावनः ॥ भो भर्गामरधीवीर भगवन्पा
हि त्वमोहे सुरानन्त्येनैव मुनीश्वरेण भुवनं नृत्येन्विनश्येध्रुवं ॥ अयं मंकणकः सिद्धासिद्धेशान
वद्दर्शनगत ॥ सिद्धिंपारमिकां प्राप्तस्तेन नृत्यति मोऽद्दिनः ॥ तन्निवारय देवेश लोकानां स्थितिहे
तवे ॥ तद्ब्रह्मणो वचःश्रुत्वा सिद्धिरूप्यहमागतः ॥ जटामंडलशोभाढ्यं स्थित्रिपुंड्रनिटिलोल्लसत्

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

रुद्राक्षहारवलयकंकणाद्यैश्च शोभितः ॥ भसितोद्धूलितवपुः स्वर्णवेत्रलसत्करः ॥ मुक्ताखचितदिव्यकं
कुंडलैः शोभितश्च कः ॥ पादुकाविलसत्पादे मेखलापादलंबिनीं ॥ दधद्गुमरुकं दिव्यनादयन्नुरुमरा
रवं ॥ पादकंकणभूतादिवरनिर्भासपूरितः ॥ वैनतेयमहापक्षैः कृतावीतो महेश्वरः ॥ तस्यागम
नमालोक्य देवि सिद्धेश्वरो हि मुनेस्तदा ॥ समुनिर्विस्मयाविष्टो मां प्रणम्य तदा स्थितः ॥ पश्यतस्तस्य गुह्यं मे
देवि संपादितो मया ॥ तस्माच्च भस्मनो रागात्सुरुदशुलूपर्वतोपमः ॥ देवामंकणकश्चैव अद्भुतं दृष्टरूपस्तदा भ
स्मराशिं तदा सर्वे समुद्धूलय स्वकांगकं ॥ प्रणेमुर्मां तदा देवि सिद्धेश्वं विनयान्वितः ॥ तस्मादुपारमद्दिशो
मयाप्रोक्तः समंकणः ॥ ईश्वरः ॥ गच्छ मंकण सिद्धिस्ते महासादिस्तु मानव ॥ मैवं ते विस्मयो भूयादेत
ल्लिंगं हि सिद्धिदं ॥ प्रभासे पावने क्षेत्रे यो वा को वापि मानवः ॥ नियतः संवसेदत्र तस्य सिद्धिः परा भ
वेत् ॥ सिद्धिप्रदमिदं लिंगं सिद्धिं नृणां स्वयं तु कामदं ॥ दर्शनादस्य लिंगस्य सर्वाः सिध्यंति सिद्धयः ॥ प्र
भासे महाभावेन सिद्धिलिंगमुदीक्ष्य च ॥ मत्सायुज्यमवाप्नोति देवि सत्यं वदामि ते ॥ पुरा जयंतः
शक्रस्य तनयो मोहमास्थितः ॥ ऐरावतसुतं नागं समारुह्य जवान्तदा ॥ समागतो देवगणैः मध्ये भा
र्गद्विजस्य हि ॥ गावलो मर्दितः पादेस्तेनोन्मनेन हस्तिना ॥ तन्मर्चाः सतां शापेनं जयंतं पाकशासनिं ॥
क्षेत्री भवेति चतदा शापानुक्षिप्य भवत्तदा ॥ इंद्राद्यदृगुरुं गत्वा तत्सर्वं शापकारितं ॥ जयंतः प्राहदुःखेन प्रण
म्य पितरं गुरुं ॥ जयंतः ॥ अज्ञानाद्दिवामोहाद्धस्तिपादविमर्दितः ॥ मणिकस्तस्य विप्रस्य क्रोधोम

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

यिशालर्चकः॥ तस्याथ निष्कृतिं श्रुत्वा तं युवां प्रोक्तं हि यद्भुतं॥ करिष्यामि न संदेहस्तु रवोपायेष्वसाधुता॥ जयंतेनाथ स्मृतं घृत्वा
नु ब्राह्मणस्यान्तिमतेजसा॥ बृहस्पतिस्तदा प्राह प्रभासे क्षेत्रमुत्तमं॥ सिद्धेश्वरं प्रणम्याथ स्नात्वा त्रिवेणीनदीजले॥ संवत्सरं वसन्प्री
त्याजपन्रुद्रं महेश्वरं॥ बिल्वपत्रैः समभ्यर्च्य मुक्तो भवसि नान्यथा॥ तदा गुरुवचः श्रुत्वा जयंतस्तं प्रणम्य च॥ इंद्रेणाभ्य
नुज्ञातः प्रभासे मां समागतः॥ स्नात्वा त्रिवेणीनदीतोये तपोतप्यत दुष्करं॥ भस्मत्रिपुंड्ररुद्राक्षमालालंकृतविग्रहः॥ नम
स्कारैर्महादेवं रुद्राध्यायेन शंकरं॥ कालेन स्तदा गौरि सिद्धेश्वरस्त्वं तदा मुदा॥ बिल्वपत्रैः समभ्यर्च्य प्रदक्षिणपुरःस
रं॥ स्तुवन्जपन्सदाध्यायन्सोनिरीक्ष्याह्निभक्तितः॥ तुष्टावाथ जयंतोयं प्रणिपत्य कृतांजलिः॥ जयंतः॥ सिद्धीनां नित्य
यस्त्वमीशाद यया चागरस्तं पाहि मां॥ विश्वाधीश्वर विश्वनाथ भगवन् श्रीचंद्रचूड प्रभो॥ ब्रह्मादिसुरासुरार्चितपदो नि
र्द्वंद्व नित्यो विभुर्युष्मो मूढधिया सुसूक्ष्मधिया पश्यंति यं योगिनः॥ सांद्रानंदलसद्दयामयतनुं मां सोस्मि पादं नत्वा मां
सद्यः सुखपाश्रुपाहि दययासिद्धेश्वरानुग्रहं कुरु॥ इति संप्रार्थितस्तेन जयंतेन मनोरमे॥ प्रसन्नो ह्यभवत्तस्य ब्राह्मणानु
नुग्रहतोभवत्॥ तस्मात्क्षेत्रात् निर्गत्य तत्र त्रिदिवमुदागतः॥ ईश्वरः॥ इत्थं प्रभासक्षेत्रस्य महिमा हितयो दितः॥ सिद्धि
प्रदमिदं क्षेत्रं सिद्धेश्वरस्यास्य दर्शनात्॥ सूतः॥ शिवप्रणतिसंभवं फलमपारपुण्याधिकं तनोति कलुषार्जितैः फलगा
णैर्गणत्यंभवेत्॥ अनंतमहिमास्पदं विविधपातकौघदहं शिवद्विजनेसदा तरवलुयात्वमेन हि जे॥ इति श्रीशिवरह
स्ये नवमांशे शिवगौरीसंवादे प्रभासमहिमानाम चतुस्त्रिंशोध्यायः॥ ईश्वरः॥ शृणु देवि कथामेकां ब्रह्मणः परमाद्भु
तां॥ यां श्रुत्वा मयि विंदंते भक्तिं सर्वार्थदायिनीं॥ सत्यलोकस्थितो ब्रह्मा यियक्षुरभवत्क्षिते॥ स्वहस्तपद्मपातसपात
यामासभूतले॥ क्षेत्राणामुत्तमे तत्र पुष्करे पुष्करे तदा॥ तत्रमे संस्थितं पूर्वं पुष्करेश्वरसंज्ञितं॥ लिंगं मंगलदं पुण्यं
तस्मिल्लोकेतपतितं पतत्॥ वेणुगुल्मावृतं भद्रं नानावृक्षसमन्वितं॥ तदंतरे सदा वाणी श्रुत्वा लब्धवती तदा॥ वाणी
ज एतं शिवालयः क्षेत्राणामुत्तमं पुष्करं शिवं॥ यत्र तोदेवयज्ञेन तत्र भव पापसुपावनं॥ पुष्करं तदिहपुण्यं पतितं पुष्करं तु
रात्॥ अत्रलिंगमिदं श्रेष्ठं देवदेवस्य शूलिनः॥ पश्य सं प्रजयात्रैव कार्तिकोयं सुपावनः॥ मासोयं पुण्यनिलयो गं
गेयं पावनी सरित्॥ कार्तिके सोमवारे च पुष्करे पुष्करेश्वरं॥ यस्त्वमर्चयिता राजो बिल्वैर्द्रोणैश्च धत्तुरैः॥ तस्य पुण्य
स्यांतो नास्ति सत्यं शंकरवल्लभः॥ तदा वाणीं विधिः श्रुत्वा विश्वकर्माणमाह्वयेत्॥ ब्रह्मणा रचितं मात्रस्य स्तविश्वकर्मा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

ण) गतो विधिं ॥ प्राह किंकर वाणीनि क्षेत्रं विस्तारयेन्नितं ॥ व्यधाद्ध्यानदा शालामाश्रमं सरितस्तटं ॥ मंटपं
गोपुरं दिव्यं पुष्करे तस्य रंगुलिनः ॥ तद्ग्रहणो नवः शुभ्रा नानाशिल्पसमन्वित ॥ शालां निर्मापयामास य
नानामंटपशोभितां ॥ अभक्ष्यभोज्ये सत्थौ यान्तेः सुपाकपेर्म तोरमेः ॥ वास सांशानूयस्तत्र ब्राह्मणाव
सथोदया ॥ पुष्करेश्वरलिंगस्यान्यत्रे सोपि निबालयं ॥ प्राकारंभं पुरोपेतमाश्रमेः सुमनोहरं ॥ तस्तिना
महेवाक्येन विश्वकर्माथाशिल्पिराट् ॥ वित्तैः सुमथ ब्रह्माणां सयलोकं गतस्तदा ॥ तत्र संनिमहाशैवाः पु
ष्करेशसमर्चकाः ॥ विल्वपत्रादिभिः सम्यकुलेस वैभस्मभूषणाः ॥ रुद्राक्षहारवलयाखिपुंड्रपरिशो
भिताः ॥ निवसंति महाशैवाः पुष्करे पुष्करेश्वरं ॥ समर्चयंति सततं भक्त्या विल्वेन कोमलैः ॥ तत्काले
तदेवेशि पुष्करं मानसं सरः स्मरेः ॥ समागतं मुदा यष्टुं अश्वमेधेन तत्र हि ॥ ऋषिभिः सह पत्न्या च दृष्ट्वा
तत्राम हेश्वरं ॥ विल्वपत्रैः समभ्यर्च्य मां तुष्टाव महेश्वरं ॥ ब्रह्मोवाच ॥ शंभो गाधपतिभगान्यरूप श्रीरा
तिरूपमेधसां बैपतिः सोमस्तोम्ययतो मदीयमधुना सोमं पिबस्वाध्वरे ॥ मद्यं देवदया निधे हि सत ८०
ततं श्री पुष्करे शंभो पूर्णाचश्री यमीश्वरप्रतिपदं वा सुःशतं मे स्तुति ॥ वाजेः शंभवपुंगवान्विभजतो मातावराणेदैः
दृष्टतं भागराजीजंहिरं नयतमधुना रक्षांसि नस्संहर ॥ यामेप्रजा जमरु तास्संतु सर्वाः नारीन रागो गणाश्चापि द्वि
भौ ॥ मेषाश्वादिपशूनि वेद्य भवतेत तः पशूनापतेल्लश्वारा ॥ ... देवचसात्मेदा सत्रावनः ॥ इत्थंमा
सशिवेस्तुवाया जुहाव सरस्वतीं ॥ मानसस्य सरसस्तस्मादाहूता सा सरस्वती ॥ प्लावयामास तद्देशं पयोभिस्स्वा
दुशीतलैः ॥ पुष्करं सा समागत्य गंगया संगता तदा ॥ सरस्वत्याश्च गंगायास्संघो वेधभवत्तदा ॥ ब्राह्मणे
स्स महेशानि ऋत्विग्भिस्सपितामहः ॥ दीक्षितस्सह पत्न्याच विश्वादिसुरसत्तमैः ॥ मुक्ताश्चानुरगस्तस्य
पृथिवी सवन्वार च ॥ पुनः काले तदा देवि ... भवत्येजु हुवुर्द्विजाः ॥ संचितो नाग्निर्द्विजैस्तस्य सहिरण्ये एकोविंशके ॥ त्वाद
शो वास समायुक्तो नानाश्चर्यकरो भवत् ॥ कुंजतां विप्रसंघानां नानाभक्ष्यसमन्वितं ॥ नासीद्दंतो महेशानि तत्र हि

नियुनक्ति ६

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

शोभवज्जनः॥ वेदघोषो द्विजानां हि नानावाद्यरवो महान्॥ मृदंगदुंदुभिरवैर्नृत्यंत्यप्सरोवराः॥ विद्या
धराः किंपुरुषा नारदाद्यां महर्षयः॥ सर्वे समागमंस्तत्र पिनाकमहमहाः सवे॥ भूपालास्तथा द्विजाः सर्वे हिर
ण्यस्त्राविणः स्त्रियो॥ ततोध्वर्यो विश्रामलीनस्मिन्कर्मणि नागता॥ मुंडयंति स्वकांगालि देवपत्नीभिरादरात्॥
विलंबितायां सावित्र्यामाजुहावाथिरादरात्॥ अग्निः॥ पत्नीवान्वै धर्मो स्वाहा यज्ञोयं भविता त्वया॥ किंवि
लंबेन सावित्र्या आत्मा नेष्टः कालविपर्ययः॥ इत्थं सावित्रिवचः श्रुत्वा यजमानसदः स्थिते॥ एतस्मिन्नंतरे क्रुद्धः स्वा
न्कस्मादाहूय सोज्वलः॥ उवाच मघवन् ब्रह्मा सुराणां शृण्वतां तदा॥ ब्रह्मा॥ गच्छ गच्छाधुना शक्र पत्नीमन्यां नि
योजय॥ आगतं वेदवाक्येन अपरूप्यय ज्ञामिनां॥ श्रुत्वा स ब्रह्मणो वाक्यं श्रुत्वा गच्छ गिरिक्षितु॥ ततः भीर
सुतां कांचित्जग्रहे रूपसंयुतां॥ भूषणैर्मंडयित्वा तां तत्र समुपानयत्॥ अथ स्वर्पुमन्त्रको धेन दीक्षये सैव दृद्दि
धिः तदा संशृण्वतां तत्र सुराणां तद्विजो ब्रवीत्॥ अग्निः॥ ततेन्यथा पत्न्यं संसाद्धेश्यपि समागता॥ दीक्षित
स्य न वै मन्युरिति वेदानुशासनं॥ तदाग्निघोषवचः श्रुत्वा न समुल्लंघ्य तं विधिः॥ दीक्षिय सन्निच प्राह क्रोधा
मर्षसमन्वितः॥ तां च विदीक्षयामास ब्रह्मलोकानुमते तदा॥ तथा सनु रंगोवि मैःस्तत्र सं वेदिनः स्त्रियो
येनस्मिन्नंतरे क्रुद्धा सावित्री तं सुरेश्वरं॥ व्रात्यापकु पितादेवी विप्रं ब्राह्मणमेवच॥ सावित्री॥ पराजितो दे
सुवर्गैर्निःश्रीकश्च भविष्यसि॥ नहुषो भविता शक्रः शचीतमुपतिष्ठतां॥ तदक्षिं हि वाशापेयं सावित्रीक्रोध
मूर्छिता॥ सावित्री॥ अत्रेयाब्राह्मणाः सर्वे निःश्रीकाश्चोदरजीविनः॥ अत्रेत्वं भविता पुत्रैर्विहीनो मम
वाक्यतः॥ असंख्यातो द्विजानां हि भयादेव न संशयः॥ स्वभर्तारं तदा प्राह क्रोधात् कंप्य वनेयत्॥ सावित्री
न प्रतिष्ठा भवेत्स्थानस्तव लोकेषु सर्वथा॥ हरेणाते प्रहृष्टेन त्विरच्छिन्नं भविष्यति॥ सावित्री विष्णुमाहेदं

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

दसमानास्सुरासुरान्॥ यस्मादाभीरकन्यां तां दृष्ट्वा पेक्षितवानसि॥ तस्मादाभीरवंशस्थो भवतिद्वापरे भ
वान्॥ सावित्री॥ चाक्षुषे भविता यस्तो दक्षस्य सुमनोहरः॥ तत्ररूद्रेण देवाश्च ऋषयोपि सुदंडिता॥ भवं निमृमञ्चा
पि तना त्रकार्यविचारणा॥ इत्युक्त्वा यच सावित्री तस्थौ चित्ताधिनिवसा॥ सर्वे रामास्सुसंतप्ताः स्विजाश्च सद्गताः
तां विष्णुस्सांत्वयामास सर्वेते सुरसंसदि॥ विष्णुः॥ मे वंत्वया विद्वांत्कांसिता नोते पम संभवः॥ भर्तुः प्रिया इते युक्त
या नारी सा पतिव्रता॥ त्वं वेत्सि सर्वधर्माणां सारं सोपि न संशयः॥ त्वयालहा यंक त्रयाणि दीक्षां पारमिकां गतः॥
अश्वमेधामहायज्ञं पुष्करेषु प्रवर्तते॥ प्रियो यं तं महेशस्य ऋत्विक्शिष्य यथाविधि॥ धर्मपत्नी तथाऽज्ये पास
वे धर्मप्रवर्तिनी॥ नेवयं सखिभावे न वर्तेन प्रियसुंदरी॥ इत्युक्त्वा ततदाकर्ण्य ब्रह्मणः पालयोनते॥ विष्णु वाक्यादु
ला मर्यादि धिस्त्यं परिषस्वजे॥ ब्रह्मणे त्वरोद तस्या विश्वासांहितो विधिः॥ सावित्री॥ यच्छितं ते भवेद्धीर्धे पुन
र्भूयाधितायदि॥ कार्तिक्यां पुष्करे ब्रह्मस्तत्र भयान्महोत्सवः॥ इत्यकुंमा विद्या छालां तया चाभीर कन्यया॥ पुष्क
रे षष्टितयज्ञः स्वाहस्तोमवद्दक्षिणः॥ ईश्वरः॥ ततश्च वर्द्धे यज्ञो ब्रह्मणः परमेष्ठिनः॥ तस्मिन्नक्षेत्रे पुष्करे च ये
स्थिताः सर्वे पवोत्तमाः॥ नैव संपूजितास्तेन दानमानासनादिभिः॥ ते पुष्करे नामासाद्य तु स्तुवुः त्वारणागताः॥ श्री
भवान्॥ श्रीपुष्करे त्वान वभावनतान भास्मा विप्रांश्च त्वां चवराप्तहाय दर्पतन्॥ विश्वेश्वरस्तव महाजनिमानी
कांश्च ब्रसाप्य यं च न मणेस्तहितोरुगोपिः॥ विप्रा समर्चय तिर्भवस्तुपत्नारा स्मात्सहेतास्तारणात्पहाय कुर्वे वसत्
संसेवनजालहर्षाब्धिं भाग्यजातनिकरैश्चविनस्वरेतः॥ तद्रर्वपर्वत महाकुलिशास्समी त्वद्ां भोसदास्तां भवदान ठ॥ दु
ति मै सतदादे विस्कतो हं भस्म भूषयाः॥ दिगंबरः शठकरः पादुकाविलसत्पदः॥ ब्राससंकपालमादाय तत्र चलसदोगत
सदं॥ केचिद्भूतुरथोन्मत्तः कापंयब्रासदः कुरुत्॥ नग्नस्सततद्विचिः कुष्ठं कपालाठयकरः कुथ॥ रवधिः सभा कृतः पा

५ नेव

श्रीरा
८१

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

पोहाकष्टं किमुपस्थितं ॥ विप्राणां वदतां तत्र सुराणां च महेश्वरि ॥ नान्यताद्दृश्यते क्वापि तत्र तेषामुपस्थितः ॥ आ-
स्थितिभिश्च सदस्येश्च विप्रादिविबुधेश्वले ॥ तमसोऽनं महादेवि धर्म्यं प्राह तं वचः ॥ ईश्वर उवाच ॥ अहो धर्म्योसि महाभाग पु-
ष्करेषु प्रवर्तते ॥ स्नात्वा ... मे धीयं ब्रह्मलोकं बहुदक्षिणाः ॥ श्रुत्वा हं स्तु यथा विप्रो नो तु मया गतं सदः ॥ इति [illegible] च तं श्रु-
त्वा ब्रह्मा साहतदा विके ॥ ब्रह्मा ॥ अलोयं श्रुणु मे [illegible] हीनो यथा जो सं जु परवमे ॥ अनंतं बहुवि धं भिक्षो वा सा [illegible] च या
नि मे ॥ श्रुत्वा तद्गुणो वाक्यं श्रुत्वा हर्षात्पुनर्विधि ॥ अवोचं श्रृण्वतां तेषां विप्राणां तु सुरैः सह ॥ ईश्वरः ॥ सरस्व[illegible] मध्यस्नाता
द्भूतं तु पुष्करेश्वरं ॥ पश्चाद्रोक्ष्ये तु नियमो मयाली हत एव हि ॥ या स्नामी तितदा वेषः कृपालं स्थापितं मया ॥ तदेवां न हि
न सोम्ये सुराणां तत्र पश्यतां ॥ विस्मिता स्ते भवन्त्सर्वे भसुराश्च सुरैः सह ॥ इदमूचुर्वचः सर्वे कृपालं स्थापि[illegible] कृतु ॥ श्रु-
त्वा च्यं तं वर्हिर्वि धायजं तु परिचारकः ॥ इत्थं श्रुत्वा तत्कपालं सर्व ब्रह्मगणैः स्थिते ॥ पुनस्तत्सदृशं तत्र तथैव स तत्र स्थितं
अंत[illegible] स्ते ब्रह्म पुरुषाः कृपालं बहुनादृमे ॥ अंतो न दृश्यते तत्र कृपालानां च संहते ॥ इति तेर्विस्मया[illegible] हरिब्रह्मा
दयस्तदा ॥ दृष्ट्वाश्चर्यं परं तत्र इदमीश्वर चेष्टितं ॥ इति मां तुष्टुवुर्देवि ब्रह्माद्या विबुधास्तदा ॥ ब्रह्माद्या ऊचुः ॥ [illegible] महा-
कूमहेशानं [illegible] सामायसं ते ध्यरेसाश्तान्ग गणयानुये: मतिपदंरु ... यर्गिनिरिया हदि ॥ त्वमायाधिगमे [illegible] सर्व-
मरेस्त्कलयतां दृष्टा त्वामधिगम्य क्रमम खिलं सत्का प्रमोहमहे ॥ अहो देव सुषे दु चूड प्रसीद नितया दि दहि स्वर्ग[illegible]न तु
वः ॥ त्वरू पं महत् एजालं मम माष्ठं हर स्वेशु शं भो प्रसीद प्रसीद ॥ यथा माय यामोहमायामि सर्वे तवाके [illegible] मयानीति
गीता ॥ भवमायिको थो भवानादिक्तर्भवनो खिलं जालमेतद्धि चित्रं ॥ इत्थं स्तुतोहं देवैब्रह्माद्यैस्तदा दर्शितं [illegible] ॥ रू-
पत्रै लोचनं शांतं नैल भीवं त्रिशूलिनं ॥ पुनः प्रणेमुर्म[illegible] दृष्ट्वा ब्रह्मा[illegible] ॥ म-
दाशांजलयः सर्वे मां स्तुवंति तदा विके ॥ ब्रह्माद्या ऊचुः ॥ [illegible]
भंजाय मानं च परे शे ॥ सत्वं देव शुभयामा हि बुध्यानि यो जय स्वा शुभ हे शुभ ॥ [illegible] परमेश्वि-
किं चित्तं तोनाणी मात्तसम श्वाधिको वा ॥ रक्षाइव स्थाणु सीनाश्च नित्योहत्या [illegible] जगदादिये तं ॥ म

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नजानंति वेदा न जानंति देवा न जानंति लोका मम संस्थं महत्त्वं ॥ प्रकृष्टेरुणुष्येथ दित्यक्तो मोहो भ
वेत्सादसक्तो भवेन स्वभक्त्या हरुसिद्धिः ॥ देवि निर्धावनः श्रुत्वा मानवोचं प्रहर्षितः ॥ श्री ईश्वरः ॥
पुष्करे संस्थिता विप्रा मत्प्रसादगरा स्तथा ॥ क्षेत्रेणो भवता पूज्या स्तथान्ये पि मुनीश्वराः ॥ क्षे
त्रमागत्य यः कोपि क्षेत्रस्थान्पूजयेन्नुः ॥ अथान्यानर्चयेत्तस्मा द्यद्दिभक्तो स्य होवि
धे ॥ मद्भक्ताः शुभवः श्रेष्ठाः भक्तानां नाम मे प्रिदाः ॥ विहाय भक्तान्मम ये प्यन्यान्द्रनर्चका
नू ॥ संपूजयंति ये मर्त्याः ते कष्टं प्राप्नुवंति हि ॥ पूजनीया श्चते ब्रह्मन्पुष्करे न्यत्र वा स
दा ॥ पुष्करे तत्र को यत्तः श्राद्धेनो बहुदक्षिणः ॥ महीनिजनको जातः फलं नेष्टगुणं भवे
त् ॥ यस्तु पुष्करमासाद्य नाना धर्मगणं चरेत् ॥ तस्याष्टगुणितं भूयादिति मे ब्रह्मन माहितं
६च एतत्कपाला नुगुणितं जाताः पूर्वपितामहाः ॥ सप्तजानिव्यतीतानि मन्वंतरशतानि च ॥ अ श्रीगस
स्मिन् संसारके त्वं मा गर्वी बहु पद्मज ॥ प्रणम्य मां न ना ब्रह्मणान् विप्रान्संमपूजयन् ९२
गोभिरन्नैश्च वासोभिः शुभं भवान्पुष्करस्थितान् ॥ स्नानार्थं सरः सस्त्रस्माद्दानीने
यं सरस्वती ॥ श्रेष्ठं पुष्करमासाद्य तरंगावलिभासुरा ॥ तत्रावभृथमासाद्य रराज
स पितामहः ॥ सावित्र्याचैव गायत्र्या स्तविद्भिः सुरासुरैः ॥ पुष्करस्थां समभ्यर्च्य स्तो
त्रमेतज्जगादच ॥ ब्रह्मा ॥ अनेक विधिकल्पित अधरकपाल मालाधर हर स्वधिल
सद्युति प्रभव पापनाशापह ॥ अस्य वेजनिदु र्दर्शं प्राप्ति पदं विनश्याशु षां ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

महेशजनिमाननात्तु भवादिबंधंहर॥ ईश्वरः॥ स्नात्वा मांसलनद्यां च ब्रह्मा प्रणम्याथ जगोसुरान्॥ ब्रह्मा॥ पुष्करे दुष्करं वासः
पुष्करे दुःष्करं तपः॥ पुष्करे दुष्करं दानं पात्रं तत्र सुदुष्करं॥ सरस्वतीपुण्यतमा ग[illegible]दाया नाम हर्णवं॥ कार्त्तिक्यां तु विशेषेण स्ना
नं पुण्यं हि पुष्करे॥ सूतः॥ इत्थं संवेधाः प्रजगाम चोल्लादेवै स्वलोकं परमं मुनींद्रैः॥ यः पुष्करं संस्मरते हि नित्यं दिने दिने तस्य च पापा
नि भंजंति दृष्टिं॥ ॥इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे पुष्करमहिमा नाम पंचत्रिंशोऽध्यायः॥ ॥ईश्वर उवाच॥
भीमेश्वरं महादेवि स्थानं भीमरथीतटे॥ यत्र कालो मया जीर्णः श्वेतं कालं जरं हि तत्॥ भीमेश्वरं महालिंगं तत्रास्ते कं वरानने॥
तत्र शैवाश्वरे विविवसंनिभ सितोज्वलाः॥ भवभावनया सक्तु भवभावाश्च ते सदा॥ भीमेश्वरं बिल्वदलैर्मामभ्यर्च्य वसंति
ते॥ तत्र विष्णुस्समभ्यर्च्य भीमेशं बिल्वपल्लवैः॥ निधने सादिभिर्मंत्रै नैवेद्यैर्विविधैरपि॥ तुष्टवश्रण तो लिंगं दर्शना दिद्दृक्ष्या
मदं॥ नचेलक्ष्म्या विष्णुस्सर्वयत्नं लत्राहरिश्वरिः॥ भीमरथ्यां नदस्नात्वा तत्र लक्ष्मि नवक्त्र थोयो ब्रवे॥ हरिः॥ शंभोत्वं मरुतां पितामि
जगतामाराध्यनीयो हरः नेत्रो मौनमसां निथिक्षमहि विभोरुद्राक्षयहैरिणं॥ शंभो सो ममस्तु पिवत्तमधुना गौरीय थातद्विनस्त्व
त्स्याजगदेतदधमगवभिंद्रादिभिस्तूयते॥ इं इत्यालापरमस्तं महेशोयत्न स्यासाद्दक्षिणां नेघ पत्नी॥ स हैवलासंनंन विं दं
ति देवाः सर्वोत्सात्वं सर्वगतस्थ नित्यः॥ इत्थं भीमेश्वरं स्तुत्वा विष्णुर्नत्वा पुनर्हि मां॥ अयाचतवरं मत्तस्समीपे वस्याम्य हं॥ सुरासुरे
रहं तु श्रेष्ठं तो स्मि परमेश्वर॥ तथा स्तु इन्युक्त्वा वसाम्यच भीमरथ्यास्तद्दक्षिणे॥ कुणिकुंभास्तीर्थ्यां वै स्थानात्कालं जग सुरिः॥ प्रयागे
सनदादेवि मल्लिंगं शिरसा दधत्॥ ईश्वरः॥ इति स्तुत्वा नदादे[illegible]वि गत्वा संनिहितो मया॥ तत्राव सत्तमे लिंगं दधन्मयाहरिस्सदा
उवास दक्षिणे तीरे भीमरथ्यास्तदाम्बिके॥ तत्सांडुरंग सेत्रं हि विष्णुप्रियकरं सदा॥ देवी॥ कुत्रकालस्त्वया जीर्णः किमर्थं वद मे शिव॥
कुणिकुंभमितिप्रोक्तं किं तत्क्षेत्रवरं शिव॥ सूतः॥ नदादेवी महादेवस्तत्क्षेत्रस्य च वैभवं॥ कथयामास विप्रेंद्राः सर्वपापप्रणा
शनं॥ शिवः॥ पश्चिमांभोनिधिस्तीरे कुणिकुंभमहेश्वरं॥ समभ्यर्च्यैव नियतं कुणिर्नाम्ना महामुनिः॥ उवास तत्र [illegible] नाम्नो हि
क्षेत्रेत सुस्थितं शिवे॥ समांनुष्टावहृष्टात्मा कुणिकुंभेश्वरं मुनिः॥ कुणिः॥ विश्वनाथ ममनाथ सुनाथ घोरसंसृतिभयं प्र
ममाथ॥ स्वर्गनाथ कृतपाथ सुनीथपाहि मां सुरगणाधिपनाथ॥ तत्स्तुत्या तस्य नाम्नाहं अभवं गिरिजे तदा॥ श्वेतो
नाम भवद्राजा कालमृत्युप्रपीडितः॥ मृत्युंजयं मामाराध्य तत्रकालहरेश्वरं॥ रुद्रमंत्रैः समभ्यर्च्य बिल्वपत्रैर्मनोरमैः॥ तु
ष्टाव भक्तिमान् राजा तस्य मृत्युं सदा हरं॥ श्वेत उवाच॥ मृत्युंजय महादेव जगदीश्वर शंकर॥ मृत्युंमत्तो मोचयाशु त्र्यंबक

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नमोस्तुते देवदनकनलनेत्रसुमित्रीभूतनक्षसरवदक्षशुसीक्ष पक्षिवाहनुतपूज्यपदाब्ज धस्तप्रपञ्चगनेत्रपाहिमां न
क्तसोहंमथाकालोतिगीर्णः परमेश्वरे कालंजरमध्यक्षेत्रेततः प्रभृतिरांकरि भीमेश्वरं दृष्ट्वैव भीमपापैः प्रमुच्यते मा:
अत्रेतिहासं तेवक्ष्ये शृणुष्वावहितोमम आसीद्दवांपतिः कश्चिन्नाम्नागोनंदकः पुरा सितासितास्तथारक्ताः कृष्णाश्चित्राः
श्यामधूम्रकपिलाः तस्यासंविविधागावस्तवत्सा आविकागणाः महिषीणांगणास्तस्य बहवस्सनुगोपसंकुलाः सगोरसैः
श्रीभीमेशं अभिषेक्ष्यंतितिसत्तराः दधिखंडैश्चसुघृतैर्धूपैर्दीपैस्तथाविधैः पयसांसंघटैरीशं स्नपयन्तिस्ममुदा तस्यगो
गणमध्यस्था नंदिनीनामविश्रुता बालवत्सा तथा सा गोहंभारावैर्गतावनं गोभिर्गोपस्तुते यस्तावनं
हरितप्रायदूर्वलं भीमरथ्यास्तदा भीरे चरंती सा ददर्श मां तस्यास्त सहृदयं ज्ञातुं शार्दूलोहं तदां
बिके कराले विकटे दंष्ट्रे भीषणे भीषणाकृतिः मांदृष्ट्वा दुद्रुवुः गोपा गावो वत्साश्च ता द्रु
तं तत्समानं दिशं श्रुत्वा गावो गाभिन्त्यिततिस्त्वरः विनयलोचने श्रोत्रे पुच्छं धुन्वंत्यगाद्दियं
नंदिनीनामगोरत्नं मां प्रणम्याहसादरं नंदिनी अहो व्याघ्र महाभाग किंत्वमतसि
तं लिदं तद्विधेहि महाव्याघ्र शार्दूलोतत्तदाव्याहं किंतैकं वचनं मे पश्य गंतुमर्ह
सस्सतः बालोस्मेतत्पीकोस्तनंपाययित्वा च तं पुनः दृष्ट्वा सरवीगणांसर्वगोपान्गो
ष्ठः स्वमातरं जीर्णशृंग द्विजादीनां मासंरांचर्वपायसमां इत्युक्तं नंदिनीवाक्यं
श्रुत्वाव्याघ्रोहमंबिके समवोचंक्षुधाविष्टस्तदातीतां पयस्विनी व्याघ्रः क्षु
क्षामोहंजराव्याप्तः सुष्करं कोस्मि नंदिनि पिपासाबाधनेमह्यंतपङ्कयापानतः यद्यागमिष्यसिपुनः
शपथान्दातुमर्हसि सानंदिनी तदा व्याघ्रवचः श्रुत्वा तदांबिके शपथैर्मां महाव्याघ्रं शापयामा
सपादयोः नंदिनी तर्णकं पाययित्वाहं दृष्ट्वासरव्याश्चमातरं नागमिष्ये यदा व्याघ्र भीमेशस्य

CC-0. Jahgamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

शपान्मर्तं ॥ बाल्ववत्सांतु योगांवै समग्रं दोग्धुमिच्छति ॥ तत्पापं मे भवे ब्राश्च यद्यहं नागमं पुनः ॥ अरक्षितायो
न्तृपतिर्बलिषड्भागहार्यपि ॥ तत्पापं मे भवे ब्राश्च यद्यहं नागमं पुनः ॥ वेदाध्ययनहीनश्च संध्याहीनश्च यो द्विजः ॥ तस्य पा
पं भवे ब्राश्च यद्यहं नागमं पुनः ॥ पतिव्रता पतिं त्यक्त्वा याचान्यं कुरुते पतिं ॥ तस्याः पापं ॥ शिवार्चनादिहीनो यो भस्मरुद्रा
क्षवर्जितः ॥ तस्य पापं ॥ रुद्राध्याय विहीनो यो पंचाक्षर विवर्जितः ॥ तस्य पा ॥ अन्यदेवसमं पश्यन्महेशं यस्तु निंदति
तस्य पा० सोमवारे प्रदोषे च चतुर्दश्यष्टमीषु च दिवा भुंक्ते च यो मोहाच्छिवलिंगार्चनोज्झितः तस्य० ऊर्ध्वपुंड्रांकितो यश्च
चक्रांकोप्यद्रि रेव वा ॥ तस्य० ॥ सूतः ॥ एवं सा नंदिनी शापानुक्त्वा वत्सं स्मरंती ॥ सा पाययित्वा वत्सं स्वं आघ्राय च स्वरवी जनं ॥ यमो ९
मातरं तां समालिंग्य यथो साद्धष्टमानसा ॥ तां वत्ससहितां व्याघ्रो दृष्ट्वा गिरिगच्छतीं च सः ॥ व्याघ्रं प्रणम्य सा तस्थौ विनयावन
तानना ॥ प्राह व्याघ्रं नदा देवि नंदिनी विश्वनंदिनी ॥ नंदिनी ॥ येथेच्छं मां महाभाग खादस्व तं रुधिरं पिब ॥ श्रीमेश्वरो मे तुष्टः
स्यात्प्राणदानान्महेश्वरः ॥ एतस्मिन्नंतरे वत्सो व्याघ्रं प्राह महाबलं ॥ वत्सः ॥ मुंच मन्मातरं व्याघ्र भक्षाव पल्लवं मम ॥ कोमलं तं
वरं शिश्च भविष्यति न संशयः ॥ व्याघ्रस्तु र्णकवाक्येन नंदिन्यास्तस्य वाक्यतः ॥ हर्षवर्षेण महता स्वं रूपं परमास्थितः ॥ त्रिने
त्रो नीलकंठश्च महोक्षवरवाहनः ॥ स वत्सा नंदिनी पादौ मदीयौ प्रणतानदा ॥ तुष्टश्च मां नदा ब्रांशुं वरं दातुं समास्थितः
नंदिनी ॥ देवस्त्वं नमसां पतिः पशुपतिश्चाप्यां पतिर्विश्वपतिः पत्नीनां च पतिर्वनस्पर्यं च पतिस्त्वं वै दिशानां पतिः ॥ कुलं च नां
च पतिस्त्वं सगणेगणपतिस्त्वं वै हिरण्यं पतिश्चाश्वानां च पतिस्त्वं सभापतिरसि गृहस्पत्नेः पतिः ॥ सेनायाश्च पतिस्त्वदीय
चरणं प्राप्ता पशुत्वं हर ॥ इच्छं सा नंदिनी प्राह तां पशुत्वाद मोचयं ॥ मत्ता रूप्यं तदा तत्र तल्लक्ष्या नोपि तो बिके ॥ इदं तेभी
मनाथस्य चरितं कथितं मया ॥ श्रुत्वास्य सपरो देवि नान्तो भवितानरः ॥ सत्येन लोकान्जयति सत्येन तपते रविः ॥ सत्येन सं
स्थिता पृथ्वी सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितं ॥ पशुपतिमथ तं प्रणम्य सा गौर्गहनतरं विजहौ भवोयबंधं ॥ सुरहर विधिविष्णु
वृंदमौलिं सुरवरमंबिकयान्नतोस्मि भीमनाथं ॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे नंदिनीचर
ब्रवंनाम पंचत्रिंशोध्यायः ॥ ईश्वरः ॥ भृगुकल्लसुते कश्चिदासीदात्वंतिको द्विजः ॥ सदार तनयस्तत्र त्वना
न्माभूत्स सुदर्शनः ॥ तेन संपादितं द्रव्यं मसंख्यं हेमरूप्यकं ॥ दासीदासाश्च तत्र्या स न्मदिष्याजगवादिकं ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सदारभोगे न सदा वेश्याचेटीरतिर्द्विजः ॥ कालेनीतः सदा तेन दुर्वार्ताकलहादिभिः ॥ तेनान्नदानं न कृतं ताश्रणे योमतोऽर्थिने ॥ न
हिरण्यं न वस्त्रं च न गृहं शयनादिकं ॥ नैवारामः कृतस्तेन छायावृक्षोपि नोपथि ॥ न चित्सवारिपणं तेन कृतं नाध्वश्रमापहं ॥ न
वापिका वापि विपुलं शरण्यं सर्वदेहिनां ॥ न कूपः खानितस्तेन तृषार्तैर्व्योमरुस्थले ॥ ग्रीष्मकालेपि नृपानं प्रपा नैव च कारिता ॥
छायामंडपनिर्माणं वर्षातपनिवारकं ॥ नाकारि तेन देवेशि शिवलिंगालयं तथा ॥ नैव भूतिर्गले पुल्ललाटे नैव मस्तके
त्रिपुंड्रं कारितं नैव नैव भस्मावगुंठनं ॥ नैव पंचाक्षरो मंत्रः श्रुतो मे का जपेकथा ॥ रुद्राध्याय जपस्तेन न कृतो नापि कारितः
शिवलिंगार्चनं नैव कृतं बिल्वीदलैः शुभैः ॥ शिवनैवेद्यवार्तापि तस्य दूरत एव हि ॥ शांभवे स्तुस्तु सल्लापस्तस्य हृद्रोग एव हि
शिवलिंगं नैव दृष्टं जन्ममध्ये शिवालये ॥ स्वगृहे किमु वक्तव्यं लिंगं बिल्वदलान्वितं ॥ न स्नानं नैव होमः स्वाध्यायः पितृतर्पणं
सः श्रौतस्मार्तकर्माणि न चकार द्विजोपि सन् ॥ न संध्यावंदिता तेन काले पापप्रणाशिनी ॥ गायत्रीजपमंत्रं वा नाकरोत्सद्वि
जाधमः ॥ शिवालये वा देवेशि न दृष्टस्तेन शंकरः ॥ शिवो लावेरथस्थोपि दृषस्थो वा महेश्वरः ॥ न दृष्टस्तेन देवेशि प्रदो
षे वा शिवेश्वरः ॥ सोमवारे तथाष्टम्यां चतुर्दश्यादिपर्वसु ॥ न दृष्टा दीपमालाभे दूरस्थेनापि शांभवि ॥ प्रदक्षिणनमस्का
रस्तुतिभिर्न स्तुतः शिवः ॥ सहस्रनामभिः पूजा न शतानष्टादिनामभिः ॥ नाभ्यर्चितः पशुपतिस्साक्षात्कैवल्यदायकः ॥ तरुणीमेव स
ततं । वारुण्या सह सेवते ॥ स तु पापान्यनंतानि असकृच्च करोति हि ॥ संग्रामपालानाहूय द्विजानां गोधनं वसु ॥ स लुंठ
यति पापात्मा गृहान्दीपयत्यपि ॥ मधुमांसं तिलं तैलं तंदुलान्कंबलानि च ॥ स विक्रीणाति सततं धनद्रव्यैव जीवति ॥ आग्र
यचीवरान्यत्रैपीकयार्थं मध्यपातकः ॥ सदा कृषिपरो नित्यं देवनातिथिदूषकः ॥ विधवासंगनिरतस्सदा कन्यासु सेवते ॥ ब्र
ह्मद्रोहरतो नित्यं द्विजनिंदापरस्सदा ॥ पिशुनो राजगामी च वाचाटो सूयकः खलः ॥ श्रोत्रियैः शास्त्रनिष्ठैर्याचितश्चा
प्यसूयति ॥ न पार्वणं कृतं तेन श्राद्धं पित्र्यं मृतेऽहनि ॥ गवां संरक्षको देवि क्षीरपानार्थमेव हि ॥ स बालवत्सां गां दोग्धि
वत्सक्षीरं विवर्जयन् ॥ शिवद्रोहपरो नित्यं सर्वदा जनपीडकः ॥ स्त्रीभ्योऽदृष्ट्वाप्यथा हृस्वगणनावर्जितान्यसौ ॥ दृष्ट्या
दृस्यामिति सुवक्ता नाचरत्तां सतां तु निष्फलं ॥ धनार्जनं सदा देवि पापेनैव करोद्द्विजः ॥ न ग्रामवासि विप्राणां ध्यान्यानि सुबहू
पि ॥ दरिद्रकरान्तेषांङ्गीनाध्येण ददाति यो ॥ दुर्भिक्षं ध्यायति सदा धान्यादिक्रयहेतवे ॥ योग आ श्रांविकांश्चैव शुनकांश्च
पश्यत्सदा ॥ तेषां सानां च विक्रेता सदा वार्धुषिकः खलु ॥ एवं संवसतस्तस्य तदासीच्च जलोदरः ॥ स दृष्ट्वा मगमद्द्वारे ग
तस्यपापवृत्तेर्नहि ॥ न भिषक्संप्रदानेपि औषधं चार्थतद्यांबिके ॥ मतिरासीन्न लुब्धस्य परद्रव्यापहारिणः ॥ नश्यंति
स्म कार्येषु नैवासीन्न धनव्ययः ॥ सदा लब्धगतिश्चासीज्जलोदरनिपीडितः ॥ अतिदृष्ट्या तदा सायं तत्र दृष्टे दि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

स्त्र वेशिवे॥ शैवस्समां तस्मै केप्रदोषे शिवपूजकः॥ तस्य भार्यापि तं विप्रं वासयामास वै गृहान्॥ सोपि विप्रस्तदासायं
स्नातो भस्मविभूषितः॥ रुद्राक्षमाल्यःअ रणाश्च काराशिवपूजनं॥ बिल्वपत्रैर्धूपदीपैः प्रणामप्रक्रमैस्तथा॥ शिव
नैवेद्यतांबूलैर्नीराजनपुरस्सरं॥ सशयानो गृहात्तस्था पश्यन्ताकृतपूजनं॥ नैवकिंचिदथोवाच तद्भार्या तं तदाद्वि
जं॥ वासयामास तद्रात्रौ भोजनाच्छादनादिभिः॥ तामनुज्ञाप्य द्वौ तोपि यथौ प्रातर्यथागतं॥ तस्मात्स पंचमे काल्हि
हिकुरुद्धोर्ध्वकंठकः॥ विवृत्तनयनोत्यर्थं प्रसार्य चरणावुभौ॥ मृतो यमभटैर्नीतो बद्धापाशैः कशादिभिः॥ तारि
तश्च तथा नीतो मार्गे विवस्वतं तदा॥ तं भार्या चापि रुरुदे जहुः पुत्रास्सुरे जनाः॥ ततो दग्धोवांश्च वैश्च शान्ततोयमिति द्विजः
नानायातनया विप्रो नीतो वैवस्वतांतिकं॥ यमोपि स्वभटान्नाह चित्रगुप्तं पुरस्थितं॥ यम उवाच॥ किमनेनकृतं पापं वि
चार्य वद लेखक॥ पापमूर्तिरियं तावदस्मिकार्यादयानदि॥ चित्रगुप्तस्त माहेदं विनतः प्रांजलिस्तदा॥ चित्रगुप्तः॥ एतस्य
पापगणना भणितो फणींद्रो नालं सहस्रफणभृद्दिसहस्त्रजिव्हः॥ संपीड्यतां यमभटाः कशारुघातैः पातैः शिलाप्रप
तनैः शरमुद्गरैश्च॥ विवृत्तनयनस्तदाप्रबहुलचंडभानोस्सु तव्याचिर्च्छटचटारवभीमभटार्भटीदं तजैः॥ मुहुर्भटग
णास्तदा वदति पापसंतां काथ्यतां सुघोरनरकाग्निभिः प्रबलघातघाराादिभिः॥ यमस्यवचनाच्छिवे भटगणास्तदाकंद
नैर्मुसुंठिलगुडादिभिः परितीक्ष्णनाशरकैः॥ द्विजांगपरिकर्तनैः प्रबलतैलदीप्तोल्मुकैः सदा तदुरुल्बणानि निरिविल
यातनां तेव्यधुः॥ ईश्वरः॥ शहानकेपि सुभगाः शिवलिंगपूजां कर्तुं यतंति विविधैः कुसुमैश्चनीरैः॥ तस्मादिमां पितृप
चेनरकाग्निमग्निप्रप्यापितेरि अवशादिविकर्मजालैः॥ मंदारकुंदनवचंपकबिल्वपत्रैर्मदप्रदोषसमये रेतेणेंदु
रूढं॥ लिंगार्चने मतिरहो गिरिजे सधन्यो वृदारनंदिनगुणो मुनिवृंदमान्यः॥ पापान्यसंदतसंस्रति घोरबंध २५
कं दायितान्यपि विधूय मदानुगः स्यात्॥ किंवक्ष्य महो गिरींद्रतनये यस्सायमभ्यर्च्य येल्लिंगमंगलदं प्रदो
षसमये बिल्वैश्च दुर्वांकुरैः॥ तस्यापारफलां बुराशिगणनां संतनिशः फणी स्वस्यास्यां तरतसहस्रद्विगुणा
जिह्वाग्रधारारसैः॥ इति श्रीशिवरहस्ये पंचमांशे शिवगौरीसंवादे सुदर्शनोपाख्याने त्रयस्त्रिंशोध्या
यः॥ ईश्वरः॥ असिपत्रोरुविपिने धसिधारासुपातितः॥ कुंभीपाक..थागौ..पक्वश्वासं नमुक्त्र्य

कर्मु-२

लसत्तैलकटाहेषु पाच्यंते स्म मुहुर्मुहुः ॥ भक्षयंत्यश्च पाषाणान्सुराद्विजोष्ण मत्सदा ॥ गदाभूसलैर्घोरैः शूलैः प्रोथितमस्तकाः ॥ रा
रसानमहामसौरववद्भक्षंत्यर्थ विबेः ॥ लुप्यमानेस्तथा कीटैः सृगालैश्चाभिरावृताः ॥ हा हेति प्ररुदंत्यन्ये विप्राः परिधावितास्तदा ॥ क्रूराक्र
दं घ्रैः श्वगणैर्दष्ट्वा नुद्रुतः सदा ॥ अन्ये नारकिणा श्वा [illegible] द्विब्राह्मणक्षत्रियादयः ॥ वेश्याः शूद्रास्तथा पापा नानासंकरजा नराः
नानादुःखशतैर्घोरैः पीड्यंते यत्र किंकरैः ॥ पूयविण्मूत्रकुंडेषु [illegible] कवायाश्रितैर्नरैः ॥ स्वदेहजैः क्षारसेकमहादुःख
कनारकैः ॥ खड्गताडितहस्तैश्च पादैस्तु दंडैश्च खंडिताः ॥ विनिकृंतंति मस्तिष्कं श्वभिश्च बलिभोजिभिः ॥ त
सतैलपटैरंगैर्ज्वलद्भिर्दुःखसंकुलैः ॥ दीपितैः केचिदुन्मत्तैः धावंति च रुदंति च ॥ संतप्तवालुकामध्ये लोलयंत्यपि पापि
नः ॥ एवं नारीनरास्तत्र रुधमानाश्च पापिनः ॥ गर्जंतस्ताडयंतस्ते भटा मुद्गरपाणयः ॥ वदंति क्रूरवचनैर्भ्रुकुटी
कुटिलेक्षणाः ॥ भटा ऊचुः ॥ अरे दुष्कृतकर्माणि स्वसुखबुध्यैव पातकं ॥ कुंभीपाकेऽद्भिर्भिर्मर्दितं नरकं लं भुंज्य नोच्चलि
एवं स्थिते न न दुर्बुद्धे मनं प्रोष्य पनाधुना ॥ एवं नारीस्तथा चाश्रु एनं तं दंडयंति सिद्धि ॥ अनेन राज्ञा लोभेन
प्रजास्संपीडिता भृशं ॥ देवद्रव्यधरः पापी द्विजद्रव्यापहारकः ॥ बांधवानतिथीन्भृत्यांस्त्यक्त्वा भुंक्ते नृपा
धमः ॥ न तस्तैलकटाहेषु पास्ततामयमुद्धतः ॥ अयं द्विजो महापापी श्रोतस्मार्तपराङ्मुखः ॥ त्रिपुंड्रभस्मरुद्राक्षरुद्रप
चाक्षरोत्सर्जितः ॥ शिवलिंगार्चनाहीनो बिल्वपत्रैस्सुकोमलैः ॥ परान्नादः सदा पापी नित्यं परगृहप्रियो द्विजः ॥ धनधान्य
सुतश्चापि भार्यापुत्रसमन्वितः ॥ संतप्तभ्राष्ट्रमध्येयं भर्ज्यतां लवणाद्विजः ॥ वैश्योयं सर्वदा पापी अत्यन्त्या मापहारकः ॥ रक्ष
धिके नपापात्सानुशेते ह्येवन जीवति ॥ अत्यंततीक्ष्णधारैश्च शस्त्रैः पेषस्तनप्रस्तुसलैरपि ॥ खंडयतां दंडयतां पापपरि[illegible]
रः पर्वसंधिषु ॥ अयं शूद्रोपि मंदात्मा ब्राह्मणानवमन्यते ॥ गांताउयति पादेन राससभान्दृषभानयं ॥ हलैरुद्दे जयाम्मास
विप्रवित्तापहारकः ॥ अधोमुखोर्ध्वपादोयं दह्यतां खदिरवह्निना ॥ अयं भार्यापरित्यागी दोषदृष्टेन वर्जितः ॥ संतप्तकंट
केर्घोरैः सूचीतुल्यान्तनुर्भवेत् ॥ अयं मुदाम हापापी परदारोपसेवकः ॥ सकामं च सदा पापः परस्त्रीदर्शनोत्सुकः ॥
त्रिभंसवृषणं चास्य नेत्रे लुप्तं तु दंष्ट्रिणा ॥ [illegible] लाग्रैर्मुसलैर्घोरैरुत्पाटयंत्वाणि दांतिलः ॥ अयं सर्वत्र निंदां च करोति
सुदुरात्मवान् ॥ उत्पाटयतामस्य जिह्वां तप्तसंदंशनैर्भटाः ॥ लुंठीं हिरण्यगर्भं च गोसहस्रप्रतिग्रही ॥ विहांसः पाप

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

भूषिणः सावदूकाः सदा खलाः ॥ अपापानां च साधूनां निंदकाः वादकौतुकाः ॥ दग्धांगास्ते भ्रमिरके पालयंतु मलद्रुते ॥ अति
भूतिपराः पापाः सर्वदा से न भोजिकाले ॥ गोहत्या प्रतिग्रहा पिल ह्रिक्रियपरायणाः ॥ श्लेष्महृदे सदा पापाः पतंतु त्रानवत्सरे
कन्याविक्रयिणश्चायं स्थिता रक्तमलहृदे ॥ मातरं पितरं साधुं त्यक्त्वा तस्य भर्तेयत्यथ ॥ मलहृदे च पात्यंतां नवाल्पीयद
हारकाः ॥ न दृश्यंत्रिभिभिर्घोरे दृष्टलसर्वांगसंधिकः ॥ वैश्वदेवाग्निरहिता स्वेताग्निपरिवर्जिताः ॥ आतिथ्यादिविहीनाश्च दे
वतातिथिदूषकाः ॥ अयाज्ययाजकाः पापाः सदा धनपरायणाः ॥ सतप्तवालुकासंस्थाः दग्धास्ते पंचरेखथा ॥ दंभाहं
कारमात्सर्यलोभकामपरास्सदा ॥ सर्वभूतेष्वविश्वस्ताः अमित्राः क्रूरवाक्छलाः ॥ कुंभीपाकेषु पच्यंतां गोवधेनिरता
स्सदा ॥ विश्वासघातकाः पापाः भर्तृकार्यविरोधिनः ॥ क्रकचैर्दलितुं भिन्ना विधयन्तां त्राकुलीकृताः ॥ विधवासंगनिरताः क
न्यासंदूषकाश्च ये ॥ अश्मपातैस्तु घोरैस्तु विपोथितकलेवराः ॥ सुरापानरताः पापा देवद्रव्यापहारकाः ॥ संतप्तताम्रघाते
न दंदह्यंते हलाहलैः ॥ दग्धाः वृश्चिकजालैश्च स्तव रुधिरकर्दमाः ॥ लिंगं छित्वा हन्तास्मेलिरुदंलिरुरुणं वह ॥ दुर्यं नारीम
तोन्मत्ता पपतिनिंदापरा सदा ॥ परसंगरता नित्यं संतप्तायसदंडकैः ॥ समालिंग्याश्च कृत्वाया ताडयंते यमैः किंकरैः ॥ परदा
रोपसेवी च अयसीं प्रतिमां सदा समालिंग्य विदग्धाय माक्रंदंति दिवानिशं ॥ परान्ननिरतो नित्यं स्वगृहे पाकवर्जितः
त्रिमिरात्रिं समश्नाति प्रेतार्थं मल [illegible] शुक्रसदा ॥ उभयास्यां च गांगं हलाडयंतेन सपिंडकैः ॥ ब्राह्मणायं महापापी शंख
चक्रांकितोत्सुकः ॥ शिवनिंदापरो नित्यं त्राणं भवद्धि दूलसदांकुराः ॥ प्रदोषे सोमवारे च शिवरात्रौ तथैव च ॥ पुंसुः क्ले त्वा निदिवा
पापी चतुर्दश्यष्टमीषु च ॥ तिलराः खंडयतां दुष्टः शास्त्रोपेक्षा रसे च नैः ॥ अनुचार्यय मुत्मत्तो वेदाध्ययनवर्जितः ॥ का
मातुरश्च स्वाहन्तो भिक्षुश्चायं दुरालवान् ॥ प्रदृष्टमश्नाति नियतं बलादाक्रम्य पीडयन् ॥ मर्दयंतु गुडैर्घोरैर्मुसलैरायसै
र्दृढैः ॥ ऊर्ध्वपुंड्रधरो नित्यं सदा यब्राह्मणब्रुवः ॥ श्वभिः संदंश्यतां पापो वायसैर्दीर्घविकेरपि ॥ त्रिपुंड्रफालात्दृष्ट्वैव सदा
निंदत्ययं द्विजः ॥ उत्पाटयतामस्य जिह्वां नेत्रे सूच्यानुदंतु ॥ भुतानिंदामहेशस्य द्विजानां च सुपर्वणां ॥ आत्रीविषवि
षैर्घोरैर्दृह्यतां त्रणवल्लके ॥ एवं ते नारका घोरा भयाभीतरवैरपि ॥ छिंद्धि भिंधीति यादैश्च हा हेति प्रवन्त्यपिले ॥ ना
नादुःखशतैर्घोरैर्दुःखिताः पर्यटंत्यपि ॥ असह्यं देवित दुःखं वर्णितुं यापि न क्षमे ॥ तं दृष्ट्वा दुःखितं विप्रं धावंतं करुणार
वैः ॥ अन्यान पितॄ वेदृष्ट्वा करुणामेसमागता ॥ तत्रैव कृता पूजा दृष्टा तेने ति तं तदा ॥ समाने तुंगिरिसुते नयासंप्रेषि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नागणाः॥ ममाज्ञया न मायेसं समाने तुं नरांबिके॥ दृष्टा तेन नरकं घोरं ते यमेन सुपूजिताः॥ प्राह तान् प्रांजलिः
सौरिः कुत्र वा गम्यते गणाः॥ भवतां दर्शने योग्याः किमर्थं नरकार्णवः॥ गणा यमवचः श्रुत्वा प्राहुस्ते नंदीव तथा
गणा ऊचुः॥ आवंत्सोयं पापयुक्तस्तथापि भगवत्प्रियः॥ दिवानेन कृतं पुण्यं सूक्ष्मं ज्ञानातिगं कुरु॥ समाने
नरूना पूजा प्रदोषे त्रीवकल्पिता॥ दृष्टानेन महादेवस्तुष्टः करुणानिधिः कः॥ तत्समानयने सौरे प्रेरितः श्री
गिरिवेन हि॥ अतः परं त्वमस्माकं गणनीयोसि किं वद॥ गणानां वचनं श्रुत्वा प्राह सौरिः कृतांजलिः॥ यमः॥ दे:
वास्तावत्पाल्यवृक्ष्याहं यथेच्छति स च प्रभुः॥ अस्यैव स्तु नाथेहं शंकरेणानियोजितः॥ इति ते गणपाः सर्वे यमेन
च समन्विताः॥ दृष्टुं तं नरकं घोरं तेपि शंभुगणास्तदा॥ सूतः॥ केचिच्छिन्नोरुविच्छिन्नमहांगबंधाः केचिज्ज्वल
ज्वलनदीप्तविदीप्तदेहाः केचिन्मदंडवरखंडितमुंडषंडाः केचित्स्रवद्रुधिरदिग्धसमग्रकायाः॥ केचिन्महामुस
लमंडलखंडकायाः केचिद्विदीर्णदशनानाविभिन्नपादाः॥ केचित्सुतीक्ष्णशरखड्गविभिन्नहस्ताः केचिन्महायसस
ष्टंखलजालमालाः॥ दृष्ट्वा यमेन गणपा अतिघोरमुग्रं तद्देजगर्जुरितिभीममहत्तनाम॥ शंभो त्रिपुरप्रमथनाथ
त्रिलोचनेति पाहीत्रामारक सुघोरमहाभवाब्धेः॥ गणाः॥ हा हा हा बहुपातकाकुलरवैराक्रंदितं दिक्तटं भो त्रि
भो भगवन्महेश करुणादृष्ट्यावलोक्याद्दरात्॥ संतिष्ठक्षणकं महोक्षयरगतत्तेजसाप्यायिताहे मीनाकिंक
णो मदीयवचसा त्वं दीनबंधुः किल॥ यमभटपटलीकृतोग्रराबं विनिहतनारकिपंकरोग्रघातैः॥ नर
कमतिसुघोरमघत्रांभो नहि पश्यन्भवरूपाकृष्टस्थैः॥ गणेशा वदन्तच्युत प्रवलक्षं भुनाम्नातदादिवि
दाघहर पाहि नः प्रमथनाथ त्वंभो गिरीव॥ तदेव यमयान नाविरहितास्तदासितभस्मफाललिक्षुरुद्र
क्षमालस्तु पुण्यशीलः॥ सूतः॥ इत्थं यमेन [illegible] कृतस्तुत्य एव श्रीगिरीनरेश्वरगणैशबराश्चविप्रं॥ आरो
प्य हंसवरयानमरोहरेण संपूजिताः प्रमथनाथपदं प्रयुस्ते॥ ॥ इति श्रीगिरिवरहस्ये पंचमांशे गीर्वा

श्रीप्रप्त
९६

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नारकान् नराङ्श्रीन् विलक्षणादिविधपातकेश्चान्तुला: ॥ तान् गणानुक्रमात्सम्यक् यमः [illegible] पवसङ्गमः ॥ देनानुकटक
यन्दे विंशृखनयनेन ॥ यमः ॥ सर्वाणि पापान्यखिलैः रवदाने गणाः सदा दुःखेनता [illegible] ॥ देहान्तपातान्समु
रोधयकोपामहानान्मे शृणुतमरूपं ॥ कृष्णा कोन लपविकृष्ण सालेमेहे कालिं द्रो [illegible] नेननराघमः ॥ अधोमु
खश्चाधःपदो पलंवते विपाद्देन तमिभुकृ न्नं समाः ॥ कृमिषं पभुनां वदेपेष [illegible] पारवि श्रोत्रव
तं चविन ॥ भुनीगर्भसंभ निविष्ठा कृमितं महेन्द्रगर्भे नावक्षितं जन्मयस्यापि [illegible] पूजा [illegible] भोजीमु
न मेषे वकृएं मलानां सतानिं ॥ नरस्वामिमन्त्रे वेस्येव वेदः समुष्ठाटप [illegible] ॥ पुंसुहीनिपातेः कृ
तग्धनपाते: सुरुद्रास्तिहीनां गसंगागसंगं ॥ सुरस्वायनेन [illegible] कालः ॥
गयारु दपंचाक्षराकृतिहीनानुमहादेवलिंगार्चकान्विस्मु [illegible] ॥ [illegible] पुंडूस्त
भान्या सुरंष्टोरुधारादिभिश्चर्वयामि ॥ भूदोषा [illegible] मचारो [illegible] मह
कोरघाते: ॥ तथाभूतकालाष्टमीषु प्रदोषे न चार्चतिलिंगं [illegible] ॥ महार्णवनिं
दकरस्योर्ध्वलिङ्गं समुत्पाट्य कालस्य न स्फालमन्यात् ॥ उपरु [illegible] जान्लेस्त
दंगनिकृसांगसाक्षारजेनाभुसिंचेत् ॥ महान्कालिङ्गार्चे [illegible] नह्वा
हुतान्नोहं ॥ इत्थं सकालस्य तं तरूपान्वितः [illegible] नास्ति [illegible]
रामविच्छेदनेयपरस्पहस्तौ कुठारो घ [illegible] ॥ [illegible]
पिकालस्छिन्नत्येवमंगं तिलानां क्रमे [illegible] ॥ इत्थ [illegible]
रस्परां ॥ ॥ गणाः ॥ ॥ नानासंसा [illegible] ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

शोधपत्र

९६ नी चाः का ये स्य की ये न्नू म न न भ व न ग गः क्ले न व दं ग न मि
त स्मा द्वि च्यु त कर्म न्नोष ज न् भि रस्ति र्य क्स्त मा सा य ना न्ना
दु रवा न्नू ते म हे न्नू कु ध य स्तां ना श्र यं ते ज ना ः
श्रु त्वा का लो ल वा तो वि वि ध ग ति व न्न ल कै र्यो
म्य दं डैः खं ड यं ते य त्र जी वाः प्र ति न र क स
तं व स रा णां ब ह नि खिं धि छि धी ति वा दैः प
ट त र क न्राया ला ड यन्ते यें ज नो च स्त्व त् जा ल व न प्र णा म र हि तो ९६
मोमु च्य ते य वि भो मा र्ग त पा मा र्ग द ले म हे न्नू लिं गा र्चे ना न्मा र्ग य तो वि मु च्यै मां नुं गः स्तेन
(सि ता म्ल फा लो रु द्रा क्ष मा लः सं तु पुं ण्य ली लः सू त)

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

गौरीसंवादे शिवगणप्रसंवादो नामाष्टत्रिंशोऽध्यायः ॥ सूतः ॥ भावं तेनाथ विप्रेण केचित्पुण्यलवान्विताः ॥ जन्ममध्ये सकृद्वा
पि ये पंचाक्षरतत्पराः ॥ कदाचिद्दुस्मनिढिला दूराद्ये शिवदर्शिनः ॥ प्रदोषे सोमवारे शुद्धीवरात्रिषु वापि ये ॥ शैवालयपरा ये वै येन
संसर्गसंगिनः ॥ पयुस्तेऽपि विमानेन भास्वरेण शिवांतिकं ॥ ते गणाश्च महेशानं तांस्तदा ददृशे पुरस्य पं ॥ विभ्राजमानवपुषः प्र
णेमुर्दंडवत्क्षितौ ॥ सांजलिः प्रणताः सर्वे जयदेवेति वादिनः ॥ तदोचुस्ते गणा विप्राः सर्वं संसारभेषजं ॥ गणा ऊचुः ॥ त्वं स
च्चिदानंदघनोऽसि से तु विधारणो भूतपतिस्तथा वयं ॥ आनंदलेशो न चिदामत्ते नसत्ते नु युष्मायुतं किल्बिषाच्च ॥ जनिता
पवनानलाब्जबंधो जनिता भूमिदिवोश्च सांबशंभो ॥ जगतो जनिता महेश्वरस्त्वं जनिता रुद्रगणो भुरां न कस्य ॥ वर्षासु भव गणवुर्ज
नदुर्दिनेषु नीलाभ्रमध्यवहुगर्जितविद्युदस्सः ॥ मधुसुखगतभानुहस्तमध्यस्सुरूपो तर्पणतर्षकाल जातः ॥ त्वष्टोऽसि मे त्वोऽसि
च दिशु तोऽसि आतप्य वप्योऽसि महेश्वर त्वं ॥ त्वं रुद्रमंत्रैः प्रतिपादितोऽसि दीनानि मान्याहि महेश शब्दष्ण्या ॥ त्वद्दर्शनान्महादेव प्रदोषे शै
वपूजितं ॥ लिंगं मनोहरं दृष्टं बिल्वपत्रादिपूजितं ॥ त्वद्दर्शनात्सापमुक्तो मुक्तोहं त्वत्पावलात् ॥ त्वद्दर्शनमघौघानां नाशनं
श्रीमहेश्वर ॥ त्वन्नामस्मृतिमात्रेण दग्धाः पातकपर्वताः ॥ भविष्यंति महादेव नाना पापयुता नराः ॥ तव पादांबुजद्वंद्वध्यान
निर्धूतकल्मषाः ॥ तव लिंगार्चनात्सर्वे पुनंति भुवने जनाः ॥ पुनन्नारकिणो देव आवं से नस मागतान् ॥ पश्य पश्य शुनाशंभो किंचि
त्पुण्यलवान्वितान् ॥ प्रणम्य देवमीशानमावं से नाथ नारकाः ॥ प्राहुराहुर्मुखोन्मुक्ताः सूर्यादिवसुखोज्ज्वलिताः ॥ नारकाः ॥ उरुचिर नरकत
पपतापभंगं कुरु शिव शंकर नः प्रसीद शंभो ॥ सुरवरतटिनी जटोरुराज स्फुरगरकंधर पाहि दीनबंधो ॥ नरंगमौलिं शशि
लिंगमौलिं वंदारुवृंदार्चितपुष्पमौलिं ॥ सुबिल्वगंधोलमल्लिसमौलिं भजामि शंभुं सुरवर्गमौलिं ॥ शंभो जगत्कष्टमिदं वि
शिष्टं शिष्टस्य निष्ठस्य तवांघ्रिपद्मे ॥ कष्टानि संहर्तुमहो त्वमिष्टे प्रदृष्टलिंगे परिगृह्य पूजां ॥ काले निषेकः परमेश
भक्तैः कृतां नीरदलैः फलैर्वा ॥ प्रदोषवेलास्वथ पापतापहीनासि शंभो प्रकटं प्रसीद ॥ इति नारकिणां वाक्यान्तुष्टः कष्ट
हरः शिवः ॥ प्राह तान्स्वगणश्रेष्ठांस्तांश्च नारकिणस्तदा ॥ ईश्वरः ॥ मल्लिंगार्चनसक्तानां भस्मरुद्राक्षधारिणां ॥ श्री
रुद्रजपसक्तानां श्रीपंचाक्षरजापिनां ॥ मन्नाममंत्रजपसक्तानां प्रदोषेऽर्चनकारिणां ॥ शिवरात्रिपराणां च सोमवा
रव्रतशालिनां ॥ कालाष्टमीचतुर्दश्योर्निशि शंकरपूजनात् ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ यो भस्मो
द्धूलिततनुस्त्रिपुंड्राविलभासुरः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ न पापभयलेशोऽपि दिनेषु नास्ति गणो

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नमः ॥ बाणलिंगं यस्य गृहे सदा बिल्वदलार्चितं ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ पंचाक्षरपरा ये तु श्रीरुद्र
जपतत्पराः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ व्रतिनः सोमवारे तु प्रदोषे तु महेश्वरं ॥ समभ्यर्च्य बिल्वदलैर्ये पश्यं
ति च पूजितं ॥ शिवलिंगं गृहे वापि ये वै देवालयेपि वा ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ बिल्वपत्रार्चनपरा बिल्वा
र्चनरता नराः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ शिवरामकरा ये वै नरा दंडकपंचकाः ॥ ये कुर्वंति नरा भक्त्या धू
पदीपप्रदा नराः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ शिवगोपुरनिर्माणं प्राकारं मंडपं तथा ॥ ये कुर्युरिष्टकासंघैः पा
षाणैस्सुधयापि च ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ शिवलिंगार्चनपराः शिवनामपरास्तथा ॥ न यमं यमलो
कं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ शिवतीर्थकृतस्नानाः शिवक्षेत्रनिवासिनः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित्
शिवभक्तार्चनपरा भोजनाच्छादनादिभिः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ कालाष्टमीचतुर्दश्योस्समुपोष्य
शिवार्चकाः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ धूपदा ये सदा गौरि मल्लिंगपुरतो नराः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यं
ति गणाः क्वचित् ॥ दीपमालादिकं ये तु पुण्ये सायं विशेषतः ॥ घृतैस्तैलैस्सदा भक्त्या ते नरा धूतकिल्बिषाः ॥ न यमं यमलोकं
वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ शिवाभिषेकपानीयं ये पिबंति मुदा नराः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ ये बिल्ववन
कर्तारस्तत्सत्त्वैः पूजयंति ये ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ बिल्वमूलेषु लिंगार्चां ये कुर्वंति सदा मुदा ॥ न यमं यम
लोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ शिवोत्सवपरा ये च ये च तस्योपकारकाः ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ ये गं
धादिप्रदातारः अभिषेचनिकान्यपि ॥ न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ शिवनैवेद्यपुष्पं गा ये रुद्राक्षधरास्सदा
न यमं यमलोकं वा ते पश्यंति गणाः क्वचित् ॥ किमत्र बहुनोक्तेन भक्तिर्मम गरीयसी ॥ भावग्राह्योऽहमीशानो भक्ति[illegible]भाग्य
तः ॥ भक्तस्य सर्वपापानि नाशयामि गणेश्वराः ॥ एतत्तुष्टिकरं पुण्यं गणानां मम संश्रयः ॥ मम प्रीतिकरं [illegible]भाग्यभव
नां गणाः ॥ उक्तानां च निरासेन अनुक्तानां च विस्तरात् ॥ ऊर्ध्वपुंड्रांकनं चैव भस्मदर्भ गल्लादिषु ॥ मम प्रीतिकरं [illegible] धारणं तद्गणेन नमः ॥

श्रीराम ८७

गौरीसाहि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

चक्रादि धारणं स्वकलेवरे ॥ ममाप्रीतिः ॥ सर्वश्रुति श्रुतं पुण्यं भस्मनोद्धूलनं मुदा ॥ ममाप्रीतिः ॥ त्रिपुंड्रवर्जनं [illegible]
थाभस्मावगुंठनं ॥ ममाप्रीतिः ॥ लिंगार्चनं बिल्वपत्रैर्येन कुर्वन्ति मोहिनाः ॥ ममाप्रीतिः ॥ रुद्राध्यायादि रहिता ये
सदा तेन मे प्रियाः ॥ ममाप्रीतिः ॥ पंचाक्षरविहीना ये अन्यमंत्रजपादराः ॥ ममाप्रीतिः ॥ अन्यपुराणि ध्येलेखकृ
द्र पंचाक्षरादराः ॥ ममाप्रीतिः ॥ सालग्रामादि साम्येन त्रिविल्लिंगार्च्यैकानराः ॥ ममाप्रीतिः ॥ महेशभक्तरोपेपे न श्रु
जलेयेन राधमाः ॥ ममाप्रीतिः ॥ मन्निंदानिरतायेवै मन्नामस्मरणोज्झिताः ॥ ममाप्रीतिः ॥ ब्रह्मविष्णुसुराद्यैश्च
समं मद्दर्शनं तथा ॥ ममाप्रीतिः ॥ मन्नामचान्यनाम्नेव समं पश्यन्ति येनराः ॥ ममाप्रीतिः ॥ एकपीठेषु मल्लिंगमन्य
देवानि पूजनं ॥ ममाप्रीतिः ॥ मम भक्तेषु विद्वेष अन्यदेवार्चनं मुदा ॥ ममाप्रीतिः ॥ रुद्राक्षधारणाहिता काष्ठपा
षाणधारणं ॥ ममाप्रीतिः ॥ मत्क्षेत्रविमुखा ये वै अन्यक्षेत्रपराः सदा ॥ ममाप्रीतिः ॥ हत्वा ह्यमी चतुर्दश्योः प्रदो
षे सोमवारके ॥ मुदा दिवा भोजिनो ये मम लिंगार्चनोज्झिता ॥ ममाप्रीतिकरं चापि वक्ष्यामि भवनां गणाः ॥ ते
षांहि नरके वासो गणाः प्रियतरो मम ॥ किंच मत्पूज्य लेखनं नरं नित्य सदा नराः ॥ नरकार्णवतीर्णास्ते भवि
ष्यन्ति गणोत्तमाः ॥ सूतः ॥ स्वं तं वीरभद्रोवचः श्रुता गणास्तेचैव नारका ॥ प्रणम्य देवदेवं वै कैलासे शंकरालयं
तत्र ते गणपा जाता महेशार्चनतत्पराः ॥ तत्र लिंगानि पुण्यानि बिल्वमूलस्थितानि च ॥ तत्र स्नात्वा त्रिपुं
ड्राक्षरुद्राक्षकेन भूषणाः ॥ नमस्ते च पूजयामास शीघ्रान देवनायकं ॥ तत्र ते गणपा जाता महेशानुचराः सदा
कर्पूरहार विलसच्चंद्रखंड विराजिताः ॥ त्रिपुंड्र निटिलाः सर्वे स्वर्णवेत्र लसत्कराः ॥ दृष्ट्वा कैलासरचनां
विस्मिता सेभवंस्तदा ॥ नानामणि रत्नोपेतं नागगंधर्व शोभितं ॥ यक्ष किंपुरुषाद्यैश्च अप्सरोभिश्च शोभि
तं ॥ ब्रह्मविष्ण्वादिभिर्देवैः दिक्पालैश्च समावृतं ॥ सनंदनाद्यैर्मुनिभिर्नंदिभृंगिगणेश्वरैः ॥ कुमारग

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

णपार्श्वे च नूपुरैर्भवैरूपशोभितं || तत्र वैश्वानरस्तु सितलावालरविवल्यामरीचिपा : || तत्प्रसादेन मीशानं ये प्रा
प्तामुनयस्सदा || समाश्रियमदानाद्यैः पूजयापरमेश्वरं || येतोषयं ति नियता नानाभक्तिसमन्विताः ||
सर्वथाशरणं यातामनोवाक्कायकर्मभिः || तेषां तत्परमं स्थानं देवानामपि दुर्लभं || यत्र गत्वा न शो
चंति यत्र पातनभयं न हि || नीलकंठं विरूपाक्षं गंगाधरमुमासखं || राजच्चंद्रकलामौलिं वंदे वेदां
तसंस्तुतं || कर्पूरधवलं देवं वरदाभयशोभितं || काकोदरमहाहारं त्रिपुंड्रांकितसन्मुखं || से
वितं परयाभक्त्या वामांगाकाशनस्थया || निरीक्षंत्या महादेवं सुंदराननपंकजां || ईक्षंतंतं
येनैर्देवीं सर्वाभरणभूषितां || नारदादिमुनिश्रेष्ठैर्देवगंधर्वसत्तमैः || संस्तूयमानं वल्लकीहस्तैर्गान
धारारसैर्युतं || गणेंद्रैर्विविधैर्देवं सेवितं परयामुदा || रत्नसिंहासनासीनं नानावाद्यकरैर्गणैः ||
मृदंगकाहलानेकतूर्यस्वदुंदुभिनिस्वनैः || स्तुवद्भिर्देवसंघैश्च जयशब्दैश्च पुष्कलैः || पुरस्स्थैर्भृंगि
भृंगीश्चनंदिनास्वर्णवेत्रिणा || छत्रचामरहस्तैश्च महाकालादिभिर्गणैः || तंडुभृंगिप्रभृ
तिभिर्वीणाद्यैः परिसेवितं || व्यजनैश्च पताकाभिः वृषभांकमनोहरैः || महाहीरमहासौधैना
नामणिमयान्वितैः || तलांसिच्छत्रचंद्रार्कभाभिश्च सुमनोहरैः || ध्यायं नमामि देवेशं ककुद्दो परि
शोभितं || चारुश्वेतोत्तरासैलोलचामरद्वयशोभितं || सं[illegible] पद्मासनं परमे
श्वरं || संस्थितं धर्मधौरेयं नानाघंटाविभूषितं || कुमारगणपाभ्यां च सेवितं सुमनोहरं || नानाकु
सुमगंधाढ्यं हारशोभितकंधरं || प्रसन्नवदनांभोजं तं देवं द्रष्टुमलं शिवं || कैलाससुरहिरू

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

पंजरगताः पुंस्कोकिलाः शारिकाः रत्नान्योक हरिन्मणिप्रतिनिभाः सत्पुंडरीकप्रभाः ॥ दृष्ट्वा लिंग
तु सापत्निप्रियतमं पाही त्वानुं भो त्रिवेत्याक्रोशंति शुकाः ॥ त्रिवात्मगतयोन्य स्यं नितिबर्हिणः ॥ हंसाः
सारसचक्रवाकसहिताः क्षीरोदतीरे मुदा चंचूभिः पयसां कणैरभिषिंचते मुक्तावलीभिः सह
रेवा लिंगवरं प्रदोषसमये तद्विल्वमूलस्थितं संपूज्य प्रार्थमान पक्षपवनैः संवीजयंत्यादरात्
गंधर्वकिन्नरगणाः ललनाभिरंगनाट्ये मृदंगमुरवानिः स्तनमालयाढे ॥ शंखे श्वकाहलर
वे मृदुवेणुवीणाटिक्कादिदुंदुभिरवैः परिघोषयंति ॥ सारंगाः स्वककायकंडुविवशाः विल्व
स्यसंघर्षयोः मत्तेभैः स्वपुष्करोद्धृतजलासारैः स्तुतीभिरपि ॥ स्वैः पुच्छैश्च मरीगणैः कृतम
हालिंगस्य संपूजने स्तताडुंब्दसेक वीजनमीषात्संतोषयंतीश्वरं ॥ इति श्रीशिवरहस्ये
पंचमांशे शिवगौरीसंवादे कैलासवर्णनंनाम एकोनचत्वारिंशोध्यायः ॥ श्रीदेव्युवाच ॥
श्रुतं सुदर्शनाख्यानं यत्नेनविस्मापनं मम प्रदोषेपापिनानेन दृष्ट्वान्यार्चितः शिवः ॥ शेषेण नाम सा
हस्रेस्त्वं स्तुतः कथमीश्वर ॥ तन्नाम्नां श्रवणेच्छा मे भूयसी भवनीप्रभो ॥ स्कंदः ॥ तस्मिन्कैलास शृं
गे रत्नसुखासीनं महेश्वरं ॥ प्रणम्य प्रार्थयामास प्रसादे विजगदंबिका ॥ तदा देव्या महादेवः प्रा
र्थितः सर्वकामदः ॥ फणींद्रोक्तं सुखसाहस्रैर्यानि नामानि प्रोक्तवान् ॥ तानिवः संप्रवक्ष्यामि
पापमंगुरेः श्रुतं ॥ भवो भवानीमाहेदं सर्वपापप्रणाशकं ॥ ईश्वरः ॥ ऋषिछंदो देवतं च नान्यहं
क्रमं शोभिके ॥ सहस्रनाम्नां पुण्यानां फणींद्रः कृतवान्मे ॥ ऋषिस्तस्य हि तोषायं छंदो … तु

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नुष्टुप्प्रकीर्तितं ॥ देवताहंमहेशानीसर्वत्रविनियोजनं ॥ ध्यानंगेकृथआम्यश्टणुलभग
कन्यके ॥ कैलासेसुहिरण्यविष्टरवरेदेव्या:समालिंगितंनंधांदेगणपे:सदापरिवनंवंदेशिवं
सुंदरं ॥ भक्ताघोघनिकृंतनेकपरशुंविभ्राणमिंदुप्रभंविघ्नस्कंदगुरैवे:प्रसेवितपदंध्याया
मिसांबसदा ॥ एवंमामंबिकेध्यात्वानामानिप्रजपेन्नर: ॥ हसन्नसन्नसंस्छंमांसर्वाभीष्टार्थसिद्धये
पुण्यकालेषुसर्वेषुसोमवारेविशेषत: ॥ विल्वपत्रै:पंकजैश्चपुष्पैरन्यैश्चनूतनैः ॥ पूजयेन्ना
मसाहस्रै:सर्वार्थप्राप्तयेशिवे ॥ यंयंकामयतेकामंतंतंप्राप्नोतिनूंकरि ॥ धनार्थीलभतेवित्तंक
न्यार्थीकन्यकांतथा ॥ राज्यार्थीराज्यमाप्नोतिमोक्षार्थीमोक्षमाप्नुयात् ॥ शृणुदेविपरंपुण्यं
मातृकाभिरनुत्तमं ॥ सहस्रंप्रजपेन्नित्यंसधर्मकामार्थमोक्षभाक् ॥ ॥ ईश्वर: ॥ ॐकारनिले
यांतस्थ ॐकारार्थैकवाचक: ॥ ॐकारेशोऽकृतिपतिरोंशब्दरतसंस्तुति: ॥ ॐकारकुंडनिलय
लिंगपूजनपापहृत् ॥ नमितानुषदेवादिर्नंदीपुलिनसंस्थित: ॥ नंदिवाद्यप्रियोनित्योनाम
पारायणप्रिय: ॥ महेंद्रनिलयोमानीमानसांतरपापहृत् ॥ मयस्करोमहायोगीमायाचक्रप्रवर्ति
क: ॥ शिव:शिवतर:शीतांशुकृतभूषण: ॥ पक्ष:शंकरोधाताधर्मीधर्मपरायण: ॥ आत्मा
आत्मार्थआलाप:अनंगगर्वखंडन: ॥ ईशानईड्यईश्वरभवस्तकसंस्थित: ॥ उमास
श्लिष्टवामांगउन्नीनरूपार्चित: ॥ उदुंबरफलप्रीतउमादिस्कुरपूजित: ॥ रिजीषीकृतभक्त
क्तारिपुप्रमथनोद्विज: ॥ लिंगार्चकजनप्रीतोलिंगीलिंगसमाश्रय: ॥ लिपिप्रियोबिंदुही

शीतां

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नोलीलाक्रांतजगत्रयः ॥ ऐंद्र्यादिवशीभिसंयुक्तऐश्वर्यादिफलप्रदः ॥ ओंनानपाद
पूज्यांघ्रिरोमादिसुरपूजितः ॥ कल्याणाचलकोदंडः कामितार्थप्रदायकः ॥ कस्तूरीतिलक
प्रीतः कर्पूरसमकहेवरः ॥ करंधमस्तुतप्रीतः कल्पादिपरिवर्जितः ॥ कालिपनानेकभ
नादिः कलिकल्मषनाशनः ॥ कमलामलसन्नेत्रः कमलापतिपूजितः ॥ खकोलका
दिसुवरदः खंजरीटवरप्रदः ॥ खर्जूरवनमध्यस्थः खंडितारखंडलीकरः ॥ खगः
खड्गकरः खंडः खगगः खारनिः खगः ॥ खंडपरशुः खंडघनः खंडितारातिमंड
लः ॥ गंधर्वगणसुप्रीतो गंधगंगंधनानूकः ॥ गंगाधरो गोभगो गोपोगगोनूवरसु
त्रकः ॥ गतिदो गदहा गंधो गंधमाल्यवरार्चितः ॥ गगनस्थो गणपतिः ग
णाभोगभूषणः ॥ घंटाकर्णप्रियो घंटीघटडस्तुतिसुप्रियः ॥ घोटकप्रियपुत्र
श्च घर्मिकालो घनाकृतिः ॥ घनवाहो घनाध्यक्षो घनघोषो घटेश्वरः ॥ घंटामा
दकरप्रीतो घटीभूतमहागिरिः ॥ चंद्रचूडश्चंडकरश्चंदनाद्रिश्चतुष्पथः ॥ च
मसोद्भेदमध्यस्थश्चंडकोपश्चतुर्मुखः ॥ चक्षुःश्रोत्रमहाहारश्चंडिकेनाग
रप्रदः ॥ चेतोजन्महरश्चंडश्चातुर्होत्रप्रियेश्वरः ॥ चतुर्मुखमुखस्तुत्यश्चतु
र्वेदश्वराचरः ॥ चंडभानुकरांतस्थश्चतुर्मूर्तिवपुस्थितः ॥ छादितालीक
लाकादिश्छंदसांगणमध्यगः ॥ छत्रचामरशोभाढ्यश्छांदोग्यगतिदायकः ॥ जेने ग

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

मा जंगमाकारो जगन्नाथो जगद्गुरुः ॥ जन्हुकन्याजटो जह्वो जेता जन्तुर्जमार्दितो ज
भाररतिन निश्रीनो जनकोज्ञाविकोविदः ॥ जनार्दनार्दनो जामीजाड्यादिपरिवर्जितः ॥ झ्ला
झ्लाणांघ्रिजारवो झंकारो सितदुःक्षियः ॥ टंकप्रियः टंकनिकष्टंकणोदीटकारकः ॥ ठादि
वर्णप्रियष्ठांतःश्वटनादप्रियो रसः ॥ डामरीतंत्रमध्यस्थो डमरुध्वनिशोभितः ॥ ठ
काध्वनिकनानल्पवधिरीकृतदिङ्मुखः ॥ णकारो णणुको थादिर्णीनकणानियाचकः
नस्करनाम्नकस्ताक्ष्यस्तामसादिगुणाश्रितः ॥ नरुम्लप्रिस्तानस्तमसांनानूकस्तटः ॥ था
नास्थुरहरस्थातास्थाणुः स्थानप्रियस्थिरः ॥ दानादानपतिर्दीनो दंडुशूकविभूषितः
दर्शनीयो दीनदयो दंडिनारातिमंडलः ॥ दक्षयज्ञहरो देवो दानवारिर्दमो दयः ॥ दन्ता
त्रयप्रियो दंडी दाडिमीकुसुमप्रियः ॥ धाता धनाधिपसखो धनधान्यप्रदो धनी ॥ धा
मप्रदो धसानाथो धर्मवाहो धनुर्धरः ॥ नमस्कारप्रियो नाथो नमितानेकः सुखदः
नंदिप्रियो नमस्सखो नर्मदातीरसंस्थितः ॥ नंदनो नमसा मीनो नानारूपो नदीगतः ॥ श्रीराम १०
नामश्रीनो नामरूपगुणकर्मविवर्जितः ॥ पत्नीनांच पतिः पार्थः परमात्मा परात्परः ॥ पं
कजासनपूज्यांघ्रिः पद्मनाभवरप्रदः ॥ पन्नगाधिपसंधारः पन्नगानां पतिश्चयः
पापहा पंडितः पांथः पादपोन्मदनः परः ॥ फणीफणालसन्मौलिः फणिकंकणसत्करः
फणिनानकवेदानिः फणिमालिक्यभूषितः ॥ बंधुमोचनकृद्बंधुः बंधुरालककशो

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

भितः॥ बली बलवतां मुख्यो बलिपुत्रवरप्रदः॥ बाणासुरसुपूज्यांघ्रिर्बाणलिंगो वरप्रदः॥ बंदी
कृतागमो बालपालको वहुशोभितः॥ भवादिर्भवहा भव्यो भवो भावपरायणः॥ भयहृद्भूयदो भू
तो भंडासुरवरप्रदः॥ भगाक्षिमथनो भर्गो भवानीशो भयंकरः॥ भंगकारी भावकारी भस्माभ्यक्त
तनुर्भटः॥ भयस्करो महादेवो मायावी मानसांतरः॥ मायातीतो मन्मथारिर्मधुपो मनोन्मनः॥
मध्यस्थो मधुमांसाढ्यो मनोवाचामगोचरः॥ मंडितो मंडनाकारो मतिदो मानपालकः॥ मनु
स्वी मनुरूपश्च मंत्रमूर्तिर्महाहनुः॥ यँ ये स्वरूपो यंत्ररूपो यमिमानसपावनः॥ यमांतकरणो
यामी यजमानो यदुर्यमी॥ रमानाथार्चितपदो रम्यारतिविधूरदः॥ रंभाप्रीतो रसो रसस्त्रिंचरो
रावणपूजितः॥ रंगपादो रतिदेवो रविमंडलमध्यगः॥ रथंतरस्तुतो रक्तपानो रथपती रजः॥
ललाटनेत्रो लंबहनुर्लीगलीलो लोलमंडकः॥ ललामसोमो लूनादिर्लिलिनापूजितो लवः॥ वाम
नो वायुरूपश्च वराहमथनो वदुः॥ वाक्यज्ञानो वरो वायो वरुणोड्यावरश्रयः॥ वपुर्धरो वर्षी
ववरीयान्वरदो वरः॥ वसुप्रदो वसुपतिर्वंदारुजनपालकः॥ शांतः शमपरः शास्ता शमा
शंतकरः शठः॥ शूरवहस्तः शक्रहन्ता शामिताखिलदुष्कृतः॥ शरहस्तः शतावर्तः शतक्र
तुवरप्रदः॥ शंभुः शम्याकपुष्पार्च्यः शंकरः शतरुद्रगः॥ शम्याकरः शुंगनिमना शांतः
शशिकलाधरः॥ षडाननगुरुः षंडः षट्कर्मनिरतः षगुः॥ षड्जादिरसिकः षष्ठः
श षष्ठीप्रीतः षडंगवान्॥ षडूर्मिरहितः षष्ठ्यः षिड्ः षाड्गुण्यदायकः॥ सत्यप्रियः सत्यधा
मा संसारहितः समः॥ सर्वासंधानकुशलः सर्वसंपत्प्रदायकः॥ सगरः सागरांतस्थः स
त्रासः शरणः सहः॥ सांबः सनातनः साधुः सारासारविचारकः॥ सामगानप्रियः सारः सरस्वत्यभिपूजितः॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

हताराति र्हंसगति र्हाहाहूहूस्तुतिप्रियः ॥ हरिकेशो हरिद्रांगो हरिन्मणिसरोरुहः ॥ हरिपु
ओहूहेहायोहि हिरण्यांकमिखंडनः ॥ हाहाकारो दरिहिनो हनुनासो हहंकलः ॥ लोलाननोल
नासोमो लक्ष्मीकांतवरप्रदः ॥ लंबोदरगुरुर्लिंगो लंबलीलो लतायगः ॥ क्षयद्वीरः क्षमा
युक्तो क्षयादिरीहतः क्षमी ॥ क्षत्रियांतकरः क्षांतः क्षात्रधर्मप्रवर्तकः ॥ क्षयिष्णुर्वर्धनः क्षी
णः क्षपानाथकलाधरः ॥ क्षपादिपूजनप्रीतः क्षपणांतः क्षराक्षरः ॥ रुद्रो मन्युः सुधन्वा च बाहु
मान्परमेश्वरः ॥ स्विष्टः स्विष्टकृदीशानो नूरव्याधारको युवा ॥ अघोरस्तनुमान्देवो गि
रीशः पाकशासनः ॥ गिरित्रः पुरुषाप्राणः पंचप्राणप्रवर्तकः ॥ अध्यवोचो महादेवो अधि
वक्ता महेश्वरः ॥ ईशानः प्रथमो देवो भिषजांपतिरीश्वरः ॥ ताम्रोरुणो विश्वनाथो बभ्रुश्चै
वसुमंगलः ॥ नीलग्रीवो निशिवो दृष्टो देवदेवो विलोहितः ॥ गोपवश्या विश्वकर्ता उदहार्यो
नेक्षणः ॥ विश्वदृष्टः सहस्राक्षो मीढुषो भगवान्शिवः ॥ शूनेषुधिः कपर्दी च भीमो मीढुष्टमो
भवः ॥ अनाततन्वा निषधसुः सर्वनारक्षकप्रभुः ॥ विश्वेश्वरो महादेवः त्र्यंबकः त्रिपुरांतकः
त्रिकाग्निकालः कालाग्निरुद्रो नीलो विकाधिपः ॥ सर्वेश्वरः सदाशंभुः श्रीमान्मृत्युंजयः
शिवः ॥ स्वर्णबाहुः सैन्यपालो दिशांधीशो वनस्पतिः ॥ हरिकेशः पशुपतिः रुद्रः सस्पिंज
रसकः ॥ त्विषीमान्मार्गपो वृक्षविव्याधिश्चान्नपालकः ॥ पुष्टो भवाधिपो लोकनाथो रु
द्रोऽतताविकः ॥ क्षेत्रेशः सूतपो हंत्यो वनपो रोहितस्थपः ॥ वृक्षेशो मंत्रजो वाणिज्यो भुवंत्यो वा
रिवस्कृतः ॥ ओषधीशो महाघोषः क्रंदनः पत्तिनायकः ॥ कृत्स्नवीतो धावमानः सत्वनां पतिर
व्ययः ॥ सहमानो नाथनिव्याधिरव्याधिः ककुभो नटः ॥ निषंगी स्तेनपः कक्षो निचेरुः परि

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

धारकः ॥ आरण्यपः स्यकाधीचजिघांसुर्मुष्टिपोशिमान् ॥ नक्तंचरः प्रकंनश्च उष्टी
पीगिरिसंचरः ॥ कुतुंचो इषुमान्धन्वी आनन्वान्प्रतिधानवान् ॥ आयछो विस्र
जोस्यासावेधनो आसनः परःद्रा यानः ॥ स्वापकुजोन्नः स्थितोधावनकारकः ॥ सभा
पतिस्तुरंगेशः उगणास्त्रि ष्टह्रत्तिर्गुरुः ॥ सोग्रानो गणो विश्वरूपो वैरूप्यकारकः ॥ मह
मणीयान् से रथपः सेनानीः क्षत्रसंग्रहः ॥ नेक्षाचरः रथकारश्च कुलालः कर्मकारकः ॥ कुजि
ह्रश्च निषादश्च इषुकः धन्वकारकः ॥ मृगयुः श्वानपो देवो भवो रुद्रो धनुर्विकः ॥ फरुषो नीलकं
ठश्च त्रिनितिकंठः कपर्दी भद्रः ॥ व्युप्तकेशः सहस्राक्षः तानधन्वा गिरिशः श्वरः ॥ शिपिविष्टो थमी
दुष्टः ह्रस्वमान् ह्रस्ववामनः ॥ बृहद्भोर्वर्षीयान् वृद्धः संवृद्धः प्रथमोग्रगः ॥ आशुश्च वाजि
रःस्त्रीश्रः स्त्रीभ्यसुम्यो लघुस्वनः ॥ स्रोतो द्वीप्यस्तथा ज्येष्ठः कनिष्ठः पूर्वजो परः ॥ म
ध्यमश्चाप्रगल्भश्च जघन्यो बुध्नियः स्वाहः ॥ प्रतिसर्यस्तथा याम्यः क्षेम्यः उर्वर्यकः खलः ॥
श्लोक्यो वसान्यो वन्यश्च कक्ष्यः श्रोत्रपतिः श्रवाः ॥ आशुषेणश्च आशुरथः शूरो वै भिंदवर्मिधर
कः वरूथि विल्मी कवची श्रुतसेनो थ दुंदुभिः ॥ धृष्णुश्च प्रहितो दूतो निषंगी नीक्षसायकः ॥
आयुधी स्वायुधी देवः उपवीती सुधन्वधृक् ॥ स्रुत्यः पथ्यस्तथा काट्यो नीप्यः सूद्यः सरस्यकः ॥ ना
द्यो वैशंतकूप्यश्च अवट्यो वर्ष्यो मेध्यो थ वैद्युतः ॥ ईध्र आतप्यवात्यश्च रेष्मी वास्तव्य वास्तुपः
सोमो रुद्रस्तथा ताम्र अरुणः शंग ईश्वरः ॥ उग्रो भीमस्तथैवाग्रेवधो दूरेवधस्तथा ॥ हंता
हनीयान्वृक्षो वृक्षहरिकेशः प्रतर्दनः ॥ तारः शंभुर्मयोभवश्च शंकरश्च मयस्करः शिवः ॥ शिव

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

नरस्तीर्थ्यः कुल्यापार्योवार्यः प्रतारणः ॥ उत्तारणस्तथालाद्यः आतार्यः शष्प्यफेनजः ॥ सि
कत्यश्च प्रवाह्यश्च इरिण्यः प्रपथः किलः ॥ क्षयणः कुलगो गोष्ठ्यः पुलस्त्यो गृह्य एव च ॥ त
ल्प्यो गेह्यस्तथा काट्यो गह्वरेष्ठो ह्रदोद्भवः ॥ निवेष्प्यः पांसुमध्यस्थो रजोमध्यो हरि
त्स्थितः ॥ शुष्क्यो लोप्यस्तथालप्यः ऊर्म्यः सूर्म्यश्च पर्णजः ॥ पर्ण्यशद्यो ॥ गुरकः अभि
घ्नोऽस्विघ्नः कोपिदः ॥ अवः किंशिकः ईशानो देवादिहृदयान्तरः ॥ विक्षीणकोविचिन्वत्का आ
निर्हत आमिवत्कः ॥ द्राविरंधसस्पतिर्दीनादरिद्रो नीललोहितः ॥ नवस्वाश्च कप
र्दीशा ॥ क्षयद्वीरोथ गोहनः ॥ पुरुषघ्नो गतगजो युवामूला भवसेनकः ॥ महड
श्च जगृनारुद्रो मीढ्वा देवपतिर्हरः ॥ मीढुष्टमः शिवतमो भगवानर्णवांतरः ॥
त्रिस्त्रीचकन्निवासाश्च पिनाकी वृषभस्थितः ॥ अन्नेषु श्चैव वर्षेषु वातेषु श्च स्तुका
रकः ॥ पृथिवीस्थो दिविष्ठश्च अंतरिक्षस्थितो हरः ॥ अप्सुस्थितो विश्वनेता प
थिस्थो वृक्षमूलगः ॥ भूताधिपः प्रमथपः त्रिपिनिष्ठो षडक्षरः ॥ क्षत्राधिपो मित्रप
तिर्भूर्भुवस्स्वः पतिः प्रभुः ॥ तथाधिपतिरन्नाम्नाएकाक्षोनेकलोचनः ॥ अनपन्नः सहस्रा
स्य सहस्रनयनश्रवाः ॥ ऋग्गणान्मायजुर्मध्यः सामगध्योगपाधिपः ॥ अथर्वशी
र्षपरमः शिरखास्तुतोनस्तयकः ॥ मैत्रावरुणो मित्रः गानिस्ताडिश्रीनोरिटिप्रियः ॥ उमाध
वो विश्वभर्ता विश्वहर्ता सनातनः ॥ सोमारुद्रो मेधपतिर्वकुर्वैमरूनां पिता ॥ कल्मली
किगाधिपतिरुषो अध्वरेश्वरः ॥ जलाषभेषजो भृदिदानासुजनिमास्करः ॥ सम्रा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

दृप्तसंभिद् दुःस्वप्नः सन्मतिः पावनक्रतुः ॥ हिरण्यरेता दुर्धर्षो विश्वाधिक उरुक्रमः
उरुगायोऽमितगुणो महाभूतस्त्रिविक्रमः ॥ अमृतोऽजोऽजयो जय्यो रुद्रोऽग्निः पुरुषो वि
राट् ॥ सुराषाट् पूजितपदो महाहर्षो रसात्मकः ॥ महर्षिबुद्धिदो गोप्ता गुप्तमंत्रो गति
प्रदः ॥ गंधर्वगानप्रीतात्मा गीतप्रीतो रुद्रासनः ॥ विद्वेषणहरो हार्यो हर्षक्रोधविवर्जि
तः ॥ भक्तप्रियो भक्तवश्यो भयहृद् भूतसंघहृत् ॥ भुवनेशो भूधरात्मा विश्वबंधो विशो
षकः ॥ ज्वरनाशो रोगनाशो मुंडिकेशो वरप्रदः ॥ मुंडीशकमहाहारः मुंडमीकलगंधरः ॥
आखंडलमुखस्तुत्यः कुंडली कुंडलप्रियः ॥ चंडांशुमंडलांतस्थः शशिखंडशिखंडु
कः ॥ चंडतांडवसन्नाहश्चंडकोपोऽखिलांडकः ॥ चंडिकापूजितपदो मुंडनाकल्पकौ
तुकः ॥ रणन्नूपुरो महादंडस्तुंड वरदायकः ॥ कपालमालाभरणः सारूप्यादिककारणः ॥
विधारणः स्थूलकेशो घर्षणः शत्रुमारणः ॥ गंगाधरो गरधरस्त्रिपुंड्रावलिभासु
रः ॥ नूतनशारीहरो दक्षहरो धनकरो हरो हरः ॥ विश्वजिद् द्विजिह्वशयनजश्वजि
ष्णुजितः ॥ उर्वशीजिद्वंबुजिच्चासर्वजित्सर्वहारकः ॥ मंदारनिलयो नं
दः कुंदमालाधरो कुंदः ॥ नंदिप्रीतो मंदहासः सुरवृंदनिषेवितः ॥ मुचुकुंदार्चितपदो द्वं
द्वहीनः श्रीयाचितः ॥ विश्वाधारो विश्वनेता वीतिहोत्रो विनीतकः ॥ शंकरः शाश्वतश्श
त्ता सहमानः सहस्वदः ॥ भीमो महेश्वरो नित्य अंबरांतरवर्तिनः ॥ उग्रो भगो हरो धौम्यो

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

शीसेदांतो विराजक: ॥ वंचको नियतो विष्णु: परिवंचक ईश्वर: ॥ उमावरप्रदो मुंडी जटिल:
शुचिलक्षण: ॥ चर्मांबर: कांतिकर: कंकालवरवेषधृक् ॥ मेखली अजो दंडी कपाली
नी मेखलाधर: ॥ सद्योजात: कालपति: वरेण्यो वरदो मुनि: ॥ वसाप्रियो वामदेव स्तत्पु
षो विटमङ्गल: ॥ मुलकरो मा घोर: लालास्यश्रीनीलकुक्षिर: ॥ अघोररूपी यानीशा
भु न: सुंदर[illegible]: सुताण्डव: ॥ किरीटमालाभरणो गजराजलसद्युति: ॥ हरिकेशो मुं
जिकेशो व्योमकेशो यशोधर: ॥ पातालवसनो भर्ता त्रिपिविष्टु: कृपाकर: ॥ हिरण्य
वर्णो दिव्यमालाविषधर्मा विरोचन: ॥ दैत्येंद्रवरदो वैघस्फुरवंद्योघनाशक: ॥ आनंदे
शू: कुशानवर्नोनंधावर्तो मधुप्रिय: ॥ प्रसन्नात्मा विरूपाक्षो वनानां पतिरव्यय: ॥ म
मतिष्कादो वेदवेद्य: सर्वो ब्रह्मौदनप्रिय: ॥ पिशंगिलजटाजूट स्तटिल्लोल विलोच
न: ॥ महाधोरो मामपालो नरसिंहविनाशक: ॥ मत्स्यहा कूर्मदृष्ट्रास्थि धा
रो भद्रदारदारक: ॥ विधींद्रस्फुजिपदो पारदो वारिधिस्थित: ॥ महोदयो महोदंबोम
हावीर्जो महांगधृक् ॥ उल्लूकनागाभरणो विघ्निकंधरधालन: ॥ आकाशकोशो हा
र्दीलाभायावी प्रकृते: पर: ॥ शुकुस्ति शुकुस्ति मधुस्ति सुपर्णी: षडंगवित् ॥ ल
लनाज्ञनपदज्यांघ्रिलिंकावासो निलाकृन: ॥ विश्वभक्ष्यकृत् संगो नो विश्वगोपा हुरी
श्वर: ॥ सर्वलामाभाज नागम्यश्च स्वतंत्र: परमेश्वर: ॥ विश्वभक्षो विद्रुमाभ:

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

सर्वदेवशिरोमणिः ॥ ब्रह्मसत्यं तथानंदो ज्ञानानंद महाफलः ॥ श्रीईश्वर उवाच ॥ अथो नरं महादेवं
विनुद्याद्वोषमुखोद्भवं ॥ इति तन्नामसाहस्रं रहस्यं कथितं मया ॥ पवित्रमिदमायुष्यं पठतां शृण्व
तां सदा ॥ यस्त्वेतन्नामसाहस्रैर्बिल्वैः पंकजकुड्मलैः ॥ पूजयेत् सर्वकाले तु शिवरात्रौ महेश्वरि
तस्य मुक्तिं ददामीति सत्यं सत्यं न संशयः ॥ मम प्रियकरं ह्येतन्नू फणिना फणितं शुभं ॥ पठंत्सर्वांल्लभे
तैव कामानायुष्यमेव च ॥ यमलोकं न पश्येत्तन्नामसाहस्र पाठकः ॥ कल्याणीसललभे द्रोरि गतिं ना
नांचैव भवान् ॥ आख्येयं गुह्यमेतत्सि नाभक्ताय कदाचन ॥ न प्रकाश्यमिदं देवि मानुषाकारुद्दसं
हितं ॥ भक्ता लभंते नैदिवि भक्तिमसादयोः सदा ॥ दत्ताभक्तेषु पापा सौरो रवं नरकं व्रजेत् ॥ सू
तउवाच ॥ इति निशिवचनं निशम्य गौरि प्रणयभराद्धपानान्निवां त्रिपद्मां ॥ सुरवरनरसु
दरोरुपुष्पैरणिरुद्य प्रमथाधिपं मुदा तु नीनोष ॥ तुष्टाव कष्टहरमिष्टदमष्टदेहं नष्टाघसंघ दु
रदृष्टहरं प्रकृष्टं ॥ उत्कृष्टभाव्यसुरवंद गणेष्टदान लोलं विनष्ट न मसंस्त्रिपि विष्टमीशं ॥ श्री
पार्वत्युवाच ॥ चंडांशुशीतांशुहुताशनेत्रश्चंद्रः अपार विलोलहारं ॥ चर्मांबरं चंद्रकलावतं
सं चराचरस्थं चतुराननेड्यं ॥ विश्वाधिकं विश्वविधानदक्षं विश्वेश्वरं विश्वतनामसारं
विनायकेड्यं विधिविष्णुसूत्र्यं विरूपाक्षमजं भजेहं ॥ मधुमथनाधिवराब्जदिव्य
पादं मनसिजमंतकनाशनो दीप्तमन्युं ॥ मममानसपद्मसद्मसंस्थं मतिदाने निपुणं भ
जामि शंभुं ॥ हरिं हरंतमनुयांति देवा नखेस्तथा पक्षवाताः समेघाः ॥ नृसिंहमुग्रं नृसा
कृतिं शिवं भलं तदानवत्रपानातू ॥ नरवल्गुरवर्धनीये स्तीक्ष्णया दंष्ट्रयापि ज्वरपरिकर देहे नाशितेः

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

प शौनाद्यैः ॥ दितिजकंदनमंतंसंहरंतंजगद्वहरिमसुरकुलघ्नंदेवतुष्यंमहेशापरशुवरनिरवा
तेः क्रोऽमुक्ते ऽमीष्टे रौद्रनामभिरीशानंस्तुत्वाथजगदंबिका प्रेमाश्रुपुलकादेवसागाद्धप
रिषस्वजे ॥ शौनकउवाच ॥ कानिरौद्राणिनामानितानिनोवदविप्रोत्तम ॥ नतशिशिरमाचरि
तंश्रुण्वतांनःप्रसीदभो ॥ सूतउवाच ॥ तान्यहंवोवदाम्यद्यश्रृणुध्वंशौनकादयः ॥ पवित्राणि
विचित्राणिदेवीप्रोक्तानिसंनमाः ॥ श्रीदेव्युवाच ॥ दिशांपतिःपशूनांपतिः पशूनांपतिभू
श्वरः ॥ अन्नानांचपतिःशंभुः पुष्टानांचपतिःशिवः ॥ जगतांचपतिःसोमः क्षेत्राणां
चपतिर्हरः ॥ वनानांपतिरीशानो रक्षाणांचपतिर्भवः ॥ अगनांचपतिःसोमः कक्षाणां
चपतिश्चोग्रःओषधीनांपतिर्मृडः ॥ पथीनांचपतिस्ताम्रस्ततनांचपतिर्भवः ॥ आव्या
धिनीनांचपतिस्तायूनांचपतिर्गुरुः ॥ आरण्यानांपतिः शृंगी मुखनांपतिरुत्सगः
प्रकृंतानांपतिश्चेशः कुलुंचानांपतिःसमः ॥ रुद्रो गत्सपतिश्री सोभगोरथपतिः
श्रुभः ॥ अंधसांपतिरीशानः सभायाःपतिरीश्वरः ॥ सेनापतिश्चाश्वपतिःसर्वाधि
पतयेनमः ॥ प्रणताविनतानवांघ्रिपद्मे भगवन्नपरिपाहिमांविभो त्वं ॥ तवकारुण्यक
टाक्षलेशलेशोर्भुदितानांकरभगदेवदेव ॥ सूतः ॥ इतिगिरिवरजाप्रवाक्यंस्तु
तिरूपंविबुधाधिपोनिशम्य ॥ अभिवीक्ष्यतदानुदाभवानीमिदमाहस्मरगर्वना
शकः ॥ श्रीशिवउवाच ॥ इदंभुगजस्तुतेसहस्रनाम्नांपरमरहस्यमहोमहाघशोषं
प्रबलतरवैरेश्चपातकाद्येर्यदिपठतेद्विजःसमुक्तिभाक् ॥ शैवंमेपरहस्यमद्भुतमरंसद्धा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

दर्त्वां शान्तिं नं श्रुत्वोदार गिरा देशक कथा यासं पूरितं धारितं ॥ पापानां प्रबहला यत् द्रवन्ति वै यस्य सर्वदा स्य
द्विजे सत्यं सत्यमिदं गिरीश्वर नन्दयस्य सत्यं पुनः सर्वथा ॥ श्रुतिगिरिकरिकुंभगुंफरत्न कुंभे नयि
वरगिरिजे तव आरसाद्रे दस्या ॥ विहितो गिरिजा हृष्ट्विया मुदयए षममभमजनार्पितां मुदे ॥ ई
श्वरः ॥ षपने पंचमां नूनं स्वविस्तारः कथितो मया ॥ रहस्यार्थस्य देवेशि किं भूयः श्रोतुमि
च्छसि ॥ इत्थं त्रिवचः श्रुत्वा प्रणम्याथ महेश्वरं ॥ समालिंग्य महादेवं सहर्षा गिरिजानंदा प्रा
हेमाश्रुपुलकाश्रुत्वा त्रिवकथासुधां ॥ श्रीदेव्युवाच ॥ ॐ धन्यास्मि देव नूतन कथां भो
धिवीचिभिः ॥ श्रोत्रपवित्रितां याते माहात्म्यं देवकस्तव ॥ मामत्ते देवदेवे नूनं भेदः स्याद्वयोः त्रि
व ॥ भवभव भगवन्भवाब्धिपारस्मरगरखंडनमंडनोद्दंड ॥ स्फुरदुरमुकुटोत्तमांगगं
गामृतधामादि विदीप्त दिव्य देह ॥ अवभवभुगवन्प्रकर्षपापाज्ञानमसंजदुःखभोगसंगं
नव्रस्फुरन्नर कथया उगमद्विश्वं भवतापहन्मुदे मे ॥ सूत उवाच ॥ इति देव्या स्तुतो दे
वो महेशः करुणानिधिः ॥ नद कथा निधिः प्रोक्तो त्रिवर नमहात्म्यं ॥ भवनां दर्शनेनाथ
त्रिवभक्ति कथारसैः ॥ पावितोस्मि मुनिश्रेष्ठाः किं भूयः श्रोतुमिच्छथ ॥ इति तद्वचनांभो
ज सुधां निपीय दिनीं गिरं ॥ श्रुत्वा मकरे रोमांचः शौनकः प्राह सादरं ॥ शौनकः ॥ अहो
महादेवकथासुधांबुभिः संप्लावितोस्म्यद्य भवाज्ञिनस्तनः ॥ धन्योस्मि लब्धा वयसु जा
नहर्षा द्विजेः सुजाम रपि जानहर्षः ॥ सूत उवाच ॥ श्रीमत्कैलास बर्हे भुवनजनक
नः संश्रुता पुण्यदा श्रीनां भोर्दिव्य कथासुधाब्धिलहरी पापापनोदक्षमा ॥ देव्या सत्त्व भ
न वा नगुरुसर्ममनुनिः स्कंदाश्चन लब्धवानू से यं नूनं करविंकरे भुवि हिताविश्वैकमोक्षप्रदा

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

९५

पंचमांशं

९६

९५

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

...रता रुद्रमै पं - [illegible] ॥

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri